

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni Kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chęłmickowski, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 412 Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 6 września 1936

Rok 31

Poznań, 5 września.

Sztuka rozkładu

Zaledwie ucichła wielka burza wojny światowej, gdy rozpoczęła się równie wielka wojna cywilna w postaci gwałtownego najazdu, mającego zniszczyć cywilizację europejską. Dojrzał on od wieków, a w szczególności rósł i w istną zamieniał się lawinę od czasu t. zw. Wielkiej Rewolucji Francuskiej, ale do rozstrzygającego napadu przeszedł dopiero wskutek zbiegu licznych okoliczności od roku 1919. Obejmuje on wszystkie kraje, a pośród nich i Polskę. Ogarnia wszystkie dziedziny życia, a pośród nich i sztukę.

Po siedemnastu latach wszechstronnych i bezustannych wysiłków napastnika obecnie z całą pewnością stwierdzić możemy, że wściekły jego napór załamuje się, a dla narodów świata świata dzień zwycięstwa. Nie będzie zatem rzeczą przedwczesną, gdy uczynimy próbę ogólnego rzutu oka na charakter tej wojny — nie na całym jednak jej froncie, co przekraczałoby stokrotnie ramy szkicu niniejszego, lecz tylko na małym odcinku sztuki polskiej. Pomimo takiego uszczuplenia zakresu znamienne rysy całego najazdu pozostaną w prawdzie swej nienaruszone.

Tuż po wojnie światowej, w roku 1919, a następnie po wojnie polsko-bolszewickiej, w roku 1920 przed zdumionymi oczami niewielu conajwrażliwszych Polaków, w sztuce polskiej zaroiło się od Żydów, którzy podawali się za artystów polskich i pośród wrzasku trąb reklamowych głosili narodziny nowej sztuki — futuryzmu, oraz haniebną śmierć całej bez wyjątku sztuki minionej, czyli — passeizmu.

Metoda uruchomienia tej rewolucji odznaczała się ścisłą analogią do równoczesnych przewrotów politycznych. Jak tam się głosi miraż „nowego ładu” tak tu — „nowej sztuki”, jak tam w błoto wdeptuje się całą przeszłość narodów, tak tu — całą sztukę minioną, jak tam w chwili odpowiedniej otwiera się więzienia, aby rękami wyrzutków roznieść po kraju płonące żagwie anarchii, tak i tu — wypuszcza się na rynek setki grafomanów, piktomanów i wszelkiego rodzaju uroszczeńców, a plody chorego ich mózgu reklamuje się jako cudowne zapowiedzi i twory sztuki przyszłości.

Tym sposobem dokoła sztabu prowokatorów (w dalszym ciągu analogji) utworzyła się hałaśliwa i bezczelna armia wynaturzeńców i karierowiczów, którym zapewniono wszelkie dla ich dzieł ułatwienia, zaś dla nich samych — tak pożądaną przez nich sławę, znaczenie, honory, a podczas i zyski materialne. Tak oto, jak teatralny *deus ex machina*, wyskoczyło na scenę dziejów odrazu „nowe pokolenie” poetów, malarzów, rzeźbiarzy, muzyków i krytyków, a nawet — architektów, aby niesamowitą płodnością swoją i wśród ogłuszających surm reklamy zasypać społeczeństwo „krajowe” tandetą swoich wyrobów, a każdy głos rozumu i protestu — zadusić.

Gdańsk wobec Ligi Narodów

Prez. Greiser wykonywuje zlecony przez Berlin program, polegający m. in. na tem, aby mieć jaknajmniej do czynienia z Genewą

Gdańsk. (ATE). W związku ze zbliżającą się sesją Rady Ligi Narodów, na której mają być rozpatrywane sprawy gdańskie, sekretariat wystosował do senatu pismo z zapytaniem, czy weźmie udział w obradach Rady i w razie pozytywnej odpowiedzi prosił o podanie nazwisk osób, które mają wejść w skład delegacji.

Według obiegających pogłosek na czele delegacji gdańskiej ma stanąć radca Senatu Gdańskiego, dr. Böttcher.

Gdańsk. (Tel. wł.). Biuro prasowe senatu ogłosiło, że prez. Greiser nie uważa za potrzebne stawiać się na najbliższym posiedzeniu Rady Ligi Narodów w Genewie. W kołach politycznych Gdańska nie uważa się tego oświadczenia za ostateczne. Jak dotąd wiadomo, w Genewie ma być rozpatrywane tylko sprawozdanie rządu polskiego w sprawie zajścia w czasie wizyty krążownika „Leipzig”.

Fakt, że temu zagadnieniu prez. Greiser nie przypisuje większego znaczenia i uważa, że wystarczy posłać do Genewy urzędnika senackiego w charakterze obserwatora, ma swoją wymowę. Wspomniana sprawa przecież dotyczy demonstracji, jaką urządziły Niemcy, a więc państwo zagraniczne, przeciwko Wysokiemu Komisarzowi Ligi. Nie jest to więc jedna ze spraw tzw. „wewnętrznych” Gdańska, w których zasadniczo Greiser z Genewą nie chce więcej rozmawiać. Jeśli więc nad załatwieniem tego zagadnienia tak lekko przechodzi do porządku, to trzeba w jego postępowaniu upatrywać za demontowania swojej solidarności z rządem niemieckim, który nakazał zlekocważenie przedstawiciela Ligi Narodów.

Prez. Greiser wykonuje konsekwentnie swój program. Idzie wyraźnie w kierunku rozluźnienia łączności z Ligą Narodów.

Prawdopodobnie do czasu zebrania się Rady sprawa Gdańska wyjdzie na światło dzienne w szerszym nieco zakresie. Spodziewany jest bowiem raport komisarza Lestera, który niewątpliwie zostanie zredagowany w dniach najbliższych. Raport ten z gdańskiego punktu widzenia będzie zajmował się „sprawami wewnętrznymi”. Jak wobec niego ustosunkuje się prez. Greiser? To dopiero ostatecznie odśloni intencje, która nim powodowała, gdy

decydował się na wysłanie tylko urzędnika na obrady nad sprawą zajścia w czasie wizyty krążownika niemieckiego.

Uważa się za rzecz pewną, że senat gdański będzie zabiegał, aby z Genewą mieć do czynienia możliwie najmniej. (p)

„Polska a pokój”

Paryż (PAT) Kulminacyjny punkt manewrów francuskich zorganizowanych na cześć gen. Smigłego-Rydzka, a mianowicie rewja wojskowa, znalazła głośne echo w prasie paryskiej.

„30 tys. żołnierzy o wspaniałej postawie przedfilowało przed gen. Smigłym-Rydzem” — pisze „Excelsior”.

„La Volonté” w artykule wstępnym pisze, iż Polska zawiadomiła Francję 7 marca 1936 r., że wypełni wszystkie zobowiązania, płynące z sojuszu. Prawdę tę należy dziś otwarcie głosić.

Wybitna osobistość francuskiego świata politycznego b. minister sen. Lemery w artykule wstępnym na łamach „La Liberté” p. t. „Polska a pokój” pisze, iż zarówno we Francji, jak i gdzieindziej oddawna twierdzono, że jedynym sojuszem, na jaki Francja, naprawdę może liczyć, jest sojusz z Polską. Wzajemne wizyty gen. Smigłego-Rydzka i gen. Gamelin uzmysławiają nadany sens temu zasadniczemu czynnikowi polityki europejskiej. Niektórzy chcą widzieć w wizycie gen. Smigłego-Rydzka odpowiedź na wprowadzenie dwuletniej służby wojskowej w Niemczech. Nie jest to jednak słuszne. Wizyta gen. Gamelin od-

była się jeszcze przed ogłoszeniem uchwały niemieckiej, a przyjazd gen. Smigłego-Rydzka jest tylko odpowiedzią na pobyt gen. Gamelin w Warszawie.

„Losy Polski są związane z losami Francji jedynie tendencjami obronnymi. Przymierze polsko-francuskie jest w każdym razie bardziej naturalne, niż było nim kiedykolwiek przymierze francusko-rosyjskie, lub też był i jest pakt francusko-sowiecki.

„Ponadto porozumienie polsko-francuskie jest znacznie mniej niepokojące dla Niemiec, niż pakt francusko-sowiecki. Charakter istotnie obronny nadaje polskiemu porozumieniu nie tylko jego formuła, ale też zamiary obu stron, które nie ulegają dla nikogo żadnej wątpliwości”.

Paryż. (PAT). Ag. Havasa donosi: Wczoraj o godz. 23,15 gen. Smigły-Rydz przybył do Paryża ze Strasburga w towarzystwie gen. Stachewicza, płk. Strzeleckiego, rtm. Vacquereta i Horocha. Jednocześnie powrócili generałowie Gamelin i Colson.

Na peronie dworca wschodniego generalny inspektor polskich sił zbrojnych został powitany przez ambasadora R. P. Łukasiewicza oraz szefa gabinetu gen. Gamelin — gen. Jeanneta.

Mobilizacja światowej masonerii

Warszawa. (Tel. wł.) Prasa zagraniczna donosi, że w tych dniach odbyło się międzynarodowe posiedzenie łóż masońskich, w którym wzięli udział przedstawiciele 17 państw europejskich i zaocenicznymi.

Przypisuje się tym obradom poważne znaczenie dla całokształtu polityki światowej. Na zjeździe poruszano bowiem cały szereg spraw dużej wagi.

Omawiane było obecne położenie oraz powzięto uchwały, zdążające do mobilizacji łóż masońskich we wszystkich krajach, które były reprezentowane na tej naradzie.

Konwent opracował odezwę do wolnomularstwa światowego, w której potępia stosowanie represyj w życiu narodów, mglisto opowiada o pokoju i wolności, wreszcie wspomina o ochronie emigrantów.

Wobec tej techniki rewolucyjnej, jakie rysy charakterystyczne mogła otrzymać „nowa sztuka nowego pokolenia”? Na podstawie ogromnego materiału łatwo je dzisiaj zgromadzić. Przedewszystkiem rzuca się tu w oczy nieuctwo artystyczne, niski poziom ogólnie umysłowy, oraz chamstwo i cynizm postawy moralnej. Pod hasłem sztuki proletariackiej, sztuki dla mas usiłowano wyzwalać najniższe instynkty ludzkie, podniecać najzłotliwsze chęci i w najbrudniejszy sposób życie dokoła plugawić, a na tem „artystycznym” tle wręcz propagandę moralnego i politycznego bolszewizmu szerzono.

Dzisiaj nikt już najmniejszej nie może mieć wątpliwości, że owa rewolucja w sztuce była (a resztkami sil jest jeszcze) dziełem zgruntu politycz-

nem, przez judo-masonerję kierowaną i z ogólną akcją komunistyczną scharmonizowaną. Z treści i formy, z programu i metod jest to sztuka sączenia trucizn w organizmy narodów, sztuka szerząca w nich rozkład duchowy i rozpad kultury. Można podziwiać tych ludzi spośród polskiej warstwy oświeconej, którzy na istocie tej sztuki nie poznali się, i tak czy owak ją popierają. Ogół polski ją odtrącił milczeniem.

Jesteśmy teraz świadkami zanikania tej sztuki ohydnej. Jak parszywa szkapa żydowska, batami zgoniona, „robi bokami” i pada na bruk wielkomięjski, by zdechnąć wkońcu w zakładzie oczyszczania miasta. Niewielkie są, ostatecznie, szkody, które w społeczeństwie polskim wyrządziła, a nawet pewną korzyść mu dała w postaci

Podajemy do wiadomości, że wydanie główne „Kurjera Poznańskiego” na dzień 20 września rb., które wyjdzie w sobotę, 19 września, pojawi się w rozmiarach powiększonych i w powiększonym nakładzie, a poświęcone będzie 30-leciu istnienia wydawnictwa naszego i „Kurjera Poznańskiego”.

wydzienienia z jego kręgu wszystkiego, co chore i wynaturzone. A dużą z niej na przyszłość korzyścią dla narodu polskiego jest zawarte w niej, jak w zwierciadle, dokładne odbicie właściwego jej twórcy.

STANISŁAW PIENKOWSKI.

Ku ważnym przemianom w Sowietach?

Stalin zamierza podobno oprzeć się na t. zw. „bezpartyjnych bolszewikach“ — Dalsze aresztowania i zmiany — Tajna giełda w Moskwie

Ryga. (ATE). Z Moskwy donoszą: Wkrótce odbędą się w ZSSR wybory delegatów do prowincjonalnych kongresów rad. Wybory te mają być według instrukcji Politbiuro wszechzwiązkowej partii komunistycznej sprawdzianem nastrojów panujących w partii komunistycznej oraz wśród mas robotniczych.

Ostatnie posunięcia Stalina coraz wyraźniej wskazują na nowe tendencje sowieckiej polityki wewnętrznej, szukającej oparcia wśród t. zw. „bezpartyjnych bolszewików“. Wobec fermentów wewnętrznych i wzrostu opozycji w łonie partii komunistów Stalin dąży do wytworzenia silnego bloku bezpartyjnych bolszewików, aby móc przeciwstawić się opozycji.

Według instrukcji udzielonej sekretarzom prowincjonalnych organizacji partyjnych, podczas nadchodzących wyborów należy zwrócić uwagę na zwiększenie żywiołów bezpartyjnych wśród delegatów powoływanych na kongres rad, który odbędzie się dnia 25 listopada w Moskwie celem ostatecznego uchwalenia nowej konstytucji sowieckiej.

Ryga. (ATE). Według doniesień z Moskwy, w kierownictwie sowieckiego Banku Państwowego nastąpiły zasadnicze zmiany. Prezes banku Marjasicz oraz dwóch wiceprezesów Arkus i Tatjanow zostali usunięci ze swoich stanowisk. Prezesem banku ZSSR został Kruglikow a jego zastępcami Bierozin oraz gruzin Swanidze.

Zmiany te stoją w związku ze znaniami oskarżonych w procesie Zinowiewa i Kamieniewa.

Moskwa. (PAT). „Raboczaja Moskwa“ donosi o wykryciu licznych „trockistów“ w organizacji partyjnej w głównym zarządzie przemysłu kinematograficznego. Naczelnik Szumiatskij przyznaje się na łamach „Raboczaja Moskwa“ do „utrąty partyjnej czujności“, wskutek czego trockiści mogli swobodnie rozwijać swą działalność.

Podkreślić należy, iż w ciągu niespełna miesiąca prasa sowiecka doniosła o wykryciu na terenie Z. S. S. R.

Hitlerowskie rugi?

London. (Tel. wł.). „Daily Mirror“ podaje, że po kongresie narodowo-socjalistycznym w Norymberdze Hitler ma przeprowadzić generalne oczyszczenie partii z niepożądanych dla siebie czynników.

Wspomniane rugi miałyby objąć około 200 tys. ludzi i odbyłyby się jako bez przelewu krwi.

Wradomosci

— W Finlandii, podczas otwarcia sejmiku prezydent Svinhufvud zaznaczył, że aczkolwiek położenie gospodarcze państwa jest pomyślne i stosunki z zagranicą dobre, to jednak położenie międzynarodowe wymaga, aby Finlandia myślała o swem bezpieczeństwie.

— Pod kierownictwem ks. Aosty odbyły się w Wenecji ćwiczenia obrony przeciwlotniczej. Miasto atakowało 200 samolotów bombowych, a bronili je liczne eskadry samolotów myśliwskich. Po dwugodzinnych ćwiczeniach odbyły się popis w lotach akrobatycznych.

— W Adis Abebie otwarto pierwszą filję „Banco di Roma“. W uroczystości wziął udział wielokrotny Etiopii marsz. Graziani.

— Według wiadomości „Associated Press“ przeniesienie amb. Bullitta z Moskwy do Paryża nastąpiło wskutek tego, że Bullitt wprost oświadczył miał prezydentowi, iż uważa swój dalszy pobyt w Moskwie za bezcelowy.

— Wbrew powszechnej opinii w Ameryce, b. prezydent Hoover ma zamiar powrócić do czynnego życia politycznego. W obecnej kampanji wyborczej b. prezydent Hoover wypowiedział się za kandydaturą Landona.

— Szwedzka lotniczka bar. von Olixemburg-Finecke czyni przygotowania do lotu transatlantyckiego. Ma ona zamiar w towarzystwie doświadczanego pilota Knuta Bjoerkvall wyruszyć w najbliższych dniach z N. Jorku do Sztokholmu.

— Anarchista Kuehnel, który oświadczył, że przygotował zamach na prez. Roosevelta, został uznany za umysłowo chorego i osadzony w domu zdrowia.

— W Tunisie zatonała barka, przyczem 4 Arabów utonęło.

— Gwałtowny pożar niszczy lasy w północnej części Argentyny. Plomien objął około 9.000 km. kwadr. Szczegółów brak.

około 50 organizacji trockistowskich.

Ryga. (ATE). W Moskwie wykryto tajną giełdę towarową. Mieściła się ona w prywatnym mieszkaniu i była doskonale zakonspirowana.

Kierownikiem był niejaki Sześciorkin. Wysyłał on regularnie do większych miast sowieckich ceduły cen na

rozmaite towary oraz przyjmował zamówienia na towary.

Potajemna giełda odwiedzana była przez kupców prywatnych oraz przez przedstawicieli sowieckich organizacji gospodarczych, nie mogących kupić towarów na rynku oficjalnym. Dokonano licznych aresztowań.

Rokowania polsko-francuskie

Warszawa. (Tel. wł.) Korespondent paryski „Kurjera Warszawskiego“ donosi, że niezależnie od protokołu wojskowego będzie w Paryżu podpisany protokół polityczny. Równocześnie będą nawiązane rokowania finansowo-handlowe, jak np. emisja drugiej transzy pożyczki kolejowej.

Min. handlu Bastide wyjeżdża z

licznym sztabem technicznym do Warszawy. Podróż jego zmierza do zażegnania sporów przemysłowo-handlowych, ażeby nowe układy mogły powstawać na terenie, oczyszczonym całkowicie z tego, co utrudniało dotychczas stosunki handlowe polsko-francuskie. (w)

Groźne położenie w Palestynie

London. (PAT) Z Palestyny nadeszła wiadomość, że na odcinku Tulkarem — Jenin między wojskami, a liczniejszym oddziałem Arabów odbyła się na wielką skalę zakrojona bitwa, w której brało udział 300 ludzi z Syrii i Iraku pod wodzą słynnego przywódcy syryjskiego, Tawai Kangi. Arabowie ci posiadali nowoczesną broń, m. in. karabiny maszynowe i posługiwali się dokładnymi mapami sztabowymi. Mundury ich składały się z koszul khaki, czerwonych fezów i sandałów. Manewrowali jak wyćwiczone oddziały wojska, posługując się bardzo zręcznym systemem sygnalizacyjnym.

Atak przeprowadzony został wczesnym rankiem. Dopiero koło południa udało się wojsku rozbić oddział, który stracił około 25 zabitych i bardzo wielu rannych.

W Jeruzolimie podjęto energiczne zarządzenia, celem wzmocnienia bezpieczeństwa. Patrole na ulicach i szosach, wiodących do miasta, zostały wzmocnione. Przy głównych wejściach do miasta wzniesiono nowe barykady. Przywódcy arabscy przyznają, że położenie jest bardzo groźne i, że nie posiadają władzy nad czynnikami skrajnymi. Przywódcy żydowscy w

dalszym ciągu wyrażają gotowość odbycia bezpośredniej narady dla omówienia trudności, ale Arabowie odmawiają.

Prasa londyńska podkreśla, że zapowiedziane wzmocnienie garnizonów brytyjskich wyniesie około 10 tys. ludzi i składać się będzie z 12 batalionów piechoty, 4 kompanii saperów oraz formacji pomocniczych. W ten sposób siły brytyjskie wynosić będą około 17 tys. ludzi, co uważane jest za wystarczające na wypadek, gdyby rząd postanowił wprowadzić stan wojenny. Wyjazd z Anglii dodatkowych oddziałów nastąpić ma w przyszły piątek.

Jeruzolima (PAT) Wiadomość o zamierzonym wzmocnieniu garnizonów brytyjskich w Palestynie przyjęta została z zadowoleniem przez Żydów. Z drugiej strony są obawy, że rozjątrzy to jeszcze bardziej Arabów.

Na wzgórzach koło Nablus, odbyło się zebranie ich przywódców, którzy postanowili zażądać od arabskiego komitetu strajkowego, aby nie podejmował żadnych kroków w kierunku rokowań z rządem bez zasięgnięcia ich opinii. Ponadto miano ustanowić utrzymanie ściślejszej łączności z oddziałami, operującymi w innych częściach kraju.

Przyczyny wizyty dr. Schachta w Paryżu

Berlin. (ATE). Niewątpliwym celem wizyty Schachta w Paryżu jest złagodzenie niezadowolonia francuskiego z powodu nowego wysiłku zbrojeniowego Niemiec. Zamiast wysłać uspakajającą notę do Paryża, wydelegowano tym razem tam dr. Schachta.

Dalsze zbrojenia Niemiec nakładają na kraj ten coraz większe ciężary gospodarcze. Podwyższenie podatku od spółek wywołało poraż pierwszy od czasów rządów narodowego socjalizmu falę pewnego niezadowolenia, która znalazła nawet wyraz w prasie, np. w krytycznych uwagach „Frankfurter Zeitung“.

Korespondent „Times'a“ w Berlinie stwierdzał obrazowo, że „ten kto przyłożył ucho do ziemi — a wiadomo, że kanclerz Hitler ma słuch bardzo wyostrzony — mógł się przekonać, że dwuletnia służba wojskowa, jak i podwyżka podatku wywołała pod powierzchnią falę złego humoru, która społeczeństwu niemieckiemu była niezna od dłuższego czasu“.

Dr. Schacht wystąpił w Paryżu jako zwolennik wzmocnienia obrotów międzynarodowych, mówił o wielkich międzynarodowych robotach publicznych, tłumaczył, że zbrojenia niemiec-

kie są pewną formą ożywienia koniunktury w Rzeszy. Ten ostatni argument podważany jest jednak w samej Rzeszy. M. in. „Frankfurter Zeitung“ w artykule „Czy zbrojenia są produktywnie?“ dochodził do wniosku, że jednak pożyteczniejszy byłoby budować „domy niż bomby“.

Dr. Schacht miał wysunąć pewną sensacyjną propozycję. Oto, jeżeli wierzyć „Timesowi“, Niemcy mają wystąpić z inicjatywą międzynarodowego ograniczenia zbrojeń. Osiągnąwszy pożądaną przez siebie obecny parytet, chcą powstrzymać dalszy wyścig w tej dziedzinie.

„Times“ twierdzi, że inicjatywa ta ma na celu zahamowanie obecnego rozwoju zbrojeń angielskich, a poza tem ma doprowadzić do rozluźnienia stosunków francusko - sowieckich. Militarne plany sowieckie bowiem są, zdaniem Niemiec, wyłączną przyczyną obecnego napięcia, wyrażającego się w ogólnych zbrojeniach.

Dr. Schacht zaprzeczył stanowczo, aby wspominał w Paryżu o pakcie francusko - sowieckim, ale, jak stwierdzał „Temps“, mówił o gospodarczych, ujemnych konsekwencjach międzynarodowej propagandy komunistycznej.

Tarcia między socjalistami i komunistami

Paryż. (PAT). Naczelne władze partii socjalistycznej S. F. I. O. powzięły znamienną uchwałę przeciwko komunistom.

Uchwała ta głosi m. in., że partja socjalistyczna poruszona jest kampanją, wszczętą przez komunistów na rzecz utworzenia t. zw. „frontu francuskiego“, i oświadcza, że nie została

zaproszona do wypowiedzenia się na ten temat.

O ile chodzi o proces moskiewski, uchwała wyraża podziękowanie prezydium drugiej międzynarodówki, federacji związków zawodowych i redakcji „Populaire“ za stanowisko, zajęte w tej sprawie.

Wyraża się poza tem solidarność z

treścią listu, jaki swego czasu Blum wystosował na ręce pos. Thoreza, w którym podkreśla zdecydowaną wolę pokoju ze strony rządu „frontu ludowego“, kierowanego przez socjalistów.

Powyższe uchwały są dowodem pewnego rozdźwięku między francuskimi socjalistami i komunistami, który ostatnio szczególnie się zaostrzył wskutek procesu moskiewskiego. Są one wyraźnym wypowiedzeniem się przeciw nowej taktyce komunistów, starającej się usunąć socjalistów z terenu politycznego przy pomocy nowego tworu t. zw. „frontu francuskiego“.

Balon „Polonia“ wylądował

Warszawa. (PAT). Aeroklub Rzeczypospolitej Polskiej otrzymał wiadomość, że balon „Polonia II“ wylądował w dniu 1 września na brzegu lasu przy jeziorze Elomskim w pobliżu jeziora Noje, w okręgu leninogradzkim.

Powrót gen. Rydza-Śmigłego

Warszawa. (Tel. wł.) Przyjazd gen. Rydza-Śmigłego nastąpi we wtorek. (w)

Kto wygrał 500 tys. zł?

Warszawa. (Tel. wł.) Podczas dzisiejszego ciągnięcia pożyczki inwestycyjnej premja i emisji w wysokości pół miliona padła na serję 8313 obligacja 40, 100 tys. na serję 19032 obligacja 25, 50 tys. na serję 1048 obligacja 3. (w)

Kobieta leci nad oceanem

London. (PAT). Min. lotnictwa do godz. 8,30 nie posiadało żadnych wiadomości o pani Markham. Po raz ostatni aparat jej zauważono wczoraj o godz. 22,30 w chwili przelotu nad hrabstwem Cork.

Pomimo braku wiadomości o lotniczej panuje tu mniejszy niepokój co do jej losu wskutek nadeszłych z Nowego Jorku informacyj, że na trasie są pomyślne warunki atmosferyczne. Jeżeli lot odbędzie się normalnie, p. Markham winna ukazać się nad Nową Ziemią około godz. 14.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 5. 9. 1936 r.

Dziś Giełda pieniężna nieczynna.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 5. 9. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg: STANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 753 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ceny orientacyjne:	
Żyto zdrowe suche	14.50— 14.75
Usposobienie spokojne	
Pszenica (Usposob. spokojne)	21.50— 21.75
Jęczmień browarowy	19.00— 20.00
Usposobienie spokojne	
Jęczmień 630—640 g/l.	15.75— 16.25
Jęczmień 667—676 g/l.	17.00— 17.25
Jęczmień 700—715 g/l.	17.50— 18.50
Usposobienie spokojne	
Owies	13.25— 14.00
Usposobienie spokojne	
Maka	
żytnia wyciąg 0-30% wł. w.	23.25— 23.50
żytnia gat. I 0-50% wł. w.	22.75— 23.00
żytnia gat. I 0-65% wł. w.	21.75— 22.25
żytnia gat. II 50-65% wł. w.	16.50— 17.50
żytnia posł. pon. 65% wł. w.	15.00— 16.00
Usposobienie spokojne	
pszenna gat. I wyc. 0-20% wł. w.	36.00— 37.75
pszenna gat. IA 0-45% wł. w.	35.25— 35.75
pszenna gat. IB 0-55% wł. w.	34.25— 34.75
pszenna gat. IC 0-60% wł. w.	33.75— 34.25
pszenna gat. ID 0-65% wł. w.	32.75— 33.25
pszenna gat. IIA 20-55% wł. w.	32.00— 32.50
pszenna gat. IIB 20-65% wł. w.	31.50— 32.00
pszenna gat. IID 45-65% wł. w.	29.00— 29.50
pszenna gat. IIF 55-65% wł. w.	24.75— 25.25
pszenna gat. IIG 60-65% wł. w.	23.25— 23.75
pszenna gat. IIIA 65-70% wł. w.	21.25— 21.75
pszenna gat. IIIB 70-75% wł. w.	19.25— 19.75
Usposobienie spokojne	
Otreby: żytnie stand.	10.00— 10.50
Otreby pszenne grube stand.	10.75— 11.25
Otreby pszenne średnie stand.	9.75— 10.50
Otreby jęczmienne	11.25— 12.50
Rzepak zimowy	35.00— 36.00
Semie lniane	34.00— 37.00
Gorzczyca	31.00— 34.00
Groch Viktoria	21.00— 24.00
Groch Folgera	23.00— 25.00
Mak niebieski	59.00— 65.00
Inkarnatka	34.00— 37.50
Makuch lniany w taflach	17.50— 17.75
Makuch rzepak w taflach	13.75— 14.00
Słoma pszenna luzem	1.40— 1.65
pszenna prasowana	1.90— 2.15
żytnia luzem	1.50— 1.75
żytnia prasowana	2.25— 2.50
owsiana luzem	1.75— 2.00
owsiana prasowana	2.25— 2.50
jęczmienna luzem	1.40— 1.65
jęczmienna prasowana	1.90— 2.15
Żytno zwykłe luzem	3.85— 4.35
zwykłe prasowane	4.50— 5.00
nadnoteckie luzem	4.75— 5.25
nadnoteckie prasowane	5.75— 6.25
Ogólne usposobienie spokojne	
Ogólny obrót: 2960.2 tonny, w tem żyta 1008 tonn, pszenicy 362 tonn, jęczmienia 660 tonn, owsa 185 tonn.	

Igrzyska jesienne 1936

Jesienne igrzyska dyplomacji międzynarodowej, lub ściślej europejskiej, w r. 1936, rozpoczną się dorocznym spotkaniem w Genewie. Ale tam, choć prochu napewno nie podpała, jednak także niezawodnie prochu nie wymyślą. Przez posiedzenia Rady Ligi i pełnego Zgromadzenia przewinie się sporo spraw ważnych. Lecz t. zw. gwoździem tegorocznym obrad będą losy samej, dotkniętej niemocą, Ligi Narodów. Na ciężką próbę wystawiła Ligę wojna afrykańska między dwoma członkami jej, doprowadzona do końca t. j. do podboju, a nieojobytny był też zamach nadreński Niemiec na pas rozbrojony, gdyż i tu Liga powołana była prawnie do przeciwdziałania. Skoro jednak, w obu wypadkach, nie nie zdołano zrobić na czasie, niezbyt doniosłe będą też gawędy po czasie.

Bądźco bądź, rozprawy w Lidze, na tem tle — (a jeszcze bardziej zwykle w takich sposobnościach rozmowy dyplomatyczne na boku) — toczyć się będą w kręgu bezpieczeństwa ogólnego. Na losy Abisynji nie będzie to już miało bezpośredniego wpływu, gdyż nie widać sił, któreby skłonne były sprawę tę wskrzeszać czynnie w tej chwili. Ale sprawa zamachu nad Renem jest jeszcze w toku rokowań i zapowiedziana jest właśnie najważniejsza narada pięciu państw zachodnich z paktu reńskiego. Dlatego główne wskazówki rozpraw jawnych w Lidze i główne zabiegi rozmów ubocznych — (gdzie wzmocnienie się i usadowienie się zbrojne Niemiec nad Renem, wraz z wszystkimi innymi ich przedsięwzięciami zbrojnymi aż do wprowadzenia ostatnio dwuletniej służby wojskowej, jest sprawą ogólnie - europejskiego znaczenia) — dotyczyć będą tego węzła niebezpieczeństw w samym środku Europy.

I dlatego też obrady w Lidze, jak zwykle rozlane szeroko i niezestrzelone w działaniu, będą raczej tylko odskocznią dla węższej narady pięciu państw zachodnich, której wyniki mogą być bardziej uchwytnie.

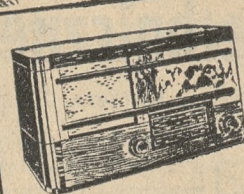
Zwołanie tej narady pięciu, Anglii, Belgii, Francji, Italii i Niemiec, ma za sobą bieg wstępny od chwili zamachu niemieckiego na pas rozbrojony nadreński w 7 marca r. b. Po stwierdzeniu przez Radę Ligi w Londynie, 19 marca r. b., naruszenia przez Niemcy traktatu wersalskiego i paktu reńskiego, oraz po zwróceniu się państw paktu reńskiego, w uchwale z tegoż dnia, do Niemiec z żądaniem o nawrót do prawa, przedstawiły te państwa 20 marca r. b. Radzie Ligi wnioski, zmierzające ku temu, aby Liga cała zajęła się tą sprawą, jako dotyczącą bezpieczeństwa ogólnego. Wówczas to p. minister spraw zagranicznych Beck, już w mowie na Radzie 17 marca r. b., a podobnie na posiedzeniu 20 marca r. b., był w pierwszym rzędzie przeciwnikiem zajęcia się sprawą przez Ligę, a wobec sprzeciwów sprawa na tem utknęła wówczas w Radzie. Lecz to uchylenie działania Ligi, w sprawie oczywiście dotyczącej bezpieczeństwa całej Europy, uważane wówczas za dogodne dla Niemiec i wdzięcznie przyjęte w Berlinie, było niewątpliwie błędem. To bowiem sprawiło, że tylko pięć państw zachodnich zajmuje się obecnie, na osobności, zagadnieniem bezpieczeństwa Europy, które jest nierozdzielne dla zachodu i dla wschodu.

Ta nierozdzielność miała zresztą niebawem ujawnić się dobitnie. Führer i kanclerz Hitler, w swym t. zw. planie pokojowym z 7 marca r. b., wyłożonym w Reichstagu w chwili zajmowania pasa nadreńskiego przez załogi wojskowe niemieckie, rozróżnił wyraźnie rękojmię bezpieczeństwa na zachodzie, gdzie dopuszcza układ zbiorowy z wzajemną pomocą wszystkich przeciw napastnikowi, a na wschodzie, gdzie dopuszcza tylko osobne układy dwustronne z sąsiadami, bez żadnych poręczeń. Dlatego nota francuska z 8 kwietnia r. b., odpowiadająca na wnioski niemieckie, podkreśliła szczególnie to uchylenie się Niemiec od zobowiązań na wschodzie, a nota Anglii z 7 maja r. b., zawierająca pytania w sprawie stanowiska Niemiec, skierowała uwagę najsilniej na ich zamiary wschodnie. Lecz Niemcy do dziś nie odpowiedziały na pytania angielskie, a tymczasem w uchwale londyńskiej Anglii, Belgii i Francji z 23 lipca r. b., w nieobecności Włoch, które oświadczyły, że zasiadają do narad

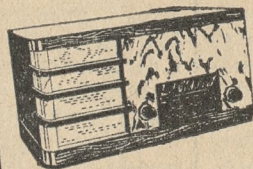
Decydujący moment.

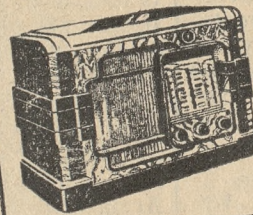
...to moment prezentacji odbiornika publiczności. Genialna konstrukcja techniczna nowych radioodbiorników Kosmos uwzględnia najnowsze zdobycze radiotechniki. Zdumiewająca wierność reprodukcji czyni z nich instrument muzyczny wysokiej klasy. Wszystko to decyduje o powodzeniu odbiorników Kosmos.

KOSMOS „IDEAL”
3-lampowy odbiornik o ultranowoczesnej konstrukcji i wielkiej selektywności.

KOSMOS „IMPERIAL” K87
5-lampowa Superheterodyna. 7 obwodów strojonych. Zdumiewający zasięg i siła odbioru.

KOSMOS „SUPER-RECORD”
6-lampowa luksusowa Superheterodyna o zasięgu na cały świat, wyposażona w „Magiczne oko”.

SPRZEDAŻ NA DOGODNE RATY

KOSMOS RADIO

DEMONSTRACJA I SPRZEDAŻ WE WSZYSTKICH SKLEPACH RADIOWYCH

tylko razem z Niemcami, postanowiono zwołać w jesieni r. b. tę naradę pięciu państw. Będzie ona musiała zająć się nierozdzielną sprawą bezpieczeństwa całej Europy, ale będzie się niem zajmowała tylko w gronie państw zachodnich, a bez wschodnich, których to wszystko tak bardzo dotyczy.

Wprawdzie w uchwale angielsko-belgijsko-francuskiej w Londynie 23 lipca r. b., gdy postanowiono zwołanie tej jesiennej narady pięciu, zaznaczono, że w miarę rozszerzania się przedmiotu narad poza sprawę bezpieczeństwa nadreńskiego nastąpić może

wciągnięcie w nie innych państw. Ale jest rzeczą jasną, że odrazu, od pierwszej chwili, sprawa budowania przez Niemcy nad Renem zapory zbrojnej, która umożliwi nie tylko wypad na zachód, ale także na wschód, bo osłoni im tyły na zachodzie, dotyczy zarówno zachodu jak wschodu Europy. Zajmowanie się zaś nią przez państwa zachodnie na osobności jest już pewne, a jak tam będzie kiedyś dodany udział państw wschodnich, zgola niewiadomo.

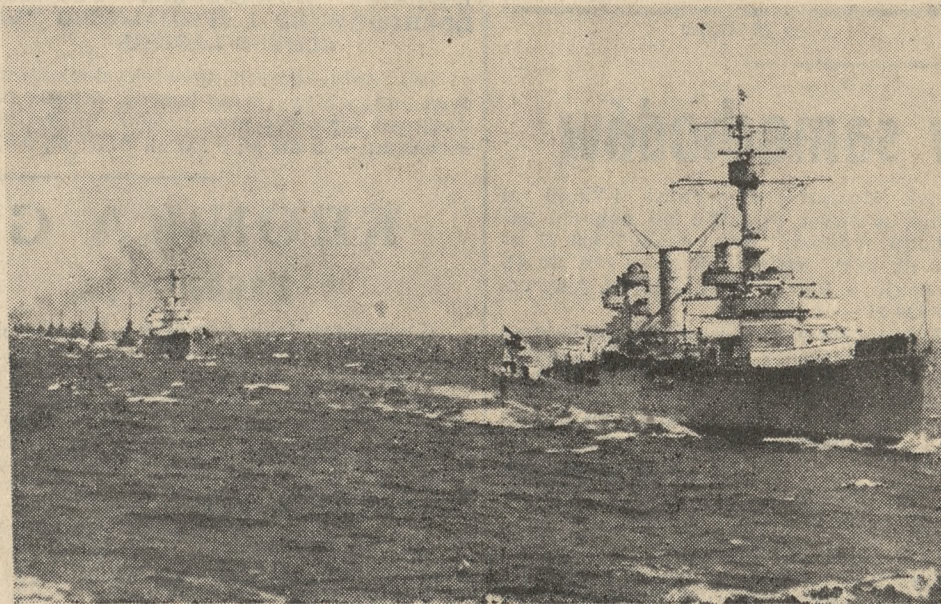
Narazie zatem to najważniejsze jesienne przedsięwzięcie dyplomatyczne, w gronie tylko pięciu państw za-

chodnich, zapowiada się jako narada, w której będzie się mówiło także i o nas, ale bez nas. Stało się to nie bez przyczynienia się naszej błędnej polityki, odsuwającej się od sprawy nadreńskiej, co dogadzało Niemcom, stale dążącym do rozdzielenia bezpieczeństwa zachodniego i wschodniego. Tembardziej powinna być obecnie uwaga nasza wyteżona w stronę tych narad pięciu, by raczej wpływać na skierowanie sprawy ogólnej na tor ogólny, a nie stać biernie na boku, jak chcą Niemcy.

STANISŁAW STROŃSKI.

EUROPA SIĘ ZBROI

Niemcy na morzu

Flota niemiecka w szyku bojowym.

Po wojnie światowej Niemcy, wyczerpane finansowo i rozbrojone niemal całkowicie na morzu, dokonały ogromnego wysiłku, aby osiągnąć obecny stan.

Traktat wersalski, a następnie waszyngtoński, zawarty w r. 1922, ograniczyły zbrojenia na morzu w sposób dogodny dla Anglii. Niemcy, nie respektując zobowiązań międzynarodowych, systematycznie dozbierały się. Czerwiec r. ub. był momentem przelomowym. Anglia zawarła układ dający Niemcom prawo posiadania floty, wynoszącej 35 proc. tonnażu angielskiego. Na umowie tej skorzystali obaj kontrahenci. Anglia osiągnęła skoncentrowanie swoich głównych sił na morzu Śródziemnym, szachując równocześnie Francję, rosnącą w siły flotą niemiecką. Dla Niemiec podpisanie układu było przekreśleniem dawnych zobowiązań.

Wysoko uprzemysłowione Niemcy mogły w szybszym tempie przeprowadzić budowę nowych jednostek i odra-

zu stanąć w pierwszym szeregu państw morskich. Traktat londyński określił dla Rzeszy następujące granice: okręty linjowe 182,750 tonn, lotniskowce 47,250 t., krążowniki lekkie 67,270 t., kontrtorpedowce 52,500 t. i łodzie podwodne 18,445 t. — razem 420,595 tonn. W ten sposób flota niemiecka dorównuje tonnażem prawie flocie francuskiej, a już w r. 1940 będzie miała nad nią przewagę. 11 stoczni istniejących w Niemczech, a przystosowanych do budowy największych jednostek, i budżet marynarki, sięgający 3 i pół miljarde złotych, stanowią poważną podstawę do realizacji planowanych zamierzeń.

W końcu ub. r. została dokonana reorganizacja marynarki wojennej. Naczelnemu dowództwu marynarki podlegają: dowództwo floty, dowództwo okręgu morza Bałtyckiego, dowództwo okręgu morza Północnego, ekspozytura w Hamburgu, Bremie, Szczecinie i Królewcu, oraz arsenały w Wilhelms-hafen i Kilonji. Oficjalna lista mary-

narki wojennej obejmuje 188 okrętów łącznie z jednostkami, pochodzącymi z r. 1905, oraz z budującymi się w stocznicach.

W skład floty niemieckiej wchodzi: eskadra pancerników, okręty zwiadowcze, flotylla łodzi podwodnych im. Weddigena i Salzwedel oraz jednostki pomocnicze.

Eskadra pancerników składa się narazie z trzech nowoczesnych jednostek — „Deutschland”, „Admiral Scheer” i „Admiral Graf Spee”. W ciągu najbliższych lat eskadra zostanie uzupełniona dwoma pancernikami po 26 tysięcy tonn „Elsass” i „Hessen”, które znajdują się w budowie.

W skład sił zwiadowczych wchodzi 6 krążowników, 16 torpedowców, 10 kontrtorpedowców, 26 trawlerów i 20 usuwaczy przeszkód, 17 szybkiebnych łodzi motorowych i 3 tendry: „Jagd”, „Tsingtau” i „Hela”. Flotylla łodzi podwodnej znajduje się jeszcze częściowo w budowie. Z 36 łodzi objętych programem służbę linjową pełni 23. Jak informuje prasa francuska, istnieją w Niemczech łodzie podwodne wyposażone w hydroplany.

Na resztę floty niemieckiej składają się okręty szkolne, hydrograficzne, ochrony wybrzeża i ochrony rybołówstwa.

Wyspa Helgoland, która na mocy traktatu wersalskiego została rozbrojona, stała się obecnie na nowo — jak donosi prasa duńska — potężną bazą morską. Baterie nadbrzeżne zaopatrzone zostały w nowe dalekonośne działa Kruppa. Wypę od ataków z powietrza chronią liczne baterie dział przeciwlotniczych. Port Helgolandu stał się bazą torpedowców, łodzi podwodnych oraz lotnictwa morskiego.

W ten sposób Rzesza Niemiecka, która po traktacie wersalskim nie posiadała prawie floty wojennej, staje się na nowo potęgą morską na morzu Północnym i Bałtyku. W Polsce więcej niż gdziekolwiek indziej fakty te powinny być głęboko rozważane.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Udana rewja przemysłu metalowego i elektrotechnicznego

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Warszawa, dn. 4 września 1936

Może najlepszą damy charakterystykę Wystawy Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego, jeśli powiemy, że jest to pierwsza, wzorowa wystawa, jaką urządza stolica. Wystawa pod każdym względem udana, gdyż zarówno obejmuje — prawie w 100 procentach — całokształt krajowej wytwórczości metalowej i elektrotechnicznej, jak i organizacyjnie pozostaje na b. wysokim poziomie. Wszystko jest tutaj racjonalnie roplanowane, po dzielone na grupy i harmonijnie rozmieszczone. Widać, że wystawę urządzono według najlepszych wzorów.

Dyrektorem wystawy jest p. inż. St. Janiszewski, który nabył wiedzę „wystawiennictwa” w Poznaniu, gdzie był czynny na P. W. K. oraz na „Komturze”. Wpływy poznańskie znać wyraźnie na „WMEL”. Może to pochlebiać Poznaniowi, że Warszawa się od niego nauczyła wystawiennictwa, niemniej jednak dobrze będzie, jeśli Poznaniowi uczucie zadowolenia nie zaciemni pola widzenia; perspektywa współzawodnictwa ze stolicą w dziedzinie wystaw i targów nie jest zbyt pomyślna dla naszego miasta. Konkurować z Warszawą nie będzie łatwo... A po tak udanej wystawie, stolica śmiało może myśleć o konkurencji z Poznania! Taką to refleksję wzbudziła wędrowka po terenach wystawy. Są one 6-krotnie większe od obszaru, jaki przemysł metalowy i elektrotechniczny zajmował na P. W. K. w r. 1929. Już sama ta cyfra świadczy o tem, że WMEL rzeczywiście zasługuje na miano „rewji przemysłu metalowego i elektrotechnicznego”. Zwiedzając wystawę, człowiek raduje się widokiem różnorodności produkcji krajowej w tych 2 dziedzinach, tak ważnych dla życia gospodarczego kraju. Słusznie uczynili inicjatorzy, ściągając ekspozycje ze wszystkich stron kraju, widocznie bowiem nie wszyscy jeszcze w Polsce zdają sobie sprawę z wielostronności wytwórczości rodzimej, skoro do tej pory sprowadza się z zagranicy wyrobów metalowych za ok. 150 miljn. zł, w tem wyroby tak proste, jak obcigi, dłuta ciesielskie, narzędzia ogrodnicze i t. d.

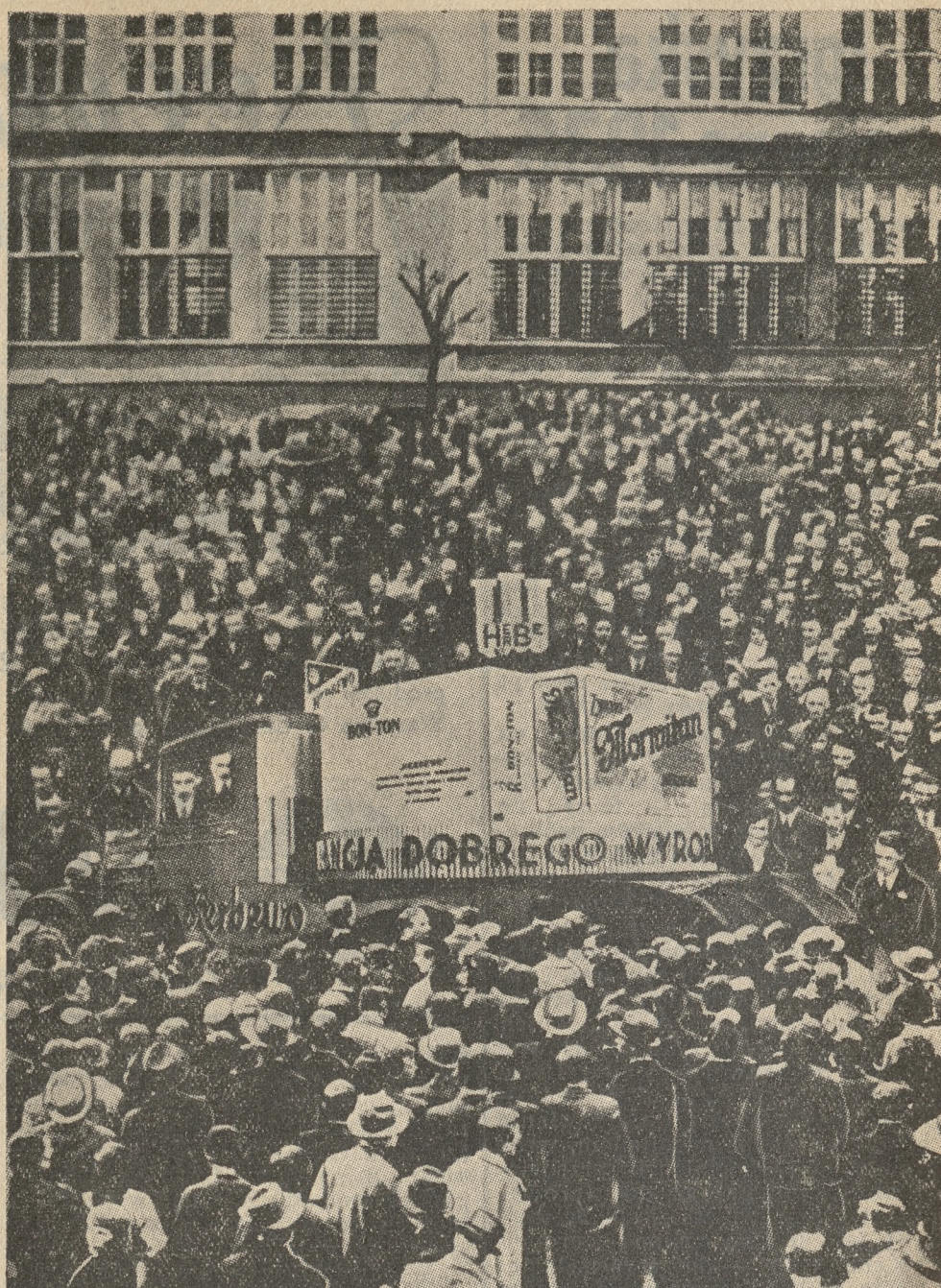
Przemysł polski wykazuje w 2 omawianych dziedzinach dużą odporność przeciw-kryzysową. Wskaźnik produkcji przemysłu metalowego (1929 = 100) od r. 1932 do r. 1935 podniósł się z 44 do 69, zaś wskaźnik produkcji elektrotechnicznej pobit wszelkie rekordy, podskoczywszy do 125...

Wśród firm, wystawiających na WMEL'u dostrzeżliśmy szereg przedsiębiorstw poznańskich, mianowicie w dziale przemysłowym: H. Cegielski, B-cia Pluciński, Stomil, Centra, Inż. Leon Bytner, S. Jabłoński sp. z o. o., Erge Motor, „Nowości Praktyczne”, „Centrala Nowości”, J. Szczurek; w dziale rzemiosła: A. Ambroziewicz, Arga, Cech Ślusarzy, Embe, I. Gadomski, St. Gulczyński, B. Hankiewicz, St. Hirsch, K. Kaczmarek, H. Kruk, St. Lis, S. Malcherek, B-cia Murlewscy, St. Niemier, J. Pendowski, Poznańska Wytwórnia Rowerów „Precyzja”, E. Radziejewski, H. Rychter, „Sprężyna”, E. Stanek, W. Szukała, M. Tyrchan, Z. Wiśniewski, L. Zaran i Ska, St. Zbąski, J. Żurawiec. Poza tem szereg firm z prowincji bierze udział w wystawie warszawskiej.

Słusznie mawia się o przemyśle metalowym, że jest niezmiernie czuły na wahania koniunkturalne, bowiem jako pierwszy odczuwa nadciągający kryzys i ostatni z kryzysu wychodzi. Pierwszy — dlatego, że wszelkie kurczenie się rynku rozpoczyna się od skreślenia wydatków na inwestycje, ostatni — dlatego, że poprawa gospodarcza musi poczynić już pewne postępy, aby rynek inwestycyjny mógł się ożywić. Mając na uwadze wyżej przytoczone cyfry wskaźnikowe oraz reasumując wrażenia, odniesione na wystawie, pragniemy się wierzyć, że najgorsze mamy już poza sobą. Obyż tak było rzeczywiście!

H. J.

NICI I JEDWABIE
do szycia
BAWELNY I WELNY
do cerowania
tylko „TRZY LILJE”
Fabryka chrześcijańska.
ng 16 539/540

Olbrzymią sensację wzbudza pojawienie się nowoczesnego samochodu reklamowego znanej fabryki zwijek i bibulek do papierosów „Herbewo”. Samochód ten będący ostatnim wyrazem techniki, posiada ruchome nadwozie reklamowe i zaopatrzony jest w najnowsze urządzenia głośnikowe, umożliwiające nadawanie koncertów i przemówień przez mikrofon. Pg 6671-70,76

samochodu — 5 400 zł, 8 750 zł, 9 200 zł, 9 650 zł; przy uposażeniu 1 000 zł miesięcznie: 756 zł, 1 125 zł, 1 288 zł, 1 351 zł; przy uposażeniu 1 200 zł do 2 000 zł: 918 złotych, 1 487,50 zł, 1 564 zł, 1 640,50 zł; przy uposażeniu od 2 200 zł do 3 000 zł miesięcznie: 1 350 zł, 2 187,50 zł, 2 300 zł, 2 412,50 zł.

KWESTJA ZWRACANEGO PODATKU DOCHODOWEGO I SPECJALNEGO PŁACONYCH ŁĄCZNIE

Dla opłacających podatek dochodowy oraz podatek specjalny łącznie, premje podatkowe wynoszą przy cenach kupna samochodu — 5 400 zł, 8 750 zł, 9 200 zł, 9 650

zł; przy uposażeniu 1 000 zł miesięcznie: 1 069 zł, 1 732,50 zł, 1 821,60 zł, 1 904,40 zł; przy uposażeniu 1 200 zł: 1 198,80 zł, 1 942,50 zł, 2 042,40 zł, 2 142,30 zł; przy uposażeniu 1 500 zł: 1 306,20 zł, 2 117,50 zł, 2 226,40 zł, 2 325,30 zł; przy uposażeniu 1 800 zł: 1 404 zł, 2 275 zł, 2 392 zł, 2 509 zł; przy uposażeniu 2 000 zł: 1 436,40 zł, 2 327,50 zł, 2 447,20 zł, 2 566,90 zł; przy uposażeniu 2 500 zł: 1 803,60 zł, 2 922,50 zł, 3 172,80 zł, 3 223,10 zł; przy uposażeniu 2 700 zł: 1 879,20 zł, 3 045 zł, 3 201,60 zł, 3 358,20 zł; przy uposażeniu 3 000 zł: 1 922,40 zł, 3 115 zł, 3 275,20 zł, 3 435,40 zł.

Ulgi dla nabywców samochodów

Jak wiadomo, rozporządzenie o ulgach podatkowych dla nabywców samochodów pozwala na potrącenie kosztu nabycia samochodu od dochodu opodatkowanego, na skutek czego podatek dochodowy, płacony jest od sumy niższej. Wobec tego, że pracownicy opłacają podatek dochodowy co miesiąc przez potrącenie im odpowiednich sum przez pracodawcę przy wypłacie uposażeń, a więc opłacają podatek za rok bieżący z góry — to po potrąceniu kosztu kupna samochodu od opodatkowanego, dochodu i po zmniejszeniu w ten sposób należnej od nich sumy podatku — okazuje się, że pracownicy nadpłacili podatek. — Dlatego też urzędy skarbowe zwracają w gotówkę różnicę między kwotą podatku wpłaconą przez pracownika w ciągu danego roku, a kwotą należną od niego po odliczeniu ceny nabycia samochodu od dochodu opodatkowanego.

Premja ta nie jest jednolita i wysokość jej zależy zarówno od ceny nabycia wozu oraz od wysokości opłaconego podatku dochodowego, którego stawki są progresywne. Największe stosunkowo ulgi przysługują więc nabywcom samochodów, opłacającym jednocześnie podatek dochodowy i podatek specjalny.

Zwrot podatku następuje przez właściwy urząd skarbowy natychmiast po wniesieniu podania, zaopatrzonego w potwierdzenie firmy o zapłaceniu, chociażby weksłami, ceny kupna za nowy pojazd mechaniczny oraz w uwierzytelnione wyciągi z list płacy, wykazujące wysokość pobranego uposażenia oraz kwoty potrąconego i wpłaconego do kasy skarbowej podatku.

KWOTA ZWRACANEGO PODATKU DOCHODOWEGO OD UPOSAŻEN

Przy uposażeniu, wynoszącym 1 000 zł miesięcznie brutto, roczna kwota potrąconego podatku dochodowego od uposażeń wynosi 1 176 zł, a zwrot podatku dochodowego od uposażeń po nabyciu samochodu wynosi: przy cenie 5 400 zł — 529,20 zł, przy cenie 8 750 zł — 857,50 zł, przy cenie 9 200 zł — 901,60 zł, przy cenie 9 650 zł — 945,40 zł.

Przy uposażeniu 1 200 zł miesięcznie —

podatek dochodowy wynosi 1 756,80 zł rocznie, a zwrot podatku po nabyciu samochodu wynosi: przy cenie 5 400 zł — 658,80 zł, przy cenie 8 750 zł — 1 067,50 zł, przy cenie 9 200 zł — 1 122,40 zł, przy cenie 9 650 zł — 1 117,30 zł.

Przy uposażeniu 1 500 zł miesięcznie — podatek dochodowy wynosi 2 556 złotych, a zwrot podatku po nabyciu samochodu wynosi: przy cenie 5 400 zł — 766,80 zł, przy cenie 8 750 zł — 1 242,50 zł, przy cenie 9 200 zł — 1 306,40 zł, przy cenie 9 650 zł — 1 360,30 zł.

Przy uposażeniu 1 800 zł miesięcznie — podatek dochodowy wynosi 3 456 złotych, a zwrot podatku po nabyciu samochodu wynosi: przy cenie 5 400 zł — 864 zł, przy cenie 8 750 zł — 1 400 zł, przy cenie 9 200 zł — 1 472 zł, przy cenie 9 650 zł — 1 544 zł.

Przy uposażeniu 2 000 zł miesięcznie podatek dochodowy wynosi 3 984 złotych, a zwrot podatku po nabyciu samochodu wynosi: przy cenie 5 400 zł — 896,40 zł, przy cenie 8 750 zł — 1 452,50 zł, przy cenie 9 200 zł — 1 527,20 zł, przy cenie 9 650 zł — 1 601,90 zł.

Przy uposażeniu 2 200 zł — podatek wynosi 4 699,20 zł, a zwrot podatku: przy cenie 5 400 zł — 961,20 zł, przy cenie 8 750 zł — 1 557,50 zł, przy cenie 9 200 zł — 1 637,60 zł, przy cenie 9 650 zł — 1 717,70 zł.

Przy uposażeniu 2 500 zł — podatek wynosi: 5 520 zł, a zwrot podatku: przy cenie 5 400 zł — 993,60 zł, przy cenie 8 750 zł — 1 610 zł, przy cenie 9 200 zł — 1 692,80 zł, przy cenie 9 650 zł — 1 775,60 zł.

Przy uposażeniu 2 700 zł — podatek wynosi 6 415,20 zł, a zwrot podatku: przy cenie 5 400 zł — 1 069,20 zł, przy cenie 8 750 zł — 1 732,50 zł, przy cenie 9 200 zł — 1 821,60 zł, przy cenie 9 650 zł — 1 910,70 zł.

Przy uposażeniu 3 000 zł — podatek wynosi 7 416 zł, a zwrot podatku: przy cenie 5 400 zł — 1 112,40 zł, przy cenie 8 750 zł — 1 802,50 zł, przy cenie 9 200 zł — 1 895,20 zł, przy cenie 9 650 zł — 1 987,90 zł.

KWOTA ZWRACANEGO PODATKU SPECJALNEGO

Dla opłacających podatek specjalny — premje podatkowe wynoszą przy cenach

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Import śledzi świeżych z Niemiec do Gdyni.** Jak wiadomo, dla potrzeb wędzarni gdyńskich nadchodzą z Niemiec drogą morską dwa razy w tygodniu świeże śledzie w lodzie. W ub. tygodniu przybyło ogółem 15,5 tys. kg śledzi świeżych, które następnie są przerabiane na tzw. piklingi. W roku ubiegłym nadchodziły większe transporty, z których część przeznaczona była dla wędzarni, pracujących w głębi kraju. Obecnie wędzarnie w Poznańskim i na Górnym Śląsku otrzymują śledzie drogą lądową.

(k) **Przed kampanją cukrowniczą.** W związku ze zbliżającą się kampanją cukrowniczą, ministerstwo opieki społecznej wydało zarządzenie inspektorom pracy, aby w r. b. bardziej rygorystycznie przestrzegali ograniczenia dotyczące czasu pracy w cukrowniach. W myśl tego zarządzenia inspektorzy pracy winni dążyć do zwiększenia stanu zatrudnienia w cukrowniach przez wprowadzenie pracy na 4 zmiany a zwłaszcza w tych cukrowniach, które są położone w pobliżu większych skupisk bezrobotnych. (ATE.)

Z ZAGRANICY

(z) **Wzrost światowej produkcji przemysłowej.** Wzrost wskaźnika produkcji przemysłowej w okresie od 1932 r. jest bardzo poważny, jakkolwiek w poszczególnych krajach produkcja wzrosła wybitnie niejednakowo. Biorąc przeciętną lat 1925 — 1929 za 100, otrzymujemy wskaźnik światowej produkcji przemysłowej w roku 1932 w wysokości 77,2, w 1935 r. zaś — 105,8. W r. b. produkcja wzrosła w dalszym ciągu. Jeżeli chodzi o produkcję europejską bez Z. S. R. R. wskaźnik jej wzrósł od 1932 r. do 1935 r. z 78,3 do 99,4, w marcu r. b. zaś wyniósł 103,3. Odpowiednie liczby dla Ameryki Północnej wynoszą: 59,1 — 83,1 oraz 85,7. Jeżeli chodzi o poszczególne kra-

je, wskaźnik produkcji przemysłowej we Francji wyniósł w 1932 r. 68,8 w 1935 r. 67,4 a w marcu 1936 r. 70,3. W Niemczech odpowiednie liczby wynoszą 53,3 — 94 — 105,2, w Anglii 83,5 — 105,7 — 114,7, w Z. S. R. R. 182,9 — 288,2 — 351,9, wreszcie w Japonii 97,8 — 141,8 — 149,3.

(z) **Dalszy odpływ złota z Banku Francji.** Ogłoszony ostatnio bilans Banku Francji za okres od 21 do 28 rb. wykazuje (w milj. fr.) spadek zapasu złota o 162,9 do 54,511,1; bezprocentowy kredyt dla skarbu państwa z tytułu wykupu przez Bank zredyskontowanych bonów skarbowych i papierów publicznych wzrósł o 425 do 8.661,3, a jednocześnie o tę samą kwotę zmniejszyła się pozycja zredyskontowanych bonów i papierów; bezprocentowy kredyt, udzielany przez Bank do wysokości maximum 10 miliardów fr., pozostał bez zmiany na poziomie 500; obieg banknotów wzrósł o 706,8 do 84.323,9; ogólna suma natychmiast płatnych zobowiązań łącznie z obiegiem wzrosła o 684,3 do 92.883,9; stosunek pokrycia spadł z 59,30 proc. do 58,69 proc.

(z) **Import węgla do Jugosławii.** Import węgla do Jugosławii stale wzrasta w ciągu ostatnich trzech lat (w 1933 r. — 292,2 tys. t., w 1934 — 342,9 tys. t., w 1935 r. — 429,7 tys. t.). Głównymi dostawcami węgla na rynek jugosłowiański są Anglja, Niemcy, Polska i Czechosłowacja. W r. ub. Niemcy zwiększyły eksport węgla do Jugosławii z 90,6 tys. t. w 1934 do 141,6 tys. t. Wywóz węgla angielskiego do Jugosławii utrzymuje się na jednakowym poziomie. Eksport węgla czechosłowackiego wykazuje stały i nieznaczny wzrost. Eksport węgla polskiego na rynek jugosłowiański w r. ub. spadł o 1000 t. w porównaniu z 1934 i osiągnął 47,2 tys. t.

Czytajcie i abonujcie „Ilustrację Polską“

Powstańcy atakują San Sebastian

Zmiana rządu madryckiego wynikiem klęski pod Irunem

Paryż. (Tel. wł.) Po zdobyciu Irunu wojska powstańcze rozpoczęły atak na San Sebastian, leżący około 20 km na zachód od Irunu. Wojska te, według informacji z Hendaye, zostały wzmocnione przez oddział, złożony z 2 tys. karlistów. Atak podjęto głównie od południa.

Artylerja powstańców, znajdująca się niedaleko miejscowości Fuenterrabia, otworzyła gwałtowny ogień na pozycje wojsk czerwonych na wschód od San Sebastian.

Uciekinierzy z okolic San Sebastian oświadczają, że wojska rządowe odczuwają brak amunicji. Obrońcy San Sebastian zdecydowali się przed oddaniem miasta powstańcom zamienić je w gruzy.

W związku z tym w sprzeczności stoi oświadczenie gubernatora San Sebastian, który podobno znajduje się wśród uciekinierów we Francji. Oświadczył on dziennikarzom, że władze San Sebastian dla uniknięcia niepotrzebnych ofiar gotowe są oddać miasto powstańcom.

Walki niedaleko Irunu

Paryż. (ATE). Oddział powstańców w sile 250 żołnierzy dokonał desantu w pobliżu Fuenterrabia. Oddział przybył na pokładzie krążownika „España”. Powstańcy okopali się na przylądku Bideisson na północy-wschód od Fuenterrabia i rozpoczęli atak na Fuenterrabia.

Klasztor Montserrat zburzony

Paryż. (Tel. wł.) Słynny klasztor Montserrat, znajdujący się na wzgórzach pod Barceloną, miejsce pielgrzymek katolików hiszpańskich, o którym niedawno pisał „Kurjer Poznański”, został przez komunistów doszczętnie zniszczony.

Dzisiejszy „Jour” donosi z Burgos o barbarzyńskim rozstrzelaniu 114 zakonników z zakonu św. Augustyna w Escorial mimo formalnego przyrzeczenia prezydenta republiki Azana, byle go ucznia tego klasztoru. Wszystkich zakonników rozstrzelano bez sądu.

Z Hendaye donoszą, że według niesprawdzonych dotychczas pogłosek wojska rządowe rozstrzelać miały również wszystkich mnichów klasztoru w Fuenterrabia.

Rząd hiszpańskiego Lenina

Paryż. (Tel. wł.) Dzisiejsza prasa poranna omawia w długich artykułach zmianę rządu w Hiszpanii, dopatrując się w zmianie rządu skutków zdobycia Irunu.

„Figaro” pisze: Nowy rząd w Hiszpanii ma zdecydowany charakter marksistowski mimo prób nadania mu charakteru koalicyjnego przez przyciągnięcie do rządu Katalończyków i Basków. Jeżeli się jednak uwzględni, że na czele nowego rządu stoi Caballero, którego w Hiszpanii nazywają hiszpańskim Leninem, należy stwierdzić, że zrobiono dalszy krok do sowjetyzacji Hiszpanii.

„Le Jour” pisze: Caballero jest nie tylko przywódcą lewego skrzydła socjalistów, lecz równocześnie półurzędowym reprezentantem Moskwy w Madrycie. Nowy rząd jest w całym tego słowa znaczeniu rządem rewolucyjnym.

„Journal” jest również zdania, że zrobiono wielki krok naprzód w kierunku zupełnego skomunizowania Hiszpanii. Zdobycie Irunu przez wojska powstańcze stanowi nie tylko wielki sukces wojskowy, lecz również i moralny. Upadek rządu Girala jest pierwszym skutkiem tego zwycięstwa.

Ogólny widok od morza na San Sebastian, o który toczą się obecnie walki

Socjalistyczny „Populaire” stwierdza, że nowy rząd hiszpański jest rządem zdecydowanej walki aż do zwycięstwa.

Dalsze szczegóły zdobycia Irunu

Paryż. (Tel. wł.) Z pogranicznego Hendaye donoszą:

W nocy, poprzedzającej zajęcie Irunu przez powstańców, nikt w naszym mieście nie zmrzył oka. Kanonada trwała z krótkimi przerwami do wczesnych godzin porannych. Przez miasto przepłynęła fala uchodźców, największa, jaką kiedykolwiek zanotowano. Od wczesnego rana fala ta się wzmogła.

„Bataljon śmierci” kobiet wycofuje się

Wcześniej rano na moście granicznym pojawiły się bezładne szeregi kobiet hiszpańskich z karabinami na ramieniu. To członkinie t. zw. bataljonu śmierci, utworzonego z inicjatywy słynnej działaczki komunistycznej Irriburi, zwanej La Passionaria (szalona) uchodziły z pola bitwy. Wkrótce potem pojawiły się od strony hiszpańskiej oddziały powstańców, maszerujące w kierunku mostu, z zamiarem odcięcia oddziałom rządowym jedynej drogi odwrotu.

W tej samej prawie chwili od strony Irunu zauważono biegnące co sił w nogach grupy milicjantów, z których wielu porzuciło broń i pędem wpadło na most, biegnąc ku bezpiecznemu schronieniu, za granicą francuską. Między powstańcami i uciekającymi milicjantami rozpoczął się tragicomiczny wyścig, którego metą był most. Milicjanci, zauważywszy w ostatniej chwili manewr wojsk powstańczych, udaremnił go, zapewniając sobie dzięki szybkości nóg bezpieczny odwrót przez most w Hendaye.

Bohaterski dziennikarz

W czasie zdobywania przez powstańców Irunu i ucieczki czerwonych z miasta rozgrywały się na moście

międzynarodowym rozdzierające sceny.

Grupa dziennikarzy zagranicznych i francuskich, obserwująca wydarzenia, rozgrywane się w pobliżu mostu granicznego w Hendaye, była świadkiem następującego wypadku. Od strony hiszpańskiej biegł człowiek z dzieckiem na ręku. Nieszczęśliwy zdołał wśród gradu kul dotrzeć do francuskiego posterunku granicznego, gdzie z wycieńczenia upadł. Po drugiej stronie granicy została jego żona z drugim dzieckiem na ręku. Kobieta krzykiem i rozpaczliwymi gestami błagała o pomoc.

Nie zważając na świszczące dookoła kule, podbiegł do niej naczelnny redaktor agencji Havasa Fontanoy, odebrał od obłąkanej z trwogi kobiety dziecko i przeniósł je zdrowe i całe w bezpieczne miejsce. Bohaterski gest francuskiego dziennikarza wywołał wśród zebranych żywiołowy entuzjazm.

Po chwili kilku Francuzów wsiadło na samochód ciężarowy i pod gradem kul dojechało do miejsca, gdzie schroniła się matka dziecka i przewiozła ją również na terytorjum Francji.

Wśród uciekinierów

Na dworcu w Hendaye panuje nieopisany chaos. Hale dworca i perony są zapchane rozgorączkowanym tłumem. Uciekinierów rozbrojono i usta-

Zaburzenia żołądkowe i kiszkowe, napady bólów brzucha, zastoina brzuszna, ogólne podrażnienie, nerwowość, zawroty głowy, niepokojące sny, ogólne złe samopoczucie podlegają szybkiemu zanikowi przez stosowanie codziennie jednej szklanki naturalnej wody gorzkiej **Franciszka-Józefa**, Tg 1509

Oddziały milicji czerwonej ustępując z Irunu wysadzały w powietrze domy, zostawiając miasto w ruinach.

wiono na peronie dworca, skąd specjalny pociąg zabierze ich do najbliższego punktu koncentracyjnego.

Wszyscy milicjanci mają na rękawach czerwone opaski z godłem sowieckim. Rozmawiają między sobą z ożywieniem. W rozmowach tych wyczuć się daje pewne rozgoryczenie i niechęć przeciwko rządowi madryckiemu, który obwiniają za przegraną walkę pod Irunem, urastającą w ich opowiadaniu do rozmiarów decydującej klęski. Obok hiszpańskiego słychać najczęściej język rosyjski i niemiecki.

W kilku słowach o Hiszpanji

Z Barcelony donoszą, że bratanek prezydenta republiki hiszpańskiej, Gregorio Azana, został rozstrzelany przez powstańców.

Jak podaje specjalny korespondent „Diario de Lisboa”, b. minister spraw wewnętrznych w gabinecie Lerroux Salazar Alonso, rozstrzelany został w Madrycie. Salazar był jednym z wybitnych przedstawicieli partji radykalno-republikańskiej.

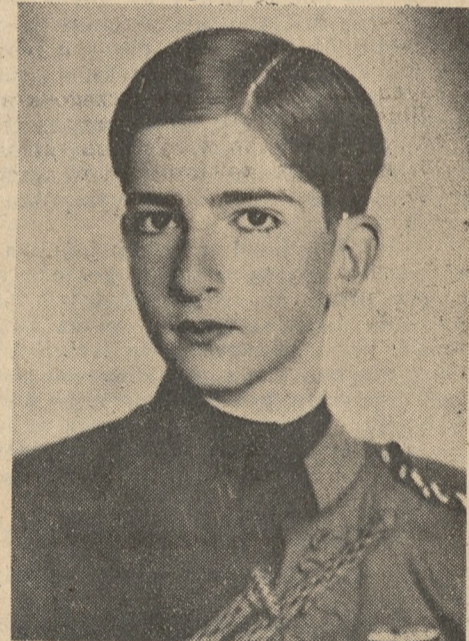
Według pism portugalskich w wojnie domowej poległo dotychczas po stronie wojsk rządowych 34.000 żołnierzy, po stronie powstańczych 46.000. Liczba rannych po stronie wojsk rządowych wynosi 5.000, po stronie powstańców 8.000. Ilość wdów po poległych obliczana jest na 38.000, a sierot na 77.000.

W odbywającym się w Barcelonie na pokładzie okrętu „Uruguay” procesie oficerów powstańców, skazano na śmierć płk. Lamas Nintulla i kapitanów Torresa, Chacona i Ferdinanda. Major Lopez Laparros został ulaskawiony.

Prasa w Barcelonie donosi o zgonie, skutkiem ran odniesionych na froncie aragońskim, dziennikarza Mariusa Arrieta. Dziennikarz ten, z pochodzenia Włoch, był specjalnym korespondentem pism angielskich.

B. francuski attache wojskowy przy rządzie hiszpańskim i portugalskim, płk. Jouart, zrany został ciężko w nogę przy bombardowaniu Segowii przez lotników rządowych. Płk. Jouart przeniesiony w stan spoczynku, udał się do Lizbony, celem złożenia wizyt pożegnalnych. W drodze powrotnej do Madrytu zaskoczony został w Segowii przez wybuch powstania i nie mógł opuścić tego miasta.

Młody król Jugosławji

W dniu 6 b. m. nowy dziedzic tronu dynastji Karadzordziewiczów obchodzi swoje urodziny, a z nim cały naród jugosłowiański swe święto państwowe.

Piotr II urodził się 6 września 1923 r. w Białogrodzie i był pierwszym synem tragicznie zmarłego króla Aleksandra I. Chrztu jego dokonano wodą ze wszystkich rzek Jugosławji. Ojcem chrzestnym króla Piotra II jest angielski książę Yorku.

Od zarania swej młodości Piotr II wychowywany jest najstarszemu na przyszłego władcę Jugosławji. Pierwszą edukację odebrał w publicznej szkole powszechnej, gdzie musiał uczyć się wraz z innymi dziećmi. Aleksander Zjednoczyciel życzył sobie, aby następcą tronu wychowywany był demokratycznie.

Dalsze studia odbywa monarcha pod nadzorem specjalnego gubernera i kilku starannie dobranych nauczycieli. Już dziś młody panujący mówi biegle po angielsku, francusku, niemiecku i rosyjsku. Najwięcej zamilowania objawia dla historii konstytucyjnej i dziejów dynastji Karadzordziewiczów. Z wielkim zaś entuzjazmem wtajemnicza się w arkanach sztuki wojennej.

Piotr II bardzo kocha swych braci, pilnie dbając o przysparzenie radości młodszemu rodzeństwu. Bawił on przez jakiś czas w Anglii, dokąd go król Aleksander wysłał na studia. Ale po zamachu marsylskim musiał powrócić do kraju, gdyż konstytucja jugosłowiańska wymaga, aby król przebywał stale w kraju.

Ciągle wspomina o swym ojcu, chociaż nie rozumie jeszcze zaszłej tragedji. Kościółowi nowego klasztoru w Gradiszczu darował niedawno dzwony nazwany imieniem Aleksandra Zjednoczyciela.

Naród jugosłowiański skupia się z miłością wokół swego młodocianego króla, obchodząc dziś jego 13. urodziny.

Hemoroidy

są przyczyną złego samopoczucia i t. p. Należy bezwzględnie usunąć te dokuczliwe cierpienia. Przy hemoroidach stosuje się

Anusol

Goedecke

DO NABYCIA W APTEKACH

12czopków z 5- 6czopków z 3-

List pasterski Synodu Jasnogórskiego biskupów polskich

„Jam jest droga, prawda i żywot” (Jan).

Katolicy! Zebraliśmy się, my Biskupi całej Polski i wszystkich obrządków, na Synod Plenarny. Jest to zdarzenie szczególnej doniosłości. Synod ten jest bowiem pierwszym Synodem plenarnym w dziejach Kościoła po wskrzeszeniu Państwa Polskiego, a zebrał się w okolicznościach ze wszechmiar ważnych w życiu naszym wewnętrznym i w chwili, gdy najstraszniejszy z pożarów, jaki kiedykolwiek groził światu, krwawą luną wypisuje wszystkim swoje mane tekel fares.

Wypisuje je i nam. Bo pożar ten wzniecony ręką zbrodniczą wciska się we wszystkie kraje i państwa a jest szczególnie groźny dla tych, którym brak jest moralnej i duchowej odporności. Dziś sroży się szczególnie na hiszpańskiej ziemi.

Smutnie się wstawił ów rzymski żołnierz, który palącą pochodnię wrzucił ongiś do świątyni jerozolimskiej. Ale był to jeden tylko żołnierz, który dokonał dzieła zniszczenia wbrew woli i wskazaniom rzymskiego wodza. A dziś w naszych oczach i na skinięciu wodzów z rosyjskiego Kremla ileż świątyni a w nich ileż świętych pomników przeszłości i sztuki pożar podłożony przez nienawiść szatańską obraca w perzynę i zgłiszczą!

Nero w swoich ogrodach przemienia w pochodnie płonące setki męczenników. Ale nawet poganin, i to poganin nienawidzący chrześcijaństwa jak Tacyt, gorszy się postępkami Nerona zarówno nikczemnym jak i potwornym i okrutnym. Nero szukał przynajmniej pozorów winy chrześcijan. A dziś w oczach naszych na męczeńskiej hiszpańskiej ziemi zapłonęły na nowo neroniejsze pochodnie, i to nie w jednym tylko miejscu, ale rozsiane gęsto po kraju. Tam na stopy płonące rzuca się bez sądu ofiar męczeńskich tysiące! Z czemże da się porównać ta potworna zbrodnicość, to wyrafinowane okrucieństwo, które przawysza wszystko co dotąd w dziejach złość, przewrotność i nienawiść wymyśliła i czego dokonała?

A za temi hordami okrucieństwa i zdziwienia kroczy w wielu krajach ci, którzy sami nie chcą wprowadzić panowania komunizmu, ale przez brak zasad, przez nienawiść do religii lub też przez bojaźliwą połowiczność i samolubne wyrachowanie nie umieją się groźnemu pożarowi zniszczenia w niczem przeciwstawić i idą w zależność i w służbę wyrotu, od którego się odzgnęją.

Propaganda komunizmu

Ileż stąd nauki, ile ostrzeżeń spływa dla nas!

Boć ta sama propaganda, kierowana przez rękę komunizmu rosyjskiego już się rozpętała i u nas. Nie dosięga ona jeszcze świątyni, ani nie rzuca na stos kapłanów, bo to już są dojrzałe owoce posiewu piekieł. Ale wprawna ręką agitatora, omotującego i bałamuącego niekrytyczne umysły, rzuca się nienawiści religijnej i społecznej w dusze mas, a szczególnie młodzieży. Truje ona i oślepiła dusze, czyniąc je podatnym narzędziem planów swych i zamierzeń. A za tą propagandą wszędzie się wciska nierozdzielnie propaganda bezbożnictwa, tego nieodrodzonego dziecka komunizmu. Tu nas zaskoczy jakiś błędny ognik apoteozy komunizmu i jego apostołów w piśmie poświęconym wychowaniu młodzieży; ówde pismo warstw oświeconych przeblisnęło raptem oświadczeniami w stronę rosyjskiego Kremla; to znowu odbija się o uszy nasze nawet głosy tego czy tamtego męża nauki, biorącego udział w publicznych wyścigach z ulicą w apoteozie komunizmu. I u nas też się już mówi głośno o tak zwanym „froncie ludowym”, skrojonym wedle wzorów z zagranicy, sprzymierzonym również jak i gdzieindziej z masonerją. Front ten chyba w tem jednym usprawiedliwia swą nazwę „ludowy”, że w planach jego tkwi okucie ludu podobnie jak w Rosji w kajdany najsroźszej moralnej, społecznej i politycznej niewoli. A gdybyśmy chcieli publicznie odkrywać szczegóły nam znane, toby przerażenie ogarnąć mogło na widok tworzących się i istniejących już komunistycznych jacek, podchodzących pod różne organizacje a wzorowanych ściśle wedle mo-

dli rosyjskiej i stamtąd też wspomaganym i kierowanym. Nie tylko Kościół jest przedmiotem ataków tej komunistycznej propagandy, ale i państwo, wszelki ideał moralny, narodowy, kulturalny.

Musimy też stwierdzić, że wszelkie kompromisy z radykalizmem wydają najgorsze owoce, które zgnanie i spożyje cychający na nie komunizm. Tak dzieje się wszędzie. Ten proces możemy zauważyć także u nas, na przykład w dziedzinie wychowawczej. Dokądże to zawiodły te metody stosowane do młodszego pokolenia, gdy sprzymierzono się z radykalizmem? Kończyły się one wchodzeniem młodzieży do tajnych organizacji, nastawionych przez komunizm, których ostrze niejednokrotnie wprost się skierowywało przeciwko Państwu. Jesteśmy w przededniu najcięższych i najniebezpieczniejszych kataklizmów zwolna dojrzewających, jeżelibyśmy przyszłość opierać mieli na schlebaniu radykalizmowi i na forytowaniu go w dziedzinie życia rodzinnego, wychowawczego i społecznego.

Potrzeba odbudowy życia chrześcijańskiego

W takich to chwilach krytycznych, w poczuciu wielkiej naszej odpowiedzialności zebraliśmy się na synodalne narady.

Pragniemy przede wszystkim przez swoje uchwały ustalić, zjednoczyć i pogłębić nasze programy i wysiłki w dziedzinie kościelnej i religijnej. Następnie szczególniejszą uwagę przykładamy do Akcji Katolickiej, w której świeckim przypadło w udziale współpracowanie z hierarchją kościelną dla odbudowy całego życia na zasadach Chrystusowych. Tworząc człowieka nowych czasów, Akcja Katolicka gruntuje zasady moralnego postępu, walczy z wszelkim złem, a w tej chwili w szczególniejszy sposób odpięcać powinna zalew i ataki komunizmu i kroczącego w jego awangardzie bezbożnictwa.

Lud nasz, w głębi duszy zany i religijny, jest jednak często pozbawiony opieki i pomocy świątynnych warstw społeczeństwa i jest nieraz wydany na pastwę agitatora - komunisty, który odbiera mu wiarę, sieje nieufność a potem nienawiść tak do Kościoła jak i do społeczeństwa a w końcu do narodu i do Państwa. Czyż różne krwawe zajścia ostatnich czasów, zrodzone z posiewu nienawiści i agitacji komunizmu, wyszukującego dla swych celów biedę wsi i robotnika, nie są słów naszych wymownym dowodem?

Potrzeba więc zastępów tych, którzy, wspierając pracę Kościoła, uprzedzą siewców wyrotu, albo przynajmniej pójdą w trop za nimi, ażeby kłamstwa prostować, hasła fałszywe zbijać, konkol nienawiści plenić, głosić zasady sprawiedliwości i miłości społecznej, bronić przed wyżyskiem

robotnika czy rzemieślnika i zabiegać o pomoc dla bliźnich, dotkniętych nędzą powszechną.

Niepowołani reformatorzy

Wszystkie nasze uchwały przenika troska i staranie o podniesienie i uświęcenie duszy w społeczeństwie, bo niewiele zdziałała się samemu tylko karnymi zarządzeniami. Komunizm jest przede wszystkim chorobą dusz, więc dusze należy leczyć. A jakże niestety często zapominają o znaczeniu społecznym duszy zdrowej i uduchowionej ci, którzy biorą się do reform, opierając je na spaczonych umysłach, na niskich charakterach, które nieraz chcą zwalczać komunizm, sprzymierzając się z radykalizmem. W jakimże są błędzie!

I jak tacy niepowołani reformatorzy przeceniają swoje siły i wpływy, a jak często nie doceniają sugestywnej propagandy komunizmu i nie wnikają w psychologję radykalizmu. Niechże spojrzą na to, co się dookoła w świecie dzieje i niechaj stąd dla siebie wyciągną naukę, że wszelki radykalizm w masach nie da się w połowie zatrzymać. Zerwie on sztuczne szranki i utonie ostatecznie w komunizmie.

Właściwa droga

A nie tylko lud i robotnik, ale wszystkie warstwy potrzebują podniesienia i odrodzenia duszy. Z radością stwierdzamy, że potrzeby te zrozumiela nasza młodzież uniwersytecka, która we wspaniałym akcie religijnego ślubowania w Częstochowie obwieściła Polsce swą wiarę i zdecydowanie weszła na te szlaki, na jakich jedynie się urzeczywistni odrodzenie duszy w narodzie.

Lecz ileżto jeszcze niedomagań u nas, ile ran, ile skażeń serca i umysłu i charakteru! Zepsucie moralne idzie aż do wyuzdania, niszczy rodzinę, materializuje dusze i w nich miast świętych ogni, rozpala płomień zmysłowości, pożerającej wszelkie skarby ducha. Walka o chleb i pieniądź z jednej strony, a pościg za karierą z drugiej jakże często obniżają charakter, psują go kosztem zasad i sumienia. A jakże słaby jeszcze i wątły jest duch ofiary, niezbędnie potrzebny dla stworzenia wielkiego i jednolitego ruchu przeciwko wszelkim próbom rozstroju! A przecież mężne tylko i prawdziwie wielkie dusze zdołają sprostać wielkim zadaniom.

Było staraniem naszym, by przez uchwały synodalne wskazać środki, które dusze ratują, umacniają i przemieniają. Wszelkiej propagandzie niszczącej dusze przeciwstawia się skutecznie jedynie prawda Chrystusowa i życie z Chrystusem zjednoczone. „Jam jest droga, prawda i żywot”, rzekł Chrystus o sobie. Tylko prawda Chrystusowa rozświeci dusze i będzie im pochodnią pośród nocy omamień

i obłędu fałszu dzisiejszej chwili. Tylko prawda Chrystusowa jest problemem, który określa granice między prawdziwym a fałszywym ideałem, między złotem a jego naśladownictwem. Tylko w Chrystusie i Jego odwiecznych wskazaniach ścielą się szlaki dróg świetlistych pośród ugorów i bezdroży. Tylko Jego pokarm jest lekarstwem na zatrutą strawę fałszywych ideałów. Tylko On dusze słabe i połowicznie podniesie, Swoją mocą utwierdzi i uświęci. Świat dzisiejszy, który się duszy pozbawił, gdyż ją wymienił na niskie i przewrotne wartości, jedynie w Chrystusie odnajdzie swą duszę i siebie.

W przelomowej chwili

W tej chwili tak w następstwa brzemiennej, gdzie nic innego nie pozostało ludzkości i narodom jak wybrać między chrześcijaństwem a satanizmem, wypowiadającym się w komunizmie i bezbożnictwie, dziś zaklinamy was i odzywamy się do was, ukazując wam Chrystusa: pójďte za Nim! Wszyscy ci, którzy za Chrystusem idą i widzą niebezpieczeństwo grożące nam i ludzkości, niechaj przekreślą sztuczne rozdziały, egoistyczne upory i dążenia i niech się zdołają na wspólny obronny czyn. Wtedy dopiero Synod, do którego tyłu słuszenie przywiązuje wielkie nadzieje, osiągnie swój cel.

Mamy nadzieję, iż go osiągnie. Ostrzegamy was przed groźbą zalewu komunizmu i bezbożnictwa. A ostrzegając zaklinamy was, byście przede wszystkim bronili wiary, czuwali nad duchem narodu i bezpieczeństwem ojczyzny. Ale zarazem zapewniamy was, że z otuchą patrzymy w przyszłość. Znamy bowiem, jak bogate są u nas pokłady wiary i jak bezcenne są skarby chrześcijańskiej tradycji. Historia zaś uczy nas, że dzięki tym skarbowi ducha i mocy nadziemskich opierała się Polska zwycięsko najcięższemu wstrząsowi. I jeśli tylko silnie staniecie pod sztandarem Chrystusowym, jeśli się pod nim wszyscy zjednoczycie do wspólnego czynu zbawczego, wtedy zwycięstwo krzyża jest niewątpliwe, a w tem zwycięstwie jest gwarancja jedyna triumfu narodu i państwa.

Słowa te płyną do was z Jasnej Góry, noszącej wypisane na sobie świadectwa stuleci, że w najcięższym przelomie wszystkiego zdolna jest dokazać dusza wiarą, modlitwą i męstwem chrześcijańskim rozpalona, a do zdecydowanego czynu gotowa.

Zadatkim tego Chrystusowego w Rzeczypospolitej zwycięstwa niechaj będzie nasze błogosławieństwo, którego wam wszystkim z głębi serca udzielamy.

Jasna Góra, dnia 26 sierpnia 1936 r.

Aleksander Kardynał Kakowski, August Kardynał Hlond, Arcbp. Andrzej Szepietki, Arcbp. Józef Teodorowicz, Arcbp. Edw. Ropp, Arcbp. Bolesław Twardowski, Arcbp. Adam Sapieha, Arcbp. Romuald Jałbrzykowski, Arcbp. Antoni Julian Nowowiejski, Arcbp. Stanisław Gall, Bp. Grzegorz Chomyszyn, Bp. Jozafat Kocylowski, Bp. Marjan Leon Fulman, Bp. Henryk Przeździecki, Bp. Adolf Szeląg, Bp. Stanisław Łukomski, Bp. Stanisław Okoniewski, Bp. Teodor Kubina, Bp. Karol Radoński, Bp. Włodzimierz Jasiński, Bp. Franciszek Lisowski, Bp. Stanisław Adamski, B. Mikołaj Czarnecki, Bp. Franciszek Barda, Bp. Kazimierz Bukraba, Bp. Józef Gawlina, Bp. Jan Lorek, Bp. Mikołaj Budka, Bp. Paweł Kubicki, Bp. Wojciech Owczarek, Bp. Czesław Sokółowski, Bp. Edward Komar, Bp. Kazimierz Michałkiewicz, Bp. Antoni Laubitz, Bp. Grzegorz Łakota, Bp. Stanisław Rospond, Bp. Kazimierz Tomczak, Bp. Leon Wetmański, Bp. Konstanty Dominik, Bp. Antoni Szlagowski, Bp. Stefan Walczykiewicz, Bp. Jan Buczek, Bp. Walenty Dymek, Bp. Jan Latyszewski, Bp. Bp. Bernard Dembek, Bp. Karol Niemira, Bp. Eugeniusz Baziak, Bp. Wojciech Tomaka, Bp. Teofil Bromboszcz, Bp. Franciszek Sonik, Bp. nominat Antoni Zimniak, Ks. Administrator Apost. Jakób Medwekij.

Krupska kaja się

Warszawa. (Tel. wł.) Wdowa po Leninie Krupska ogłosiła artykuł w „Prawdzie”, w którym kaja się przed Stalinem i wypisuje na jego cześć hymny pochwalne. Niedawno kursowała pogłoska, że Krupska miała być rozstrzelana. (w)

Aresztowany adwokat

Warszawa. (Tel. wł.) Adwokat Wiesław Rykowski został aresztowany wskutek skargi o przywłaszczenie depozytów i sum klientowskich. Zarzucają mu przywłaszczenie depozytu 4 tys. zł oraz puszczenie w obieg czeku na 50 tys. zł. (w)

DO DZISIAJ ZEBRALIŚMY 73748,03 ZŁOTYCH

Składki na samolot „Chrobry”

W dalszym ciągu wpłynęły do administracji naszej następujące składki na samolot „Chrobry”:

Firma Jan Rybelski — magazyn najwykwintniejszego obuwia własnego wyrobu, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 23 15,—
Personel firmy Jan Rybelski — Poznań, Aleje Marcinkowskiego 23: Bernard Kiciński 2,—, Jadwiga Bartkowiakówna 1,—, Stanisława Klage 0,50, Maksymilian Maliński 1,—, Czesław Aleksy Przybył 0,30, Zygmunt Waszyński 0,50, Aleksander Richter 0,50, Maksymilian Nowicki 0,20, Jan Nawrot 0,40, Tomasz Kledecki 1,—, Józef Patan 1,—, Stanisław Krzyżaniak 0,50, Konstanty Palkowski 0,50, Edward Raś 0,50, Leon Głodek 0,50, Wincent Dondaj 0,40, Feliks Książkowski 0,50, Kazimierz Dymski 0,50, Bogdan Grządziel-ski 0,50, Cecylja Gintrowska 0,50, Salomea Kociałkowska 0,50, Salomea Drobniakówna 0,50, Helena Chuda 1,—, Helena Stróżakówna 0,50, razem 15,30
Pracownicy firmy Fr. Woźniak: Stanisław Krzymański 2,—, Władysław Pionczyski 1,—,

Czesław Bukowski 1,—, Piwoński 1,—, Bynszynski 1,—, Nowak 1,—, Czubiński 1,50, Grebienio-wa 0,50, Dakowski 0,50, Doliński 0,50, Filoda 0,50, Mizgajski 0,50, Smorawiński 1,—, Schmidt 0,50, Gorzanówna 0,30, Elbanowski 0,50, Mińska 0,50, Grzesiak 0,50, Wielebińska 0,30, Pięta 0,50, Zychliński 0,20, Węclawska 1,—, Herzog 0,30, Krysiński 2,—, Bilicka 1,50, Jaśkowiak 0,50, Jan-kowski 0,50, Goryński 0,50, Karpiński 0,50, Zülsdorff 0,50, Jeske 0,50, Jeżykowski 0,50, Półczyński 0,50, Raczkowska 0,50, Gajowiecki 0,50, Mikołajewski 1,—, Schumacher 1,—, Effenberg 0,50, Przybyłówna 0,30, Bartz 0,50, Olenderkówna 0,30, Szurkowski 0,50, Orszynowicz 0,50, Stemp-niewiczówna 0,50, Pomerenki 0,50, Domagalski 0,50, razem 31,20
Ks. Franciszek Forecki, Poznań 20,—
Katolickie Stow. Kobiet, sekcja pracujących, w Jarocinie 6,—
Razem z poprzednio pokwitowa-nemi 66.826,57
Zadeklarowano i uchwalono wy-płacić 6.921,46
Razem wpłacono, zadeklarowano i uchwalono wypłacić 73.748,03

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niedziela
Eugeniusza
Reginy p.
Poniedziałek
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
| Drogowida
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
| Domostawy

Słońca: wschód 5,11, zachód 18,30
Długość dnia 13 godzin 19 minut
Księżyc: wschód 20,18, zachód 12,05
Faza: 5 dzień po pełni.

Wrzesień
6
Niedziela

Ważne numery telefonów:
Pogotowia rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniowa: 19-57, 30-50
Policja: 42-21
Taksówki: Postój przy ulicy Grunwaldzkiej 77-72, przy Rynku Jeż. 77-08, przy ul. Marsz. Focha (narozn. Niegolewskich) 77-82, Pl. Świecie okrężyński 49-80, przy ul. Zielonej (nar. Strzeleckiej) 50-35, Rynek Wiledecki 66-35, V. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.
Poczt. biuro zleceń: 49-28. Dokładny czas: 55-66.
Stan wody: + 4 cm.

kowskiego, prezesa centrali Z. Z. P. i Stanisława Mikołajczyka, prezesa Wlkp. Tow. Kółek Roln. (kl)
— * **Zaprzysiężonym rzeczoznawcą w zakresie dzieł sztuki** mianowany został przez prezesa sądu apelacyjnego — p. M. Poraj-Swinarski (ul. Skarbowska 16).
— * **Rok jubileuszowy poznańskich harcerzy.** Rozpoczynający się rok jubileuszowy 25-lecia poznańskich harcerzy zapoczątkują drużyny miasta Poznania w uroczysty sposób w jutrzejszą niedzielę. Rano przystąpią drużyny w swoich kościołach parafjalnych do wspólnej Komunii św., poczem zbierają się na terenach Targów Poznańskich, gdzie nastąpią przemówienia założycieli poznańskich drużyn. O godz. 13 nastąpi przemarsz drużyn przez miasto i złożenie wieńca przed Pomnikiem Wdzięczności.

— * **Szesnasta rocznica stowarzyszenia urzędniczego.** Stowarzyszenie Urzędników Poznańskiego Samorządu Wojewódzkiego odbyło zebranie plenarne w szesnastą rocznicę powstania tej organizacji. Obrady zagał w sali sejmikowej Starostwa Krajowego prezes Antoni Małecki, który streścił zwięźle rozwój Stowarzyszenia w ciągu istnienia. Ze skromnych początków liczba członków wzrosła do 1.300, utworzono fundusz pożyczkowy im. Ludwika Begalego, majątek wynosi około 40 tys. złotych. Stowarzyszenie wzrasta na znaczeniu i powadze, dzięki czemu też wywiera znaczny wpływ w staraniach o byt i obronę interesów urzędniczych. Po szczegółowym omówieniu aktualnych spraw, dotyczących zagadnień urzędniczych, przez p. Małeckiego, referat, obrazujący poczynania na terenie Warszawy, wygłosił prezes związkowy p. Bederski. Szczegółowo omawiano też sprawę wyruszającej w dniu dzisiejszym czterodniowej wycieczki do Wilna, podczas której przed obrazem Matki Boskiej Ostrobramskiej odprawi nabożeństwo na intencję Stowarzyszenia ks. prof. Balcerk z wojewódzkiego zakładu dla ociemniałych w Bydgoszczy. (kl)

— * **Patronalny „Dzień druchen“.** Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży żeńskiej — Okręg Poznań-miasto, z okazji patronalnego „Dnia druchen“ urzędują akademję w niedzielę, 6 b. m., o godz. 12,15 w sali kina oświatowego TCL, ul. Marsz. Focha. Wstęp bezpłatny.

— * **Dzień abstynencki.** Nowoczesny ruch abstynencki, rozwijający się siłą reakcji wobec rozrostu alkoholizmu nowożytnego, nie stracił nic na aktualności w dobie obecnego kryzysu. Kryzys bowiem alkoholizmu nie usunął, lecz tylko czasowo przytłumił, co tem więcej grozi w razie poprawy warunków nowym przyplwem pijaństwa. Zresztą i dziś gazety przepelnione są wiadomościami o różnych wypadkach na tle alkoholizmu. Potrzeba zatem ciągłości akcji przeciwalkoholowej, ustawicznego prostowania opinii i poglądów na tę sprawę, bardzo jeszcze zacofanych zarówno wobec odkryć naukowych w tej dziedzinie, jak i doświadczeń życia codziennego. W Polsce mamy od lat 33 samodzielny katolicki ruch przeciwalkoholowy z centralą w Poznaniu. Patronem ruchu jest św. Jan Chrzciciel, ten mocarz woli i charakteru, abstynent, wyróżniony przez samego Boga, odznaczający się potężnym duchem zaparcia siebie. Jest on dla ruchu tego gwiazdą przewodnią w dzisiejszej gonitwie za użyciem. Ku czci tego Świętego obchodzą katolickie orga-

Dobre mydło

zapewnia łatwe i szybkie pranie

Ideał dobrego mydła:

SCHICHT MYDŁO TERPENTYNOWE MYDŁO „BIAŁY JELEŃ” MYDŁO JELEŃ

NOCNY DYZUR APTEK
Śródmieście: Apt. pod Eskupalem, pl. Wolności 13; Apt. pod Złotym Lwem, St. Rynek 75; Apt. przy pl. Sapieżyńskim 1; Apt. przy Chwaliszewie 76. Jeżyce: Apt. Mickiewicza, ul. Dabrowskiego 10; Apt. pod Opatrznością, ul. Dabrowskiego 76 (róg Staszica). Łazarz: Apt. przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47. Górczyn: Apt. Karpieskiego, ul. Marsz. Focha 158. Wilda: Apt. przy Bramie Wiledeckiej, Górna Wilda 3; Apt. Fortuna, Górna Wilda 96. Sołacz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12. Główna: Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19. Staroleka: Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNAŃA

W Poznaniu przed 10 laty
Dnia 5 września 1926 r.

W Warszawie zmarł gen. bryg. sp. Aleksander Pajewski, który formował 1 p. ulanów wlkp. (15 p. ulanów poznańskich). — Z okazji 15-lecia „Sokol” winiarski otrzymał od magistratu grunt pod boisko.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Pielgrzymka do Dąbrowki Kościelnej.** Tradycyjna pielgrzymka Kat. Tow. Robotników Polskich przy Farze wyrusza 13 b. m. o godz. 4,45 pociągiem popularnym ze stacji Tama Garbarska do Łopuchowa, a dalej pieszo wśród pięknych lasów do Dąbrowki Kościelnej. O godz. 3 rano odbędzie się msza św. w kościele farnym. Pielgrzymce towarzyszy orkiestra K. S. M. M. Kosza podróży wynoszą 1,60 zł. Bilety można nabywać w biurze paraf., ul. Klasztorna 11 do 12 b. m. wyłącznie. Powrót nastąpi tegoż dnia około godz. 20.

— * **Tradycyjną pielgrzymkę do Tulec** urządził Kat. Tow. Robotników Polskich, Poznań, św. Jan. Pielgrzymka wyrusza 13 b. m. z kościoła św. Jana po mszy św. o godz. 7 i udaje się pieszo przez Żegrze do Tulec. Powrót z Tulec po niesporach o godz. 17. Pielgrzymce przewodniczyć będzie ks. prałat dr. Mazurkiewicz.

— * **Na pierwszy odpust** Podwyższenia Krzyża św. organizuje się pielgrzymkę dnia 20 b. m. do nowowbudowanej Kalwarji w Obornikach. Wyjazd nastąpi pociągiem popularnym. Cena biletu w obie strony zł 2. Zgłoszenia do dnia 15 września b. r. przyjmuje sekretariat Tow. „Pielgrzym”, Poznań, św. Józefa 5, telefon 20-62.

WYCIECZKI

— * **Pociąg do Częstochowy odwołany.** Dyrekcja Kolei Państwowych w Poznaniu odwołuje pociąg popularny z Poznania do Częstochowy w dniu 7 września b. r. z powodu niedostatecznej frekwencji. Pociąg taki uruchomiony będzie 25 b. m.

WYKŁADY

— * **„Odrzywół, Przytyk i polskie stragany“.** Na powyższy temat przemawiać będzie mg. Jan Wyganowski w Stowarzyszeniu Przemysłowców — Poznań-Wilda we wtorek, dnia 8 września, o godz. 19 w salce p. Zawadki, Górna Wilda 75. Goście mile widziani. (x)

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kurs mistrzowski ogólnokształcący.** Zgodnie z nowo wydanymi przez min. oświaty programami, Wojewódzki Instytut Rzemieślniczo-Przemysłowy, w porozumieniu z Izba Rzemieślnicza, przeprowadzi kurs ogólnokształcący dla czeladników wszelkich zawodów w czasie od 1 października do 15 grudnia b. r. Zgłoszenia do dnia 25 b. m. przyjmuje oraz bliższych informacji udziela sekretariat Instytutu, Poznań, Wały Zygmunta Augusta 15, I ptr., p. 27 a.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Kasztany zakwitły po raz drugi.** Przy al. marsz. Piłsudskiego, przy narożniku ul. marsz. Focha zakwitło drzewo kasztanowe po raz drugi w tym roku. Widok kwiecista na drzewie, ogołoconem niemal z liści, przedstawia się ciekawie i jest przedmiotem zainteresowania przechodniów. (wel)
— * **Oflarność gładki zbożowej.** Z okazji poświęcenia gmachu Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu, zarząd Giełdy złożył na ręce pana wojewody 500 zł na rzecz bezrobotnych.
— * **Komisja stypendjalna.** Do Komisji Stypendjalnej Poznańskiego Związku Komunalnego wybrano na ostatnim posiedzeniu wydziału wojewódzkiego pp.: dr. Juliusza Trzczińskiego, Franciszka Mań-

Swarzędz wita gości

Swarzędz (sd). Po raz drugi otwarte zostaną w niedzielę dnia 6 bm. targi meblowe. Swarzędz zapoznaje szeroki ogół z całością produkcji meblarskiej. Stolarze swarzędzcy, pom-

nizację przeciwalkoholową, złączone w Katolickim Związku Abstynentów, uroczystość pod nazwą „Dzień abstynencki”. Przypada on w tym roku jutro, 6 września. (x)

— * **Warsztaty dla młodzieży pozaszkolnej.** Zarząd miejskiego komitetu pomocy bezrobotnym, w trosce o młodzież pozaszkolną i ustrzeżenie jej przed zgubnymi wpływami ulicy, rozpatruje projekt urządzenia na jesień odpowiednich warsztatów rzemieślniczych. W tych to warsztatach młodzież nasza pod okiem fachowców ma znaleźć odpowiednie podstawy praktyczne do przyszłego życia. Zatrudniona w ten sposób bezrobotna młodzież pozaszkolna do pewnego stopnia odciążą również rodziców od poważnych trosk. (wel)

W TROSCE O WYGLĄD POZNAŃA

— * **Wykończenie wzorowej ulicy.** Na Sołacz, na odcinku od al. Wielkopolskiej do ul. Obornickiej wykańcza się obecnie budowę wzorowej ulicy. Dzieli się ona na trzy części. Środek ulicy, na którym ustawiono dwuramiennie, betonowe słupy latarniane, jest przeznaczony jako chodnik dla pieszych. Później mają tu być ustawione ławki. Jezdnia jest dwuto-

rowa, oddzielnie dla wjeżdżających do Poznania, i oddzielnie dla wyjeżdżających z naszego miasta. Jezdnia otrzymuje nawierzchnię asfaltową. (wel)

RÓŻNE

— * **500 zł za odnalezienie zaginionego brata.** We wrześniu 1927 r. oddalił się z domu rodzicielskiego i zaginął bez wieści Jan Trawiński, z zawodu kupiec, mieszkający przy ul. św. Wojciecha 31. Dotychczasowe poszukiwania nie przyczyniły się do odnalezienia zaginionego. Brat jego p. Trawiński z Poznania (św. Wojciech 31) wynaczył za odnalezienie zaginionego brata 500 zł nagrody. (kl)

— * **Zakazane postoje.** Zarządzeniem urzędu wojewódzkiego zabroniony został postój pojazdów na ulicy Fredry, na odcinku od placu Gwarnego do Wałów Jana III, ze względu na bezpieczeństwo ruchu. Celem umożliwienia postoju (parkingu) w pobliżu licznie uczęszczanej kawiarni p. Józwiaka, Fredry 12, Polski Touring Klub zorganizował „Parking” przy ul. Wały Jana III (od strony Zamku) ze stałym dozorem od godziny 8 do 22 za opłatą 20 gr na godz.

Troski mieszkańców Poznania

— * **O jezdni na ul. Rybaki.** Od grona czytelników naszych, zamieszkałych przy ul. Rybaki, otrzymaliśmy pismo, w którym zwraca się uwagę miarodajnych czynników na, do pewnego stopnia, osieroconą ulicę, a zwłaszcza na jej odcinek pomiędzy ul. Kwiatową a Wałami Jagielly. Jezdnia na tym odcinku jest rażącym kontrastem w stosunku do sąsiednich ulic, które w znacznym promieniu posiadają jezdnię asfaltową. Wspomniany odcin-

Cech stolarski w Swarzędzu, inicjator i założyciel I Targów Meblowych. Franciszek Suchocki. W środku cechmistrz p.

mo zmory kryzysu, ciągle pracują nad uzdrowieniem swoich warsztatów, a przez to i gospodarki narodowej.
Na terenie Swarzędza działa cech stolarski, który liczy około 70 mistrzów stolarskich, skupiając wybitnych rzemieślników Swarzędza. Cech, który w r. 1934 powołał do życia

nie napisana praca wprowadza czytelnika do Swarzędza i zapoznaje go z całokształtem produkcji meblarskiej i dzisiejszym obliczem miasta. Każdego zwiedzającego winien ją przeczytać.
Swarzędz wita swych gości i pokazuje im swą ciężką gospodarczą i moralną.

Ś. p. Stanisław Włodarczak

Na cmentarzu parafjalnym w Łodzi, pod Stęszewem, złożono w tych dniach na wieczny spoczynek zwłoki znanego obywatela będlewskiego, ś. p. Stanisława Włodarczaka, b. dowódcy będlewskiej kompanii powstańczej i uczestnika powstania wielkopolskiego. Obywatelstwo okoliczne wzięło w pogrzebie tłumny udział. Zwracała uwagę wielka ilość stowarzyszeń miejscowych i okolicznych z sztandarami. Spuszczenie zwłok do grobu odbyło się po nabożeństwie, odprawionem w kościele łódzkim przez ks. dziekana Adamskiego. Kondukt żałobny, w otoczeniu ks. dziekana Adamskiego i wikariusza miejscowego, prowadził siostrzeniec zmarłego, ks. wik. Piotr Kaczmarek z Grabowa. Nad otwartą mogiłą pożegnało zmarłego pieśnią tow. śpiewu „Lutnia”.
Zgon ś. p. Stanisława Włodarczaka okrył żałobą żonę Marię z Służewskich, trzech synów: Cezarego Włodarczaka, lekarza w Kościanie, kupca poznańskiego Marjana Włodarczaka, córkę Marię, mieszkającą w Sandomierzu i Alojzego, mieszkającego w Będlewie.

Cześć Jego pamięci!

CO MÓWIĄ NAZWY ULIC W POZNANIU

XXXIII

Ulica Wilkońskich

Ulica Wilkońskich leży na Jeźcach i łączy ul. Dąbrowskiego z ul. Józefa Kocielińskiego. Nazwę swą nosi na cześć wybitnych literatów, małżonków Augusta i Pauliny Wilkońskich.

August Wilkoński, urodzony dnia 30-go stycznia 1805 r. we wsi Kąkolewo, pow. leszczyńskiego, kształcił się w gimnazjum Marji Magdaleny w Poznaniu i na wrocławskim uniwersytecie. Tu, w obronie przyjaciela, ranił ciężko w pojedynku oficera armii pruskiej, za co skazany został na 12 lat twierdzy. Otrzymałszy z forticy urlop, ożenił się z Pauliną Lauczówną, córką dzierżawcy swarzędzkich dóbr rządowych. Po ułaskawieniu w r. 1836, przeniósł

August i Paulina Wilkońscy

się wraz z żoną do Królestwa, gdzie dzierżawił wieś Garbatkę w Lubelskiem, następnie Tyniec pod Radomiem. Nie mając jednak szczęścia na roli, oboje Wilkońscy poświęcili się pracy literackiej, objerając jako miejsce pobytu Warszawę. Po jedenastoletnim pobycie w stolicy, wydaleniu z Kongresówki, powrócili w 1851 r. do Księstwa i osiedli w Siekierkach, pod Swarzędzem, gdzie wkrótce — dnia 4 lutego 1852 r. — Wilkoński zmarł. Wdowa przeżyła swego męża jeszcze o dwadzieścia kilka lat, owocnie pracując w dalszym ciągu na niwie publicystycznej. Rozstała się ze światem dnia 9 czerwca 1875 roku w Poznaniu.

August Wilkoński, podpisując się pseudonimowo: „Au. Wi, chirurg filozofii i krzyża naturalnego kawaler”, był jednym z najznakomitszych polskich literatów-humorystów, — „połączył rubaszność Reja z dowcipem Krasickiego”. Specjalnością jego były krótkie, wesołe, tryskające rodzimym dowcipem opowiadania, które zwał „ramotami”. Wyraz ten oznaczał pierwotnie pisma dyplomatyczne. Później określano nim nędzne bazgraniny literackie. W tej myśli niezrównany nasz humorysta wziął słowo to za główny tytuł dla swego 5-tomowego dzieła, zowiąc je: „Ramoty i ramotki literackie”. Poza tem był współpracownikiem „Biblioteki Warszawskiej” i „Dziennika Warszawskiego”, a w latach 1846 do 1849 redagował „Dzwon Literacki”, który jednak, mimo wielkiej popularności „chirurga”, nie zdołał ustalić sobie powodzenia. Wilkoński zajmuje wysokie stanowisko w literaturze polskiej, jako pisarz prawdziwie narodowy, karcąc śmiało grzechy społeczeństwa, lekkomyślne życie młodzieży, manję cudzoziemczyny i in.

Paulina Wilkońska jest jedną z najpłodniejszych naszych powieściopisarek, która „kreśliła piórem” szkice, obrazki, wspomnienia, pamiętniki, powieści. Jej należy się po części zasługa, „że Polki poczęły kochać język własny, a brzydzić się zakorzenioną u nas od wieku obczyzną”. Z 54 utworów, którym zarzucano wprowadzenie sentymentalizmu i rozwlekłość, lecz które zawdzięczały swe powodzenie miłym tematami, prawdziwie kobiecym i z życia ówczesnego czerpanym, zasługują na wyróżnienie: „Wieś i miasto”, „Poranki i wieczory”, oraz jej dwa „Pamiętniki”. Utalentowana ta powieściopisarka była również korespondentką przeszło 20 pism polskich.

nek ulicy jest brukowany polnym kamieniem, ale ma taką ilość głębokich dziur, że wozy, które tędy przejeżdżają o każdej porze, czynią tyle hałasu, iż mogą każdemu zdrowemu człowiekowi zniszczyć nerwy. (wel)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na Chleb św. Antoniego: Dnia 4 września rb. wypłaciliśmy Siostrze Henryce 20 zł. — Na nowo złożono: S. H. procent od pensji 4.—, razem 4.— zł.

Na pomnik Serca Jezusowego: Mieczysława N. z podziękowaniem za otrzymane laiki 3.—, Marja i Helena Rudnickie, Poznań 4.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 77.50 zł.

Dla Wdowy Jadwigi Tomaszewskiej, Ławica: Adam Szydłowski 3.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 14 zł.

Obrady korporacji mistrzów kominiarskich

Zwołane na wczoraj nadzwyczajne zgromadzenie członków korporacji kominiarzy w Poznaniu odbyło się przy dużym udziale członków korporacji bydgoskiej. Przedmiotem obrad, którym przewodniczył starszy korporacji, p. Hoppe z Poznania, było położenie zawodu kominiarskiego. Referat

nić się może do pogorszenia sprawności kominiarzy i bezpieczeństwa przeciwpożarowego i utrudni normalne opłacania pracowników. Fakt ten przyczyniłby się mógł do obniżenia poziomu zawodu kominiarskiego.

W ożywionej dyskusji ujemne następstwa podzielenia na drobne okręgi

Fragment z obrad korporacji kominiarskich w sali Heyduckiego w Poznaniu.

wyłosił starszy korporacji bydgoskiej, p. Piotr Magdziński z Bydgoszczy. Zobrazował on obecne trudne położenie zawodu kominiarskiego. Wskazał na nieporozumienie, powstałe w związku z wydaniem przez województwo okólnika w sprawie projektu obniżenia taryfy kominiarskiej o 50 do 60 procent opłat dotychczasowych i prawie dwukrotnego projektowanego zwiększenia liczby okręgów kominiarskich. W związku z wspomnianym okólnikiem były wypadki obniżenia taryf, nie przynoszące właścicielom realności większej ulgi, a stanowiące jednak w ogólnym dochodzie kominiarzy poważny uszczerbek, przyczyn

i zastosowania obniżonej projektowanej taryfy przedstawił mistrz kominiarski w Inowrocławiu, p. Józef Szubert. Szczegółowo omówiono też sprawę ogólnopolskiego zjazdu, zwołanego do Warszawy przez Centralny Związek Korporacji Kominiarskich na 12 i 13 bm., którego obrady dotyczyć będą m. in. sprawy zaliczenia kominiarzy w poczet rzemiosł.

Po przyjęciu rezolucyj, które wreczy delegacja województwa, streszczających najważniejsze żądania członków korporacji kominiarzy, przewodniczący zakończył obrady okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. (kl)

Prace około przebudowy kościoła św. Michała

Jak już donosiliśmy, rozpoczęto prace około przebudowy kościoła św. Michała Archaniola. Utworzona w dniu

Projekt kościoła św. Michała Archaniola przy ul. Stolarskiej w wykonaniu inż. architekta Marjana Andrzejewskiego. Widoczny front z przyczółkiem, znajdującym się już w budowie, w którym znajdzie pomieszczenie salka do zgromadzeń, a u góry dzwonnica.

10 lipca 1932 parafia, licząca 18 tysięcy dusz, ma kościół dolny, który jednak na jej potrzeby nie wystarcza.

Już przy tworzeniu parafii rozważano myśl zbudowania ponad dolnym kościołem w krypcie, drugiego kościoła górnego i od kilku tygodni przystąpiono do pracy. Po przygotowaniu projektu, zbadaniu wytrzymałości murów i fundamentów przez władze miejskie nadzoru budowlanego, przedstawianiu planów w biurze urbanistycznym, zarząd miejski oddał na cele parafii jeszcze część ulicy. Przewidziane jest wykonanie robót murarskich i ciesielskich, dobudowa zakrystji doprowadzonej obecnie już pod dach, rozbiórka baszty, na której zawieszony był dzwon kościelny i budowa przyczółka z portalem wejściowym, salką i dzwonnica.

Z uwagi na duże trudności finansowe i znaczne zadłużenie nowej parafji, prace wykonuje się w miarę zebranych środków, celowo i solidnie, jednak bardzo oszczędnie.

Ofiarności parafjan jest duża, jednak potrzebne są duże środki. Sądymy, że obywatelstwo miasta Poznania, odwiedzające chętnie kościół św. Michała w podziemiach, dołoży też swój grosz ofiarny. Jeżeli fundusze napływać będą normalnie, to spodziewać się można, że wielki jednonawowy kościół górny, będzie mógł być już na Boże Narodzenie oddany na użytek parafji. Gdy te trudności uda się pokonać, to po ukończeniu kościoła górnego, parafia św. Michała Archaniola będzie wyjątkowo wyposażona. Posiadać będzie dwa kościoły w jednym gmachu: obecny kościół dolny i wielki jednonawowy kościół górny, znajdujący się obecnie w budowie. (kl)

Widok na wykonane prace przy kościele św. Michała. Wielki budynek przystosowuje się do wymogów projektu budowlanego, widzimy rozbiórkę baszty okrągłej, na której był dzwon kościelny, dalej widoczne mury nowej zakrystji.

46 KONIKI FORTYFICATY

Restauracja w Hotelu Polonia, Grunwaldzka 18, poleca bezpłatnie salę nowo-odrestaurowaną i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing. Ng 15 211

Bez słownika ani rusz!

Jest godzina popołudniowa. Na ławce w Al. Marcinkowskiego siedzi dwóch starszych panów i rozprawia o obowiązującej od września b. r. ortografii.

— Jak tam, panie kolego, opanował pan już nową pisownię?

— Prawde powiedzieć, to nie.

— A przecież wrzesień, pisownia nowa nas obowiązuje.

— Zawiadomienie przyszło zbyt późno, czasu więc nie było na przygotowanie się. Wkuwałem się jak sztabak, niewiele to pomogło. Pracowałem wspólnie z żoną nauczycielką i dziećmi, żadne z nas nie posiadało dotychczas znajomości obowiązujących przepisów ortograficznych, choć przecież nie leniliśmy się. Nawet służąca została wciągnięta do naszej orki, dyktowała nam bowiem przygotowany przeze mnie tekst, mimo to na czas nie zdążyliśmy się przygotować.

— I jak teraz będzie?

— Trzeba będzie ostrożnie pisać, unikając wątpliwych wyrazów, czy da się uniknąć wszakże błędów — niewiadomo.

— A co pan zrobi, gdy podwładny zapyta się pana o pisownię jakiegoś wyrazu?

— Na to się chyba nie zdobędzie, zdradziłby się przecież z niezajomością nowej pisowni. Gdyby jednak zaszło coś podobnego, odpowiem mu, że winien znać nowe przepisy. No, a pan?

— Ja... Widzi pan, ja też jeszcze nie opanowałem arkanów obowiązującej ortografii, choć poświęciłem na to cały swój urlop, ślęcząc nad podręcznikiem. Tyle jest tam do nauki pamięciowej, choć niby to pisownia uproszczona, że nie sposób było przygotować się dostatecznie. Pisałem np. dotąd puhar i puhacz przez samo „h”, dziś muszę te wyrazy pisać przez „ch”. I niech pan sobie wyobrazi, że zupełnie przypadkiem dowiedziałem się o tem z gazety, bo z przepisów, a jest ich coś 70 stron, to nic wcale nie wynika. Żeby pana przekonać, co to za galimatjas z tą pisownią, napiszę panu na karteczce kilka wyrazów według nowej pisowni, umieszczając w nawiasach dawną.

Tu wypisał takie np. słowa (z za), z lekka (zleka), znad (z nad), w przód (wprzód), z bliska (zbliska), zwarjować (zwarjować), plukać (plókać), dodając uwagę, że gdy wypadnie napisać wyraz z jotą (j) po spółgłosce, trzeba się dobrze zastanowić nad tem.

— No i co pan sądzi o tem?

— Chaos, żeby nie określić tego dosadniej. Bez słownika ani rusz!

— Niech pan zauważy jeszcze, że dawniej pisało się np. zawsze razem przmiotnik czerwonozłoty, dziś istnieje również pisownia z łącznikiem, można więc pisać czerwonozłoty (złoty w odcieniu czerwonym) i czerwono-złoty (czerwony i złoty, np. w paski). Ile to doprawdy zużyje się czasu, gdy przyjdzie napisać jakieś sprawozdanie dla władz, co?

— To mi pan klina zabił. Przypuszczam, że bez słownika się obejdzie, a tu trzeba go mieć stale pod ręką.

— Tak, tak, nie takie to łatwe te „uproszczenia”. Żegnam pana, panie kolego, muszę się iść uczyć, bo widzę, że nie właściwie nie umiem.

— I ja to samo zrobię. Dziś posiłdek dobrych kilka godzin nad podręcznikiem.

Odeszli. Spojrzałem za nimi i mimowoli krzyknąłem: powodzenia. Nie odwrócili się nawet, przyspieszyli tylko kroku, by za chwilę zniknąć na Pocztowej.

(sk)

Jutro bieg biskupiński w Żninie

W niedzielę, 6 września odbędzie się w Żninie wielka impreza sportowa, mianowicie „I bieg biskupiński” o nagrody redakcji „Wielkopolanina”. Start i meta biegu znajduje się na placu Targów Pałacowych. Początek biegu o godz. 13.

Do cennych nagród redakcji „Wielkopolanina”, dyr. Urbańskiego oraz f-y Dutkiewicz, o których już pisaliśmy, doszły jeszcze następujące nagrody dla zwycięzców: od zarządu Targów Pałacowych — portfel, od mec. Brossa — zegarek.

Bieg odbędzie się bez względu na pogodę.

2 śmiertelne wypadki zatrucia grzybami

Strzelno (sn). W pobliskiej wsi, w Orchowie, wydarzyły się dwa wypadki zatrucia grzybami. Zatruciu ulegli, po spożyciu grzybów, — zatrudnieni u roln. Stanisława Świerczyńskiego — parobek, 15-letni Józef Suski i służąca, 21-letnia Stanisława Konieczka. Oboje zostali natychmiast przewiezieni do szpitala powiatowego w Strzelnie. Pomoc okazała się jednak spóźniona. Suski bowiem zmarł w kilka godzin później, Konieczka zaś, po wielkich męczarniach, następnego dnia.

Poza tem lekkie zatrucie, po spożyciu niewielkiej ilości grzybów, uległ ojciec rolnika Świerczyńskiego. Pozostał on w leczeniu domowym.

Z WIELKOPOLSKI

— * CHODZIEŻ. Znanego recydywiste W. Dominiaka, którego niedawno władze sądowe z Piły odstawiły do Polski, sąd okręgowy z Poznania, na sejście wyjazdowej w Chodzieży, zasądził za dwukrotną kradzież z włamaniem na łączną karę półtora roku więzienia. (mc)

— * GRODZISK. Dnia 6 bm. odbyła się na stadionie pow. w Grodzisku o godz. 16 zawody w piłkę nożną pomiędzy klubem sportow. „Stomil” Poznań a klubem „Dyskobolja” Grodzisk.

— Z dniem 3 września br. przyjmuje się do tut. przedszkola miejskiego (ochronki) dzieci w wieku od lat 3—7. Zgłoszenia przyjmuje p. Anna Stankowska w budynku poklasztornym.

— Odbył się tu staraniem Tow. Gimn. Sokół „Dzień sportowy”. Odbyły się wyścigi konne, motocyklowe, rowerowe, bieg na 3.000 mtr. i sztafety olimpijskie, szwedzka i 4x100 mtr. oraz biegi pafi.

W wyścigach konnych pierwszą nagrodę zdobył koń „Aniela” właśc. bar. Bickera z Ujazdu, drugą koń hr. Kurnatowskiego z Kotowa, trzecią koń „Wici” właśc. bar. Bicker, Ujazd.

W wyścigach motocyklowych kategorii maszyn ciężkich pierwszą nagrodę wziął p. M. Sobierajski z Opalenicy na maszynie „Ariel”.

II Wiktor Kaczmarek z Grodziska na maszynie „A. J. S.”. W kategorii maszyn lekkich zwyciężył Stachowski Wawrzyn z Grodziska.

W wyścigu cyklistów na trasie 8 km. zwyciężył p. Kubiak z Grodziska przed p. Flakiem.

W wyścigu cyklistek zwyciężyła p. Łeskówna Apolonja z Grodziska przed p. Kaczmarkówną M. Sokół — Grodzisk i p. Waselówną Strzelec — Grodzisk.

W biegu na 3.000 mtr. jako pierwszy przybył Jarosz z Grodziska, II Wleky z Grodziska, III Gruch Grodzisk.

W biegu dla pafi na 100 mtr. przybyła I. p. Apolonja Łeskówna, II p. M. Kaczmarkówna, III p. Flisekówna, Grodzisk.

W sztafecie olimpijskiej zwyciężył Gimn. Klub Sportowy przed Harcerskim Klub. Sport., w sztafecie szwedzkiej również Gimn. Klub Sportowy przed Harcerzem, w sztafecie 4x100 mtr. Gimn. Klub Sport.

W biegu na 3.000 mtr. startował również „weteran” Piaskowski z H. C. P. Poznań. (gf)

— * KOŚCIAN. Na posiedzeniu rady miejskiej po przyjęciu protokołu z ostatniego zebrania, komisja dla elektryfikowania miasta przedłożyła obszernie sprawozdanie z przeprowadzonych prac przygotowawczych.

Wydatki finansowe, związane z przeprowadzeniem kablu, wyniosą 120.000 zł i w tym też celu uchwalono zaciągnąć pożyczkę po 60.000 zł z K. K. O. miasta i powiatu.

Energie elektryczną dostarczać będzie elektrownia miejska w Poznaniu, przez linie przesyłowe Srem — Kościan. Elektrownia poznańska dostarczać będzie prąd za darmo i to do czasu, aż otrzymane należności od konsumentów w Kościanie i okolicy, użytkujących prąd, nie pokryją zaciągniętej pożyczki.

W miesiące samemu projektuje się założenie 2 większych stacji transformacyjnych, a na peryferiach zaś 2—3 stacje słupkowe.

Założenie sieci w miesiące wyniesie 70.000 zł, które zostaną w formie

MIDGET MULTI VALUE

FRANKUJE PRZESYŁKI POCZTOWE — OSZCZĘDZA CZAS ZMNIĘSZA KOSZTY HANDLOWE — DAJE STAŁĄ I PEWNA KONTROLĘ — DRUKUJE ZNAUWKI O KAŻDEJ WARTOŚCI

TEOFIL GLOCER i SYN, WARSZAWA, KRAK. PRZEDMIEŚCIE 7 TEL. 236-69, 502-91

Wyścigi konne w Ławicy

W niedzielę, w trzecim dniu sezonu wyścigów konnych z totalizatorem w Poznaniu na torze w Ławicy, rozegranych zostanie sześć gonitw, jedna z przeszkodami, dwie z plotami oraz trzy płaskie, z tych jedna dla 2 latków. Najciekawiej zapowiada się gonitwa płaska dla 2 latków i z plotami na dystansie ok. 2.400 mtr.

Wobec licznych zapytań ze strony publiczności o otwarcie kas 5-złotowych zamiast, jak dotychczas tylko 10 zł. organizatorzy wyjaśniają, że sprawę powyższą załatwi Towarzystwo po niedzielnych wyścigach.

Wynik mianowań na niedzielę:
Przeszkody — dystans ok. 3.600 mtr. nagroda 600 zł. Ixora, Sekunda II. Gorgias.
Ploty — dystans ok. 2.800 mtr. nagroda 500 zł. Hakata, Felka, Memoria, Garda, Gigolo.

Plaska — dystans ok. 2.200 mtr. nagroda 600 zł: Lont, Sternblumo, King of Song, Traglast, Sekunda.

Plaska — dystans ok. 1.300 mtr. nagroda 600 zł: Jo-jo, Bouboule, Dzwonnik, Marjorie Ferrar, Palier, Marine.

Ploty — dystans ok. 2.400 mtr. nagroda 600 zł: Gubernator, Garda, Hipek, Meta, Memoria, Gigolo, Hakata, Torino.

Plaska — dystans ok. 1.800 mtr. nagroda 400 zł: Sternblumo, Proca, Traglast, Little Duke, Lont, Bambino, Babosz, Horda.

Nasze typy: bieg 1. Ixora, 2. Hakata — Memoria, 3. King of Song — Traglast, 4. Dzwonnik — Bouboule, 5. Torino — Hipek, 6. Bambino — Lont.

Sprawa tajemniczego zaginięcia

Gnieszno (br). Donosiliśmy przed kilku dniami, że przedsiębiorca autobusowy Jan Małyjasiak wybrał się w ub. niedzielę nad jezioro w Skorzęcinie. Około godz. 17 widziano jeszcze go na plaży, jak kupował wodę sodową. Od tej chwili wszelki ślad po nim zaginął. Gdy autobus o godz. 20 zabierał gości z powrotem do Gnieszna, spostrzeżono brak Małyjasiaka. Wdrożono poszukiwania, lecz, jak dotąd, bezskutecznie. W kabinie kąpielowej znaleziono jego garderobę. Rodzina zaginionego poleciła okolicznym ryba-

kom szukanie w jeziorze. Od piątku po południu zaniechano poszukiwań, sądzi się bowiem, że do tego czasu zwłoki same wypłyną. Znamienny jest szczegół, że przy garderobie Małyjasiaka brak było portfela z pieniędzmi.

Małyjasiak chory był na serce. Niektórzy sądzą, że Małyjasiak pomiędzy godz. 17 a 20 wszedł do wody i, natrafwszy na głębię, doznał skurczu i utonął. Należy wyjaśnić, że Małyjasiak — wbrew niektórym twierdzeniom — nie znajdował się w trudnościach finansowych.

zwrotnej pożyczki wyłożone z funduszów odnowienia zakładów miejskich. Rada miejska upoważniła zarząd miejski jak i komisję elektryczną do dalszych poczynań w tej sprawie. Po uchwaleńiu rozporządzenia sanitarno-porządkowego dla m. Kościana, które obowiązywać będzie od 1. 1. 37., wybrano komisję dla utrzymania czystości koryta „Obry”. Zadaniem komisji będzie współdziałać z miarodajnymi czynnikami nad utrzymaniem czystości koryta „Obry”, które w czasie letniej posuszy wydziela przykry woń i zanieczyszcza powietrze. Następnie uchwalono zaciągnąć dotację z funduszu pracy na wykonanie prac inwestycyjnych w okresie 1931—1941.

— Oddalił się, będący w opiece domowej w Bonikowie, umysłowo-chory Emil Szczerba, 38 lat, blondyn, wzrostu 1,70. Wiadomość o pobycie wymienionego uprasza się nadesłać do wojew. zakładu psychicz. w Kościanie.

— Kurkowe Bractwo Strzel. w Kościanie urządziło w d. 6 i 7 bm. w własnej strzelnicy strzelanie do tarczy na zakup samolotu „Chrobry”. Zaprasza się tutejsze społeczeństwo do gremjalnego udziału w strzelaniu.

— Na zebraniu Kat. Stow. Mężów wygłosił b. treściwy referat o dzisiejszym wychowaniu religijnem dzieci sekretarz zarządu parafjalnej Akcji Kat. p. Kurpisz.

— Zebranie rejonowych naczelników och. straży pożarnej odbyło się pod przewodnictwem prezesa oddz. pow. p. Ign. Richtera. Na zebraniu omawiano aktualne sprawy strażackie, a w szczególności sprawy „tygodnia strażackiego”. (kk)

— * LESZNO. Zebranie komitetu obywatelskiego zastanawiało się nad sprawą zmniejszenia bezrobocia. Wybrano komitet wykonawczy. Prawidłowo rejestrowanych bezrobotnych, t. j. zgodnie z przepisami Fund. Pracy jest około 400. Liczba ta nie jest jednakże ścisła, gdyż nie obejmuje licznych nier rejestrowanych jak i pracowników umysłowych, tak, że właściwa liczba wynosi około 1.000 bezrobotnych.

— „Wente” na rzecz spalonego kościoła w Wilkowie, urządził w inicjatywę ks. prob. Joachimowski, grono obywatelskie w dniu 13 bm. w sali „Sokoła”.

— Wkrótce opuszczają nasze miasto pp.: mistrz krawiecki L. Wojciechowski i zegarmistrz J. Mańka, przenosząc się w zażydzone dzielnice Polski, by uczciwą pracą rzemieślniczą walczyć z żydowskimi wyzyskiwaczami. W pracy tej „Szczęść im Boże”.

— Dancig piłkarzy „Sokoła” odbędzie się w niedzielę dn. 6 bm. w „Sokolni” o godz. 8 wieczorem. (lh)

— * MOGIŁNO. Jadący wozem furman Kosiak z Mogilna, prowadził sprzeczki z jakimś idącym obok wozu jegomościami. Obaj tak się zapalili, że skoro konie doszły do skrzyżowania ulic Jana Kausa i Mickiewicza — weszły w okno wystawowe domu narożnikowego p. Kłiszynskiego Wład., w którym mieści się skład kolonialny p. Dziwimskiej. Szyba uległa rozbiciu, a konie zatrzymały się w futrynę wystawy. Nieuważnym furmanem zajęła się policja.

— Wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem powstał groźny pożar, który strawił doszczętnie dom mieszkalny na szkole p. Kotasy Ludwika w Stodolach, pow. Mogilno. Straty, które w całości pokrywa ubezpieczenie wynoszą 3.000 zł.

— Za obrazę egzekutora Gajewskiego z Mogilna i uniemożliwienie czynności, skazany został przed sądem w Mogilnie Ludwik Chojnacki z Kozłowa na 3 mies. aresztu.

— Z niezamkniętej stodoły rolnika Schwartza Hermanna w Orchówku, skradli nieznani sprawcy około 400 kg. rzemienia.

— Wielka wichura z ulewą przeszła nad Mogilnem i okolica w ub. poniedziałek i wtorek. Wichura wyrządziła wiele szkód rolnikom. W Mogilnem pozrywał na domach dachówki, a na plantach miejskich połamał drzewka. Dużo szkód wyrządził wicher na dworcu.

— Przy parowej młocarni p. Owczarzaka ze Stawisk, stojącej u p. Budnego w Wyrzyskach, skradli nieznani sprawcy rzeszota, uniemożliwiając omlot. Podczas poszukiwań część tych przyrządów znaleziono na polu.

— W czasie zbiórki publ. przez II. Szkolną Drużynę Harcerską zebrano kwotę zł 24,75, która przeznaczona jest na utrzymanie biednych harcerzy na dwutygodniowym obozie w Ostrowie, pow. Mogilno. (mm)

— * OBORNKI. Uprowadzono z rynku konia z powózka na szkole Jana Aniole z Sierakówka. W toku poszukiwań znaleziono zaprzęg nad rzeką Welną pod Rożnowem.

— Podczas tygodnia strażackiego odbyło się w powiecie obornickim szereg alarmów, ćwiczeń pokazowych i obchodów.

— Harcerze L. i M. Majchrzakowie z Obornik powrócili w tych dniach po czterotygodniowej wędrowce w południowo-zachodniej części ziem Wielkopolski. (sto)

— Z powodu podjęcia robót około umocnienia drogi Oborniki — Obrzycko, zamyka się aż do odwołania odcinek tej drogi Słonawy — Babilin od km. 5,050 do km. 6,335 dla ruchu kołowego z dniem ogłoszenia, kierując zarazem takowy od km. 5,9 w kierunku toru kolejowego i dalej na Babilin. (n)

Z POMORZA

— * TORUN. W związku z pracami przy przebudowie Łuku Cezara przystąpiono do układania szyn tramwajowych od Placu Bankowego przez nowobudowany tunel. Uruchomienie nowej linii tramwajowej nastąpi prawdopodobnie 15 września.

— W najbliższym czasie odbędzie się mecz dawnych członków T. K. S. Między innymi grać będzie Stogowski, znany tenisista.

— Zalesiu, w pow. toruńskim cała rodzina Magiorków zachorowała ciężko po spożyciu grzybów. Życiu ich nie zagraża niebezpieczeństwo.

— Rozpoczęto tu rozbudowę rzeźni miejskiej. — W majątku Nowa Chelmża, własność p. Marjańskiej, wybuchł pożar, który strawił młocarnię i stóg pszenicy. Przyczyną pożaru nie ustalono.

— Sąd okręgowy skazał Józefa Kulesze, 16-letniego Wolskiego i Antoniego Blońskiego na karę więzienia od 6—8 miesięcy za wywołanie bójki i pokalenie Jana Blońskiego i Jana Struskiego ze Stawek.

— Bernard Ziółkowski, lat 23, strażnik towarzystwa zamykania i strzeżenia domów zgłosił policji, że został napadnięty przez czterech nieznanych osobników na szosie między Małą Zławią a Rzeczkowem, w powiecie toruńskim. Pobito go, okradziono go z zegarka, pistoletu „Parabellum” i gotówki w wysokości 178 zł. Dochodzenia jednakże wykazały, że napad był uporzorowany. Ziółkowski odwołał swoje doniesienie, lecz zostanie pociągnięty do odpowiedzialności karnej za wprowadzenie władzy w błąd. (z)

Z GDYNI I WYBRZEŻA

— * GDYNIA. Do Gdyni napływa moc wleczogów z kraju. Dostarcza tego niepożądanego elementu także zagranica. Ostatnio aresztowano obywatela niemieckiego Alfreda Berendta oraz Norwega Arwesena i Adolfa Wangę. Wszyscy trzech zatrzymani są marynarzami, zbiegłymi ze statków. Zostaną oni oczyszczeni z granic państwa wysiedleni.

— Podczas przeładunku towarów ze statku został przygniety skrzyżnię robotnik firmy Warta, Władysław Nasod.

— Właściciele taksówek w Gdyni protestują przeciwko zamierzonej przez komisariat rządu obniżce taryfy. Protest uchwalono na specjalnym zebraniu. Właściciele taksówek podnoszą, że w Gdyni jest najdroższa w Polsce benzyna, a nadto walczyć muszą z konkurencją taksówek gdańskich, które z różnych względów mogą jeździć taniej. W Gdańsku benzyna jest o wiele tańsza i niższe są tam koszty utrzymania. Właściciele taksówek utrzymują, że przeprowadzenie obniżki taryfy zmusiłoby ich do zwalniania szoferów. Należy przypuszczać, że komisariat rządu, zanim przeprowadzi on obniżkę taryfy, zbada obiektywnie stanowisko, zajęte przez właścicieli samochodów. (p)

Motocykle

Typ. RT 2½ K. M. 850,— zł wolny od podatku, rejestracja jak rower

Typ. KM. 200 Luksus 7 KM. 1350,— zł

Typ. Sport 250 9 K. M. . . 1690,— zł

Typ. SB. 350 11 K. M. . . . 1900,— zł

Typ. SB. 500 Luksus z start. elektryczn. 15 K. M. . . . 2450,— zł

Ceny rozumieją się łącznie z clem loco sklady sprzedaży.

Reprezentacja Samochodów

AUTO UNION

St. Sierszyński

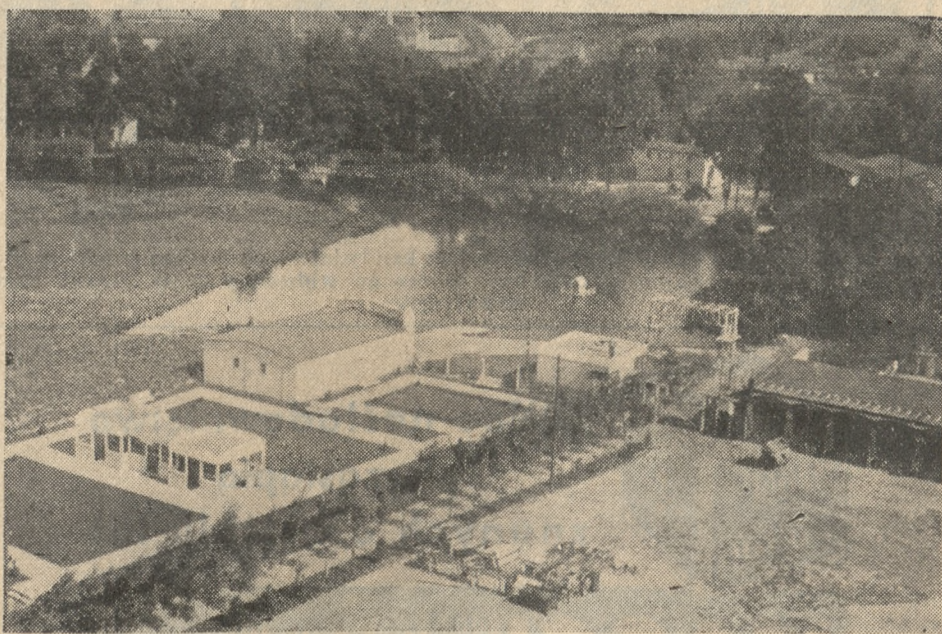
Poznań, Pl. Wolności 11 — Telefon 13-41

BYDGOSZCZ: F-a W. Jahr, ul. Gdańska

INOWROCŁAW: K. Lewandowski, Rynek

Pg 6694-36,206

Z Wystawy Rolniczej w Wyrzysku

Dziś, w sobotę, o godz. 10, nastąpiło bożeństwo w kościele parafjalnem. Zdjęcie nasze przedstawia fragment wystawy.

STAN POGODY W POZNANIU

6 września 1936

Temperatura 7 godz. + 12,6 umiark.

Cisnienie
7 godz. 48,9 mm. niskie

Zachmurzenie
7 godz. pochmurno, ślota

Wiatr
7 godz. kierunek wschodni, szybki 3 m/sek.

Opad
w ciągu poprzedniej doby (od godz. 7 rano dnia wczorajszego) do godz. 7 rano dnia dzisiejszego) 5,4 mm., rodzaj opadu: deszcz

Temperatura w dniu 4 września br. była:
najwyższa + 19,2 o godz. 13.30
najniższa + 9,0 o godz. 5

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:
Pogoda na niedzielę: W dalszym ciągu pochmurno z przelotnymi miejscami opadami.

KSIĘGI STANU GYWILNEGO

Zapowiedzi
Dnia 4 b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):
Dyrektor Związku dla Handlu i Przem. dr. filolog, Marcin Thomaschewski i Gerda Sarazzin w Brodach, pow. nowotow.; kasjer autobus. Roman Rutkowski i Marja Balcerowiakówna w Tarnowie Podgórnem, pow. pozn.; owdow. pomocn. ślus. Franciszek Kwiatecki i Wincenta Królówna w Borowcu — Gromada, pow. śremski; ślus. Stanisław Stabrowski i pracown. fabr. Czesława Jurga w Sierakowie, pow. kościan.; urz. pryw. Jan Zimler i urz. pryw. Marjańska Słomińska, notari. Józef Wosik w Pniewach, pow. szamot.; i Irena Okłifczykowa z d. Lublińska; roln. Stanisław Szeffz i ekspedj. Bronisława Zókówna; handl. Marjan Matya i Marta Deppe; robotn. Feliks Kubiak i pracown. Władysława Kościelniakówna; owdow. obuw. Florjan Górny w Łasku pow. pozn.; i gospod. Rozalja Stachowiakówna; ślus. Edward Obst i Helena Nowakówna; ślus. Mieczysław Rychter w Luboniu, pow. pozn.; i Irena Materniakówna; prof. gimnazj. Wiktor Janisch i Helena Smoldibowska; handlow. Marceju Wojciechowski i biurak. Józefa Lada.

Zgony:

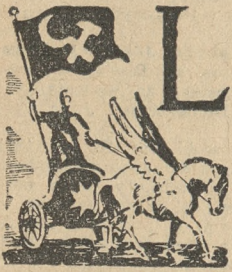
Dnia 4 września 1936 r. — zapisano następujące zgony: Marja Scholowa z domu Koziska, 70 lat; Andrzej Kubasiak, stróż, 38 lat; Wilfried, Marja Luiza Hinz, 15 dni; Zenon Majchrzak, 3 mies.

FELJETON KULTURALNY

Pegaz w zaprzęgu na froncie ludowym

Napisal profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego dr. Stanisław Pigoń

Centrum pisarskie w Naprawie — Zespół i „wódz” — W atmosferze uwielbienia — Precz z poezją, niech żyje proza! — I to proza specjalna — Trzeba realizmu — Odciać się od „burżujów”! — Ale realizm, to nie monopol Naprawy... — Mamy go dzisiaj i w „mieście” — Jako środek: nagi opis rzeczywistości — Najlepiej: prosta korespondencja — Albo reportaż — Nic nie „upiększać” — Sztuka ma służyć propagandzie — Najważniejsze, to utworzyć Front Ludowy — Pisarz ma być agitator — Samo pisanie to zamalo — W oplotach złośliwego pasorzyta...

LUDOWA „szkoła literacka”, której ideologię społeczną niedawno na tem miejscu rozpatrzyli, nie ogranicza się wszelako tylko do szerzenia marksistowskich haseł Frontu Ludowego, ale czynna jest także i na polu twórczości literackiej. Wychodzące w Naprawie pismo „Nowa Wieś”, a zwłaszcza jego poprzedniczka „Wieś, jej pieśń”, służy nie tylko agitacji, ale skupia wielu ze wsi pochodzących, a w sporej części i na wsi mieszkających poetów, nowelistów i publicystów. To właśnie czyni z tego, koło Naprawy zgrupowanego, zespołu literackiego zjawisko odrębne i interesujące. Zespół ten ma swego wodza, osobny, wcale wyraźnie skryształizowany program literacki i wykazał się już może niejakim dorobkiem twórczym.

Wodzem jest autor „Trudnego żywota”, Marjan Czuchnowski, niewątpliwie w tamtej grupie indywidualność najwybitniejsza, poeta o wyraźnym talencie i trybun o silnym, ekspansywnym temperamencie. Skupił on przy sobie nie tylko zwolenników, ale i wielbicieli, szerzących wokół niego atmosferę niemal adoracji. Wolno mniemać, że wyrażane w gazecie objawy uwielbienia stoją w dość rażącej dysproporcji z rzeczywistymi dokonaniami literackimi wodza; nie można atoli zaprzeczyć, że dla powiązania grupy w zwartą całość mają one pewne znaczenie.

Jeden ze zdolniejszych wyznawców, Antoni Olcha, rozgrzesza dyktatorską apodyktyczność Czuchnowskiego tem, że jest wielkim poetą, wojownikiem o prawa ludu. W piśmie kilkakrotnie zaznaczono, że uznanie tego „wielkiego poety” szerzy się poza granicami Polski, np. echa jego uwiecznienia odbijają się jakoby „szeroko zagranicą”. Inny z wyznawców mieni go „naprawdę wielkim talentem, który można porównać tylko (!) z talentem Rimbauda” (!?) i t. p. Są to oczywiście słowa bez pokrycia, ale mniejsza o to. Jak widzimy, wokół „wodza” tworzy się najwyraźniej mit wielkości; przyczynia się zaś do tego także rozgłos represyj policyjnych, stosowanych do niego jako agitatora politycznego, „stale zamieszkałego na wsi i w okolicznych kryminalach”. Musi być w tym zapalnym, namiętym, niespokojnym trybunie rzeczywiście duża siła atrakcyjna. Przy formowaniu zespołu „szkoły literackiej” może ona stanowić niewątpliwie czynnik wiążący.

Czynnikami konstrukcyjnym wyższej jeszcze miary jest tam dość jednolity, twardo, uparcie, z wyjąskrawieniami zresztą, rozwijany program literacki grupy. Rozwijają go A. Olcha, a przede wszystkim sam Czuchnowski. Przypatrzmy się paru jego rysom.

Charakterystyczna w tym programie jest wyraźna — by tak rzec — detronizacja poezji. Redakcja raz po raz nawołuje swych współpracowników, by dali spokój wierszom, a zwrócili się ku prozie; prozy potrzebuje, o prozę się przymawia w pierwszych zaraz zeszytach. Ta tendencja antypoetyczna redakcji idzie wyraźnie przeciwko fali, która właśnie pierwsze zeszyty „Wsi, jej pieśni” zalala wierszami — bylejakimi.

W poezji zaś znamienne jest odwrót od nastrojowości, wogóle od liryzmu, ku któremu nałogowo przechylała się jeszcze pierwsza redakcja pisma. „Będziemy grać na jutrzejszej lirze ludu” — wołano tam. Nic podobnego! — odiera Czuchnowski. Dość już „skowronków, wróbla i niebieskich ptaków”, żyjących się literaturą nastroju. Dość „koczkodzańskich sonetów”. To dobre było przed 30 laty.

Dziś „pieśń ludowa musi nosić specyficzne cechy, które odróżniłyby ją od poezji innych pisarzy”. Poezję chłopską cechować winna rzeczowość i prostota; w nich odrębność od poezji mieszczańskiej. „Wypowiadamy walkę babraniu się w słowach. „Sztuka chłopka ma ambicję przewyższenia znanej nam dotąd sztuki mieszczańskiej. Dlatego nie wolno jej wlec się za sztuką mieszczańską jak bosemu, splakanemu dziecku. Prostota nie musi być przeciw prostactwem”. Wyodrębnić się powinna nawet formalnie, „przez odpowiednią budowę zdań, przez ten nerw chłopskości i nowości, który musi drgać w każdym wierszu. W rytmie naszych wierszy musi być ten niespokojny a twardy rytm życia współczesnej wsi, rwącej się ku lepszymu jutru”. Nie będzie więc miejsca na tanią, fujarkową melodyjność w rodzaju Lenartowicza czy Konopnickiej.

Postulat rzeczowości wymagał, by źródłem poezji ludowej była nie wyobraźnia, ale spostrzegawczość, tematem nie rozlazele smutki duszy, nie wzruszenia miłosne, ale wielkie zagadnienia o znaczeniu dziejowym, równie jak „najpospolitsze przejawy codziennego życia”. Zatem nie egocentryzm, ale ekscentryzm, nie jedynność, ale zbiorowość przeżycia decyduje o wartości motywu. „Zadaniem poety ludowego jest nie śpiewanie o swoim widzi-mi-się, ale wyrażanie uczuć i myśli masy chłopskiej”.

Łatwo zgadnąć, że przy takim stawianiu sprawy, w poezji tamtej górować będą dwa przedewszystkiem rodzaje: opis (a więc epika) i pobudka. Dla pierwszego rodzaju charakterystyczne są w licznych wyjątkach podawane „litmontaże” Czuchnowskiego z poematu „Śmierć i powódź” osnute na tle powodzi z r. 1934 (zresztą przygnębiające surowizną swę bezpoetyckości); z rodzaju drugiego możnaby zacytować niegorsze utwory J. Wyki, St. Tona, A. Olchy i in.

Naogół jednak trzeba powiedzieć, że poezja na łamach „Nowej Wsi”, po odejściu odstraszonego doktrynerstwem

społecznym redakcji G. Suskiego, St. Nędzy, W. Breowicza, W. Skuzy, przedstawia się naogół dość ubogo i mało oryginalnie. Indywidualnością literacką, która się w tej „szkole poetyckiej” nieco wybitniej ukształciła, jest właściwie tylko A. Olcha.

Bogaciej nieco na tych zagonach wypadł plon prozy. O treść i formę tej prozy najwięcej też widzimy starania w wytycznych ustalane programu literackiego. Tutaj oczywiście w wyższym jeszcze stopniu żądać się będzie, by tematem była rzeczywistość okolna, przedewszystkiem rzeczywistość stosunków społecznych, i by podana została z ścisłą rzeczowością, z surową prostotą wyrazu. Proza ludowa będzie prozą realistyczną:

Chłopi pracujący piszą teraz sposobem zupełnie odrębnym od mieszczańskich speców literatury... Jeśli właśnie w pisarstwie współczesnej burżuazji niepomiernie rozrasta się zdobnictwo słowne, słownik chłopski błyszczy wyjątkową czystością i jasnością. Zdanie wyrasta ze zdania jak drzewo z korzeni, i rozwija się w sposób naturalny, realny, ścisły z rozwojem realnej mowy ludzkiej... Wyrasta powoli, jako forma artystyczna mas ludowych, realizm ludowy, który rozrasta się w metodę tworzenia. Wybitnie realistyczne dążności mas na polu artystycznym wiążą się ściśle z realizm, robotniczo-chłopską, ludową ideologią społeczną...

Spostrzeżenie niewątpliwie słuszne. Realizm jest rzeczywiście formą ujęcia, która najbliższej przystaje do trzeźwej, jędrnej umysłowości chłopskiej. Jednakowoż z takim naciskiem podnosząc odrębność tego realizmu od ducha współczesnej literatury „burżuazyjnej”, autor programu oczywiście pudłuje. Realizm (czy neo-realizm) jest zawołaniem naczelnym całego prawie dzisiejszego powieściopisarstwa polskiego; dlatego właśnie dostał się nawet do tytułu zarysu, mającego dać obraz współczesnego rozwoju naszego piśmiennictwa. Nie jest on bynajmniej monopolem literatury chłopskiej.

Więcej znamienne byłyby inna wyłączność tej literatury. Dążąc do jak najściślejszego powiązania twórczości chłopskiej z życiem, z problemami zbiorowości wiejskiej, redakcja „Nowej Wsi”, dając podniety literackie, na plan pierwszy wysuwa postulat nagiego opisu, wymaga obrazków wykrojonych ze zdarzeń rzeczywistych, uję-

tych tylko i związanych w całości pod pewnym ustalonym kątem widzenia. Innymi słowy, z rodzajów literackich uprzywilejowano tam: prostą korespondencję, opisującą wypadki na surowo, głównie zaś ulubiony reportaż literacki, w ostatecznym zaś razie nowelę.

Reportaż uznany został za gatunek nowy i dla celów literatury chłopskiej najprzystatniejszy. „Daje on sztukę dostępną dla masy, masom tym bliską, wynikającą jak strzał wprost z walki mas o byt”. Reportaż chłopski, w przeciwieństwie do burżuazyjnego, który może się opiera na wymyśle, opierać się ma na prawdzie, „obrabia materiał życiowy, surowy materiał faktów, zgodnie z ich rzeczywistym przebiegiem, i nie sili się upiększać go czy ubarwiać”. W myśl takich właśnie wytycznych redakcja „Nowej Wsi” zorganizowała konkurs literacki na reportaż wiejski. Ostatecznie jednak i w tej uprawie reportażu nie jest ona w Polsce odosobniona.

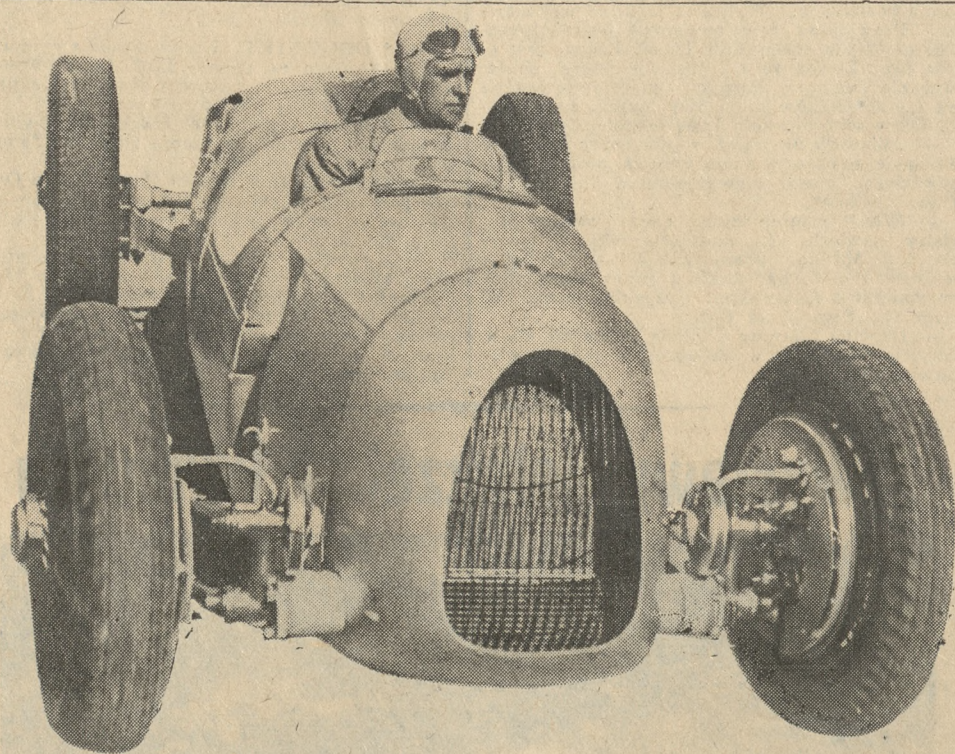
Co grupę „Nowej Wsi” wyróżnia najwyraźniej i najcharakterystyczniej, to pogląd na zadania sztuki. Autonomii sztuki nie uznaje się tam bynajmniej, ma się ją też za przesad burżuazyjny. Literatura chłopska spełni swe właściwe zadanie dopiero i jedynie wtenczas, gdy się zaprzęgnie w służbę społeczną, gdy stanie do wielkiego dzieła podważenia i przewrotu obecnego ustroju. Wyznaczono jej to zadanie kategorycznie i z otwartością aż brutalną: „Ponieważ najważniejszym zadaniem jest dziś utworzenie w Polsce Frontu Ludowego, — najważniejszym temsamem zadaniem sztuki ludowej jest praca nad budową Frontu”. Krótko i węzłowato. „Nowa Wieś” uznaje jeden tylko typ literatury, literaturę „skierowaną zawsze i bez wyjątku na propagandę”. Literatura w jarzmie, pegaz w zaprzęgu na Froncie Ludowym — oto hasło ostateczne programu.

Nie tylko literatura, — i literat także. Pisarz chłopski nie poto jest — zdaniem „Nowej Wsi” — żeby się zabawiał piórem, choćby dla odtworzenia rzeczywistości w dziele artystycznym. Nie tylko utwór jego, ale i on sam winien być agitator czynnym na rzecz Frontu. „Rola pisarzy nie może się ograniczać do samego tylko literackiego udziału w wielkiej, historycznej epopei ludowej, — ale się powinna przedłużyć o osobisty, czysto ludzki udział w walce”.

Z tak twardej pańszczyzny literackiej trudno oczywiście rokować lepszy jakiś plon twórczy. Młoda literatura ludowa, jak młody żreback, zbyt wczesnie wzięta do zaprzęgu, skarleje i spotwornieje w zaraniu. Zaprzęg w jarzmo Frontu Ludowego, gdyby doń miało przyjść, byłby dla niej nieszcześnie fatalnym, jak na to wskazuje między innymi plon owego konkursu na reportaż, którym pokrótce zajmujemy się osobno, aby tego szkicu nadmiernie nie przedłużać. Dzisiaj dość będzie zaznaczyć, że żadnego nowego talentu konkurs ten nie objawił, ale jako swój problem węzłowy ukazał propagandę, posługującą się najbezwzględniejszym szerzeniem społecznej nienawiści.

Poza tym trującym plonem, można znaleźć w „Nowej Wsi” wybitniejsze utwory nowelistyczne S. Flizaka, H. Krahelskiej (tu również dofastrygowana tendencja); ogłoszone tam fragmenty powieści Skuzy i Olchy nie dają jeszcze pojęcia o wartości przygotowywanych dzieł.

O omówionej tu szkicowo próbie zorganizowania na wsi ludowej szkoły literackiej trzeba powiedzieć, że bardzo wczesnie zesła na bezdroża, z których niema dla niej powrotu. Próba skończyła się fatalnie. Na wyrastający za ledwie zagon koniczny zły przechodzień rzucił łydę jadawitej kamianki, która się rozrosła, oplątała i wyniszczyła zasiew. Na młoda literaturę ludową sprobowano nałożyć jarzmo doktryny marksistowskiej. Nie dziw, że z pierwszego zaraz szczęśliwie związanego zespołu pisarzy jedni się rozbiegli, inni marnieją w oplotach złośliwego pasorzyta. Ognisko, rozpalone na polach Naprawy, nie wydało plomienia, na wieś polską niesie tylko śwąd i czad. Trzeba rozpałać ogniska nowe.

Niemiec Rosemeyer z ekipy Auto - Union jest kandydatem na mistrza górskiego Europy. Tak sądzą przynajmniej fachowcy, którzy go widzieli podczas „Grand Prix” Szwajcarii.

Żadne naśladowstwa
nie zastąpią
znanych od wielu lat

MAGGI ego kostek bulionowych

Stanisław Pigoń.

Kraków.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NASZA SZKOŁA SZTUK ZDOBNICZYCH — CZYLI: CHLEB DLA MŁODYCH

Dnia 10 września zaczyna się w Państwowej Szkole Sztuk Zdobniczych w Poznaniu druga seria egzaminów wstępno-kwalifikacyjnych, a zarazem nauka i praca na wszystkich wydziałach. Przypominamy o tem, jak corocznie, aby zwrócić uwagę rodziców i wychowawców na praktyczne znaczenie tej naszej uczelni, której artystyczny i techniczny poziom nieraz już opisywaliśmy, zaznaczając, że z każdym rokiem podnosi się on i rozszerza. Między uczelniami polskimi tego typu, szkoła poznańska zajmuje jedno z pierwszych miejsc, jeżeli nie pierwsze wogóle.

Idzie nam o to, jakie szanse znalezienia pracy ma uczeń, który tę szkołę ukończył? Pytanie jest bardzo ważne, jak o tem dobrze (a nieraz boleśnie) wiedzą rodzice i wychowawcy. Wiadomo, ilu młodych ludzi poci objoja nie może ulokować się w społeczeństwie, mimo posiadanych takich czy innych dyplomów. Zdobyte wiedzy ogólnej nie jest dzisiaj bynajmniej gwarancją, że się pracę znajdzie. Otóż pod tym względem „Szkoła Sztuk Zdobniczych” daje swym absolwentom szanse nieomal wyjątkowo. Na 218 osób, które do tego czasu ją z dyplomami opuściły, aż 157 zajęło poważne stanowiska w różnych instytucjach artystyczno-przemysłowych, albo też wyrobiło sobie samodzielne warsztaty i stanowiska. Osobno trzeba zapisać 15 uczniów, którzy otrzymali stałe posady nauczycieli rysunków w różnych szkołach ogólnokształcących i zawodowych. Zawdzięcza szkoła ten rezultat swym dążeniom, aby sztukę uczynić podstawowym elementem różnych gałęzi przemysłu oraz rzemiosła. Urzeczywistnia ona w ten sposób zasadniczy punkt programu, przedstawionego na naszych łamach przez dyrektora Karola Maszkowskiego w chwili gdy przed laty dziesięciu obejmował kierownictwo naszej uczelni, aby ją zreorganizować i artystycznie podnieść a równocześnie

wprowadzić w orbitę życia praktycznego i zapewnić jej uczniom egzystencję.

Zdobnictwo weszło dzisiaj w mnóstwo przedmiotów codziennego użytku i stałej konsumpcji masowej. Meble, tkaniny, wyroby metalowe, drobna plastyka, grafika użytkowa i wiele innych gałęzi zdobnictwa należą dzisiaj do życia codziennego jako artykuły poszukiwane i pokupne. To też wykwalifikowany artysta — zdobnik może o wiele pewniej liczyć na zdobycie sobie podstaw bytu, niż masowo produkowani absolwenci różnych uczelni ogólnokształcących. Jest to bardzo ważne także ze społeczno-narodowego punktu widzenia. Poznańska Szkoła Sztuk Zdobniczych dostarcza społeczeństwu nie funkcjonariuszy, urzędników, czy pośredników handlowych, którzy manipulując wytworzonymi przez innych wartościami, ale ludzi, samodzielnych, twórczych, którzy sami takie wartości wytwarzają i w ten sposób przyczyniają się do wzniesienia społeczeństwa na wyższy stopień rozwoju zarówno kulturalnego jak gospodarczego.

Przypominamy to jeszcze raz, aby zwrócić uwagę młodzieży, rodziców i wychowawców na te ważne możliwości, jakie się otwierają przed wchodzącym w życie pokoleniem. Polacy są ogółem bardzo zdolni w zakresie artystycznego rzemiosła i zdobnictwa, więc warto podkreślić, że w dzisiejszych trudnych czasach dają zdobnictwo młodym ludziom szanse życiowe, jakich darmo szukać na innych drogach.

R. L.

W NAUKOWYM POZNANIU

Oddział Poznański Polskiego Towarzystwa Historycznego odbędzie posiedzenie w środę, 9 września b. r. o godz. 18 w Seminarjum Historycznym (Coll. Minus. III p.). Na porządku dziennym referaty prof. dr. K. Tymienieckiego n. t. „Szlachta mieszczańska w Wielkopolsce w XV w.” i „Niemcy w Polsce” — z powodu książki dr. Lücka.

NAUKA

Kobiety — prawniczki z całego świata odbędą zjazd w Budapeszcie w dniach 6, 7 i 8 września. Z Polski weźmie udział p. Wanda Grabowska z Warszawy.

Ostatni ambasador angielski na dworze króla Stanisława Augusta Poniatowskiego plk. William Gardiner stał się przedmiotem świeżo wydanej rozprawy prof. U. P. Bronisława Dembińskiego. Znakomity ten znawca epoki upadku Rzeczypospolitej daje w omawianej pracy dobry obraz stosunków dyplomatycznych na dworze polskim. Praca oparta o świeżo odkrytą korespondencję przynosi dużo nowych wiadomości i wzbogaca nasz dorobek naukowy. Do samego króla odnosi się autor życzliwie, starając się z jego korespondencji urzędowej i listów pełnomocnego ministra angielskiego wyciągnąć maksimum wiadomości i wyłowić istotną prawdę historyczną. (J. St.)

TEATR

Teatrem imienia Wyspiańskiego będzie nazwany teatr Polski w Katowicach. Stanie się to w d. 17 września, gdy będzie wystawione „Wyzwolenie” na uroczystą inaugurację sezonu.

Łódź zaczyna Conradem. Teatr Miejski w Łodzi, kierowany dalej przez p. K. Wroczyńskiego, zaczyna sezon „Tajnym agentem”, przeróbką z powieści Josepha Conrada „W służbie ambasady”.

Zofia Czaplinska ongiś świetna aktorka liryczna, potem charakterystyczna, od paru lat emerytka, przypomiała się jeszcze parę razy widom, grając niedawno w Krynicy babunię w „Szesnastolatce”.

ZE ŚWIATA FILMU

Kina paryskie straciły w r. 1935 półmilion franków dochodu. Zarobiły „tylko” 313 milionów w stosunku do r. 1934.

Włoskie kino i Abisynja. Kinematografka włoska chwyciła w lot okazję do nowej propagandy. Aby uczcić zdobycie Abisynji, nakręca się w Rzymie olbrzymi film historyczny „Scipio Africanus”. Idzie o to, aby w wyobraźni mas nawiązać Trzeci Rzym do Pierwszego.

RUCH REGIONALNY

„Huculi mieszkają w Karpatach.” Od tych słów zaczyna dr. Ulrich K. T. Schulz w „Voelkischer Beobachter” swój opis wyprawy filmowej, jaką odbył na Huculszczyznę. Obszerny, ilustrowany opis przynosi barwne wrażenia z wesela huculskiego, które stanowiło przedmiot zdjęcia. Dr. Schulz jest pełen entuzjazmu dla barwnego i egzotycznego świata huculszczyzny.

GDYŃSKIE WAKACJE NA ŁONIE SZTUKI

Co urządzono w Gdyni? — Zjazd ze wszystkich stron Polski — Do progów sztuki — Dzień w Instytucie — Od śniadania, do dyskusji przy nocnej lampce — Atrakcje i niespodzianki — Wiew od morza — Człowiek, który mieszka 40 km. od kolei — Udało się.

Wakacyjny Instytut Sztuki w Gdyni zakończył swe prace. Powołało go do życia Ministerstwo Oświecenia Publicznego oraz Polska Akademia Literatury. Spróbujmy nakreślić w paru słowach jego bilans.

Celem Instytutu było nawiązać kontakt między sztuką a szerszymi warstwami społeczeństwa, a w tych ramach umożliwić większemu zastępowi ludzi — za minimalnym kosztem — zetknięcie się z tymi, którzy współczesną sztukę polską tworzą. Myśl była trafna. Najlepszy dowód, że gdy tylko otwarto wpisy, zgłosiło się tyle kandydatów — w tem np. wielu nauczycieli szkół powszechnych — że dla braku miejsca musiano odrzucić przeszło 800 zgłoszeń. Program wypełniły odczyty, wieczory dyskusyjne, wieczory autorskie, audycje muzyczne i pokazy filmu artystycznego.

Uczestnicy zjechali się ze wszystkich stron Polski, by miesiąc przeżyć w atmosferze sztuki i być bliżej tych, którzy sztukę tworzą, aby przez to lepiej ją zrozumieć i odczuć. Zapal był ogromny. W trzy dni po otwarciu Instytutu, z własnej inicjatywy słuchaczy, powstały sekcje: literacka, malarska i muzyczna, celem przyczynienia się własną pracą, przez organizowanie wieczorów dyskusyjnych, wystaw, audycji i t. p., do pogłębienia wiadomości o sztuce.

Słuchacze znaleźli wygodne pomieszczenie w internacie Państwowej Szkoły Morskiej, która dała do rozporządzenia Instytutowi cały gmach.

Przyjrzyjmy się, jak wyglądał dzień pracy w Instytucie.

Godzina 8-ma: śniadanie. Po śniadaniu: czytelnia, bogato zaopatrzona we wszystkie pisma artystyczne i biblioteka. Godzina 10-ta: rozpoczyna się praca poszczególnych sekcji. Malarze zabierają stalugi, płótna i „idą w teren”, malować to, co ich najbardziej interesuje — morze. Na ławkach w audytorjum już pełno — to posiedzenie sekcji literackiej. W sali głównej odbywa się tymczasem próba chóru. Na boisku ćwiczą zwoleńnicy sportów; koszykówka, siatkówka, tenis. Bo program zajęć pomyślany jest w ten sposób, że wykłady obowiązuje odbywają się w godzinach popołudniowych, czas zaś od rana do obiadu pozostawiony jest do wyłącznej dyspozycji słuchaczy.

Gong na obiad. Szybko opróżniają się półmiski. Toczą się dyskusje na wszelkie możliwe i niemożliwe tematy. Po obiedzie krótki odpoczynek, a po nim oś krystalizacyjna dnia, mianowicie wykłady. Trwają one do godziny 8-mej, potem pół godziny na kolację, a na deser — kino. Godzina 11-ta — czas kłaść się do łóżek.

Gaśnie światło. Ale jeszcze długo, długo w noc, przy świetle czerwonej nocnej lampki, toczą się rozmowy na temat przeżytych wrażeń i o tem, co przyniesie jutro. Bo każdy dzień przynosi coś nowego. Nowy prelegent — nowy temat do dyskusji. Jest i miejsce na humor. To wesola „Gazetka ścienna” — „pismo niecodzienne”, jak głosi podtytuł... Właśnie wychodzi nowy numer. Trzaskają maszyny do pisania, ilustratorzy kończą rysunki, podpisują karykatury.

Codziennie jakaś nowa atrakcja. To wieczór recytacji, to wieczór młodych poetów, to wieczór młodych prozaików. Tutaj odbywa się ów kontakt osobisty z literaturą i sztuką. Karol Irzykowski, otoczony przez ciekawych, tłumaczy coś z zapalem. W drugim kącie Sieroszewski wśród innej gromadki. Kazimierza Wierzyńskiego zamęczają pytaniami. Nagle nowina: do Gdyni zawinął nasz statek oceaniczny: M. S. „Pisudski”, trzeba go zwiedzić, aby zapoznać się z wspaniałymi wnętrzami, jakie stworzyli polscy artyści. Duma i podziw. Szkoda, że mało czasu na zwiedzanie, bo za chwilę będzie koncertował świetny kwartet Wilkomirskiego...

Wieczór. Wykłady skończone, seans filmowy był dziś krótki, na spanie jeszcze czas. Przyjemnie stanąć wtedy w otwartym oknie. Powoli zapalają się światła Gdyni. Z daleka dochodzi lek-

ki szum morza, kolorowe światła awanportu rozbiłyskują i gasną co chwila. Stłumiony ryk syreny okrętowej i — cisza. Lekki wiaterek przynosi ciepły, ożywczy oddech z nad płynnego przestworza...

Wzmiankowana wyżej przeze mnie wzajemna współpraca przyniosła nie jeden już dorazny rezultat. Na organizowanych np. przez sekcję literacką konkursach autorskich i recytacyjnych wynurzyli się nowi młodzi ludzie, którzy niejednokrotnie mają coś do powiedzenia. Pod koniec urządzono wystawę prac malarskich, które wykonali uczestnicy kursu. Wszelkim studjom oddawano się z zapalem, a prelegentów darzono serdecznością i wdzięcznością. Ludzie wchłaniali chciwie otaczającą ich atmosferę sztuki, bo w ogromnym procencie rekrutowali się z zapadłej prowincji, z drobnych kresowych miasteczek, ze wsi, odciętych dziesiątkami kilometrów od najbliższego jako tako cywilizowanego ośrodka. Tacy „wygnańcy” oczywiście przeżyli najwięcej. Rozmawiałem z nimi o tem. Oto wzruszające wyznanie jednego z nich:

— Mieszkam o prawie czterdzieści kilometrów od najbliższej stacji kolejowej. Prowadzę szkołę, której jestem kierownikiem, administratorem i jedynym nauczycielem zarazem. Czytelnia? Teatr? Kino? — to są dla mnie rzeczy nie z tego świata. Ba, gdyby tylko tyle... Nie mam tu nikogo wogóle, z kim mógłbym się po ludzku rozmówić. Jedno co mnie ratuje od zupełnego otepienia — to praca. Tak, ta nudna, monotonna, codzienna praca. Poprawianie zeszytów przy naftowej lampce. Wieczna troska o szkołę. Rozrywki? — są i rozrywki: stary gramofon i trzy zgrane płyty z Carusem. Wie pan, gdy przyjdzie wiosna, to myślę, że już nie wytrzymam. Przychodzą jednak gazety. Czytam co się dzieje na świecie, że jest tam jakaś Genewa, że Włosi wojnę prowadzą. Czytam, ale myślę, że to wszystko fikcja, a może jakiś czwarty wymiar. Bo przecież świat, to tylko wioska, w której żyję — ja i ta garstka dzieci, które uczę.

Nietrudno zrozumieć, czem były wakacje w Instytucie dla ludzi o takim codziennym życiu. To zupełnie tak, jakby ktoś otworzył okienko ich chałupy na świat szeroki, barwny i nęcący. Tacy — lecz nietylko oni — wdychali całą pierśią ożywcze powietrze. Jakikolwiek mógł mieć zastrzeżenia co do programu, doboru prelegentów, czy organizacji (a pewnie znalazłoby się niemało) — faktem pozostaje, że cały zastęp ludzi, spragnionych kultury, przeżył chwile piękne i pożyteczne, wrócił do codziennej pracy skrzepionym i umocnionym na duchu. Był to dla nich radosny odpoczynek w sztuce. Próba udała się, teraz będzie można (i trzeba) ulepszać i poprawiać, aby na przyszły rok rezultat był jeszcze większy.

Jerzy Czubiński.
Gdynia.

Pisma nadesłane

„Przegląd Pedagogiczny”. Nr. 12. Treść: „Wyniki nowej szkoły”. — Doc. dr. Wł. Ślebodziński: „Problem sieci liceów ogólnokształcących”. — Doc. dr. J. Gołabek: „Stala tymczasowość”. — Komunikaty Zarządu Głównego T. N. S. W. — Delegacja T. N. S. W. u P. Ministra W. R. i O. P. — Posłuchanie u P. Wiceministra Bleszyńskiego. — Działalność Prezydium Zarządu Głównego podczas wakacji. — Akcja T-wa Popierania Budowy Szkół Powszechnych. — Adr. Red. Warszawa, Bracka 18.

„Nowiny Lekarskie”. Zesz. 17. Treść: J. Zeyland i E. Piasecka-Zeyland: „Akcja zapobiegawcza w walce z gruźlicą dziecięcą”. — F. Labendziński: „Zmiany wątrobowe w gruźlicy płuc i próba deeminowa”. — W. Tomaszewski: „Zagadnienie wpływu witaminy C (kwasu askorbinowego) na trombocyty”. — K. Stojalowski: „Zagadnienie t. zw. „skazy nowotworowej”. — E. Bokser: „Serologiczny odczyn reumatyczny (B. B. F.) w przewlekłych cierpieniach gośćcowych”. — Przegląd piśmiennictwa lekarskiego. — Sprawozdania ze zjazdów i towarzystw naukowych. — Wiadomości różne. — Adr. Red. Poznań, Skarbowa 9.

LITERATURA

Zjazd poetów niemieckich odbył się na Wartburgu po raz czwarty z wielką uroczystością. Uczestników było 20. Pierwszą prelekcję wygłosił Jakob Schaffner na temat „Heimat und Dichtung”.

OCHRONA ZABYTKÓW

Muzeum białoruskie w Wilnie, imienia Jana Łuckiewicza, obchodzi w tym roku piętnastolecie istnienia. Posiada liczne i cenne zbiory ksiąg, rękopisów akt dawnych, strojów, instrumentów muzycznych i t. p.

GO SŁYCHAĆ PRZEZ RADJO?

Telewizyjny radjoodbiornik fabrykacji angielskiej ma wkrótce ukazać się w wykonaniu seryjnym. Kosztować ma 100 funtów szterlingów. Kupcy skarżą się, że wskutek tej zapowiedzi pokup na zwykłe radjoodbiorniki bardzo się zmniejszył, szczególnie w droższych typach.

VARIA

Historja komunikacji. Pod tytułem „Skrzydłata Ludzkość” opracował profesor Politechniki Warszawskiej, G. A. Mokrzycki, książkę dla młodzieży o lotnictwie. Obecnie ukazał się nakładem Państw. Wydawn. Książek Szkolnych pierwszy jej tom. Autor, wybitny naukowiec, stara się swe wywody ubrać w popularną, dostępną dla młodych czytelników formę. Przeplata je też obficie cytatami z książek beletrystycznych, poczynając od Sienkiewicza „W pustyni i puszczy”, kończąc na pamiętnikach wybitnych lotników współczesnych. W tomie pierwszym autor rozpoczyna swój wykład ab ovo, od uzasadnienia doniosłości komunikacji, przechodzi następnie do historii rozwoju środków komunikacyjnych, poczynając od najprostszych — wędrowki piesze — przez podróże okrętami, balony, samochody i samoloty, kończy wreszcie na fantastycznych opisach przyszłych podróży międzyplanetarnych w rakiecie. Książka napisana jest ciekawie; potrafi przemówić do wyobraźni młodego czytelnika i wpoić mu zainteresowanie lotnictwem, co jest jej głównym zadaniem. Zdobia ją liczne ciekawe fotografie. (tk)

Książki nadesłane

Mjr.-pil. Stanisław Skarżyński: „Na RWD 5 przez Atlantyk” Lwów 1936. Wyd. II. Państw. Wydawn. Książek Szkolnych.
Kpt. Zbigniew Burzyński: „Pomiędzy chmurami”. Lwów 1936 Państw. Wyd. Książek Szkolnych.

LIST Z PARYŻA

To jest — Paryż!

Londyn jest większy, Berlin — czystszy, Wiedeń — miłszy, Budapeszt — ładniejszy, a jednak Paryż — no to jest Paryż!

Jest coś w tem przedziwnem mieście, co sprawia, że — choć nieoficjalnie — jest ono przecież stolicą Europy. Ze turyści, którzy cały świat zjeżdżili wracają do Paryża z przekonaniem, że tu właśnie, na pysznym Placu „Gwiazdy“ zbiegają się pod Łukiem Triumfalnym wszystkie drogi świata.

Powiada do mnie jeden z napotkanych tu globtroterów: — Zwiedziłem chyba wszystkie stolice Europy. Ostatnio byłem rok w Paryżu i trzy dni w Berlinie. I doszedłem do najgłębszego przekonania, że w Paryżu byłem za krótko, a w Berlinie za długo!

Niewątpliwie — jest „coś“ wyjątkowego w stolicy nad Sekwaną, lecz — co?

Wąleś się od szeregu dni po paryskim bruku, po jego bulwarach, placach, ulicach i uliczkach — i szukam nieutrudzenia odpowiedzi na pytanie: — co?

Wyjechałem na najwyższy szczyt wieży Eiffel. Z oddali — wygląda ona jak dziwny komin fabryczny. Z bliska — jak potwornych rozmiarów żyrafa. Jej widok jest bardzo brzydki, lecz widok z niej — jest nieporównany. Olbrzymie miasto, przecięte seledynową wstęgą Sekwany wygląda jak niezmiernie kamienna puszcza. Ponad jej poziom wynosi się — doszczętnie zarosłe budowlami — wzgórze Montmartru. Na jego srebrno - szarym szczyście bieleje zjawiskowo kościół Sacré-coeur.

Niezapomniana jest chwila, gdy fiołkowy mrok zapadać pocznie nad miastem. Gdy z pod jego lekkich mgieł, jak gwiazdy, jak klejnoty płonące poczną światła Paryża. Wtedy miasto wygląda jak kraina z baśni. I wtedy budzi się pragnienie, by jak najprędzej, jak najprędzej znaleźć się tam, wśród blasku i gwiazd — w samym środku bajki.

Najpiękniejsza do niej droga prowadzi od Łuku Triumfalnego, przez Pola Elizejskie do Placu Zgody. Przepływa tędy nieustannie, zarówno w dzień, jak w nocy, migotliwa rzeka aut. Prąd jej jest tak wartki, że biada przechodniowi, który tutaj wpadnie.

Widziałem jednak, jak nagle, prąd ten został powstrzymany i skierowany na dłuższą chwilę w poboczne łóżyska. Było to pod wieczór, w dniu święta

„Cudu nad Wisłą“. Środkiem Pól Elizejskich posuwał się niewielki poczet niosący wieniec i polskie sztandary. W jednej chwili — z obydwu stron jezdni utworzył się gęsty szpaler ludzi. Nagle w szpalerze uniosło się w górę kilkadziesiąt zaciśniętych pięści. I wzniesiono okrzyk na cześć komunizmu. Ale na ten zew zerwała się burza oklasków i niemilknące wołanie: Vive la Pologne!

I tak już trwało, aż pochód dotarł do Łuku Triumfalnego. Patrzyłem kto klaskał, kto wołał? I wiem napewno, — okrzyki te były szczerze.

A w zamian, — na Placu Gwiazdy pochyliły się głęboko polskie sztandary i siwy starzec, powstaniec z 63 roku, rozniecił w wieczór ten płomień nad płytą nieznanego żołnierza Francji.

Żołnierze francuscy sprezentowali broń — i na chwilę uroczystego milczenia skamienieli tak samo, jak wyżej, na potężnych ścianach Łuku, skamienieli na wieki pierwsi bohaterowie Marsyljanki.

I w tej właśnie minucie milczenia znalazłem i usłyszałem wielką pieśń Paryża.

Szła ze mną ta pieśń, — gdym wracał — aż do „Placu Zgody“. Ale tu się nagle urwała. Śliczny jest Plac Zgody i największy w Paryżu. Cały łśni sztuką i światłami. I tak się ładnie nazywa. A przecież to tu właśnie, tu na Placu Zgody, zarżnięto nożem gilotyny 2.800 Francuzów, łącznie z Ludwikiem XVI i Marją Antoniną...

To także jest Paryż.

A dalej — to już Luwr? — Czy był pan w Luwrze? — pytają mnie towarzyszące mi Paryżanki.

— Byłem!

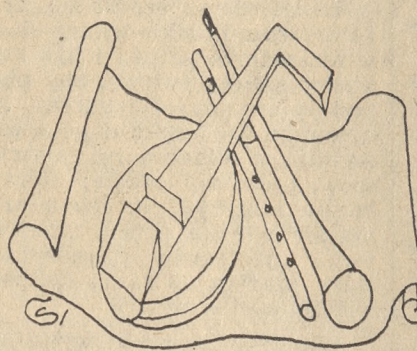
— Prawda! — jaki cudowny. Jakie w nim bogactwa...

— O tak! — przytakuję skwapliwie, rad, że rozmowa zejdzie na sprawy sztuki.

— A jak się panu podobały w Luwrze nowe modele jesiennych kapeluszy?

— ...Kapeluszy!? W Luwrze?! — pytam zdumiony.

— No przecież! Powiada pan, że widział Luwr, a nie wie, że to największy magazyn mód w Paryżu!

HERMANN
CLAUDIUS:
BACH
FANTAZJA
W G-DUR

Co jest błędem, Panie?

Panie, a prawdą co?

Walczyłem w długich zapasach tak z nim jak i z nią

Przed zawartemi kraju Twego wroty,

Tęskniąc do światła Twojej istoty.

Szarpali mnie oboje to tu, to tam,

Aż ległem wyczerpany u Twoich bram.

Wtedy mnie doszło potężnie Twoje wołanie.

Wyszedłeś ze swego morza jasności, Panie.

Uchwytynie blisko poczułem Twą dobroć: palce

Rąk mych rozwarłeś zaciśnięte w walce.

Ujrzałem prawdę po jednej, a błąd po drugiej stronie,

Jak przed Tobą, Panie, składały dłonie.

Przełożył: ARTUR MARYA SWINARSKI

Na marginesach książek

Niebo, ziemia i kultura klasyczna

Kilka uwag o nowych podręcznikach szkolnych

Przed kilku dniami otrzymałem przesyłkę, zawierającą około dwudziestu nowych podręczników szkolnych. Są to podręczniki, przeznaczone dla nowoukształtowanej szkoły powszechnej, oraz do wyższych klas zreformowanego gimnazjum. Już z pobieżnego przeglądu widać, że układ tych książek, z których będą uczyły się dzieci i młodzież opracowany został na innych podstawach metodycznych, aniżeli układ podręczników dawnych.

Świat postępuje naprzód, metody wychowawcze rozwijają się i udoskonalają — zrozumiała tedy jest rzecz, że podręcznik szkolny wygląda dzisiaj odmiennie od dawnego. Nie można być tak zakamieniałym konserwatystą, aby nie aprobować zmian, wywołanych postępem wiedzy i doświadczenia. Ale dalsza i dokładniejsza obserwacja otrzymanych książek przekonuje, że dzisiejsze podręczniki zmieniły się nie tylko co do metody, ale, niestety, zmieniły się również co do poziomu, co do swej treściowej zawartości, a to już jest rzecz zasadnicza.

Dawny podręcznik szkolny zawierał, lepiej czy gorzej opracowany, systematyczny wykład przedmiotu. Książka szkolna podawała całość wykładu, każdej chwili można było odszukać interesujące zagadnienie w odpowiednim miejscu, włączonym do całości przedmiotu. Inaczej jest dzisiaj. Czteroletnie gimnazjum ma, już choćby tylko czasowo rzecz biorąc, krótszy oddech od gimnazjum ośmioklasowego, zakres zaś wiedzy na rozkaz pana Jędrzejewicza nie tylko nie zmniejszył się, ale przeciwnie o trochę lat się postarzał, t. zn. ciągle narasta. Skutek więc czteroletniego gimnazjum w zakresie podręczników mógł być

tylko jeden — wielki, obszerny materiały każdego w szkole średniej wykładanego przedmiotu trzeba opracować w sposób pobieżniejszy, szybszy, mniej dokładny.

I to jest właśnie ta najbardziej charakterystyczna cecha nowych podręczników. Ich szybkość, szkieletowość, obrazkowość. Właśnie obrazkowość. To jest chyba najwłaściwsze określenie. Przedmioty szkolne wykładają podręczniki nie w sposób systematyczny, ale obrazkowy. Wykład historii składa się z szeregu obrazków, pomiędzy którymi są luki, miejsca, pozostawione domysłowi i dobrej woli ucznia. To samo z historią literatury, z geografją, ba, nawet z łaciną. Uczeń nowego gimnazjum nie będzie czytał w całości Owidjusza, Cezara, Liwjusza, czy Wergila, starożytnych autorów pozna w sposób daleko wygodniejszy: w jednym podręczniku znajdzie większą liczbę fragmentów, takie potpourri pisarzy klasycznych. Ażeby zaś jeszcze bardziej przyspieszyć i ułatwić uczniowi nabywanie wiedzy, do odpowiednich książek dołączono osobno wydrukowany słowniczek, oraz coś na kształt dawnego „bryku“, wyjaśnienie trudniejszych zwrotów. Całe szczęście, że nie dodano jeszcze gotowego przekładu.

Nie trzeba wielkiej przenikliwości na to, aby przewidzieć skutki uczenia młodzieży metodą uproszczoną. W okresie powojennym dawano się bez tego dostrzec spływanie wykształcenia, zmniejszenie zainteresowań kulturalnych, szkoła proces ten poprowadzi dalej. Zagadnienie to jest tak wielkie i tak zarazem bolesne, że omówieniu go poświęcić będzie musiała prasa osobne i zasadnicze rozważania. Ograniczam

się więc tu tylko do zanotowania pierwszych, pobieżnych obserwacji i schodzę do innej sprawy, sąsiadującej z tamą o miedzę.

Jeżeli zawsze wielką rolę w wykształceniu młodzieży odgrywała t. zw. lektura nadobowiązkowa, to dziś, przy nowym systemie nauczania, ta rola wzrasta do czynnika niemal naczelnego. Rodzice, którzy zechcą, aby ich dziecko wyszło z gimnazjum z dobrze umebrowaną głową, z solidnie ułożonymi podstawami wykształcenia ogólnego będą musieli pilnie czuwać nad dobieraniem lektury uzupełniającej. Uczeń, zanim pójdzie do „liceum elektrycznego“ (!), czy jakiegos innego, a nie będzie chciał mieć luk w wykształceniu ogólnym — musi przeczytać sporo książek równoległe do swoich studjów gimnazjalnych. I oto staje nowe zadanie przed wydawcami książek, ale i nowe zadanie przed krytyką, informującą o książkach: wyszukiwać, wyodrębnić, omawiać książki popularno-naukowe, dobrze napisane, a zawierające wyczerpujący materiał z różnych podstawowych dziedzin wiedzy.

Aby nie pozostawić uwag powyższych bez doraźnego przykładu, wybieram z półek bibliotecznych trzy książki, które mogą być dobrym wzorem takiej lektury uzupełniającej. Dwie pierwsze wyszły z pod pióra wybitnego astrofizyka angielskiego sir Jamesa Jeansa, który jest jednym z najwybitniejszych badaczy w swojej dziedzinie, ale równocześnie i jednym z najwybitniejszych popularyzatorów współczesnych. Jego „Wszczęświat“, opowiadający o makrokosmosie i mikrokosmosie (atomach) jest wzorem jasnego, rzeczowego wykładu, dostępnego również dla umysłu starszego gimnazjalisty. Jest zarazem pasjonującą, przepiękną lekturą, która opowiada człowiekowi o cudach mądrości bożej. Taką samą lekturą jest druga książka tego autora, niedawno wyda-

Zwolna wyjaśniło się nieporozumienie. Okazało się, że Paryż ma — dwa Luwry, które wprawdzie stoją tuż przy sobie, ale które stanowią bardzo odległe od siebie światy.

Ta bliskość bardzo sobie odległych światów i spraw, jakże typowa jest dla życia nad Sekwaną. Obok wspaniałych, zalanych światłem Wielkich Bulwarów ujrzyś uliczki ubogie, ciemne i krzywe. Na Montmartrze, w centrum zabawy i rozpusty — wznosi się biały kościół Serca Jezusowego, w którym do późna w noc napotkasz gromady ludzi na najzarliwszej modlitwie. Na wspaniałych mostach nasekwańskich płyną bez przerwy przepyszne limuzyny milionerów, a pod mostami, na workach i łachmanach przepędzają swe noce całe gromady nędzarzy.

Na Montparnasie — najbliższymi sąsiadkami Sorbony są najdroższe paryskie lokale rozrywkowe. Znajdziesz tam prześliczne młode dziewczęta w towarzystwie zgrzybiałych staruszków. I zobaczysz młode pary, przytulone do siebie serdecznie, całujące się zapamiętale i zupełnie obojętne na otaczający je tłum.

Na Montparnasie znaleźć się możesz łatwo na zebraniu politycznym. Zobaczysz tam zażywnych, burzujących jegomościów gardujących za bolszewizmem, lub zmizerowanych, typowych proletarijuszów nawołujących naród do faszyzmu.

Na bulwarach, co krok, prześliczne, barwne plakaty, wzywają cię jednocześnie — do wojny, do pokoju, do rewolucji, do kina, do lekarza, na nabożeństwa i na rewje. Rewje wciąż jeszcze cieszą się dużym powodzeniem w Paryżu. Modne jest obecnie — Casino de Paris. Program wieczoru — to mieszanina teatru, kabaretu i cyrku. Tu jednak już zaczyna się królowanie paryskiej piosenki. Paryżanie kochają się w piosenkach i śpiewają je z zapałem. Zwłaszcza w malutkich i już nie na cudzoziemców obliczonych kabaretach Montmartru. Stąd, ze wzgórze Montmartru, sływa piosenka francuska na cały Paryż i na cały świat. W nocy usłyszałem ją także w podziemiach Métra. Czekałem w tłumie na pociąg. Wtedy młody robotnik począł śpiewać. Nieuczonym, ale dobrym głosem. Skończył. — Tłum nagroził go oklaskami i wołaniem o inną piosenkę. Śpiewak zgodził się i zaśpiewał jedną z tych piosenek, które paryżanie lubią najbardziej, a która zaczyna się od słów:

„Ça c'est Paris.“ — To jest Paryż!

MARJAN TURWID

Fortepiany „Arnold Fibiger“

Pianina

przodowały i przodują!

CENTRALNY MAGAZYN PIANIN

Poznań, Br. Pierackiego 11 — Kalisz, Szopena 9

Niskie ceny. Dogodne warunki spłaty.

Ng 16671/3

na „Podróż w czasie i przestrzeni“. O ile we „Wszczęświecie“ opowiadanie wyjaśniało przede wszystkim tajemnice astronomiczne, w drugiej książce punkt wyjścia jest inny — opowiadanie rozpoczyna się od pradziejów ziemi.

Z astronomji przenosimy się w dyscyplinę zgoła inną — w świat kultury antycznej. Trzecią książką, o której chciałbym tu wspomnieć, to wydana przed kilku laty monografia Jana Szczepańskiego p. t. „Kultura klasyczna“ w zarysie. Chętny czytelnik znajdzie w tej książce obszerny wykład, wyjaśniający podstawy życia i urządzeń starej cywilizacji Grecji i Rzymu. Dzieło Szczepańskiego przybliży znakomicie ten dawny świat, z którego dotychczas cywilizacja zachodu czerpie pełnymi rękoma. Wielką zaletą książki jest osobno podany atlas, w którym znajduje się kilka map, oraz 360 rycin, uplastycznających rysunkiem to, co w tekście wyjaśnione zostało słowem.

O innych książkach tego typu — później, w miarę ukazywania się ich w druku.

JÓZEF KISIELEWSKI

IWONICZ-ZDRÓJ

3-ci sezon od 21 sierpnia

Zł 153,— ryczałt 3 tygodniowy
żądacie prospektów

ng15496

na
ostrzu
języka
120

MACANDER

czyli:
twarz i maska

Rysunki AUTORA

NIEDYSKRETNA KSIĄŻKA

Niedawno ukazał się tom pierwszy „Słownika pseudonimów i kryptonimów pisarzy polskich oraz Polski dotyczących”, w opracowaniu Adama Bara. (Skład główny: Gebethner i Wolff. Kraków.)

Słownik obejmuje również autorów żyjących — i dzięki temu jest książką nader niedyskretną. Skoro pisarz ukrywa twarz pod maską, czyni to po to, by go nie poznano. Czy wolno go demaskować? Czy nie chroni go żadne prawo? Przecież i na sali balowej człowiek zamaskowany ma zapewnione swoje „incognito”, przynajmniej do północy...

W teorii (i sądzę, że jedynie w teorii!) pracowała niedyskrecja Adama Bara gotowa wywołać spustoszenie. Z jego „Słownika”, niczego nie przeczuwający małżonek może się dowiedzieć, że jego własna żona pisuje pod dźwięcznym pseudonimem — idyotyczne powieści czy wierszydła! I teraz jego żona — grafomanka jest zdemaskowana nie tylko wobec męża, lecz zupełnie publicznie: nazwisko męża grozi kompromitacją. W domu awantura, piekło, rozwód.

Wielu takich scen dantejskich, spowodowanych „Słownikiem Pseudonimów”, możnaby sobie wyimaginować.

„LARVA DETRACTA”

Lecz skoro już p. Bar nie bał się konsekwencji i pozdzierał maski z oblicza literatów, skoro napracował się setnie, wertując szpargały biblioteczne, i skoro „leży przed nami” (jak mówią recenzenci) pierwszy tom jego „Słownika”, przyjrzyjmy się książce z bliska. Odrzućmy chęć podkreślić, że była to dla mnie rozkoszna lektura, mimo że tomisko nie jest przeznaczone dla takich jak ja czytelników, a raczej dla doktorów, profesorów, znachorów i uczonych w piśmie.

Bo to przecież bardzo zabawne, kiedy autor zamiast nazwiskiem podpisuje się — szaradą:

„Imię ma z Raju,
s k i ogon przezwiska,

rok wspaniale głowie,
czy n w środek się wciska”.

Rozwiązanie: Adam Kpr-czyń-ski!

Zastraszająca jest ilość piszących B o c i a n ó w. Panowie o pięknych nazwiskach (Wierzbicki, Zaleski, Świderski i i.) występują pod maskami Bocianów „z nad Horynia”, „z nad Nurcia”, „z nad Pilicy”, „z nad Płoty”,... jest także „Bocian Wileński”, „Bocian w Bachorzu” i para „Bocianów polskich”!

Wszystko to pan Bar skrzętnie wynotował; a kto o tem jeszcze nie wiedział, może się z jego książki nauczyć: że sławny poeta francuski Guillaume Apollinaire był Polakiem i nazywał się Kostrowiecki, że „Dorian” to Aleksander Sienkiewicz (...także pisze — to widocznie rodzinne...), a „Knock-Out” — to ja...

RODZINA BLUMENTALÓW

Zdzisław Kleszczyński, pisując kleśdy fraszki w „Szczytku”, czynił to pod pseudonimem; pseudonim brzmiał dość niepospolicie, bo „Ajzyk BLUMENTAL”. Tego rodzaju maska może nas nieco zadziwić... natomiast nie dziwimy się wcale prawdziwemu panu BLUMENTALOWI, że się kryje pod pseudonimem „Belmont”...

Lecz nie każdy BLUMENTAL jest Belmontem; w „Słowniku” Bara możemy znaleźć także BLUMENTALA-Kwiatopolskiego i BLUMENTALA-Bielskiego.

...I nie każdy Bielski jest BLUMENTALEM! Bielski to także pseudonim Tadeusza Peipera. Lecz Tadeusz Peiper jest nie tylko Bielskim — jest także Janem Aldenem, Janem Badyńskim i Wojciechem Dugielem... (Pomyśleć: jedno nazwisko, cztery pseudonimy, pięćdziesiąt lat i żadnego talentu...)

Jak widzimy z powyższego zestawienia, niełatwo zorientować się w rodzinie BLUMENTALÓW!

DRZEWA I MACANDRY

Rodzina Fliederbaumów ma dwie gałęzie: jeden Fliederbaum podpisuje się Belka — drugi Brzeski; nie ręczę, że to nie jeden i ten sam Fliederbaum.

Natomiast jednym i tysamym pseudonimem (Drzewiecki) posługują się aż dwa drzewa: Rosenbaum i Mandelbaum. Pan Birnbaum zaś sygnuje owoce swego pióra: „Binom”...

Pan Silberstein zamienił się w Butterfloxę. Pan Glajchgewicht w Juranota. Pani Melanja z Hirschfeldów Rajchmanowa w Almarinę. Pan Muttermilch w Bojomira.

A pan Macander w Bogumiła... Bo to smutno, nazywać się przez całe życie — Macander!

E. T. A. HOFFMANN

Tak więc „Słownik” Adama Bara jest poniekąd podręcznikiem „perlmutacji”; zainteresowani niech sobie ku-

pią tę książkę (notabene: kosztuje dziesięć złotych!), a zobaczą, jakie kwieciste nazwiska izraelskie kryją się pod niektórymi pseudonimami. Wiadomo ogólnie, skąd się Żydom wzięły ich nazwiska; lecz może nie wszyscy Czytelnicy wiedzą, że do ich kwiecistości przyczynił się w wielkiej mierze — E. T. A. Hoffmann. Ten z „Opowieści”; twórca fantastycznych nowel i grotesk, rysownik, muzyk i... urzędnik. Hoffmann przez kilka lat był związany z Polską, nawet z Polką, nawet z Poznanią, a nawet z... „Kurjerem Poznańskim”! Przeto poświęćmy mu kilkanaście wierszy i specjalną ilustrację; opierając się na rysunkach współczesnych, zrobiłem jego portrecik: wyglądał on sam trochę jak postać z własnej opowieści!

POZNANIANKA I „KURJER”

Z początkiem roku 1800 zdał dwudziestoczteroletni Hoffmann egzamin asesorski, nawet „celując” — i wysłany został do Poznania jako „Beisitzer der Regierung”. I żeby odrzuć zdradzić Czytelnikom, jak się sprawa miała z ową Poznanią i z — „Kurjerem Poznańskim”... otóż Hoffmann ożenił się z Polką, z panną Michaliną Trzcinską z Poznania, która zresztą nigdy w życiu nie nauczyła się dobrze po niemiecku i w skutek tego nigdy nie przeczytała ani jednej opowieści Hoffmanna! Małżeństwo było mimo to wzruszająco zgodne, a pani Michalina, jak o tem pisze sam E. T. A., niejednokrotnie poddawała mu pomysły do historyjek; coprawda nie były to pomysły własne, lecz ploteczki, anegdoty i legendy, których znała wiele i z których pisarz skrzętnie korzystał. Państwo Hoffmannowie mieszkali w kamienicy, w której dziś mieści się „Kurjer Poznański” — tam gdzie został wydrukowany niniejszy feljeton i gdzie wyprawiono niniejszą kliszę portretu Hoffmanna... Subtelny Czytelnik niech sobie sam dośpiewa liryczno-demoniczną balladę na temat tego zbiegu okoliczności.

W PŁOCKU I WARSZAWIE

Hoffmann był wielkim kawalarzem. O jego poznańskich postępkach pisalem już raz w „Kurjerze” (feljeton p. t. „Zarcik pana asesora”). Przypomnę tylko, że pan asesor naraził się bardzo generałowi von Zastrow, wielkiej figurze — i miał awansować na radcę, został za karę przeniesiony do Płocka. Został „zestany” do miasteczka, które miało wówczas trzy tysiące mieszkańców, w tem przeszło tysiąc Żydów.

I tutaj, z nudów, zabrał się solidnie do pisania; nigdy zresztą nie uważał się za literata w pełnym słowa znaczeniu; sądził, że raczej dzięki muzyce zdobędzie sławę i pieniądze. — Wreszcie kończy się płocka banicja i w kwietniu 1804 roku państwo Hoffmannowie przenoszą się do Warszawy. Pisarz zachwyca się Łazienkami, marzy o tem, by móc w łazienkowskim pałacu zamieszkać i tam pracować. Tymczasem ulokował się na Krakowskim Przedmieściu, pisał i komponował, wystawił w Warszawie swoją pierwszą operę — a w wolnych chwilach urzędował; między innymi czynnościami obmyślał dla Żydów ozdobne nazwiska... I niejedną warszawską pisarz, maskujący się arcysłowiańskim pseudonimem, nawet nie przeczuwał, że swoje kwieciste czy drzewiaste nazwisko zawdzięcza złośliwości E. T. A. Hoffmanna...

ARTUR MARYA SWINARSKI.

Jeszcze o „Mrówce” poznańskiej

(To i owo o poznańskich czasopismach z pierwszej ćwierci XIX w.)

Rymotwórstwo także na łamach naszego miesięcznika kwitnęło. Poziom tego był naogół w sam raz prowincjonalny, choć tu i tam trafiały się ładniejsze i wcale niezłe wierszyki. Firmowym poetą „Mrówki” był Augustyn Zdżarski. Skromny nauczyciel gimnazjalny w Płocku, nienotowany zdaje się w żadnej historii literatury, czy choćby encyklopedji. Niejedno możeby powiedział o nim protokół działalności Towarzystwa Naukowego w Płocku, założonego tam w r. 1820. Był niepoślednią indywidualnością, i dużą zdolność do pisania zgrabnych wierszyków łączył z rozległą znajomością literatur europejskich, czego dowiodł, pisząc kilometrową rozprawę: „Porównanie niektórych Tragedy Alfieriego, Szylera i Woltera”. Wiersze pisał już dawniej — pseudoklasycznie napuszone. (np.: „Spokojność uczonego, Wiersz z 1815”). Kiedy powiały nowe wiatry w literaturze, dostosował się do nich odrzuć i lepiej z tem się musiał czuć, bo wierszyki nabrały skoczności oraz werwy, a chwilami satyrycznego zacięcia. (Patryota) Razem zamieścił w „Mrówce” coś z dziesięć wierszy własnych i tłumaczonych, które wyróżniają się z otoczenia wysokim poziomem.

Drugie miejsce, co do ilości wierszy, zajmował tu Stanisław Jaszowski ze swojemi „Baykami”, jak Stara pokrywka i wróbel, Trześnia i ogrodnik, Kapeluszy i czapka, Dudki — i inne. Dalej idzie, w tej ilościowej klasyfikacji, znany już nam historyk Józef Łukasiewicz. Wymawiają mu to jego wierszoklectwo na wyścigi. A zwłaszcza nieszczęsną odę „Do głupstwa”! I Jarochoński i, z nowszych Wojtkowski i inni. A on tymczasem miał wtedy 22 lata (jak w Peipera: Ma lat 22!)

Kochał się pewno w jakiej Konstancji, no i płodził wiersze. Na imię jej musiało być koniecznie Konstancja, bo taka była wtedy moda. Chopin duży był w małej Konstancji Gładowskiej, Mickiewicz miał Konstancję Lubieńską, Raczyńska, ukochana żona Edwarda też była Konstancja, a nawet poważny Julian Ursyn-Niemcewicz pierwszy ze „Śpiewów historycznych” napisał dla słodyczy i przyjemności nuty Imię Pani Konstancji Dembowskiej, której to, jak się zdaje:

„Niebieskie oczy serce mu zranily
I swą srogością pokoiu zbawily...”

Oprócz tych, zamieszczali tu, po jednym po dwa albo trzy, swoje wiersze jeszcze inni. Jan Pomian Kruszyński: „Horacjusza ks. IV. Oda IV Davis orte bonis. Przełożona z zastosowaniem do Puław” (!). Generał Amilkar Kosiński nietęgę tłumaczenia z francuskiego (Dzwon), łaciny (Podziękowanie Maryusza Ludowi Rzymskiemu... z Salustjusza) oraz z włoskiego (Nocy rzymskie nad grobami Scypionów). Jego kolega po fachu, generał Ludwik Kropiński, pseudoklasyczny pisarz, autor arcysementalnego romansu „Julja i Adolf czyli nadzwyczajna miłość dwojga kochanków nad brzegami Dniestru”, zamieścił tu wyjątki z tragedji „Ludgarda”, o której według „Odczytów o Poezji Polskiej” Wojciecha Cybulskiego, „warszawscy teoretycy pisali tyle, iż sobie stępił pióra”. Dalej znaleźć można w „Mrówce” wiersze Sokółowskiego, Książni, Raszewskiego, Jana Poplińskiego (tłumaczył z greckiego), świetne tłumaczenie „Eneidy” (wyjątki oczywiście) Pawła Czajkowskiego, prof. literatury na Uniwersytecie Krakowskim, Godebskiego „Wiersz do Legiów Polskich”, Nepomucena Kurcewskie-

go i Józefa Miniewskiego. Przy jednym z jego wierszy, nawiasem mówiąc dość słabych, mieści się uwaga redakcji: „Mając sobie powierzone niektóre z pism św. Józefa M. Obywatela Galicyjskiego, tem chętniej wycinki z nich umieszczamy, że prace jego mało są znane światu literackiemu”.

Pisywał do „Mrówki” również ks. kanonik Gorczyzewski. Kanonik i weredyk w jednej osobie, jak go po swojemu nazwał Nowaczyński, teraz już satyr ciętych nie pisywał. Na śmierć się pomału staruszkowi szykowało, to sobie „O szczęściu” z Fontenella przerabiał i z Buffona, słynnego naturalisty „O starości i śmierci” tłumaczył. Może też brakiem większego uznania dla swego poetyckiego dorobku zniechęcił się, a może już nie potrafił, dość że z wierszami skończył a po śmierci szybko o nim zapomniano. Nie bez słuszności dziwi się Jarochoński. „Dlaczego dzieje literatury epoki Stanisława Augusta pamiętające o Drużbackiej, Książni, a choćby nawet o Węgierskim, zapomniano tak doskonale o współczesnym im Poznańczyku Gorczyzewskim, zostanie dla nas rzeczą niepojętą”.

Żeby nareszcie z „Mrówką” skończyć, zobaczmy jeszcze tylko do spisu prenumeratów. Dużo tam nazwisk znajomych. Dopiero co wspomniany kanonik, gen. Kosiński, hr. Tórno, szambelan Chłapowski, szamb. Grabski z Miłostawia, książę ordynat Sułkowski z Rydzyny — a obok demokrata i krzykacz późniejszy Woykowski, Biblioteka Akademji Krakowskiej, półkownik Niegolewski, Regulski półkownik w Korpusie Kadetów w Kaliszu i tyłu, tyłu innych z całej Polski, aż po odległy Białystok, gdzie dr. Feliks Trojański „Mrówkę” sobie zaprenumerował.

Widnieje też między temi nazwiskami jedno, które specjalnie uderza i wspomnienia budzi: Dąbrowska, Generałowa w Winney Górze. Tak, to pani Basia z Chłapowskich Dąbrowska.

odniedawna wdowa po św. pamięci generale Janie Henryku (um. w czerwcu 1918). Mądra to była i dzielna Wielkopolanka, ta pani Barbara, ta sama, o której, według tradycji, mówi mazurek Wybickiego:

Już tam ojciec do swej Basii
mówi zapłakany:
Słuchaj jeno, pono nasi
biją w tarabany!

Niemcewicz, nieustanny po całym świecie wiercipięta, co i w Ameryce siedział i ożenił się tam z wdową po Livingstone, również do pani Barbary w r. 1821 wstąpił. „Do Winnogóry zaprosiła mnie zacna wdowa towarzysza mego obozowego w r. 1794 — pisze w swym pamiętniku. — Nie zastałem już walecznego jej męża, zastąpiła go grzeszcząca żona we wszystkim, żalu atoli po stracie takiej ulżyć nie mogła”.

W niecały rok po tej wizycie ukazało się w „Mrówce Poznańskiej” następujące oświadczenie redakcji: „...z niniejszym oddziałem VI „Mrówki Poznańskiej” na miesiąc czerwiec 1822, nakładem J. Pana J. A. Munka w Poznaniu wychodzącej, redakcja dotychczasowa ustaje. Jeżeli jednak okoliczności okażą możliwość i potrzebę tego, wywdzie wkrótce dodatek za staraniem samej dotychczasowej redakcji”.

Dziennikarski animusz Królikowskiego nie zmalał mimo głodowej śmierci „Mrówki”. Zgodnie z zapowiedzią, w lipcu 1822 ukazał się numer 1 nowego czasopisma: Pismo Miesięczne Poznańskie w ciągu Mrówki pod redakcją i staraniem J. F. Królikowskiego Doktora filozofji, Profesora literatury polskiej w Król. Poznańskim Gimnazjum T. N. K. członka”. Ale nowa próba zawiodła na całej linii. Poziom miesięcznika był niższy, rozmiary mniejsze; całość wyglądała przy Mrówce jak kopciuszek. Prenumeratory naturalnie też nie dopisali. I cała tak chwalebna impreza dzielnego profesora zrobiła kłapę. Już po dwóch miesiącach!..

JANUSZ POWIDZKI

Monaster w Eskurjalu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Madryt, w sierpniu. Samochodem — któżby jeździł koleją — mamy z Madrytu do Eskurjalu godzinę z okładem; z okładem dlatego, że musimy po drodze brać pierwszy wał Guadarramy, niewysoki, ale pokreślony serpentynami, i że na drodze ruch samochodowy znaczny. Z któregoś szczytu drogi dostrzegamy u stóp łańcucha gór, ale dość wysoko (przeszło 900 m nad poziomem morza), jakby wzgórze szare, z nalotem naprzemian niebieskawym i żółtawym. Wzgórze już nie ginie z oczu, gdy zjeżdżamy ku podnóżu właściwego nasypu Guadarramy; przeciwnie, rośnie, potężnieje, w końcu strzela w niebo dziewięciu wieżami i wielką kopułą: to San Lorenzo del Escorial, klasztor św. Wawrzyńca w Eskurjalu. Budowę tego kolosa nakazał Filip II na cześć św. Wawrzyńca, gdyż w dzień tego świętego wojsko hiszpańskie odniosło pamiętne zwycięstwo nad Francuzami pod Saint-Quentin (1577). Miało to być mauzoleum Karola V, klasztor kolegium i letnia rezydencja królewska jednocześnie. Plan sporządził i budowę przeprowadził sławny Juan de Herrera; stąd imponująca jedność myśli artystycznej i wykonania. Ta jedność, póki się ogląda części potężnego kompleksu budynków, czyni wrażenie monotonji, tak jak rozmiary przytłaczają swym ogromem. Ale gdy się już opanuje szczegóły, gdy się myśli, a najlepiej okiem obejmie całość, ulec trzeba jej niepospolitemu pięknu. To już nie jest chłodne uznanie dla matematycznego piękna proporcji, ale gorący podziw dla dzieła, które z jednej wystrzeliło koncepcji i w wykonaniu nie odchyliło się od niej ani na jotę.

Wszystko to jest utrzymane w stylu renesansu prostego i surowego, niemal bez ozdób. Piękno tej architektury leży w proporcjach brył, linii, motywów, powtarzających się stale, ażeby działanie tego rytmu ocenić, trzeba pamiętać, że gmach posiada 16 dziedzińców, 86 klatek schodowych, 1200 drzwi, prawie 2700 okien!

Cały ten ogrom zbudowany został z bloków granitu, wydartych sąsiednim górą: ściany i kopuły, schody i balustrady, posadzki i sklepienia, nawet sławne płaskie sklepienie przedsiönka kościelnego, o którym Filip II nie chciał wierzyć, aby mogło istnieć bez podparcia.

Gdy się od strony wschodniej wejdzie na dziedzińce królewski, mamy przed sobą kościół, w formie krzyża greckiego, zakończony kopułą o wysokości prawie 100 metrów. Wnętrze, surowe i puste, gdzieś tam tylko ożywione freskami, zawiera słynne arcydzieło Leoniego: dwie grupy rzeźbione. Po lewej stronie ołtarza,

kłęczy cesarz Karol V z małżonką i córkami, po prawej Filip II z pierwszą, trzecią i czwartą małżonką oraz z synem. Wrażenia tych postaci nie da się opisać. Podziwiamy jeszcze inną niezwykłą rzeźbę. Wielkiego Chrystusa na krzyżu, wykutego w białym marmurze przez... Benvenuto Celliego; piękna, ale chłodna, ta rzeźba budzi podziw, ale nie wzrusza.

Pod wielkim ołtarzem znajdują się groby królewskie: osobno książąt krwi, osobno królów i królowych. Te mauzolea są znacznie późniejsze, częściowo nawet pochodzą z XIX wieku. Część główną stanowi panteon królewski, barokowa kaplica ośmioboczna, gdzie w niszach ustawiono, po cztery

Veronese i Tintoretto, Greco, Ritera i Velazquez, żeby tylko najgłośniejszych wymienić, reprezentowani są przez cenne płótna treści religijnej. A gdy się oczy zmęczą oglądaniem tych skarbów, wypoczynek i nowe zachwyty czekają go na Dziedzińcu Czterech Ewangelistów. Jest to duży kwadratowy wirydarz, otoczony kolumnadami. Na środku pomnik, z którego na cztery strony świata patrzą cztery ewangelisci odbijając się w kryształowej wodzie czterech znajdujących się u ich stóp basenów.

Część kompleksu eskurjańskiego zajmują rezydencje królewskie. W komnatkach pałacowych nic już nas chyba nie zatrzyma. A jednak! Serja

Strona południowa i ogrody klasztorne Monastynu w Eskurjalu.

jedna nad drugą, marmurowe trumny. Jedno tylko, ostatnie, miejsce jest wolne, przeznaczyl je dla siebie Alfons XIII. Czy spocznie tu kiedy? I czy trzeba będzie znaleźć miejsce dla jego następców? Monarchiści hiszpańscy nie tylko wierzą w poczet monarchji, ale ofiarnie dla niej pracują. Republikanów wśród stronnictw narodowych i katolickich coraz mniej, zwłaszcza od czasu porażki Gila Roblesa, której przyczynę widzą dość powszechnie w jego „chadeckiej“ taktyce kompromisów z lewicą...

W klasztorze wiele rzeczy zasługuje na uwagę. Naprzód biblioteka, zawierająca prawdziwe skarby w rzadkich starych drukach oraz w rękopisach hebrajskich, greckich, arabskich, aż do Codex aurens, czterech Ewangelij pisanych z XI w. złotem na pergaminie i bogato ilustrowanych, i wzruszających rękopisów św. Teresy. Księgi stoją odwrócone grzbietami do ściany dla ochrony cennych opraw.

Powtórnie: zakrystia i sale zgromadzeń, prawdziwe galerie sztuki. Tycjan,

sal z gobelinami madryckimi wykonanymi według projektów Goi zawiera rzeczy tak niezwykłe, że trzeba się przy nich zatrzymać, by je podziwiać — zawsze zakrótko. Ale najciekawsze chyba jest małe, proste, surowe w swej zakonnej niemal prostocie mieszkanko Filipa II, zachowane niemal w tej postaci, w jakiej było za życia tego niezwykłego monarchy.

Przylega ono do absydy kościoła. Kilka niewielkich komnatek podobnych do cel klasztornych, stanowi cały apartament tego władcy, w którego państwie nie zachodziło słońce. Kamienna posadzka, najprostsze sprzęty, brak ozdób i wygód — to wszystko godzi się zupełnie z charakterem człowieka, jakim go znamy tu właśnie, rzadko tylko wyjeżdżając do Madrytu, opracowywa Filip II swe rozkazy przy pomocy ukochanej córki, infantki Izabeli, która mieszkała obok w małym skrzydle pałacowym. Tu przechodził długie tortury artretyzmu, z łoża swego przez małe okienko w murze mógł patrzeć na wielki ołtarz kościoła i być

obecnym świętej ofierze i tu także zamknął powieki. Hiszpanie po dziś dzień szczególnym szacunkiem otaczają te pamiątki moczara-anachorety.

Kto widział Eskurjal, posiadał klucz, otwierający mu niektóre przynajmniej tajemnice duszy Kastylji, bez której nadaremno się trzusi, kto chce przyniknąć duszę Hiszpanji.

B. W.

Swawola duchownych sekciarskich

Urzędy prokuratorskie i administracyjne mają wiele kłopotu z duchownymi sekciarskimi z t. zw. kościołów narodowych, założonych przez Hodura i Farona. Duchowni ci rekrutują się częściowo z różnych wypędków z seminarjów duchownych i klasztorów, częściowo z acherystów. Zazwyczaj nie posiadają ani wychowania ani wykształcenia wymaganego do stanu duchownego.

Oczywiście gorszące zachowanie się duchownych sekciarskich, ich wystąpienia demagogiczne, często o posmaku komunistycznym, obniżają w masach świętości i uczucia religijne, torując drogę agitatorom wywrotowym.

Czas, aby władze nasze już nie tylko w imię poszanowania uczuć religijnych, ale również w dobre zrozumianym interesie państwowym, w imię ładu i moralności publicznej, ukroczyły swawole sekciarskich duchownych, aby nie zezwalały im na noszenie szat kapłańskich katolickich, na bezprawne używanie nazwy „księży“, „biskupów“, co łatwo wprowadza w błąd naszą ludność. (KAP)

Węgierka Elma Kalmar, która obok rzeźbiarskiej sztuki zajmuje się także sztuką rzeźbiarską i doprowadziła w tej dziedzinie do poważnych sukcesów. Prasa węgierska rozpisuje się o niej.

NAPISAŁ ANTONI KAWCZYŃSKI

OSOBY:

Olof Andersson, kapitan szwedzkiego statku handlowego „Dannemora“
Piotr Paweł Skander, pierwszy oficer tego statku
Erna Kobielska, właścicielka sklepu
Samuel Bazalt, dyrektor Towarzystwa Handlu Morskiego
Leon Szumm, wzbogacony kaszuba, jego wspólnik
Józef Słomian, urzędnik tego Towarzystwa
Hilary Ottowicz, klerk firmy „Balticum“
Siostra-przełożona Anna, z szpitala S. S. Miłosierdzia
Strojny, właściciel knajpy portowej „Zatoka“
Anielcia, zwana Nelly, kelnerka z tej knajpy
oraz oficerowie i marynarze z „Dannemora“ i z innych statków, urzędnicy portowi, dziewczęta z „Zatoki“, dziennikarz, policjant, sędzia śledczy, pastor szwedzki i inni.

I.
Ołowiane chmury na horyzoncie sięgają morza, ale w powietrzu jest cisza, wiatr bowiem ustał nad ranem. „Dannemora“ kołysze się niemilosierdzie od burty do burty, niczem amerykańska huśtawka. Wielka martwa fala nadchodzi ściśle pod prostym kątem, a za każdym przechylem skrzypią wiązania i liny, rusza się i dudni wszystko, co nie jest zamocowane na zabój. Oficer szerokimi krokami próbuje u-

trzymać zwykle tempo spaceru poprzez mostek. Ale nieraz aż go rzuca o poręcz, trzeba zwolnić kroku i balansować to na piętach, to na czubkach palców. Czarczi kąt, ten przyłodek rozeński, szczególnie pod jesień, albo, jak teraz, wiosną! Jak się z za tego rogu nosa wychyli, fala pewna, jak amen w pacierzu, — wzdycha oficer.

Rozewie widnieje akurat na trawersie, mały szary garb w nikłej sylwetce wyrzeża, z linią oplusku, błyskającą

płatkami piany. Oficer przystaje, mewa zawisa przez chwilę obok statku i pięknym wirażem odpada ku rufie. Na mostku brzmi jasny młodzieńczy głos:

— Dwa rumby w prawo.

— Dwa rumby w prawo, — słychać odpowiedź z budki sternika.

Marynarz w latanym brudnym swetrze ma chudą piegawatą twarz i czerwoną czuprynę. Przebiera w szprychach, nie odrywając wzroku od busoli. Niebawem melduje:

— Na kursie.

Szare chmury od rana namokłą ciężką chustą pokryły morze. Sięgają dalej jeszcze, zagarnęły półwysep, niskim pałapem zawisły nad zatoką i skropiły się wilgocią na brukach i murach miasta. Gdyńskie biura i urzędy skończyły właśnie pracę, tłumy wylęgają na ulicę. Czas przejść się choćby kilka kroków, zaczerpnąć powietrza w płuca i pomyśleć o zabawie. Jeszcze daleko do zmroku, mimo ołowianego nieba. — Mocny Boże, przecież zima już się skończyła, jakie długie są dni! O tej godzinie zapełniają się kawiarnie, błyszczące oczy w roześmianych twarzach pełne są niemych pytań i obietnic.

W małej szpitalnej kapliczce — tuż obok głównej ulicy — zalega cisza. Matka Boska dobrotliwie rozłożyła ręce, okryta płaszczem z niebieskiej farby i uśmiechnięta marcepanową różowością policzków. Siostra-przełożona Anna tego dnia długo kłęczy przed figurą, biały kornet podryga i drży wraz z zoraną latami, poszarzała twarz. Inne siostry dawno wróciły furt-

ką do wielkiego gmachu szpitala, do cichych korytarzy, zapachów aptecznych i samarytańskich obowiązków. Siostra-przełożona Anna powstaje wreszcie z kłęczek. Wychodzi na ulicę, w gwar ludzki i podmuch świeżego wilgotnego wietrzyku. Ot, dobry znak: niebo przetarło się za Oksywiem i zaraz różowy odblask delikatnymi plamami rozjaśnia chmury i syczy domów. Nawet na morzu widać zdaleka na niebiosach plamę, jakby się purpura wśród chmur rozlała.

— Rumb w prawo.

— Rumb w prawo, — brzmi dwugłos oficera służbowego i sternika. „Dannemora“ bowiem powoli nawraca ku południu, aby ostro ścierać cypel półwyspu helskiego, gdzie głębia pozwala przejść niedaleko ładu.

Kapitan Andersson rozsiadł się wygodnie w saloniku, na kanapie, nogę wsparłszy o narożnik kredensu, aby przy niespodzianych przechyłach nie wylecieć nagle na podłogę. Lampa nad stołem tańczy jak kadzielnica w ręku ministranta, a steward dawno już pochował donice, wazon, talę kart do kapitańskiego pasjansa i inne drobnostki, bo rozleciałyby się po kątach. Dosłojnemu samotnikowi w kapitańskim królestwie już po raz drugi głośno przypomniał się obiad. Brrr! Winno chyba gwałtowne kołysanie, a może ostry jak piekło, a przyrządzony po mistrzowsku „omlet hiszpański“, amerykańskim sposobem wypełniony pół na pół przysmażaną cebulą i smaczną kruszą szynką? Nienadarmo kucharz Olafson pływał dwadzieścia lat na

Faszizm murowany i marmurowy...

Czternaście lat przemian — Faszystowska architektura — Piękno nowoczesności — Kolorowa powódź marmurów — Eksperyment florencki — Poczta w Neapolu — „Burzymurki“ przy Corso Umberto — Romantyzm i... tyfus

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Rzym, we wrześniu

Czternasty rok upływa od chwili, kiedy Włochy stały się krajem wielkich przemian. Na półwyspie Apenińskim wszystko uległo zmianie z dniem wkroczenia faszystowskich zastępów do stolicy i objęcia władzy przez syna kowala z Forli. Zmienił się ustrój po-

Monumentalny pomnik poległych w Bolzano.

lityczny i stosunki społeczne, gospodarka finansowa i polityka zagraniczna, przeobraziło się oblicze społeczeństwa i oblicze jednostki, nawet czas zaczęto liczyć od marszu na Rzym... Równoległe zaś z przemianami wewnętrznymi zmienił się do gruntu zewnętrzny aspekt kraju. Nieprzebyte błota zamieniły się w urodzajne pola, lśniące autostrady asfaltowe zastąpiły wyboiste i dziurawe drogi, nowe miasta wyrosły na dawnych pustkowiach.

Ruch tak żywiołowo potężny i tak głęboko sięgający musiał też gruntownie przeobrazić architekturę nowej Italii. Gmachy publiczne, dworce, poczty i pałace, wzniesione za rządów faszystów, posiadają zdecydowany charakter i indywidualne piętno, pozwalające nawet laikowi na łatwe odróżnienie ich od wcześniejszych nowoczesnych budowli; można dziś już mówić o architekturze faszystowskiej.

Stare miasta włoskie, znamienne zabytków budowlanych wszystkich e-

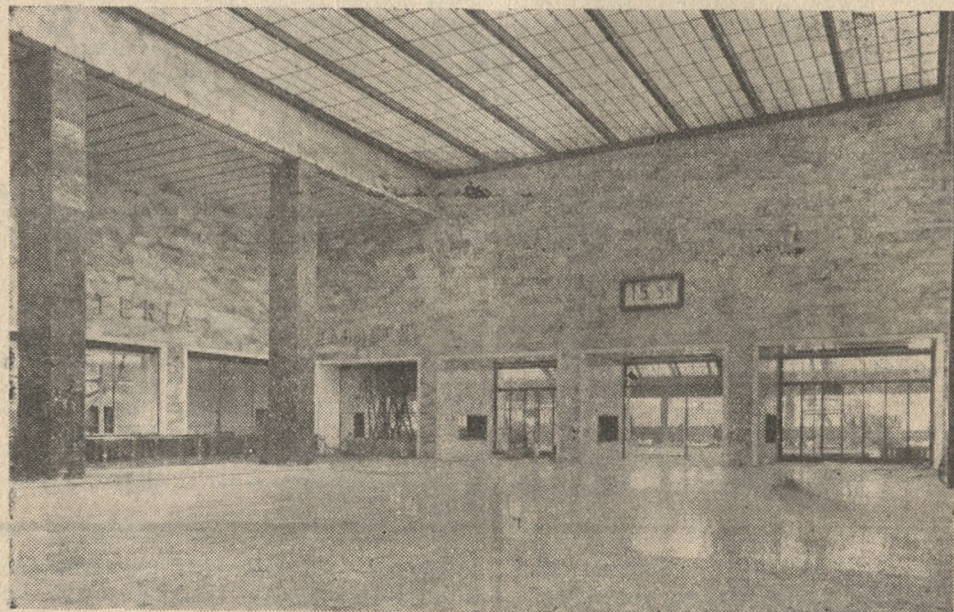
pok, są dla współczesnego architekta szczególnie trudnym i niewdzięcznym terenem pracy. Niemalże odwagi wymaga postawienie nowego budynku w sąsiedztwie pałacu Juwary, czy kościoła Berniniego. To też naczelnym kanonem przedfaszystowskiej sztuki architektonicznej we Włoszech było możliwe ściśle dostosowanie nowych budowli do otoczenia. O wznoszeniu gmachów stylu nowoczesnego w Rzymie czy Florencji nie mogło być nawet mowy. Faszizm oddawna wziął rozbrat z tą zasadą. Wyniki, osiągnięte na jej podstawie, były bowiem więcej, niż niedoskonałe. Architekci, naśladowcy renesansowych mistrzów, nigdy nie potrafili wznieść się na wyżyny swych pierwowzorów, pozostawiając przytem potomności mdłe kopje, a nie dzieła, odzwierciedlające ducha epoki.

Ciekawie sprzecyzował swój pogląd na tę kwestję bardzo wybitny architekt rzymski Piacentini, jeden z twórców kompleksu „miasta uniwersyteckiego“ w Rzymie. Oprowadzał nas po górnych salach Zamku św. Anioła i objaśniał urządzoną tam wystawę swoich planów przebudowy okolicy placu św. Piotra. W pewnej chwili, kiedy z okien spoglądaliśmy na ogrom Wiecznego Miasta, powiedział: „Nowoczesny gmach o kubistycznych kształtach, szlachetnie prosty i celowy, może być niemniej piękny, niż pałac z piętnastego wieku. Jeśli barokowy kościół nie razi nas w okolicy klasycznego Panteonu, to czemuż nie

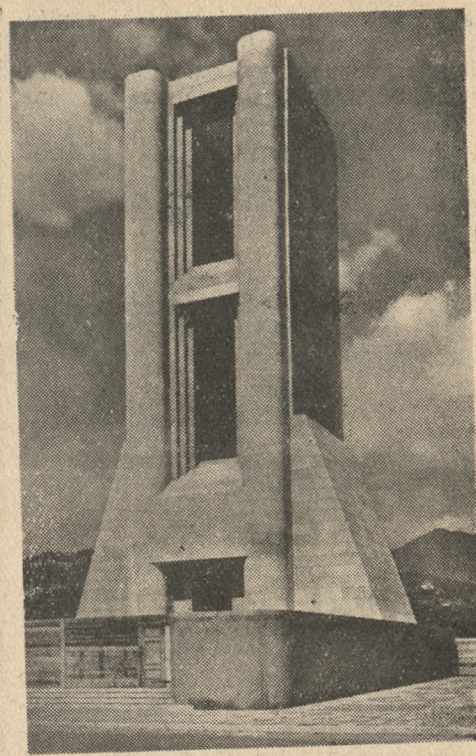
miałby w jednym z nimi szeregu stanąć twór architektoniczny naszych czasów?“

I nie brak dziś we Włoszech takich właśnie radykalnych eksperymentów. We Florencji, która cała jest przecież jednym muzeum, czeka nieuprzedzonego przybysza nielada niespodzianka. Naprzeciw starego, częściowo gotyckiego jeszcze kościoła S. Maria Novella, rozpoczętego w XIII w., wznosi się geometrycznie prosta fasada nowego bezkompromisowego dworca kolejowego. Jedyną jego ozdobą jest szlachetność użytego do budowy materiału. Trudno doszukać się miejsca, nie wyłożonego najpiękniejszymi gatunkami marmurów. Innym przykładem może tu być nowy gmach poczty centralnej, włożony w ciasne uliczki śródmieścia Neapolu. Budowla wywiera wielkie wrażenie monumentalnymi rozmiarami. Z bardzo przestronnego, owalnego westybulu, wyłożonego rdzawym marmurem, otwiera po prawej i lewej ręce widok na dwie hale manipulacyjne, z których każda ma 60 metrów długości. Ściany, posadzka i sufit są z białego marmuru, zaś długie stoły do pisania, przeznaczone dla publiczności, mają płyty z marmuru czerwonego. Dokola każdego stoi kilka foteli, wybitych skórą, również czerwoną. Zewnętrzne ściany olbrzymiego gmachu pokryte są do wysokości drugiego piętra marmurem białym, wyżej zaś — czarnym.

Obfitość i względna taniość marmu-

Hall nowego dworca we Florencji lśni różnokolorowymi marmurami...

Sugestywny w swej prostocie pomnik poległych w Como.

ru we Włoszech pozwala na stosowanie niezwykle efektownych we wznoszonych ostatnio budowlach monumentalnych. Marmurowy od progów powiązanie dachu jest np. niedawno ukończony dworzec kolejowy w luksusowej miejscowości kąpielowej Viareggio. Mimo niewielkich rozmiarów prześciga on wspaniałością nawet wspomniany nowy dworzec florencki i przypomina raczej pałacyk kapryśnego milionera, niż to, co zwykliśmy sobie wyobrażać pod pojęciem dworca kolejowego. Osobliwością są tu pełne przepychu, puszystymi dywanami wyłożone poczekalnie (marmur jasno-żółty i brunatny). Zmęczonego podróżnego oczekują nie twarde ławy, lecz głębokie, niskie fotele klubowe.

Z zagadnieniem architektury faszystowskiej łączy się ściśle kwestia urbanistyczne. Stare miasta włoskie, szczególnie zaś stolica, zachowały całe dzielnice krętych i ciasnych uliczek, zabudowanych prawie bez wyjątku domami, pałacami i kościołami o wysoce zabytkowym charakterze. Doniedawna były one całkowicie nietykalne dla jakiegokolwiek poczynań modernizacyjnych; opinia publiczna poczytałaaby je za świętokradztwo. Dziś wystarczy, przejąć się główną arterią Rzymu — Corso Umberto, aby ujrzeć w gruzach rozległą dzielnicę kilkunastu ulic w okolicy Augusteo. Wśród stuku motyk padają tu w tumanach kurzu ściany historycznych pałaców, a na miejsce labiryntu zaułków powstają skwery i przestronne place. Najcenniejsze zabytki przenosi się w całości i rekonstruuje w innym miejscu. Włosi przyszli do przekonania, że nawet stylową i cenną historycznie fasadę można zburzyć lub przemieścić, jeśli całe sąsiedztwo zasłania od dostępu powie-

wielkich statkach pasażerskich! Za dobrych czasów, ma się rozumieć...

Przez otwarte drzwi słychać z mostku monotonne głosy:

— Dwa rumby w prawo.

— Dwa rumby w prawo.

Już tak dalece skręcili na południe, że „Dannemora“ dostaje falę od rufy i kołysanie zmniejszyło się znacznie. Niebawem płyną obok wielkiej pustej plaży i mijają domy i port helski. Kierują się dziobem ku Gdyni, jakby wedle niewidzialnej linii, wytkniętej poprzez zatokę. Wówczas wreszcie kapitan Andersson wychodzi na pokład, ubrany bardziej cywilizowanie, niż zwykł łądzić na morzu. Wdział porządne półbuty i na swetr nałożył granatową marynarkę z złotymi galonami. Poczciwą, czerwoną od wichrów twarz stroi czapka kapitańska. Oparty o poręcz mostku patrzy przed siebie wypłowiałymi oczami i głęboko wdycha rześkie słone powietrze.

Niebo na zachodzie przeciera się na dobre. Ostatni skrawek słonecznej tarczy rzuca stamtąd pozbawione siły, ale jeszcze krwawiące promienie. W mieście ludzimi poweselały twarze. Telegrafista przy kluczu oksywickiej stacji niecierpliwie śledzi wskazówki zegara, wyczekując zmiany służby. Właśnie wołał Szweda „Dannemore“, gdzieś tam z morza podpływającego do Gdyni. Ale daremnie maszty radjostacji wysyłały rozporaz w przestrzeń kilowaty energii, statek nie odpowiedział. Bowiem w tej chwili opuszczono już antenę, stacja przed wejściem do portu winna być unieruchomiona. Tak więc

depesza z adresem: Andersson, s/s „Dannemora“, musi jeszcze poczekać, aż ją będzie można dostarczyć przez pośtańca w porcie. Teraz zmęczony urzędnik może wreszcie pozwolić sobie na chwilę wytchnienia, rozciąga ręce i nogi jak można najdalej. Uff, ciężki to był dzień dzisiaj!

Ciężki był dzień dla całego portu: trzydziściodwa statków weszło do portu, nie wspominając już o upartej mgłę, która nad ranem opóźniła pracę o kilka godzin. Stacja pilotów była w gorączkowym ruchu, w kapitanacie zarazem zmieniał się obraz na wiekowej tablicy, gdzie pięknie i kolorowo wyrysowane są baseny portu, a malutkie okręciki z szarego papieru oznaczają miejsca, zajęte przy nabrzeżach. Najwięcej kłopotu było z olbrzymim „Pennmail“ z Nowego Jorku, który we mgłę wprowadzano dłużej niż godzinę, aby po trzygodzinnym tylko ze względu na opóźnienie postoju odpłynął w dalszą drogę do Łotwy. Teraz już spokojniej, choć „Dannemora“ jest trzydziestym drugim statkiem tego dnia. Tuż za nią płynie polski węglowiec „Tezaur II“, a pięć statków rzuciło kotwicę na redzie. Wyprowadzono również statków dwanaście, a dalszych tyle, załadowanych po burzę, czeka pod parą, aby wyjść w morze w ciągu wieczora i nocy.

Wśród roześmianych przechodniów ulicy Świętojańskiej siostra-przełożona Anna ociężała stawia drobne, zmęczone kroki. Przed oczyma ma krzyż, niedosięgnięty, straszliwie wysoko sterzący na Kamiennej Górze. Tam przyrzekła pójść dzisiaj, ślubowała to Panu

Wszechmogącemu! Stało się bowiem, że podczas operacji młodego robotnika, któremu lokomotywa w porcie zgniotła żebra, serce przestawało bić w narkozie. Wówczas, pochyłona nad maską z eterem, przyrzekła złożyć tę ofiarę za życie biedaka. Chory przetrzymał najgorsze i zbudził się jutro silniejszy i zdrowszy, a siostra Anna chce dotrzymać ślubów. Jakże ciężko podźwignąć stare, obrzękłe nogi! Ale przecież tam widzą jej ofiarę! Dyszy ciężko, burzliwie płynie krew zwiotczalnymi żyłami, czarno robi się przed oczyma, starcze ciało pod grubym sukmem zakonnego stroju pokrywa się kroplistym potem. Wreszcie dotarła na wzgórze Jeruzalemu. Odwraca się: oto miasto leży pod nią, czerwone dachy i smugi dymu, rozsunte nad portem.

II.

Sprawa „Dannemore“ była tego dnia przedmiotem szeregu telefonów pana Hilarego Ottowicza, klerka firmy „Balticum“. Czy pilot wie, że ma postawić „Dannemore“ pod krany Pantarei na Polskim nabrzeżu? Czy miejsce będzie już wolne o piątej? Na te bowiem porę zapowiedziane jest wejście i kapitan Adersson napewno dotrzyma terminu. Coprawda wylądowanie rozpoczyna dopiero nazajutrz rano, bo kolej nie dostarczy wcześniej wagonów dla drobnicy. Ale statek musi wejść

już dzisiaj, bo gdyby przez noc został na redzie, trzeba by nazajutrz rano umyślnie podgrzać kotły. Kapitan Andersson jest skrupulant i napewno dodatkowym kosztem obciążyłby maklera, firmę „Balticum“. Czy kran będzie wolny od rana? Czy robotnicy są zamówieni? Jeżeli wylądunku nie ukończą na czas, znów spadną koszty na „Balticum“: postojowe, kara na utrzymanie statku, przewidziana w certyfikacie — w umowie frachtowej, — i mnóstwo innych rzeczy. Podyktował też stenotypistce kilka zestawień i kwitów, które miał podpisać kapitan Andersson, aby firma mogła z banku odebrać zarezerwowany dla niej na podstawie konosamentów procent za pośrednictwo. Ładna to sumka, sto kilkadziesiąt pięknych funtów szterlingów! Nie byle co!

Te skomplikowane akta i papiery pan Ottowicz spiął klamerką, cały plik włożył do tekturowej mapki, mapkę umieścił w skórzanej tece, a tekę położył obok siebie na biurko. Potem zabrał się do opracowania następných spraw, mianowicie statków „Konsul Hintz“, „Viesturs“ i „Corsica“, które miały przybyć w najbliższych dniach w interesach „Balticum“. O godzinie pół do piątej dopiero zdjął kapelus z wieszaka, wziął tekę pod pachę, powiedział: — Dowidzenia, — i poszedł na pół czarnej, by szybko przejrzeć dzienniki.

ciąg dalszy powieści drukować będziemy w wydaniu porannym „Kurjera Poznańskiego“

trza i słońca. Stare dzielnice, zamieszkałe przez ubogą ludność, były ogniskiem corocznej epidemii tyfusu, a dzieci dorastały tu blade i anemiczne.

To też upływie niewiele lat, a oblicze Rzymu i innych miast Italii zmieni się bardzo poważnie. Ci, którzy zaznali kiedykolwiek ich czaru, boleć będą zapewne, gdy znów tu zabłądzą i nie zastaną już romantycznych kąców, gdzie odczuli niejedno niezapomniane wzruszenie. Lecz „życie toczy się dalej” i domaga się swoich praw. Muzeum można zwiędzić, lecz nie można w niem żyć...

JAN KAWCZYŃSKI

Kongres muzyki kościelnej

Z okazji dziesięciolecia Związku chórów kościelnych i jego organu „Muzyki Kościelnej” odbędzie się w Poznaniu w dniach 20 i 21 września b. r. kongres muzyki kościelnej. Będzie to kongres czwarty z rzędu; pierwszy odbył się w Poznaniu w trzy lata po powstaniu Związku, a więc w roku 1929 w czasie Powszechnej Wystawy Krajowej. Była to manifestacja potężna, brali w niej udział delegaci wszystkich diecezji Polski.

Drugi kongres świetnie zorganizowany przez ks. dyrektora Wargowskiego gościł w starych murach Krakowa w roku 1931, charakterystyczny tem, że wykonany na nim został m. i. chorał gregoriański w kościele św. Anny przez 500 duchownych, świeckich i zakonnych. Na trzecim kongresie w Toruniu w roku 1933, poznaliśmy piękny poziom chórów pomorskich, a niemalą sensacją na tym kongresie wywołał akademicki chór kościelny z Warszawy Ambrosianum.

Poza kongresami, obejmującymi zasięgiem swoim całą Rzeczpospolitą Polską, odbywają się rok rocznie po dekanatach względnie powiatach zjazdy okręgowe. Bierze w nich udział jakie 10 do 14 chórów, co rok w innej miejscowości; zawody te budzą wśród chórów okręgu wielkie zainteresowanie, stanowią dla dyrygentów i zarządów poglądową lekcję ujmowania danego utworu, wykonania, dyrygowania itp. W rozwoju chórów mają te zjazdy bardzo wielkie znaczenie.

Poza tem odbywają się diecezjalne zjazdy chórów kościelnych i wreszcie kongresy krajowe, w których biorą czynny udział najlepsze chóry całej Rzeczypospolitej, lub jednej diecezji z udziałem delegatów chórów nie biorących czynnego udziału, duchowieństwa, dyrygentów, organistów, kół rządowych, prasy, muzyków, kompozytorów i t. d.

Tegoroczny kongres oparty będzie o chóry kościelne Wielkopolski, t. j. archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej, jednakże w rozmiarach jak wyżej podano. Z udziału chórów z poza Wielkopolski trzeba było zrezygnować ze względu na koszty i stanowisko ministerstwa komunikacji, które chórom kościelnym tak samo jak kołom śpie-

W 11 godzin przez Atlantyk

Amerykańscy lotnicy Dick Merrill i Harri Richman ustanowili nowy rekord przelotu nad Atlantykiem, przelatując z Ameryki do Anglii w 11 godzinach. Lotnicy nie dotarli do celu swej podróży, lotniska w Croydon, i musieli lądować przymusowo w Lyngelvan w księstwie Walii. Na zdjęciach widzimy od góry rekordowy samolot „Ladi Peace” nad Nowym Jorkiem, następnie samolot krótko po wylądowaniu i lotników spożywających pierwszy posiłek na ziemi angielskiej. Z lewej Merrill, z prawej Richman.

waczym, nie okazuje tej życzliwości co zespołom turystycznym lub sportowym, tak że kongres będzie musiał w tej sprawie zająć stanowisko, podobnie jak to uczynił ostatni zjazd kół śpiewaczych w Warszawie.

Dotychczasowe kongresy trwały po trzy dni, a składały się na nie nabożeństwa, popisy i zawody, koncerty religijne, wreszcie zebrania z referatami, dyskusje z uchwaleniem odpowiednich

rezolucyj. Ze względu na trudności finansowe obecny kongres trwać będzie tylko półtora dnia.

Celem kongresów jest poznanie i podniesienie poziomu muzyki kościelnej w Polsce i, co zatem idzie, fachowe i obywatelskie wyrobienie organistów i dyrygentów, systematyczne kształcenie chórów, religijne i społeczne wychowanie śpiewaków; dalej omawia się sprawy takie, jak opieka nad organami, budowa organów i rozmaite jej kierunki, ludwisarstwo itp. Szczególniejszą uwagę poświęca się polskiej twórczości muzycznej; autorzy polscy, tak klasycy jak współcześni, są chórom naszym dobrze znani. Niestety zainteresowanie polskich kompozytorów dla dziedziny muzyki kościelnej, tak przecież obszernej i ważnej, jest zawstydzająco małe. Wskutek tego cierpimy na brak dobrych utworów, a kultura muzyczna również ponosi szkodę.

Rzecz jasna, że o pełnym rozkwicie muzyki kościelnej w Polsce narazie mówić nie można. Będzie to możliwe dopiero, kiedy idea chórów kościelnych obejmie wszystkie diecezje, a więc całą Polskę. Wtenczas pracę tę będzie można ująć w organizację ogólnopolską czyli krajową, tak jak to już jest u innych społeczeństw katolickich Europy. To znowu wcale nie taka trudna sprawa i cudów możnaby dokazać, gdyby ją jako swoją zechcieli traktować w pierwszym rzędzie kapłani, dalej organiści, Akcje Katolickie diecezjalne i parafjalne; przy dobrej woli i trochę energii — kwestja to jednego roku.

Zajmie się tą sprawą kongres; daj Boże, żeby odgłos jego pieśni i jego uchwał był w Polsce jak największy!

RUCH EMIGRACYJNY Z POLSKI

Na podstawie materiałów statystycznych opracowanych przez ministerstwo opieki społecznej, w ciągu pierwszego półrocza wyemigrowało z Polski 35.124 osoby (w tym samym okresie w r. ub. wyjechało 31.492 osoby). Do krajów kontynentalnych wyjechało 22.834, do krajów zaś zamorskich 12.290 osób.

Wychodztwo z Polski do krajów kontynentalnych wzrosło z powodu zwiększenia się emigracji sezonowej do Lotwy i emigracji do Francji. Liczba wychodźców zamorskich zmniejszyła się w porównaniu z tym samym okresem r. ub. ze względu na zmniejszenie się ruchu emigracyjnego do Palestyny: w półroczu pierwszym 1935 r. wyjechało do Palestyny 12.635 osób, w półroczu zaś r. b.: 6.234 osoby.

Emigracja do innych krajów zamorskich w tem półroczu nieco wzrosła i wynosiła: do Stanów Zjednoczonych Am. Północnej: 410 osób, do Kanady 774 osoby, do Argentyny 2.335, do Brazylii 862, do Urugwaju 209, Meksyku 104, Kuby 82, Paragwaju 1.019.

ILE SZKÓŁ POSIADA POLSKA?

Jak wynika z zestawień Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczących szkolnictwa w Polsce w roku szkolnym 1934/35 istniało w całej Polsce 1.876 przedszkoli (98.200 uczniów), 27.955 szkół początkowych (4.686.100 uczniów), 770 szkół średnich (196.100 uczniów), 187 seminarjów nauczycielskich (12.000 uczniów), 743 zawodowych (70.800 uczniów), 143 — ludowych — rolniczych (5.100 uczniów), 637 zawodowych do kształcących (84.100 uczniów) i 24 szkoły wyższe (48.000 słuchaczy).

KONSEKRACJA KOŚCIOŁA W SKOLIMOWIE

W jutrzejszą niedzielę odbędzie się konsekracja kościoła parafjalnego w Skolimowie, który pierwotnie powstał jako kaplica, a w ostatnich latach został przebudowany i kilkakrotnie powiększony. Kościół powstał dzięki ofiarności pewnych osób, które ofiarowały grunt pod niego, postarały się o całkowite uposażenie i t. d. Ostatnio zaś gospodarze wsi Wierzbno ofiarowali wspólnie grunt pod cmentarz grzebalny.

Konsekracji kościoła dokona ks. arcybiskup Gali.

STRAJK... FABRYKANTÓW W ŁODZI

Strajki dla Łodzi nie są żadną sensacją, gdyż zachodzą tam bardzo często, natomiast sensacją jest... strajk fabrykantów, jaki się świeżo wydarzył. Mianowicie w przemyśle dzianym właściciele fabryk wstrzymali produkcję, chcąc wyrwać nacisk na hurtowników, ażeby ci podwyższyli stawki na ich wyroby. Z tej racji pozabawionych zarobków jest około 800 robotników.

SZKOLNICTWO Powszechne W OKRĘGU ŁÓDZKIM

W roku ubiegłym około 6.000 dzieci w wieku szkolnym z powodu małej ilości budynków szkolnych i etatów nauczycielskich w okręgu łódzkim było pozabawionych nauki. Obecnie dzięki wysiłkom samorządu łódzkiego, oraz inspektoratów szkolnych w r. b. będzie podniesiona ilość etatów nauczycielskich, oraz wynajęty szereg budynków przeznaczonych na szkoły powszechne.

OŚRODEK PRZEMYSŁU KOSZYKARSKIEGO NA GÓRNYM ŚLĄSKU

W Olzie, na pograniczu polsko - czechosłowackim został stworzony staraniem Śląskiej Izby Rzemieślniczej ośrodek wyrobów koszykarskich, jako nowa gałąź przemysłu rękodzielniczego. Organizatorzy sprowadzili kilku instruktorów - fachowców z Małopolski Wschodniej, którzy wykształcą kadry instruktorów na Śląsku. Koszykarstwo śląskie obliczone jest na eksport przedewszystkiem i da zatrudnienie wielkiej ilości tutejszych bezrobotnych.

HANDLOWAŁ PRZEMYCANEMI NARZĘDZIAMI DENTYSTYCZNYMI

Na terenie Zamościa i okolicy brygada kontrolna zauważyła u dentystów w użyciu narzędzia, pochodzące najprawdopodobniej z przemytu. Po dłuższych obserwacjach dokonano rewizji w mieszkaniu Żyda Hersza Borensteina, u którego znaleziono znaczne zapasy nietylko narzędzi ale i rozmaitych specyfików, szmuglowanych z zagranicy. Sprawcę spotka niewątpliwie wysoka kara.

DALSZE WYKOPALISKA WE LWOWIE

W dalszym ciągu wykopano we Lwowie resztki dawnych fortyfikacji podczas robot ziemnych przy ul. Legionów. Natrafiono tam na resztki również dawnej fosy. Były to części murów, wzniesionych nad cerkwią i należały do trzeciego pasa murowanych fortyfikacji obronnych, otaczających dawny Lwów.

MANEWRY ARMJI FRANCUSKIEJ

Na zakończenie manewrów armji francuskiej odbyła się wspaniała defilada, którą przyjmowali również goście polscy gen. Rydz - Śmigły i szef sztabu gen. Stachiewicz.

Czy nadchodzi nowy okres lodowy na ziemi?

Uczony wiedeński prof. Fechner powiedział raz kiedyś pół żartem pół serio, że ziemia jest żywym organizmem, na którego powierzchni pełno rozmaitych pasorzytów, jak rośliny, zwierzęta i ludzie.

Organizm ziemski przechodził rozmaite choroby, to miał wysoką temperaturę, to znowu doznawał straszliwych dreszczy. Był czas, kiedy tropikalna flora i fauna sięgały prawie aż do samych biegunów. Grenlandja, pokryta dzisiaj w wielkiej części śniegiem i lodem, była prawdziwym rajem podzwrotnikowym z gajami drzew wawrzynowych i magnolij. W najbardziej na północ wysuniętych częściach Europy rosły palmy, a w rzekach W. Brytanji plawiły się hipopotamy.

Nagle nastąpiła zmiana. Ziemia dostała dreszczy. Gdzie przedtem rozpościerała się bujna vegetacja, ziemia pokryła się masami lodu. Od biegunów toczyły się gigantyczne lodowce, zabierając ze sobą w doliny bryły kamienne, które dzisiaj jeszcze świadczą o olbrzymich przewrotach epoki lodowej. Potem znowu nastąpiło ciepło. Lody stopniały, wyparte rośliny i zwierzęta wróciły do dawnych okolic. I tak proces ten powtarzał się trzy czy cztery razy. Jeszcze nawet niezbyt wiele czasu upłynęło od ostatniego okresu lodowego, może 20 a może tylko 10 tysięcy lat. A co to znaczy w dziejach ziemi?!

Jakie właściwie przyczyny spowodowały, że obszary jeszcze pulsujące życiem, wkrótce zamieniały się w pustynie lodowe? Dawniej utrzymywano, że ziemia w wędrówce swej w przestworzach dostawała się w regiony szczególnie mroźne, gdzie nabawiała się zaziębienia i kataru. Tłumaczenie to niewiele ma do siebie, gdyż w przestworzach jest prawdopodobnie wszędzie równo zimno, mianowicie 273 stopni Celjusza poniżej zera. Inna teoria utrzymuje, że ziemia dotknięta została przez jakąś niewiadomą siłę kosmiczną, która zmieniła nieco położenie osi ziemi, wywołując owe zmiany klimatyczne. Inni znowu przypisują rewolucje te klimatyczne zmienionemu biegowi ciepłego Golfstromu, który stanowi niejako centralne ogrzewanie zachodniej Europy. Jeszcze inni winią niedomagania w centralnym ogrzewaniu ziemi. Wulkany wygasły i nie doprowadzały ciepłoty do powierzchni ziemi. Poza tem wygaśnięcie wulkanów pociągnęło za sobą zużycie atmosfery ziemskiej pod względem kwasu węglowego, otaczającego ziemię na kształt płaszcza ochronnego, który zapobiega ulatnianiu się własnej ciepłoty ziemi w przestworza kosmiczne. Dlatego to ziemia musiała się ostudzić i pokryć lodem.

Najprostszym atoli wydaje się tłumaczenie, że oś ziemi niby bąk wirujący wykonuje ruch wahadłowy i w ten sposób wywołuje to klimat gorący, to znowu klimat lodowaty.

O ile z jednej strony zdania uczonych rozbieżne są co do przyczyn zmian klimatycznych na ziemi, o tyle z drugiej strony uczeni zgadzają się w tem, że potężne przeobrażenia powierzchni ziemi w epoce lodowej spowodowane zostały niewielkim obniżeniem się temperatury o 4 do 5 stopni w stosunku do obecnej doby. Wydaje to się nieprawdopodobnym, a przecież jest niewątpliwe, że niewielka ta różnica w temperaturze spowodowała pokrycie się lodami olbrzymich obszarów ziemi, zrodziła nowe, do klimatu północnego przystosowane odmiany zwierząt, spowodowała nowe przewarstwowanie ziemi, ścięła życie tropikalne do wąskiego stosunkowo pasa podrównikowego.

Powstaje pytanie, czy ziemi grozi nowy okres lodowy? Pewne zmiany klimatyczne dokonały się w ostatnich pięćdziesięciu latach zupełnie naocześnie, lecz byłoby wysoce nieogrodzone wysuwać z tego objawu jakiegokolwiek wniosku co do nadchodzącej rewolucji klimatycznej kuli ziemskiej. Niekiedy uczeni utrzymują wręcz, że przeżywamy obecnie okres wzrastania ciepłoty

na ziemi. Ten okres ciepła datuje się mniej więcej od wieków średnich i nastąpił po okresie zimnym, który rozpoczął się mniej więcej około roku 850 przed nar. Chr.

Przytyczając wszakże należy, że dotychczasowa perjodyczność w pojawianiu się na ziemi okresów lodowych i tropikal-

nych i w przyszłości się zaznaczy i że prędzej czy później obszary, na których dzisiaj żyjemy, pokryte będą znowu lodowcami. A inne, pod lodów tysiącletnich zakwitną nowem, bujnym życiem. Lecz ostatecznym końcem wszelkiego życia na ziemi będzie przecież okres lodowy, w którym ziemia zastęgnie w swych głębiach i słońce przestanie świecić i grzać.

Czy ludność dożyje tego zamarcia ziemi? Lub czy może do tej pory geniusz ludzki znajdzie sposoby uniknięcia zagłady? WiP

Rozpoczął się nowy rok szkolny...

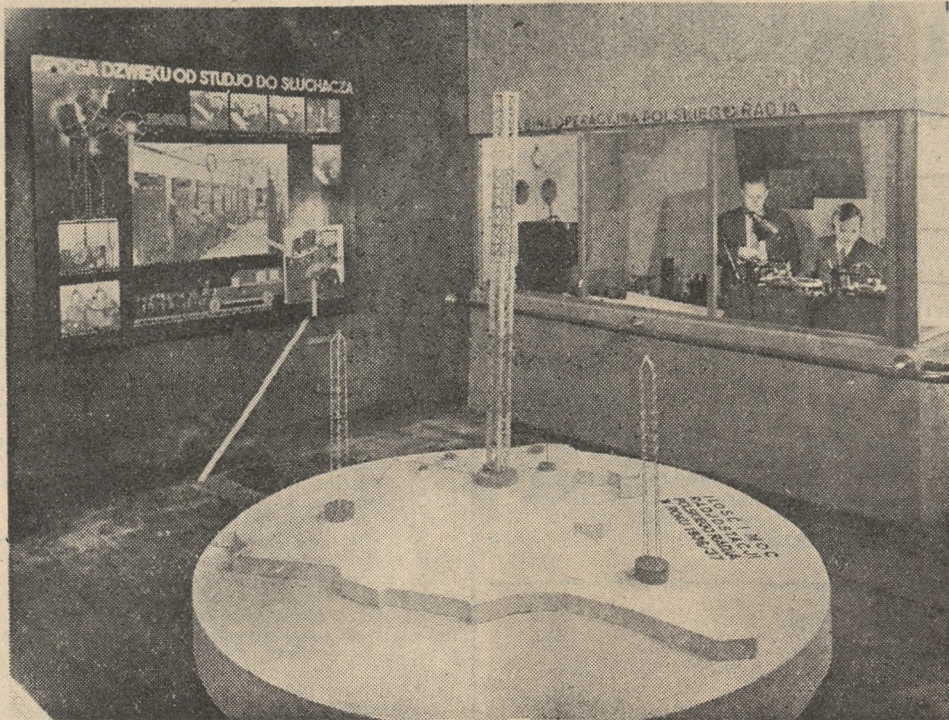
Wakacje odnowiły zapas sił. A'e nauka, proces rozwoju, zużywa bardzo duży energji, siły maleją z dniem każdym. Od was zależy aby zdobyte siły i zdrowie utrzymać na tym samym poziomie przez cały rok. Dajcie waszym dzieciom codziennie na śniadanie Ovomaltynę.

OVOMALTYNA Dra Wandera

bogata w witaminy wzrostu i sole mineralne, naturalna odżywka witaminowa, dostarcza wszystkich składników odżywczych niezbędnych dla normalnego rozwoju, odnawia zużyty energje i tworzy zapas sił. Jest smaczna i łatwostrawna.

Do nabycia wszędzie już od zł. 1.25.

zg 16 603/4

Z wystawy M. E. L. w Warszawie: Amplitakornia, mieszcząca się obok studia w Pawilonie Radiowym.

Tabletki Togal stosuje się w
cierpieniach reumatycznych, podagrze, grypie i przeziębieniu.

W migrenie, bólach nerwowych i głowy.

Tabletki Togal przynoszą ulgę w tych cierpieniach.

Do nabycia we wszystkich aptekach

Tybet szuka nowego dalaj-lamy

W dzienniku angielskim „Times” sir Charles Bell opisuje podróż do Tybetu, którą odbył wkrótce po śmierci dalaj-lamy. Wskutek tej śmierci — opowiada Bell Tybet przeżywa obecnie bardzo ciężkie czasy. Bez dalaj-lamy, władcy jednocześnie duchownego i świeckiego, „wcielenia Buddy”, Tybetańczycy czują się jak stado bez pasterza.

Według miejscowych wierzeń, dalaj-lama właściwie nigdy nie umiera. Dusza Buddy przenosi się tylko z jednego ciała do drugiego. Ta zmiana trwa dość długo, dwa lub trzy lata. Dopiero więc po tym czasie zjawia się na ziemi następca zmarłego namiestnika Buddy, a raczej, mówiąc ściśle — sam Budda odpooczywszy w zaświatach powraca na ten padół i przybiera znowu postać ludzką. Ale nie od razu objawia się wiernym wypatrującym go z takim utęsknieniem. Wystawia na próbę ich przenikliwość i poczucie świętości. Każę się szukać. A znaleźć go niełatwo, nie bowiem z początku o nim nie wiadomo prócz tego, że się ukrywa wśród dzieci, które przyszyły na świat w Tybecie w dwa lub trzy lata po śmierci poprzedniego dalaj-lamy.

Poprzedni dalaj-lama umarł w styczniu r. 1933. A więc według wszelkiego prawdopodobieństwa — Budda już odpoczął i powrócił na ziemię.

To też w stolicy Tybetu, Lhassie, panuje obecnie gorączkowy ruch. Kapłani i wróżbici odbywają nieustanne narady. Jeden opisuje miejscowość, w której mieszka nowy, maleńki dalaj-lama, drugi potrafi nawet szczegółowo odmalować dom, w którym zamknięty w niedoleżnej powłoce cielesnej zamieszkuje Budda. Wszystkie oczy zwrócone są więc na przeora słynnego klasztoru Sarn Je pod Lhassą, meża niezwykle świątobliwego, w którego cały Tybet wierzy jak w wyrocznie. Z wszystkich kapłanów i proroków zajętych szukaniem nowego dalaj-lamy on cieszy się największą czcią i po nim głównie spodziewają się radosnej wieści.

Tymczasem jednak i on milczy. Może czeka na relację kapłanów, którzy udali się do cudownego jeziora położonego na wschód od Lhassy. Woda tego jeziora ma czarodziejską własność. Zwykle jest niebieska, lecz niekiedy w środku tworzy się ciemna plama, w której widzi się przyszłość. Czasem zaś, w takich chwilach jak obecna, można tam ujrzyć obraz nowego dalaj-lamy, lub miejscowości, w której mieszka.

Ale nawet jeśli jezioro odśłoni tajemnicę, nie nastąpi jeszcze intronizacja nowego „pana dusz i ciał”.

Zwykle „podejrzanie” pada na kilkoro dzieci. Co się wtedy czyni? Sprowadza się

je do Lhassy i tam poddaje próbie, od której wyniku zależy ostateczna decyzja kapłanów. Przed dziećmi kładzie się przedmioty, które należały do zmarłego dalaj-lamy, oraz różne inne rzeczy nie mające żadnego związku z nieboszczykiem. Jeśli które z nich zacznie się bawić przedewszystkiem przedmiotem, który zmarły szczególnie lubił lub którego najczęściej używał, uważa się to za dowód, że ujawniła się dusza Buddy!

Walka z wyładowaniami elektrycznymi w powietrzu

Tegoroczne lato obfitowało w liczne burze, które wywołały spustoszenia w postaci bardzo częstych pożarów i wypadków śmierci od piorunów. Dalo ono jednak zarazem bogaty materiał obserwacyjny prof. Haroldowi Norinderowi, znanemu w Szwecji pod przydomkiem „profesor grzmotów i piorunów”. Prof. Norinder jest kierownikiem i dyrektorem instytutu dla badania prądów o wysokim napięciu. Instytut znajduje się w pobliżu starego miasta uniwersyteckiego, Upsali.

Przed burzą, nierzadko wśród nocy, profesor wraz ze swym sztabem zabiera się do pracy. Często pomocne są im t. zw. „polowe stacje”, bogato zaopatrzone ruchome laboratoria, które mogą być szybko transportowane do najbardziej dogodnych dla obserwacji miejsc. Błyskawice i ich efekty są obserwowane, fotografowane, zapisywane i mierzone.

Zdaniem prof. Norindera, zjawisko, nazywane powszechnie błyskawicą, jest właściwie serją wyładowań elektrycznych, z których każde trwa od 50 do 200 mikrosekund. Pomimo krótkości trwania zjawiska, nowoczesne oscilografy rejestrują każdy szczegół wyładowania elektrycznego.

Głównem zadaniem prac instytutu jest wynalezienie skutecznego sposobu ochrony przeciwko piorunom. W tym celu w olbrzymiej sali instytutu zainstalowana jest stacja elektryczna o sile 2.500.500 wolt dla wytworzenia sztucznych błyskawic. W tej samej sali znajduje się model domu wiejskiego. Prof. Norinder demonstruje skuteczność swej metody w ten sposób, iż przy pomocy elektryczności wywołuje sztuczną błyskawicę, która uderza w domek, nie powodując najmniejszej szkody. Podczas tej demonstracji widzowie stoją w odpowiedniej odległości z otwartymi ustami, celem zapobieżenia pęknięciu błon bębenkowych w uszach podczas silnej detonacji, jaka następuje w momencie uderzenia pioruna.

Rośliny z przed 2000 lat

Botanik rosyjski, Al. Kaptierew, odnalazł na wyspie Lachow przy ujściu rzeki Leny resztki przedwiecznej puszczy syberyjskiej jeszcze nie skamieniałe. Przy bliższym badaniu resztek roślinności w tem miejscu okazało się, że znalazł pewne algi morskie, których wiek określili botanicy na mniej więcej 2.000 lat. Algi te i wodorosty przewieziono do Leningradu i tam w laboratorium wzięto je pod obserwację.

Po kilku dniach doświadczeń okazało się, że zielenia i rosna. Obecnie utworzył się już z nich pewien rodzaj mchu, na jaki natrafic można w okolicach torfowisk i bagien. Zachęcen tym eksperymentem botanicy rosyjscy prowadzą teraz podobne doświadczenia z trawą, która znalazła w bryłach lodu z nad Amuru.

Najwyższe zdjęcia fotograficzne na świecie

Amerykańskie „National Geographic Society” ogłosiło ostatnio sprawozdanie, obejmujące wyniki naukowe lotu stratosferycznego dokonanego na statku powietrznym „Explorer II”.

W czasie tego lotu zrobione również zostało zdjęcie fotograficzne, które jest najwyższą dotąd dokonaną fotografią na kuli ziemskiej. Po raz pierwszy fotografia taka uchwyciła zakrzywienie powierzchni ziemi na horyzoncie. Ponadto fotografują ta ustaliła, iż linja, dzieląca obciążoną kurzem troposferę, otaczającą ziemię, od czystej stratosfery, znajduje się na wysokości 37.000 stóp nad powierzchnią ziemi. Najwyższe zdjęcie na świecie dokonane zostało z wysokości 72.395 stóp.

Sprawozdanie Amerykańskiego Towarzystwa Geograficznego obejmuje również szereg interesujących danych naukowych, ustalonych przy odczytywaniu krzywych zarejestrowanych przez specjalne instrumenty, użyte w czasie lotu „Explorer II”.

Historyk

Żona prof. Zygmunta X. nie otrzymawszy na pierwszego pieniędzy na prowadzenie domu, zwraca się do niego z wyrzutem: — Zygmun! Pierwszy!?

— Zwany Stary, najmłodszy syn Kazimierza Jagiellończyka, urodził się w roku 1467, umarł w roku 1548, — pada szybka odpowiedź.

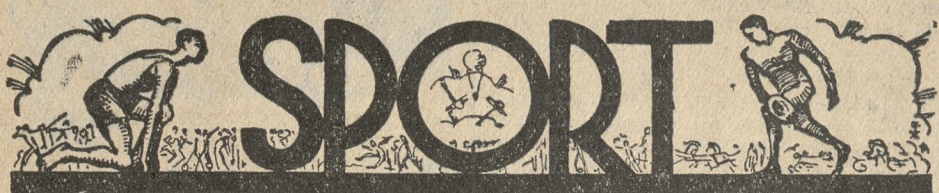

Pora winobrania już nadeszła. Na zdjęciu widzimy grupę pracowników na jednej z winnic nad Mozela.

Słynna gwiazda Anita Louise gra w nakręcanym obecnie w Ameryce filmie z piękną senterką iryjską — Sylwią. Dwie ulubienice publiczności w przerwie — przeglądają korespondencję, dla nich przeznaczoną.

KAMIEŃ ŻÓŁCIOWY **WYSTĄCIE** **CHOLEKINAZA H. Niemojewskiego**
POWSTAJE WSZUTEK ZŁEGO **ZIOLA** **BROSZURY BEZPŁATNE, LABOR., „CHOLEKINAZA”**
FUNKCJONOWANIA WĄTROBY **WARSAWA, NOWY ŚWIAT 5, ORAZ APT. I. SKŁ. APT.**

Niedziela na boiskach

Zainteresowanie całej Polski skierowane jest na Beograd i Ryge, gdzie jednocześnie walczą dwie polskie reprezentacje piłkarskie. Za tydzień jeszcze mecz z Niemcami w Warszawie, a potem długie, bo aż do grudnia sięgające walki punktowe.

Przygotowania drużyn do nowych mistrzostw okręgowych wkraczają obecnie w stadium końcowe. Były one prowadzone w tym roku starannie niż w latach poprzednich, gdyż przez przodowników, przeszkolonych na obozach PZOPN. Pobór rekruta kluby odczuwają w mniejszym stopniu. Przyczyną tego zjawiska szukać należy w znacznym odmłodzeniu zespołów, co z kolei wskazuje na wreszcie zrozumiętą konieczność prowadzenia pracy wszędzie i posiadania pełnowartościowego narybku. Dwie ostatnie wolne niedziele związek zwolni klubom, by w tych terminach nastąpiła ostateczna konsolidacja drużyn.

Lokalny program niedzielnych zawodów piłkarskich przewiduje turniej siódemkowy z udziałem 8 drużyn i popołudniowy mecz HCP — Legia. Na start wyruszają także dwie najlicz-

niejsze grupy klasy C.
W sobotę o godz. 17 — Warta Ib — KPW, Poznań — na boisku Warty.

W niedzielę w Poznaniu: od godz. 10 — turniej siódemkowy na arenie PWK. Kolejno walczą: Polonia Główna — Pogoń; Pentatlon — Cybina; Korona — Admira; San — Sparta. Od godz. 12 półfinały i finały turnieju.

O godz. 16 na boisku Warty: HCP — Legia. O mistrzostwo klasy C: Warta III — Pogoń III o godz. 11 na boisku Warty, Grom — Naprzód w Szelagiu.

W Stęszewie: Lipno — Naprzód II. Poznań o godz. 15, w Ząbkowicach: Stella — Sann II o 16, w Mur. Boślinie: Concordia — Unia II Swarzędz o 16.

Na swym ostatnim posiedzeniu zarząd POZPN dokooptował p. Józefa Marcinkowskiego na sekretarza, a p. Wawrzyna Stalińskiego na kapitana związkowego POZPN.

W składzie naszej reprezentacyjnej ekipy piłkarskiej, która wyjechała do Rygi na mecz z Lotwą, w ostatniej chwili zaszła zmiana. Zamiast Smoczka wyjechał jednak piłkarz Piontek.

da we wtorki i czwartki każdego tygodnia od godz. 19.30 do 21. w okręgowym ośrodku w. f. (wejście tylko z ulicy Bukowskiej).

Piłka nożna

Dziś o godz. 17 odbędą się na boisku Warty przy ul. Rolnej zawody towarzyskie między drużynami „KPW” i „Warta” I. b. Kluby wystawiają kompletne drużyny, które wkrótce wezmą udział w rozgrywkach o mistrzostwo ligi okręgowej, wobec czego należy się spodziewać interesującej gry. (kom)

Pływanie

Pływacy amerykańscy o polskich pływakach. Z Gdyni odpłynął na statku „Pileuski” pływacy amerykańscy, którzy ostatnio startowali w Polsce.

Przedstawiciel P. A. T. w Gdyni miał z tej okazji wywiad z kierownikiem zespołu amerykańskiego, który oświadczył, że Amerykanie bardzo są zadowoleni z pobytu w Polsce, gdzie doznali dużo serdecznej opieki i gościnności.

Kierownik amerykańskich pływaków Forsyth oświadczył, że najlepszą baseny posiada Polska w Warszawie. Łódzi i Bielsku. Pochwalił on polskich pływaków w stylu grzbietowym Karliczka i Lenerta, twierdząc, że mają oni duże możliwości, lecz brak im odpowiedniej techniki. O Bocheńskim wyraził się Forsyth, że posiada wspaniałą budowę pływaka, potrzebna do pływania elastyczność mięśni, lecz praca jego rąk nie jest odpowiednia. Zdaniem Forsytha konieczne jest, aby pływacy nasi studiowali filmy pływackie w doskonałych wzorach.

Szrajmanowi wroży Forsyth dużą przyszłość, choć technikę jego uważa za prymitywną. Zdaniem Forsytha trenerem naszym brak doświadczenia i dostatecznych wiadomości teoretycznych. Fachowy trener usunąłby łatwo techniczne błędy naszych pływaków. Następnie Forsyth obiecał, że po przyjeździe do Nowego Jorku spisz swoje uwagi o polskich pływakach i prześle je Polskemu Związkowi Pływackiemu.

O treningu przedolimpijskim amerykańskich pływaków udzielił Forsyth ciekawych szczegółów. Pływali oni dziennie przeszło po 2 km. Obecnie po powrocie do Ameryki mają wypocząć pływając codziennie „tylko 400 mtr. dziennie”.

Piłkarze w Białogrodzie

W piątek przybyła do Białogrodu polska reprezentacja piłkarska, która ma rozegrać w niedzielę mecz z reprezentacją Jugosławii. Polacy, mimo zmęczenia podróżą, czują się dobrze.

Po południu nasi zawodnicy byli podejmowani herbata w poselstwie R. P., gdzie spotkali się z przedstawicielami jugosłowiańskich kół sportowych.

W Białogrodzie panują silne upały, wobec czego kierownictwo drużyny polskiej obawia się ujemnego wpływu gwałtownej zmiany klimatu na formę naszych piłkarzy. Mimo to, zawodnicy są dobrej myśli i liczą się ze zwycięstwem.

Jugosłowianie w ostatniej chwili dokonali licznych zmian w swojej drużynie. Zmiany obejmują pozycje bramkarza, środkowego pomocnika i jednego z napastników.

W sobotę Polacy mają złożyć wieńce na grobie Nieznanego Żołnierza i grobie króla Aleksandra.

UKAZAŁA się już książka

„Roman Dmowski”

Przyczynki — Przemówienia

zawierająca rozprawy najwybitniejszych publicystów i działaczy Obozu Narodowego, oraz niewydane dotychczas nigdzie mowy Romana Dmowskiego.

Cena 2 zł 50 gr Cena 2 zł 50 gr

Do nabycia we wszystkich księgarniach i administracji „Wielkiej Polski” — Poznań, św. Marcin 65, telefon 59-97. Na prowincję wysła się po wpłaceniu 2 zł 75 gr na konto P. K. O. nr. 201 410 lub 205 471 z 471

RADJO

O modnym stroju jesiennym

W sobotę 5 bm. o godz. 18.45—18.50 pogadankę aktualną o modnym stroju jesiennym wygłosi przed mikrofonem p. Władysław Schubert. Pogadanka ma tytuł „Pod znakiem jesieni”. Nie wątpimy, że zainteresuje ona szerokie rzesze radiosłuchaczy.

Interesujące koncerty solistów

Koncerty solistów, które nadaje Polskie Radio w sobotę 5 bm. zainteresują radiosłuchaczy nie tylko ze względu na występujących w nich artystów, lecz również ze względu na ich program. Tak w koncercie popołudniowym, nadawanym o godz. 16 z Torunia, pianistka Irena Kurpiś-Stefanowa i skrzypek Jerzy Stefan wykonają m. in. sonatę d-moll op. 9 Karola Szymanowskiego, czyli jeden z wczesnych utworów mistrza.

W koncercie wieczornym, nadawanym o godz. 21 na falę ogólnopolskiej ze Lwowa, wystąpi pianista Fryderyk Portnoj. W programie recitalu zwraca na siebie uwagę przedewszystkiem Fantazja Liszta na tematy z mozartowskiego „Don Juana”, utwór niezmiernie wdzięczny.

Rozrywkowe audycje muzyczne

Niedzielny program radiowy przyniesie audytorium radiowemu kilka miłych audycji o charakterze rozrywkowym. „1000 taktów muzyki” odegra o godz. 12.03 zespół Stefana Ra-

„CAFE CLUB”

pl. Wolności 17

Refrenistka „Fortuna la Creole” humorysta warszawski W. Łoskotaj „Big Boys” Doborowa kawa i pieczywo.

Pg 6692/36.202

chonia w studio radiowym na Wystawie. Koncert ten urozmaica występy popularnych solistów. O godz. 17.00 również w studio na Wystawie wystąpi Trio Salonowe Polskiego Radja. Solistami tego koncertu będą: mezzosopranistka Wanda Kalenkiewicz i baryton Stanisław Znicz. Arje operowe, pieśni i drobne utwory składają się na program audycji. O godz. 18.30 przegrzyc będzie Mała Orkiestra Polskiego Radja, zaś soliści tej miary, co Wiktor Bregy i Zofja Fabry wykonają popularne melodie. Muzyka salonowa w wykonaniu Kwartetu Rozgłośni Krakowskiej o godz. 22.20 i muzyka taneczna z płyt o godz. 23.00 zakończy niedzielny wieczór

Wesoła Lwowska Fala

Wesoła Lwowska Fala, która przez sierpień korzystała z zasłużonych wyczasów letnich, powróciła do Lwowa z nowym zasobem zdrowia i humoru. Opaleni na brązowo, pełni wigoru wesołofalownicy przedstawiają się radiosłuchaczom w niedzielę 6 bm. o godz. 21 w audycji p. t. „Po remoncie otwieramy”, piera Wiktora Bzdzińskiego z muzyką Zbigniewa Lipczyńskiego.

Koncert muzyki polskiej

Wyłącznie polskiej muzyce jest poświęcony koncert, który odbędzie się w radio 7 bm. o godz. 19.45. Utwory fortepianowe Rybickiego, Pachulskiego, Maklakiewicza i Maciejewskiego, kompozycje wiolonczelowe Maklakiewicza, Maliszewskiego i Wilkomirskiego figurują w programie. Wykonanie tych utworów spoczywa w rękach znanych artystów: Kazimierza i Marij Wilkomirskich. Koncert ten transmitowany będzie z Wystaw Radiowej.

„Włóczędzy Indyj”

Miłośnicy egzotycznych podróży będą mieli możliwość wysłuchania w dn. 7 bm. o godz. 20.30 ciekawej audycji Autor, dr. Wacław Korabiewicz, znany dobrze słuchaczom radia ze swych barwnych feljetonów, opowie tym razem o „włóczęgach Indyj”, których poznał w swej ciekawej wędrowce. Feljeton przyniesie wiele interesujących szczegółów, dotyczących sekt hinduskich, ich przedziwnych praktyk i wierzeń. Odmaluje ich całą odrębność, wprowadzając w zdumienie Europejczyka.

O zagadnieniach rolnictwa wielkopolskiego

Rozgłosnia Poznańska dba o to, aby w jej programie uwzględnić wszystkie ważne odcinki życia Wielkopolski. Oprócz zagadnień kulturalnych, aktualnych, społecznych, literackich i artystycznych w programach rozgl. porusza się także często zagadnienia gospodarcze. A wśród zagadnień gospodarczych naszej dzielnicy bezwzględnie pierwsze miejsce zajmują sprawy rolnictwa. O tych to właśnie sprawach mówić będzie przez radio świętny znawca życia gospodarczego w Wielkopolsce dr. Jerzy Pilecki. Od czyt jego p. t. „Rolnicze znaczenie wojew. zach.” nadany zostanie w niedzielę, dnia 6 września o godz. 14.45—15.00.

Z Tow. Ziemiaków Wlkp.

Towarzystwo Opieki nad ociemniałymi, znane członkiniom naszym z szczytnej działalności swojej w Laskach, bliskich nam temwiejąc, że na ich terenie pracuje kilka osób pochodzących z Wielkopolski, uzyskało od ministerstwa spraw wewnętrznych pozwolenie na dwudniową zbiórkę w całym kraju w dniach 13 i 14 września. Pomoc Pań Ziemiaków łącznie z Wieleb-nem Duchowieństwem i innemi organizacjami byłaby niezmiernie cenna, gdyż wynik zbiórki może stać się poważnym zasilem dla Instytucji, borykającej się z wielkimi trudnościami i finansowymi. Gdyby dało się urządzić „Kwiatek” czy inną imprezę w miasteczkach i parafjach w rejonie działalności poszczególnych naszych Kół, Laski wysła na żądanie wszelkie wskazówki, druki, druki, znaczki, plakaty, ulotki itp.

Ufamy, że pierwszy ogólnopolski „dzień dla niewidomych” znajdzie z pewnością oddźwięk w sferach społeczeństwa i podjęty trud nie będzie daremny.

W związku z „Tygodniem Warszawy”, odbywającym się w dniach od 6 do 13-go września b. r. a obejmującym m. in. uroczystości jubileuszowe 400-leccia urodzin Ks. Piotra Skargi oraz Kongres Publicystów i Działaczy Katolickich, otrzymaliśmy od Związku Propagandy Turystycznej m. st. Warszawy karty uczestnictwa, uprawniające do bezpłatnego powrotu jak i całego szeregu dalekoidących żniżek na terenie Warszawy.

O ile więc która z członkiń Towarzystwa naszego lub ich rodzin mają zamiar jechać w tym czasie do Warszawy, prosimy o odebranie kart uczestnictwa w Sekretarjacie naszym.

Pod protektorem Wielkopolskiej Izby Rolniczej odbędzie się w Gnieźnie w dniach od 3 do 6 października b. r. II Wystawa Ogrodnicza i Targi Ziemi Gnieźnieńskiej.

Wystawa obejmie: 1. Dział dydaktyczny, 2. dział eksponatów produkcji ogrodniczej (owoce, warzywa, kwiaty, szkółki, przetwory), 3. dział eksponatów wystawianych zbiorowo przez poszczególne organizacje, 4. wystawę prac Kółek Włociscianek, 5. dział eksponatów z zakresu gałęzi pokrewnych ogrodnictwu, 6. dział eksponatów przemysłowych, produkujących dla ogrodnictwa i rolnictwa, 7. dział targowy, 8. dział wydawnictw.

Eksponaty należy zgłaszać do dnia 20 września br. pod adresem Komitetu Wystawy, Gniezno, Lecha 6.

Gabinet kosmetyczny

Magistra Kuntzówny

Poznań, Sew. Mielżyńskiego 4 m. 3

Pielęgnacja cery i włosów.

zg 2946

Konkursy w Rydze

W piątek rozegrano na międzynarodowych zawodach hippicznych w Rydze konkurs szybkości. Polacy odnieśli nowy sukces, zdobywając 8 nagród i cztery pierwsze miejsca.

Pierwszą nagrodę zdobył por. Gutowski na „Warszawiance”, mając przebieg bezbłędny 2:51. Drugi z kolei rtm. Sokolowski na „Zbiegu” miał również przebieg bezbłędny, ale czas o 2 sekundy gorszy. Trzecie miejsce zajął por. Komorowski na „Dunkanie” w czasie 3:07, a czwarte rtm. Kulesza na „Zefirze” w czasie 3:13. Piąty Łotysz por. Reberge, szósty rtm. Kulesza na „Arce”, dziesiąty por. Czerniawski na „Ambaharze”, jedenasty por. Komorowski na „Zboju”, dwunasty por. Gutowski na „Znachorze”.

Dziś w sobotę odbędzie się najważniejszy konkurs zespołowy o nagrodę Łotwy, t. zw. puhar narodów. Skład polski: Komorowski na „Dunkanie”, Kulesza na „Zefirze”, Gutowski na „Warszawiance” i Sokolowski na „Zbiegu”.

Wielkie zawody gimnastyczne

W niedzielę odbędą się o godz. 9 na boisku Sokoła (w razie niepogody w hali), związkowe zawody Sokoła w dziesięcioboju gimnastycznym. Startuje 58 gimnastyczek i 117 gimnastyków w ćwiczeniach na poręczach, kółkach, prężniku, równoważni itd. Najciekawsza część zawodów, gimnastyka sprzętowa, odbędzie się przed południem. Biletu wstępu tylko 25 gr.

Hokej na trawie

Mistrzostwa Polski w hokeju na trawie zostały rozlosowane. Zgłoszone drużyny podzielone zostały na dwie grupy. W grupie A. WKS — Stella — Zuchowaci, w grupie B. Siemianowice — Warta — Czarni.

W grupach drużyny grają każda z każdą w jednej kolejce aż do rozstrzygnięcia. Drużyna zajmująca ostatnie miejsce odpada do finałów, które odbędą się systemem puharowym. Terminarz zawodów grupowych jest następujący:

19. 9. Czarni — Siemianowice.
 20. 9. WKS — Zuchowaci i Warta — Siemianowice.
 26. 9. WKS — Stella.

27. 9. Zuchowaci — Stella i Warta — Czarni.

W finałach, które odbędą się w dniach 10 i 11 października spotkają się w pierwszym dniu drużyny, które w grupach zajęły pierwsze miejsca oraz w drugiej parze drużyny, które zajęły drugie miejsca. W drugim dniu walczą o pierwsze miejsce drużyny zwycięskie, a o trzecie drużyny pokonane.

Mistrzostwa rezerw odbywają się o nagrodę okręgowego urzędu w. f. w najbliższą niedzielę na stadionie ośrodka przy ul. Bukowskiej. Grają Warta z WKS i Czarni z Zuchowatymi; finały odbędą się tamże w niedzielę 13 bm. Rozgrywki w oba dni rozpoczną się o godz. 9 rano.

Kolarstwo

W piątek o godz. 22.14 wyjechała z Warszawy ekspedycja polskich kolarzy, udająca się do Berlina na wyścig kolarski Polska — Niemcy na trasie Berlin — Warszawa. Polacy wyjechali w następującym składzie: Zieliński, Kapiak Mieczysław, Kapiak Józef, Oczajnikow, Starzyński, Zagórski, Olecki, Ritter, Wasilewski, Cieniewski, Targoński i Kluj.

Narciarstwo

Polski Związek Narciarski informuje, że nie otrzymał żadnych propozycji od komitetu organizacyjnego igrzysk olimpijskich z Tokio w sprawie zorganizowania w Polsce olimpiady zimowej w r. 1940.

Pogłoski te, podane przez prasę niemiecką, pojawiły się zapewne z tego względu, że w Warszawie odbędzie się najbliższy kongres olimpijski, na którym dopiero sprawa ta ma być omawiana. Oczywiście, że propozycja podobna byłaby przez Polskę przyjęta.

Pięściarstwo

Dziś, w sobotę o godz. 20, rozpoczynają się w hali reprezentacyjnej Międzynarodowych Targów Poznańskich pięściarskie związkowe zawody „Sokoła”. Startują pięściarze Sokoli z całej Polski. W niedzielę w południe o godz. 12 odbędą się półfinały, o godz. 20 finały. Ceny biletów wstępu bardzo niskie.

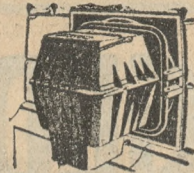
„Warta” komunikuje, że otwarcie kursu pięściarskiego nastąpi ostatecznie w czwartek 10 bm. o godz. 19.30 w okręgowym ośrodku w. f. przy ul. Bukowskiej. Kurs prowadzić będzie p. Arski. Dalsze zapisy przyjmować będzie kierownictwo sekcji na treningach, które odbywać się będą

rudny i kremy

UNIVERSITE
DE BEAUTE

CEDIB PARIS
nr 16 984

— niexastapione!

GROZI OSTRA ZIMA!
TERMON - piecyk daje
ciepło w domu przy po-
lowie opału
Zakł. Przem. B. BRYL
Warszawa, Poznańska 32
Tysiące TERMONÓW w użyciu. Zastępcy poszukiwani
nr 17286

Katolicka Młodzież Żeńska

Niedziela, 13 września, pierwsza po święcie Narodzenia Matki Boskiej, jest świętem organizacyjnym Katolickiego Związku Młodzieży Żeńskiej, jest Patronalnym Świętem Druchen. Skrót K. Z. M. Ż. nie został jeszcze dostatecznie spopularyzowany. Organizację samą znamy natomiast dobrze pod nazwą SMP — Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, pod którą istniała od roku 1919. W końcu roku 1934 organizacja została statutowo zreorganizowana i dawne Zjednoczenie Młodzieży Polskiej podzieliło się na Katolickie Związki: Młodzieży Żeńskiej i Męskiej. Centralne obu Związków znajdują się w Poznaniu.

Jak się dowiadujemy z pierwszego przez KZMŻ (w nowych formach organizacyjnych) wydanego sprawozdania, Związek Żeński obejmuje 20 Stowarzyszeń w całej Polsce. Zarząd Związkowy stanowią delegaci poszczególnych stowarzyszeń oraz z nominacji Episkopatu p. mag. M. Suchocka, jako prezeska i ks. prał. L. Biłko, jako dyrektor. Stowarzyszenia istnieją w: Częstochowie, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Lwowie, Łomży, Łodzi, Łucku, Pelplinie, Pińsku, Płocku, Poznaniu, Przemysłu, Sandomierzu, Siedlcach, Tarnowie, Wilnie, Warszawie i Włocławku, obejmując łącznie — według stanu z 31 grudnia 1935 roku — 5 280 oddziałów z 149 785 członkami zwyczajnymi. Ponieważ liczba członków nadzwyczajnych, t. zn. wspierających, dożywojących, współpracujących i honorowych wynosiła 11 706 — w organizacji pracowało w końcu roku 1935 ogółem 161 152 osób. W porównaniu z rokiem 1934 liczby te wykazują wzrost o około 7 proc. Członków zwyczajnych przybyło mianowicie 9 458.

Praca Stowarzyszeń Katolickiej Młodzieży Żeńskiej rozwija się w kilku kierunkach, obejmuje zarówno działalność religijną, jak estetyczno-oświatową, wychowanie fizyczne, przysposobienie zawodowe i gospodarcze. We wszystkich dziedzinach sprawozdanie Związku podaje liczby imponujące, świadczące o pracy intensywnej i wydajnej.

Stowarzyszenia zorganizowały w roku sprawozdawczym 312 różnego rodzaju kursów z udziałem 8 724 członków oraz 6 obozów wychowania fizycznego przy udziale 1529 druchen.

W zakresie działalności religijnej Stowarzyszenia współpracują z innymi organizacjami Akcji Katolickiej. W święcie Chrystusa Króla wzięło oficjalny udział 3 807 oddziałów. Wspólnych Komunii św. dla całych oddziałów odbyło się przeszło 16 tysięcy, wspólnych rekolekcji zamkniętych 2049. Kółka religijne skupiają 26 851 członków, kółka misyjne 7 201.

W zakresie działalności estetyczno-oświatowej oddziały zorganizowały 16 317 przedstawień amatorskich, wieczornic i t. p. oraz 47 760 wykładów na zebraniach ogólnych. Kółka muzyczne grupują 898 druchen, kółka śpiewacze 31 483, oświatowe 9 328. W bibliotekach znajduje się 288 270 książek, wypożyczonych 273 672 razy. 2 542 oddziały posiadające własne ogniska, w 181 z nich znajdują się własne aparaty radiowe.

Kółka wychowania fizycznego liczą 30 790 członków. Oznakę P. O. S. zdobyło w roku sprawozdawczym 1935 druchen, tak że ogólna liczba druchen posiadających P. O. S. wynosi obecnie 3 258. Własne boiska mają 572 oddziały.

Kółka oszczędnościowe liczą 1672 członków; kółka przysposobienia rolniczego 9 998 druchen; innych kółek zawodowych jest 283 z 3 934 członkami. Szczególnie dużą wagę przywiązuje się

do kółek rolniczych. Całe zespoły przechodzą próby sprawności rolniczej, przyczem I stopień sprawności ukończyło 980 zespołów, 6169 członkiń, II stopień 393 zespołów, 1653 członkiń i III stopień 125 zespołów, 485 członkiń. Pokazy zorganizowało 586 oddziałów.

Nacisk położony na wychowanie rolnicze tłumaczy się znacznym procentem oddziałów wiejskich i druchen, pracujących na roli. Podział według zawodów wykazuje, że na 134 385

członkiń oddziałów, które nadesłały statystyki, 92 200 druchen pracowało na roli, 3 880 w przemyśle, 8 056 w rzemiośle, 3 473 w handlu i w biurach, a 24 919 było bezrobotnych. Podział według wieku był następujący: druchen od lat 14 do 18 było 61 059, od lat 18 do 30 — 73 350.

Centralną handlową Katolickich Związków Młodzieży jest „Ostoja”, Księgarnia i Drukarnia, która wydaje pisma organizacyjne, m. in.: „Młoda Polka”, „Przyjaciela Młodzieży” i „Kierownika Stow. Młodzieży” oraz książki, broszury i nuty, pomocne w pracy oddziałów.

15-lecie Macierzy Szkolnej w Gdańsku

Zasłużona instytucja oświatowa, działająca na terenie w. m. Gdańska, obchodzi w roku bieżącym 15-lecie swego istnienia. Dzięki zrozumieniu doniosłości jej pracy i poparciu społeczeństwa Macierz Szkolna w Gdańsku może się w roku jubileuszowym poszczycić znacznym dla polskości dorobkiem. W gimnazjum Macierzy uczy się 551 uczniów, w Szkole Handlowej — 268 uczniów, w Szkole Średniej — 109 uczniów, w Konserwatorium Muzycznym — 67 uczniów. W ośmiu szkołach powszechnych Macierzy pobiera naukę 760 dzieci, a w 18 ochronkach (przedszkolach) wychowuje się w duchu polskim 613 dzieci. W sumie więc, dzięki staraniom Macierzy Szkolnej 2 368 dzieci polskich w Gdańsku ma możliwość uczenia się w ojczystym języku.

Wyniki piętnastoletniej pracy Macierzy są wprawdzie piękne, ale nie są jeszcze wystarczające. Mimo wymienionych szkół i mimo istnienia publicznych szkół powszechnych z językiem polskim nauczania (senackich), do których uczęszcza 1 535 uczniów, daleko jest jeszcze w Gdańsku do zrealizowania hasła: „każde dziecko polskie w polskiej szkole”. Wobec ciągłych trudności i przeszkód w otwieraniu polskich szkół senackich, Macierz Szkolna stara się utworzyć jeszcze kilka polskich szkół powszechnych prywatnych w środowiskach wiejskich. Rozpoczęto już budowę szkoły w wiosce Piekło, rozbudowuje się szkołę w Szymonowie oraz planuje budowę szkół jeszcze w kilku miejscowościach.

Działalność Macierzy Szkolnej w Gdańsku, mając w pierwszym rzędzie na celu rozwijanie polskiego szkolnictwa, nie ogranicza się jednak na tem. Daje dzieciom nie tylko naukę w języku polskim, ale też otacza je troskliwą opieką: zapewnia im stały dozór lekarski, zaopatruje biednych uczniów w podręczniki i pomoce szkolne, zapewnia im bezpłatny dojazd do szkół, dostarcza bezpłatnie ubrań, bielizny, obuwia. Dużo uwagi przykłada się do akcji kolonij letnich. W roku bieżącym około tysiąca dzieci polskich z Gdańska, dzięki Macierzy Szkolnej, miało możliwość spędzenia wakacji w Polsce, pokrzepienia się i umocnienia w swej polskości, poznania ojczystego kraju. Umieszczono je w najpiękniejszych ośrodkach Polski.

Niezależnie od pracy nad młodzieżą, Macierz Szkolna w Gdańsku organizuje biblioteki oświatowe, teatry amatorskie, prowadzi oświatową pracę wśród dorosłych w różnych formach.

Doniosłości pracy Macierzy Szkolnej w Gdańsku nie trzeba podkreślać i podnosić. Całe społeczeństwo zdaje sobie doskonale sprawę, jak ważne znaczenie ma instytucja, walcząca o prawa ludności polskiej, o utrwalenie polskich wpływów kulturalnych w Gdańsku. Imponujące manifestacje, jakie się w całej Polsce w obronie polskich praw w Gdańsku odbywały, są najlep-

szym dowodem, jaką do nich wagę przywiązujemy. Ale nie możemy poprzestać na manifestacjach. Społeczeństwo polskie musi przyjść Macierzy Szkolnej z czynną pomocą, musi poprzeć ją w pracy nad utrwaleniem żywiołu polskiego w Gdańsku, musi wesprzeć materialnie tę godną poparcia instytucję. O taką pomoc i poparcie zwraca się do całego społeczeństwa Macierz Szkolna w Gdańsku w 15-letnią swą rocznicę, organizując w całej Polsce „miesiąc propagandowy”. W miesiącu wrześniu, który jest tym „miesiącem propagandowym” Macierzy Szkolnej w Gdańsku, każdy, kto znaczenie polskiego elementu w Gdańsku docenia, winien w miarę możliwości złożyć swą ofiarę na cele Macierzy Szkolnej w Gdańsku.

Stowarzyszenia wyższej użyteczności w Polsce

Główny Urząd Statystyczny opracował dane, dotyczące stowarzyszeń wyższej użyteczności publicznej w Polsce w roku 1935. Są to: Polski Czerwony Krzyż, Polski Biały Krzyż, Liga Obrony Powietrznej i Przeciwdziałającej, Towarzystwo Budowy Szkół Powszechnych, Towarzystwo Przyjaciół Młodzieży Akad. i Ogólnop. Zw. Straży Pożarnych. Zestawienie nie dotyczy Zw. Harcerskiego, który zaliczony został do rzędu stowarzyszeń wyższej użyteczności dopiero w roku bieżącym.

Według tych danych, Polski Czerwony Krzyż w roku ubiegłym posiadał 319 oddziałów i 4 755 kół, w tem 3 850 kół młodzieży szkolnej; liczba członków wynosiła 407 000, w tem 219 000 młodzieży szkolnej. Dochody wyrażały się sumą 5 259 000 zł.

Polski Biały Krzyż liczył 134 kół i prowadził 303 świetlice, 277 bibliotek, oraz 914 kompletów w szkołach i bursach, na które uczęszczało 30 000 uczniów; dochody P. B. K. wyniosły 443 000 zł.

L. O. P. P. liczyła 1 331 000 członków, w tem 675 000 rzeczywistych i 654 000 wspierających; liczba kół wynosiła 15 763, w tem 8 214 kół młodzieży szkolnej. Dochody wyniosły 7 350 000 zł.

Tow. Budowy Szkół Powszechnych posiadało 12 535 kół, do których należało 233 000 członków; wykończono 1 281 izb lekcyjnych, dochody wyniosły 4 867 000 zł.

Tow. Przyjaciół Młodzieży Akademickiej posiadało 15 komitetów wojewódzkich i 90 kół lokalnych, grupując 1 890 członków; dochody wyniosły 1 667 000 zł, wydatki 1 608 000 zł, w tem na akcję żywnościową, mieszkaniową i zapomogową 566 000 zł, na opiekę i zdrowotność 750 000 zł, na wychowanie fizyczne i kolonie letnie 219 000 złotych.

Do Ogólnopolskiego Związku Straży Pożarnych należało 11 679 straży, w tem 67 zawodowych; grupujących ogółem 300 000 członków; przy Związku istniało 2 052 świetlice, 484 bibliotek i czytelnia i 1 520 zespołów teatralnych i 1 092 chórów i orkiestr.

TEATRY

Z Teatru Polskiego

Dziś i jutro ostatnie dwa przedstawienia komedji Włodzimierza Perzyskiego „Lekkomyślna siostra”, która z powodu kończącego się sezonu schodzi zupełnie z repertuaru w pełni powodzenia.

Przygotowania do otwarcia sezonu zimowego są w całej pełni. Arcydzieło St. Wyspiańskiego „Wyzwolenie”, którem otwiera rok czwarty dyrekcja R. Boelkego i M. Piotrowskiego, wystawione będzie w nowej wystawie, z udziałem całego zespołu teatru.

Z Teatru Nowego

Przygotowania do otwarcia sezonu są w pełnym toku. Cały nowo zaangażowany zespół zjechał już do naszego miasta, i odbywa równocześnie próby z dwóch pierwszych sztuk, którymi nowa dyrekcja Teatru Nowego rozpocznie sezon. Pierwsza z nich, to prapremjera polskiej komedji współczesnej J. Krzewińskiego „Pierwszy występ pani premierowej” w reżyserji Stefana Wronckiego. W roli tytułowej wystąpi znakomita artystka teatrów warszawskich i łódzkich p. Pelagia Relewicz - Ziemińska. Partnerem jej będzie świeżo pozyskany czołowy komik sceny bydgoskiej p. Mieczysław Dowmunt.

Pożegnalne występy teatru rewji i operetki lwowskiej

Dziś w sobotę i jutro w niedzielę 6 września br. pożegna Poznań w sali Teatru Nowego, wesół zespół lwowski świetnym widowiskiem H. Zbierzchowskiego p. t. „Choć goło lecz wesoło”. Przez wszystkie dni gościny publiczności tłumnie zapelniała salę Teatru Nowego oklaskując rzeszycie miłych lwowskich „batiarów”.

W niedzielę o godz. 4 po południu dane będzie przedstawienie popołudniowe Teatru Rewji i Operetki Lwowskiej pt. „Choć goło lecz wesoło” po cenach niższych — od gr. 90 do 2 50 zł.

Bilety wcześniej do nabycia w firmie F. Zygarłowski, ul. 27 Grudnia.

Wobec wypadków nieobalnego postępowania

Otrzymujemy następujący komunikat z prośbą o zamieszczenie:

Dla umożliwienia taniej turystyki najszerszym mas ludności Polskie Koleje Państwowe uruchamiają pociągi popularne ze zniżką opłat o dwie trzecie, a od czasu do czasu wielkie zjazdy za indywidualnymi kartami uczestnictwa ze zniżką 50 proc. lub też dwie trzecie. Obydwa te rodzaje zniżek umożliwione są tylko wtedy, gdy w obydwie strony odbędzie podróż ta sama osoba, wykorzystując okazję przewozu wycieczkowego.

Jak zauważono jednak w wielu wypadkach zniżki bywają nadużywane do przejazdów w jedną stronę lub wykorzystywane są przez inne osoby na przejazd tam, a inne na przejazd z powrotem. Przeciwdziałając tym nadużyciom wymagane dowodów osobistych lub legitymacji, zaopatrzonej w fotografię oraz podpis. Pragnąc uniknąć niepokoje pasażerów, kolej tylko dorywczo sprawdza dowody na tego rodzaju wycieczkach. Ze względu jednak na zauważone nadużycia przystąpi obecnie do ściślejszej kontroli, wyciągając wobec niesummiennych podróży konsekwencje. Pasażerowie przed rozpoczęciem podróży winni zapoznać się dokładnie z warunkami stosowania ulg, podaniem na odwrocie kart kontrolnych lub kart uczestnictwa i spełniać warunki podane dla danej imprezy. Jako dowody osobiste służyć mogą również zaopatrzone w fotografię legitymacje, wystawione przez instytucje publiczne. Karty nieopisane są nieważne.

Osoby ofiarowujące odstąpienie kart uczestnictwa na drogę powrotną po zużyciu ich w jedną tylko stronę — należy jako popełniające nadużycie ścigać sądowo — oddawać władzom bezpieczeństwa jako szkodników sprawy turystyki masowej.

WIELKA I MAŁA KAWIARNIA

— Jaka jest różnica między dużą, a małą kawiarnią?

— W małej kawiarni są duże filiżanki i małe ceny, w dużej — odwrotnie.

WYJŚCIE.

— Jak on mi zazdrości! Od czasu gdy mam auto, wymija mnie stale!

— A jakżebyś chciał inaczej? Czy miałby się pozwolić przejechać?

(„Mercury”)

Powrócił

Dr. S. Salkowski

specj. chorób wewnętrznych Pg 6558/7-36, 24/5
ul. św. Marcin 63. Telefon 15-16

FARBY LAKIERY POKOSTY

Fabryki J. Perek, Leszno, po cenach fabrycznych tylko
Wodna 13, tel. 53-26, dawniej W. Garbary 39
Pokost czysto lniany zł 1,45 za 1 kg. Pokost zwykły lniany 1,30 za 1 kg
nr 15 930

W czwartek, dnia 10 września 1936 r. o godz. 9 odprawia się

msza św. żałobna

za spokój duszy ś. p.

Marji Kanafockiej

w kościele parafialnym św. Michała przy ul. Śniadeckich.
zg 14 228 Synowie, synowe i wnuki.

POWRÓCIŁEM

Dr. WATTA SKRZYDLEWSKI

Specjalista chorób serca

dg 2441 Poznań, Plac Wolności 18 (Lift)
godz. przyj. 10,30 — 1 i 4 — 6 telefon 12-75

Dnia 4. IX. 36 r., zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, brat, wuj i szwagier ś. p.

Ignacy Nowak

przeżywszy lat 62

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 6. bm. o godz. 4-tej po poł. z domu żałoby ul. Wrzesińska 10.

nr 17289

W ciężkim smutku pograżona

żona z rodziną.

Środa, Poznań Szlachein, Nowemiasto n/W., Wagrowiec.

» PAGED « POLSKA AGENCJA DRZEWNA

PRZEŁADUNEK i EKSPEDYCJA
z własnych placów w Gdyni i Gdańsku — Frachtowanie — Składowanie

SPRZEDAŻ KOMISOWA

materiałów drzewnych produkcji Lasów Państwowych

GDYNIA, ul. Świętojańska 44 Telefony 19-16, 19-17, 19-18, 19-19

ODDZIAŁY:

Warszawa
ul. Wawelska 54
Tel. 554-80
(centr.)

Katowice
ul. Stawowa 10
Telefony:
306-26 i 306-66

Łuck
ul. Kolejowa 7
Tel. 60

Gdańsk
Holzmarkt 24
Tel. 224-51

Lwów, ul. 3 Maja 11
Telefony 222-28, 222-29

SKŁADY:

Warszawa — ul. Wolska 95 tel. 608-38
Gdańsk — Wrzeszcz, tel. 417-83
Gdynia — ul. Morska 10, tel. 28-51
Łuck — ul. Kolejowa 7, tel. 60

AGENTURY:

Białystok — ul. Krasieńskiego 8
Bydgoszcz — ul. Świętojańska 11
m. 2, tel. 22-37
Lwów — ul. Marii Magdaleny 6
m. 2
Lublin — ul. Misjonarska 6 m. 2
Łódź — ul. Piotrkowska 48
tel. 219-50
Poznań — ul. Fredry 2 m. 6,
tel. 11-37
Radom — ul. Moniuszki 26,
tel. 23-34
Stanisławów — ul. Sobieskiego 78

Oddziały — składy i agentury dysponują pełnym asortymentem materiałów budowlanych, stolarskich i dykty produkcji Lasów Państwowych
Informacje na żądanie

Samochody TATRA

typ 57 4 cyl. zł 7.900
typ 75 4 cyl. zł 11.600
typ Detra 4 cyl. zł 10.300

MOTOCYKLE

Phänomen 2 3/4 K. M

najtańszy w Polsce. **Cena tylko zł 730.—** Bez prawa jazdy i wolny od podatku (rejestracja jak rower) dwa biegi i światło elektryczne.

OPONY

fabryki: Pirelli, Dunlop, Michelin, Englebert, India, Firestone najtaniej poleca

WUL-GUM

A. KWIATKOWSKI

POZNAN, W. GARBARY 8 Tel. 18-64
Protokownia zjeżdżonych opon. — Wulkanizacja — Akcesoria — Smary — Akumulatory

Pg 5939-33.69

Cech Mistrzów Piekarskich w Poznaniu komunikuje, że z dniem 7-go września 1936 r.

**cena 1 kg chleba żytniego wynosi 0,29 zł,
cena 1 bułki o wadze 50-55 gr wynosi 0,04 zł.**

Podwyższenie ceny pieczywa nastąpiło na skutek podwyższenia ceny mąki.

Pozatem zwraca się uwagę, że w myśl § 4 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 23-go stycznia 1934 r. o dozorcze nad wyrobem i obiegiem mąki i wyrobów mącznych (Dz. U. R. P. nr. 15 poz. 120) „Chleb powinien być wypiekany w bochenkach wagi 1/2, 1 i 2 kg lub większej, lecz w pełnych kilogramach.

Ubytek na wadze wynosić może w chlebie świeżym najwyżej 4 proc., w czerstwym najwyżej 6 proc. dg 2937/8

Rutynowany

handlowiec

możliwie z branży ogrodniczej, władający biegle językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie, **potrzebny na stanowisko kierownika** poważnych zakładów ogrodniczych. Zgłoszenia z odpisami świadectw i referencyj nadsyłać do adm. Kurjera Poznańskiego pod dg 2876.

Ostrzeszowska Fabryka Kafli i Wyrobów Ceramicznych

Tomasa Stasińskiego w Ostrzeszowie

jedna z największych w zachodnich dzielnicach Polski poleca po cenach konkurencyjnych:

pierwszorzędne kafle białe, kolorowe gładkie i w różnych najmodniejszych deseniach oraz płyty piekarskie, cegłę szamotową i glazurowaną cegłę okienną. Dla udogodnienia Szanownej Klienteli uruchomiona została z dniem 28-go sierpnia br.

składnica w Poznaniu

przy ul. Przemysłowej 21 telefon 71-89

Wielki wybór

zg. 14 186

Geny fabryczne!

ZAWIADOMIENIE

Uprzejmie donoszę wszystkim gościom, sympatykom, iż przejąłem

RESTAURACJĘ CONTINENTAL

w Poznaniu, ul. św. Marcin 36, telef. 20-63

Otwarcie lokalu nastąpi po gruntownej renowacji w **poniedziałek, dnia 7. września 1936 roku o godz. 11-tej.**

JAN CIBOR

JAK CIĘ WIDZA TAK CIĘ PISZA

Przed czyszczeniem Po czyszczeniu

Odzież splamioną i znoszoną chemicznie czyści i farbuje

Barwa - Kalamajski

Filje we wszystkich dzielnicach Poznania

Pg 6690/1-36.212/13

DOM

mój w Poznaniu sprzedam.

Wpłaty 80 tysięcy. Oferty: **Adolf Szwanke, Warszawa, ul. Barbary 10, m. 6.** zg 14224

EKSPEDJENTKI

Reflektuję na pierwszorzędna siłę z dobrej rodziny. Zgłoszenia uwzględniam tylko pisemne z dol. fotografii, odp. świadectw z podaniem warunków. **Hotel i Kawiarnia „POLONIA“** Wł. Jezierski, Gostyń, tel. 2.

Walka nasza o lepsze jutro nie ulega przerwom

Już jest w sprzedaży czwarty numer **Waszego dwutygodnika**

POWSTANIEC WIELKOPOLSKI

to organ pierwszych najstarszych i największych towarzystw uczestników Powstania Wlkp. 18/19 oraz powstańców i wojaków.

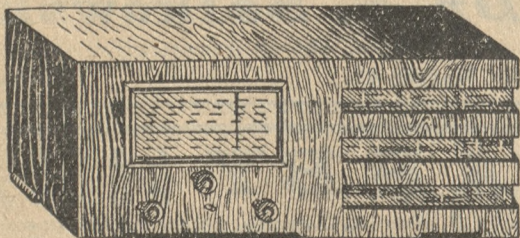
Exemplarz 20 gr
miesięcznie 40 gr
kwartalnie 1.20 zł

Administracja i ekspedycja:

Poznań, Wolnica 1.

Do nabycia również we wszystkich kioskach „RUCHU“, w większych księgarniach i agencjach najpoczytniejszych pism. w biurach „Par“ itd.

Największa Hurtownia i Fabryka najnowszych modeli Radjoodbiorników na prąd i baterję od zł 97,-

Radjoświat, Poznań, Fr. Ratajczaka 10 — Katowice, Mieleckiego 8

Pg 5939-56,344

STARE ŻELAZO

żelaz maszynowy, kutły, garnkowy, ruszta i t. p. kupuj każdą ilość, płacę najwyższe ceny. Oferty z podaniem ilości, jakości i ceny do Kurjera Pozn. pod dg 2944

NOWOŚCI

Na sezon jesienno-zimowy nadeszły i polecam po znanych niskich cenach

Pg 6702-36,260

W. DROŻYŃSKI

Telefon 40-50 Poznań, Stary Rynek 66 Rok zał. 1912

JÓZEF BARANOWSKI

Poznań, ul. Podgórna 13
Telefon 34-71

MEBLI

Od dawna znane przedsiębiorstwo

sprzedaje gotowe pokoje, od skromnych do najwykwintniejszych oraz przyjmuje wszelkie zamówienia po cenach korzystnych.

Dogodne warunki spłaty.

Dogodne warunki spłaty.

*Niniejszym uprzejmie podaję do
tęskawej wiadomości, że w dniu
dzisiejszym stworzyłem nową szkodę
wytworowej galanterji przy ulicy
27 grudnia 6.*

*Polecając się tęskawym względem
Spraw. Publiczności, pozostaję
z wysokim poważaniem
St. Zygodlewicz*

PLACÓWKA POLSKO-CHRZESCIJAŃSKA!
„WARTA“ Poznańska Pralnia Chemiczna i Farbiarnia
dawniej **A. SIEBURG, Poznań - Starołęka Telef. 55-09**
wykonuje **FARBOWANIE I CHEMICZNE CZYSZCZENIE**
zlecenia na **GARDEROBY, MATERJAŁÓW, BŁAWATÓW, DYWANÓW, KILIMÓW, KAPELUSZY**
i t. p. **DEKATYZOWANIA — MEREŻKOWANIA — PLISOWANIA —**
BIELIŻNIE DO PRANIA I PRASOWANIA.
POGOTOWIE KRAWIECKIE naprawia i prasuje garderobę w 24 godz. Zlecenia przyjmuje
w własnych filjach i agenturach:
W POZNANIU: Plac Wolności 14a, tel. 39-50, Marszałka Focha 58, Kraszewskiego 5,
Górna Wilda 45, Stary Rynek 53/54, narożnik Jeżuickiej w f-je Kantecki,
Chwaliszewo 67, tel. 38-04 w f-je Zacharkiewicz, Wielkie Garbary 34,
Wspólna 10.
GNIEZNO — Chrobrego 9, **CHORZÓW —** Wolności 45, **KATOWICE —** Andrzeja 11,
tel. 307-07, **INOWROCLAW —** Paderewskiego, **RAWICZ —** Rynkowa 5, **NOWY**
TOMYSŁ — Stary Rynek, **KRUSZWICA —** Kolejowa 8, **KEPNO —** Rynek w f-je
St. Szmel, **SKOKI —** Rynek 43 w f-je A. Stefaniak.
STARANNE I TERMINOWE WYKONANIE! **CENY NISKIE!**

Wróciłem
Inż. dypl. Feliks Winnicki
RZECZNIK PATENTOWY
Przyjmuje od 8.30 do 4.30
Poznań, ul. Krasińskiego 9 - Tel. 62-21, 72-22

Fasady domów w mieście i na wsi tynkuje się tynkiem szlachetnym
„KRYSZALIT“
Dostawę w 300 różnych kolorach i różnych grubościach ziarn uskutecznia odwrotnie i tanio
Gustaw Glaetzner
Poznań 3, ul. Jasna 19
tel. 65-80 i 46-80
Pg 6 638-35,109

WRÓCIŁEM
Dr. med. Heider
lekarz specjalista w chorobach skóry i dróg moczowych
Fr. Ratajczaka 36 I piętro Tel. 18-80
godziny przyjęć 9,30—12 3,30—6
W sobotę popołudniu i w niedzielę nie przyjmuję
Pg 6703-56 486

5 pokojowego
mieszkania w okolicy Jasnej poszukuje. Zgłoszenia „Par“ pod nr. 36,297.
5 - 6
pokoi w willi ewentualnie z garażem poszukuje. Zgłoszenia u prasza „Par“ pod nr. 36,297.

Wróciłam
MARTA GRZYMAŁOWSKA-MOHUCZY
LEKARZ - DENTYSTA Pg 6 731-36,290

Podróżujący
do sprzedaży oliw markowych i opon samochodowych na Poznań i prowincję poszukiwany. Zgłoszenia uprasza Biuro Ogłoszeń „Par“ Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 36,297. Pg 6739-36,297
Pomocnika handlowego
z dłuższą praktyką w branży radio-elektrotechnicznej i rowerowej, dzielnego, rzutkiego i uczciwego, przyjmie od zaraz
FR. KRANC, Ostrów Wlkp. Zakłady Radio-elektrotechniczne i przemysł rowerowy. ng 17252

Wróciłem
Dr. Dziegiecki
specjalista chorób skórnych, pęcherza i wenerycznych
ul. Szkolna 11 l. naprzeciw Szpitala Miejsk. - tel. 29-19

WRÓCIŁEM
DR. B. WARPECHOWSKI
specj. chorób nerwowych i umysłowych
Jasna nr. 11 zg 14225 Telefon nr. 62-90

Wróciłem
STANISŁAW HOFFMANN
dentysta zg 14 226
Godz. przyjęć: 10—12 i 4—6
Poznań, Plac Wolności 14 — Telefon nr. 50-28

Wróciłem
Dr. Kazimierz Rabski
LEKARZ
Wielka 18 zg 14227 Tel. 33-28

Osiadłem się w Poznaniu
Józef Włodzimierz Maciejewski
Lekarz
dg 2772
Przyjmuję chorych od 11—1 i od 4—6
Aleje Piłsudskiego 5 (obok św. Marcina)

Przeniósłem moją praktykę z ul. Słowackiego na
ul. Piłsudskiego 5 w pobliżu ul. św. Marcina
dg 2773 **Józef Maciejewski, dentysta**
Przyjmuję od 10—1 i 4—6 **Nowy nr. telef. 49-94**

WRÓCIŁEM
Dr. PASZKOWSKI
specjalista w chorobach skórnych i pęcherza
św. Marcin 9/10 nar. Piekar Pg 6617-35,44 Tel. 52-59

Wróciłem
St. Muszyński lekarz-dent.
Sew. Mielżyńskiego 26/27 - tel. 54-64
zg 14222

Fabryka mebli
nieruchomość położona przy głównej ulicy w Pleszewie, w tem dom mieszkalny frontowy o 4 sklepach handlowych, dom mieszkalny podwórzowy, hala maszyn, stolarnia, szopy do suszenia drzewa okazynie do nabycia. Bliższych informacji udziela Komunalna Kasa Oszczędności pow. jarocińskiego w Pleszewie. zg 14 181

Młodszej, inteligentnej
STENOTYPISTKI
warunkowo z polską i niemiecką stenografią oraz władaniem temi językami, **poszukuje się** od 1 listopada lub wcześniej. Wnioski w obu językach z podaniem pensji uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod zg 14 220.

Poszukuje się
wykwalifikowanej POKOJOWEJ
do dużego domu w Warszawie. Wymagane pierwszorzędne kwalifikacje, poparte najlepszymi świadectwami. Zgłoszenia składać do Kurjera Poznańskiego sub zg 14 204.

PIERWSZORZĘDNY DEKORATOR
i młodszy, dzielny
POMOCNIK ng 17108
potrzebny od 1. 10. br. Odpis świadectw, polecenie, fotografie i podanie pensji. **Skład bławatów i konfekcji**
N. Kapuściński — Gdynia, Plac Kaszubski 11

Wymiana ostrzy przy nożach na nierdzewne
Odnawianie wzgl. srebrzenie zastawy stołowej i restauracyjno-kawiarnianej oraz niklowanie przedmiotów we własnych zakładach galwanicznych. „STANDART“ Fabryczny Dom Wysłkowy
Poznań, Piekary 16/17 (przy pasażu Apollo) tel. 55-75.
Fabr. sprzedaż sztućcy — nakryć stoł. (platery, alpaka, aluminium). dg 2929

Poszukujemy
rutynowanej stenotypistki
polsko-niemieckiej od zaraz. Dokładna znajomość obu języków konieczna. Oferty do Kurjera Poznańsk. zg 14 223.

Lecznica dla zwierząt
MAG. WET. H. Warrikoffa
ŁÓDŹ
ul. Kopernika 22
Tel. 172-07
Oddziały: wewnętrzny i chirurg. Szczepienia psów i koni
Strzyżenie psów i koni
kapiela dla psów. Kucie koni
nitowanie kopyt. Przyjęcia w przychodni od 8-1 i od 3-6

Owoce — ból żołądka
Ratunek — kieliszek
Podbięty
lub
Kropki Doktorskich Kantorowicza
Pg 5931-33,36

WIELKI LOS wygrywa, kto ochrania swoją posesję. Gdy trzeba dach pokryć, naprawić, lub smolić, — należy się zwrócić z całym zaufaniem do znanej solidnej firmy
IG. MANDOWSKI - Poznań
GROBLA 3
Papa - smoła - lepek oraz przetwory smołowe po cenach fabrycznych — Proszę żądać kosztorysów. dg 2943

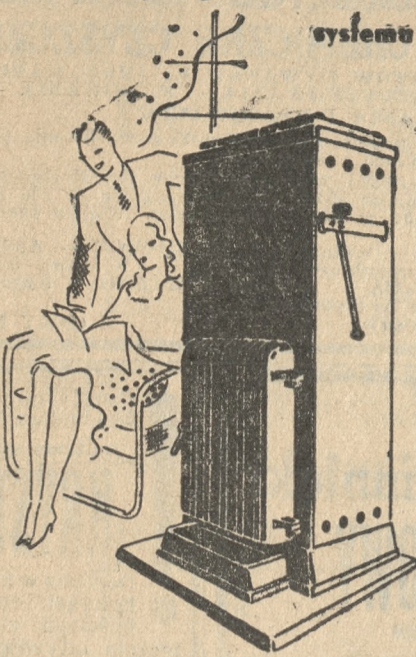
DRWAŁNIA ODDZIAŁU OKRĘGOWEGO „CARITAS“
dostarcza najlepszego i najtańszego drzewa
Szczapy w całości 14,— zł za 1 mtr.; ponad 10 mtr. a 11,50 zł
drzewo rżnięte 14,50 „ „ „ „ „ „ „ „ 13,50 „
drzewo rabane 16,— „ „ „ „ „ „ „ „ 15,— „
Koszyk rąbanego drzewa 55 groszy!
Ceny łącznie z dostawą w dom i złożeniem do piwnicy.
Zamówienia w biurze św. Marcina 8. **Telefon 36-34.**
Adres Drwalni: Górna Wilda 34, telefon 55-88 zg 480/1

Dnia 18 września 1936 r. o godzinie 11 w Sądzie Grodzkim w Międzychodzie pokój nr. 6 odbędzie się

Licytacja
młyna wodnego i z zapędem parowym
położonego w Łęczach, stacja kolejowa Chrzypsko. Przemiał 3—3½ tonn na dobę. Cały obiekt składa się z gruntu o obszarze 11½ ha, 2 domów mieszkalnych i 4 budynków gospodarczych. Księga hipoteczna tom I karta 15 jest urzędzona w Sądzie Grodzkim w Międzychodzie. Całość oszacowano na 46.400,— zł. Cena wywołania wynosi 34.800,— zł a rękojmia 4.640,— zł.
Reflektanci muszą mieć zezwolenie władzy administracyjnej na nabycie nieruchomości. Bliższych informacji udzieli **adwokat Ludwik Echaust, Poznań, ul. 27 Grudnia 4.** Pg 6698-36,104

NOWOCZESNE PIECE

ciągłego palenia

systemu amerykańskiego

WYRÓB KRAJOWY

Piece nasze wyróżniają się: estetycznym, nowoczesnym wyglądem, piękną emalią majolikową, wielką wydajnością, równomiernym nagrzewaniem powietrza.

HERZFELD & VICTORIUS, S.A. GRUDZIĄDZ

BIURA SPRZEDAŻY I WYSTAWY, w Warszawie, Nowy Świat 31 i w Lwowie, Sobieskiego 3

Pz 6584-36,68

OKULARY

Najtaniej tylko w Zakładzie Optycznym OPTO-ORLICKI, Poznań, św. Marcin 63 (obok Zagłoby)

zg 14 126

Dobry interes

19 morgi ogrodnictwo, jeden plan budynkami interesem, bocznicą kolejową, nadaje się na większe przedsiębiorstwo — fabrykę — sprzedaż. Grzeszyk, Ostrów — Poznań, Starotarowska 2, z d 86 329

KURSY SAMOCHODOWE FR JURKOWSKI POZNAŃ DĄBROWSKIEGO 79 TEL 78-80

d 25 41

Dla Panów!

Materiały na ubrania i płaszcze od najtańszych do najlepszych poleca

Jan ZAGRODZKI
Poznań, ul. Zamkowa 5
n. ulicy Rynkowej
Przyjmują asygn. Kredyt.

Ng 16 677:8

„Haftoplis“

wykonuje mierzki okretki, dziurki, wykończenie szali, falban, plisowanie, dekatyzowanie, hafty, monogramy, tarcze gimnazjalne, obciążanie guzików, nadrabianie stóp podnoszenie oczek. terminowo najtaniej.

Stary Rynek 6, tel. 28-10,
wejście Wiąnkowa.
Pg 6585-36,204

Miał torfowy Ściółkę torfową

dla ogrodnika dla rolnika dla budowniczego posiada stale na składzie

Gustaw Glaetzner

Poznań 3, ul. Jasna 19 — Telefon 6580 i 4680

Pg 6 637-35,110

PRZETARG PUBLICZNY

Wojewódzki Zakład Psychiatryczny w Kościanie odda w drodze przetargu publicznego z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Starostę Krajowego w Poznaniu i właściwego Naczelnika Wydziału Starostwa Krajowego w Poznaniu na czas od 1 października 1936 r. do 30 września 1937 r. najkorzystniejszym oferentom:

- dostawę artykułów spożywczo-kolonjalnych,
- dostawę artykułów drogeryjnych pp.,
- dostawę pieczywa jak chleba i bułek,
- dostawę towarów krótkich,
- dostawę przyborów szewskich.

Oferty w kopertach zamkniętych i zapieczętowanych z napisami określającymi przedmioty dostawy z dołączeniem prób tych rodzaju towarów, które nie ulegają zepsuciu należy składać w biurze gospodarczym Zakładu do dnia 11-go września 1936 r. godz. 9.30-ci.

Oferty muszą być złożone na przepisowych formularzach.

Otwarcie ofert nastąpi w godzinę po upływie terminu do składania ofert tj. dnia 11 września 1936 r. o godz. 10.30.

Przy otwarciu ofert mogą być obecni przedstawiciele firm po jednym z każdej firmy.

Warunki dostawy, formularze ofertowe i wykazy odpowiednich artykułów wyłożone są do wglądu w biurze gospodarczym Zakładu w godzinach przedpołudniowych od 8—13-tej, gdzie też udzielać się będzie potrzebnych wyjaśnień oraz informacji co do ilości zapotrzebowanego towaru.

Złożenie oferty uważać się będzie za równoznaczne z przyjęciem warunków.

Oferty nieodpowiadające warunkom przetargu względnie dostawy nie będą uwzględnione. Oferty zamknięte a niezapieczętowane nie będą wogóle rozpatrywane.

Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przy przyznawaniu dostaw w razie równych warunków ofert względnie przy różnicy nieprzekraczającej 1% oferowanych cen, mają pierwszeństwo oferty tych firm, które wykażą się poświadczeniem, że subskrybowały „Pożyczkę Narodową“ oraz „Pożyczkę Inwestycyjną“ i, że zapłaciły ostatnią ratę subskrybowanej kwoty.

Wadium w wysokości 500.— zł należy złożyć w kasie Zakładu przed oddaniem oferty. Kaucja 3000.— zł na dostawę pod a), 1000.— zł na dostawę pod b), 2500.— zł na dostawę pod c), 100.— zł na dostawę pod d), 150.— zł na dostawę pod e), winny być wpłacone w 10 dniach po przyznaniu dostawy.

Zastrzegą się prawo dowolnego wyboru oferenta, uciważnienie przetargu ofertowego — bez podania powodów prawo dowolnego podziału dostaw, jak również prawo wypowiedzenia przed upływem czasu dostawy przez każdą ze stron na 14 dni przed rozpoczęciem każdego nowego bieżącego ćwiczenia dostawy.

Dyrektor Wojewódzkiego Zakładu Psychiatrycznego w Kościanie.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11.10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10.45.

1. LOMY - PARCELE

Domek
Mosina sprzedam. Telefon 31-13
z d 86 751

Kamienicę
narożnikowa 4 składami. Bydgoszcz, sprzedam 87 000.—. Ryszard Assmann, Pomorska 57, z d 87 019

Wille
wiecejmieszkańcowa sprzedam. wplaty 28.000 reszta amortyzacja. Oferty Kurjer Poznański z d 86 520

Kamienicę
komfortowa dochód 18 000, cena 120 000 sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański z d 87 296

Dzielnia ekspedientka
do składu obuwia 15 września lub później potrzebna. znajomość niemieckiego wymagana, nie konieczna. Oferty odpisami świadectw, fotografia, podaniem pensji Kurjer Poznański z d 87 305

Kupię
domek okolicy Poznania. Oferty Kurjer Poznański z d 87 238

Parcele
korzystnie Górczyn (Palacza). — Szczegóły: Śniadeckich 30 — 6. z d 87 222

Parcela - ogród
w Poznaniu opłotowana, drzewa owocowe szalenie sprzedam korzystnie. Maciejewski, Wąły Zygmunta Augusta 10 a. z d 87 223

Nieruchomość
w centrum miasta garnizonowego maszynowa z 2 składami, spichrzami, składnicami i 5 pokojami mieszkanicami korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański z d 87 224

Rynek
Wildecki. Parcele korzystnie sprzedam. Przemysłowa 43. — Czarnecki. z d 87 150

Wille
dochodowa Poznaniu przy tramwaju za 10 krotny czynsz sprzedam, amortyzacja 14 000.— Zgłoszenia Kurjer Poznański z d 87 106

Sprzedam
dom dochód 4 600, cena 30 000, wplaty 26 000 Agenci wykluczeni. Adres wskazać Kurjer Poznański z d 86 708

Kupię
nowy dom czynszowy. Oferty Kurjer Poznański z d 87 398

Dom nowy
4 mieszkańcowa rodzaj wille — sprzedam. Osiedle Warsz., ulica Lidzka 11. z d 87 394

Parcele
pomiędzy Luboniem - Puszczykowem, 40 groszy m² sprzedam — Dudek, Wielkie Garbary 34. z d 87 365

Dom

nowo wybudowany. Poznaniu. — dochód 3 600, cena 35 000, wplaty 27 000 sprzedam — Dudek, Wielkie Garbary 34. z d 87 366

Kamienicę
solidną, śródmieściu sprzedam, cena 125 tys. Oferty Kurjer Poznański z d 87 367

Kamienica
centrum, dochód 7 000.— cena — 55 000.— wplaty 35 000. roza tem wiele innych poleca Mettler, Pl. Wolności 7. z d 87 338

Dom
II piętrowy 6 lokatorów, I piętrowy 3 lokatorów, ogród owocowy, front z dwóch ulic 23 mtr. szeroki przy Rynku Łazarskim. całość złotych 40 000.— netto. Niemier, Lodowa 7. z d 87 283

Kamienicę
nowa dochód 8 700, cena 78 000.— sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer Poznański z d 87 288

Parcela - ogród
św. Szczepana 26, 1313 m² za gotówkę. Wierzbiciele 18 — 6. z d 87 293

Okazja
willa Puszczykowo, Słoneczna 10. z d 87 313

Dom
nowy, Łazarz 23.500.— dochód 2.220.—

Willa
21.000.— wplaty 17.000.— Nowakowski, Wielkie Garbary 48. z d 87 335

Willa
dochodowa 23.000.— sprzedam właściciel. Oferty Kurjer Poznański z d 87 340

Sołacz
willa ogrodem gotówka 25, reszta amortyzacja. Zgłoszenia Kurjer Poznański z d 86 654

Dom
z piekarnią mieście powiatowym blisko rynku sprzedam wydzierżawie. Oferty Kurjer Poznański z d 86 646

Dom
z zabudowaniem, dobrze się procentujący, restauracja z pełnym wyszynkiem, kompletnym urządzeniem, stajnia jazdowa, interes nadający się na każde inne przedsiębiorstwo z powodu choroby zaraz sprzedam. Warunki dogodnie. Fr. Rydlewicz, Trzemeszno. z d 86 809

Willa
w Obornikach blisko Poznania, miasto powiatowe 3,75 morgi ogrodu 2 mieszkańcowa 4 i 7 pokojów wolne od zaraz na sprzedaż. — Zgłoszenia Poznań, 27 Grudnia 11, m. 5. z d 87 084

Wille
dwumieszkańcowa nowowbudowana z ogrodem w Swarzędzu przy dworcu bez długu zamienie na Poznań ewent. z hipoteką lub sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański z d 87 062

Willka

nowa piętrowa, ogród Łazarz. — wplaty 18 000.— lub zamienie na komfortową dopłatą. Oferty Kurjer Poznański z d 86 969

Willa

kamienica. Konopnickiej 9, na sprzedaż, telefon 64-51. z d 87 881

Kamienicę
trzypiętrowa, skład, dochód 3 600 sprzedam 30 000, wplatą 10 000. Kossmann, Fredry 6. z d 87 859

Plac
740 m² przy Reja sprzedam Słowackiego 34 — 5. z d 87 814

Parcela
morgowa — spieszenie Piatkowska przy Warowni z d 87 880

Dom
nowobudowany Łazarz, 40 ubikacji, skład sprzedam. Właściciel, Lodowa 41a. z d 87 913

Kamienica
komfortowa, śródmieściu, dochód 13 000, cena 90 000, wplaty 60 000

Kamienica
nowa dochód 12 000, cena 100 000, wplaty 80 000 i wielki wybór innych poleca „Rekomendacja“ Poznań, Podgórzna 6, telefon 49-76. z d 87 987

Parcele budowlane
przy ulicy Swoboda (między Bukowska a Marcełińska) na sprzedaż. Bliższe informacje w wille przy ulicy Jesiennej 2 od 9—11 i 14—17. z d 87 816

Parcele
pod zwarta budowę między dwoma budynkami przy ul. Drużbackiej w pobliżu Parku Wilsona korzystnie sprzedam. Wojciechowski Dolna Wilda 17. z d 87 951

Świetna lokata kapitału!
Na parcelacie nadające się grunty na granicy Poznania, ogółem ca 200 morgi po cenie 0,80 za 1 m² natychmiast na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański z d 87 471

Dom
nowy, składem, zabudowaniem gospodarczym, przedmieściu Poznania zaraz sprzedam. Zieliński, Staroleka Wielka, Osiedle. z d 87 818

Kamienicę
czynszowa, solidną kupie, bezpośrednio od właściciela. Oferty Kurjer Pozn. z d 87 863-4

Ładny
domek z ogrodem w Puszczykowem sprzedam zaraz, 5 500 zł. — Wiadomość Poznań, Garncarska 3, m. 8. z d 87 765/6

Kamienica
dwupiętrowa, z składem, nadaje się na drogerię, 11 ubikacyj w dobrym położeniu, 10 tysięcy — wplaty 8.000.— w Miedzychodzie n. Warta. Oferty Oredów-ki, Poznań z d 87 428-9

Kto

pragnie sprzedać swoją nieruchomość, niech napisze do Kurjera Poznańskiego z d 87 865-6

Parcele

pod budowę z nowym tylnym domem sprzedam przy Rynku Łazarskim 14, m. 3. nr. tel. 74-59. z d 87 093

Wille

4 mieszkania, ogród, blisko śródmieścia sprzedam. Adres wskazać Kurjer z d 87 169

Połowę

rentownego domu śródmieściu przy wplatce do 35 000 zł korzystnie sprzedam. Oferty do Kurjera Pozn. z d 87 193

Parcele

Sołacz korzystnie sprzedam. — Oferty Kurjer Pozn. z d 87 542

Parcele

budowlana w Krotoszynie ulica Staszica 2% morgi spieszenie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. z d 87 412

Wille

nowa, 4 mieszkańcowa, przy kościele Łazarskim spieszenie sprzedam. Pożądana gotówka 25—30 tysięcy reszta podług umowy. — Oferty Kurjer Poznański z d 87 411

Wille

na Łazarzu sprzedam spieszenie. Gospodarz. Oferty Kurjer Poznański z d 87 533.

Dom

Smigiel, Kilińskiego 7, ulica ruchliwa, parter, przybudówka piętrowa, 5 pokoi, przedsiobek, duża kuchnia i góra, spiżarnia, szopy, ogródek dobrze prowadzony 1/4 morgi. Oferty Dr. Zentkeler. ng 17 269/70

Kamienicę

nowa, komfortowa, wolna stempła i podatków, dochód 9.000.— sprzedam spowodu wyjazdu. — Cena podług umowy — wplaty około 70.000.— i przejecie amortyzacji 35-letniej. Oferty Kurjer Poznański z d 87 896

Ostrów Wlkp.

dom przy poczcie sprzedam — objęcie gotówka 25.000.— Oferty Kurjer Pozn. z d 87 933

Domek

nowy, Debiec 3 pokoje kuchnia, wplaty 9.000.— Oferty Kurjer Poznański z d 87 464

Kupię

dom rentowny Poznań, Ostrów Wlkp., amortyzacja, gotówka — 30 000.— Oferty Kurjer Poznański z d 87 725

Sprzedam

wille na Sołacz, pełny komfort, dobre położenie, dwumieszkańcowa, Cena przystępna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. z d 87 616

Parcele

tanio. Ławica, właściciel, skład spożywczy. Marcina 43. z d 87 699

Willa

4 mieszkaniowa na sprzedaż. — Źródłana 11, gospodarz. z d 87 789

Parcele

budowlane 1 z 2 m² Osiedle Warszawskie. Informacje Chwaliszewo 37, skład. z d 87 782

Dom

Orłowo nad morzem, dochód roczny 7 000. Na 60 000, hipoteki 17 500 B. G. K. Turowski, Gdynia-Orłowo, Swierkowa 4. ng 17 111

Dom

3-piętrowy, komfortowy, centrum, dochód 10 800.—, cena 85 000.—, sprzeda. Fajtanowski, Bydgoszcz, Zduny 10. ng 17 281

Kamienica

dochód 12 000 — 95.000 wplaty 50 000

Kamienica

dochód 12 000 — 50.000 wplaty 30.000

Dom

siedem mieszkań skład 34 000 a amortyzacja

Dom

dwa mieszkania trzykondyżowe 9.500 zgłoszenia Poznań — Poczta 15 Telefon 16-85. z d 87 921

Toruń

kamienice komfortowa o dużym dochodzie zamienie na podobną w Poznaniu. Oferty do Kurjera Poznańskiego z d 88 101

2. PIENIĄDZ

80—90 tys. złotych

poszukuje przedsiębiorstwo na I hipotekę odpowiedniej nieruchomości w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer Poznański z d 87 163

2 000

pożyczki szukam, dobrą gwarancją, dobre wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański z d 88 042

Osoby

posiadającej 2—3 tysięcy gotówki z zamiłowaniem do współpracy w składzie poszukuje młody — rzutki przymsłowiec. Oferty Kurjer Poznański z d 87 883

10000 zł

pewna lokata, dobry procent nowa czynszowa willa solidna budowa, gwarancja hipoteczna i zapewnienie własności domu w 1/5 części. Bliższe szczegóły osobicie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. z d 87 097

10000 zł

na dobry procent, gwarancja hipoteczna, nowy czynszowy dom. Zgłoszenia Kurjer Poznański z d 87 098

Wspólnika

10—15 tys. do powiększenia obrotu, któryby przejął sprzedaż marki na m. Poznań lub Bydgoszcz przyjmie poważny młyn. Zabezpieczenie I hipoteką. Oferty Kurjer Poznański z d 87 387

4 500,—

na I hipotekę domu wartości 30 tys. poszukuje. Oferty Kurjer Poznański z d 86 684

4—5

tysięcy ulokuje proszę solidną propozycję. Oferty Kurjer Poznański z d 87 125

Kto wypożyczy

15—20 000 na dobry procent, dobrą gwarancją. Oferty Kurjer Poznański z d 87 384

Poszukuje

pożyczki 2 000, na I hipotekę. — kamienica Poznań, procent półroczne zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański z d 87 389

Hipotekę

spadkową 4.000.— złotych w zlocie sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer Poznański z d 87 324

Kilka

tysięcy wypożyczy. Oferty Kurjer Poznański z d 87 075

4 000,—

I. hipotekę nowy dom, 2 pokoje kuchnia, łazienka, balkon wolne. Oferty Kurjer Pozn. z d 87 070

3. LETNISKI I UZDROWISKA

<

Miljon
złotych można wygrać w Kolekturze Dippia, plac Wolności 11. Pg 6683-56,454

Tawerna
Romana Szymańskiego 10. poleca znanej drobici obiad i kolacje pod kierownictwem nowej wyprawnej kuchmistrzyń kuchni warszawsko francuskiej. zdg 85 913

100,—
zł komu powiem nieprawdę chiromantka „Lu-me“ Maleckiego 19 — 11-9 wieczór. zdg 87 953

Właściciela
samochodu, rentowna współpraca lub kilometr szukam. Spieszne zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 87 639

Na
wczorajsze ogłoszenie meża oświadczam: żadnych długów nie mam lecz nie odpowiadam za jego długie gdyż od 3 miesięcy mnie opuścił. Aniela Dybizbańska. — Chwaliszewo 38/39. zdg 88 061

Wszyscy podziwiają
wstawę firmy

Ewa
Marszałka

Focha 60
Bielizna Pończochy Kohnierzyki Krawaty Skarpety Szelki

Włóczki
różnego gatunku
wielkim wyborze
Ewa Focha 60. zdg 87 972

Dla Pań!
Kostjmy, płaszcz, futra, suknie — pięknie tanio wykonywana (Gałazka, Wrocławska 19, II. — front. zdg 88 045

6. OŻENKI

Kawaler
na stanowisku pozna w celu matrymonialnym panne z posagiem Oferty z fotografiami. Poście restante Urząd Pocztowy Katowice, poczta główna. Pod urzędem za okazaniem legitymacji nr. 734. zdg 87 304

Pani
przystojna, inteligentna, lat 30, pozna pana po 40. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 209

Urzędnik
państwowy IX grupy, cośkolwiek oszczędności, poślubi panią zdecydowaną, przystojną, mającą dobrą wyprawę lub gotówkę. — Oferty Kurjer Poznański zdg 87 217

Spadkobierczyni
majątku ziemskiego 3.000 zapozna zmienną lub oficera najchętniej lotnika. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 137

Kawaler
kupiec posiadający skład żelaza pozna pana do lat 30, z dobrego domu, odpowiednim posagiem w celu matrymonialnym. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdg 86 837

Paniom
polecam panów na stanowiskach Panom będate kandydatki na żony. Rudzki, Kalisz, Kościuszki 17.

Idealista
młody, bardzo przystojny, niebieski, brunat sukni i pięknej — zgrabnej towarzyski życia. Pożądane jest z podobizną upraszam Kurjer Poznański zdg 86 705

Kawaler
lat 35, przystojny, na stanowisku, poślubi pannę lub wdowę najchętniej w interes. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 128

Kawaler
prof. gimn., lat 33, rzym., kat., średniego wzrostu, niebieski, — pragnie zapoznać pania z odpowiednim majątkiem. Cel matrymonialny. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdg 86 224

Kawaler
Wielkopoleń, lat 29, rzymsk., kat., wysoki, ciemno - blondyn, z zawodu chefonter branży mlynarskiej, obecnie na kierowniczym stanowisku, poszukuje z braku czasu ta drogą żony. Najchętniej wzięniom się do interesu młynia gospodarczego. Posiada gotówkę. Oferty wraz z fotografiami, która wrócić pod słowem honoru, proszę kierować do Kurjera Poznańskiego pod zdg 85 853

Kupiec katolik
lat 29, przystojny, posiadający dobrze prosperujące przedsiębiorstwo wartości 20.000,— szuka zgrabnej, młodej urzędniczki do lat 30, jako materiał na żonę, gotówka niekonieczna, lecz za to ładna. Oferty wraz z fotografiami kierować do Kurjera Poznańskiego pod zdg 86 277

Towarzysza życia
pozna panną sympatyczną gospodarną, lat 28 (mieszkanie). — Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 363

Panią
wesołego pogodnego usposobienia, materialnie niezależna pozna intelig. handlowiec, lat 34, na stanowisku. Cel matrymonialny. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 87 370

Emeryt
kawaler, lat 35, ożeni się z panną, która dopomoże do usamodzielnienia. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 372

Urzędnik
lat 38, posiadający cośkolwiek gotówki, pozna pannę religijną i gospodarną celem ożenku. Pożądane jest wyczerpujące zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 87 410

Biuro
matrymonialne, długoletnia praktyka, dyskrecja zapewniona. — Pocztowa 23 — 3. front. zdg 87 327

Młody
wdowiec, kolejarz, przyst. panne celem ożenku gotówka, rzecz traktuję poważnie. Oferty fotografują Oredownik, Poznań zdg 86 985-6

Drogerzysta
lat 34, 2.000,— gotówki szuka gospodarnej żony, posiadającej około 5.000,— majątku. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 408-9

Ułatwiam
znajomości matrymonialne 30-letnia praktyka, Piotr Mrówka, — Poznań, św. Wojciech 2a — 1. zdg 87 487

Znajomości matrymonialne
w sferach zamożnych najszybciej najszybciej ułatwia Echo, dysponując obfitymi doborami. Poznań, św. Marcin 68, telefon 50-30. zdg 87 456

Lekarke
adwokatke lub ziemiankę wysoką, przystojną, poważną, lat 30, poznam. Cel matrymonialny. — Zgłoszenia pod „Prawnik“, Kraków, Skrzytka pocztowa 253. ng 17 287

Panią
kulturalną, niezależną poślubi starszy kawaler oficer em. — Poznań, Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 891

Młody
przystojny brunet, bezrobotny urzędnik, prosi panie matrymonialnie niezależne o propozycję. Oferty Kurjer Poznański zdg 88 006

Kto
starszych panów na stanowisku ożeni się starszą panną, samodzielną krawcową, 3-pokojowym mieszkaniem, 4.000 gotówki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 87 722

Milej
kochanej żonki posiadająca nieco gotówki poszukuje kawaler urzędnika 30 posiadający realność. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 842

Panna
przystojna uciążliwa gospodarza z gotówką wyjdzie zamaż naichemnie kolejarza lub wojskowego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 983

Panna
inteligentna, lat 45, posiadająca tysiące realności, wartości 800 tysięcy wyjdzie za odpowiedniego. Pożądane zgłoszenia „Wanda“, Romana Szymańskiego 4, m. 5. zdg 87 716

Braku
znajomości szukam inteligentnej sympatycznej współpracownicy, z małą gotówką, dobrze prosperującego interesu. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 717

Skromnej
gospodarniej żony, cośkolwiek gotówki poszukuje kawaler. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 668.

Inżynier
lat 38, na stanowisku majątku 400.000 poszukuje żony młodej domatorki majątek pożądany. Zzi. Kurjer Pozn. zdg 87 937.

Zegarmistrz
przystojny szatyn, lat 22, szuka znajomości pań. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zdg 88 014

Handlowiec
przystojny, lat 30, na stanowisku w Gdyni szuka żony średniozamożnej. Oferty Gdynia. — Poście-restante 400. zdg 86 812

Przystojna
inteligentna, szatynka, lat 27, — zrównoważona, młodej powierzchowności, kompl. wyprawa, narazie bez gotówki wyjdzie zamaż. Panowie do lat 40 na stanowiskach (chętne urzędniki państw.) zechcą złożyć szczegółowe oferty do Kurjera Pozn. zdg 86 811

Która
gospodyni, krawcowa gotówka, zdecydowała się powiatowym mieście Malopolski złożyć kawiarne wyszynkiem, gdzie jej brak. Kawaler 46, Wielkopoleń, urzędnik, mistrz dyplomowany, umebłowaniem. Cel matrymonialny. Oferty Agencja Kurjera Pozn., Trzemeszno. zdg 86 815

Koleżanki
trzydziestokilkuletnie fachowczynie, wyprawa cośkolwiek gotówki, sympatyczne szatynki, panowie szlachetnego usposobienia, wojskowi urzędnicy, kolejarzy pierwszeństwo. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zdg 86 961

Wdowiec
lat 36, 4-letnim synkiem właściciel kamienicy i dobrze zaprowadzonego interesu w Poznaniu wartości 50.000 szuka żony panny lub młodej wdówki. Majątek pożądany dla wspólnego dobra. Rzecz traktuję się poważnie. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 184

Dla
córkę lat 29, dobrej rodziny ładnej, oszczędnej, 2.500,— szukam meża stanowiskowy, uczciwego. — Oferty nieanonimowe do Kurjera Poznańskiego zdg 87 189

Kawaler
przemysłowiec, 39, posiada przedsiębiorstwo, wille, szuka współzyciela 4000, ożenek zapewniam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 702.

Emerytowany
oficer pozna nania najchętniej właścicielkę mniejszego składu handlowego. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 548

Sympatyczna
blondyna lat 25 pozna pana inteligentnego na stanowisku. Cel matrymonialny. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 87 598

7. SPRZEDAŻE
Kawiarnię
jadłodajnię, sprzedaż pieczywa, półwyszynkiem, urządzeniem bez, bilard, radio, tanio sprzedam. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 87 515

Jadalnie — Sypialnie
oraz różne sprzęty użytku domowego najkorzystniej przy
Jezuickiej 10
(obecnie Światosławska) „Dom Okazyjnego Kupna“.
Pg 5 893-31.19

„Meble W. Paetz“
Najnowocześniejsze wzory, niskie ceny. Poznań, Wrocławska 15. Coroczna wystawa na Targach Międzynarodowych. Ng 15 239

Największa i najlepsza fabryka
fortepianów i pianin
B. Sommerfeld
poleca nowe, pierwszorzędnej jakości pianina już
za 1.000,—
Dogodne warunki spłaty. Długoletnia gwarancja. Zamiana używanych instrumentów.

Filja, Poznań 27 Grudnia 15.
ng 10 968
Para mosiężnych
Łóżek
materace włóśnienne bardzo eleganckie, rzadki okaz. okazynie Jezuicka 10 (Światosławska). Pg 6724-36.282

Fortepian
małe skrzydło tanio. Czesława 9, m. 12. zdg 87 208

Skład
cukierków, mieszkaniem spowodu wyjazdu sprzedam. Grobla 29 zdg 87 225

Wózek
dzieci tano sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 87 227

Do
dzieci poszukuje posady, długoletnimi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 230

Skład
kolonialny z magłem i mieszkaniem, centralne ogrzewanie przy najruchliwej ulicy na sprzedaż Adres Kurjer Poznański zdg 87 232

Wózek
dzieci głęboki tano. Wino-grady 58, m. 5. zdg 87 152

Fartuszeki szkolne
wszelka bielzone, pończoski, wyprawy dla pensjonarek i gimnazjastów poleca Fabryka Bielizny
J. Schubert,
Poznań

tylko Stary Rynek 76
Czerwony dor naprzeciw odwachu. Pg 5929-32.39

Jadalnia flamandzka
dobrze utrzymana okazynie
Gabinet kombinowany
elegancki nowoczesny tano
Sypialnia orzechowa
bardzo ładna polewana najlepszym wykonaniem tano

Poznańscy Dom Komisowy
Dominikańska 3. Pg 6736-36.293

Kolonjalke
sprzedam. Trybulska, Plac Sapieżyński 11. zdg 88 044

Nowoczesna
jadalnia
z witrażną prymą wykonaniem tylko 490,— okazja Jezuicka 10 (Światosławska). Pg 6 717-36.283

Prostownik
Philipa stały tano. Piaskowa 3, m. 22. zdg 88 017

Rozrywkowy
lokal dobrze zaprowadzony z powodu starości sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 88 018

Szewska
maszyną okazynie i kaktusy. Rynek Łazarski 10 a, m. 7. zdg 88 049

Okazyjnie
salon empire bardzo dobrym stanie. Ratajczaka 14, m. 23. zdg 88 067

Nawijacz
do walki i loków, cena 1,—, — zł oraz żelazka, siatki ondułacyjne najtaniej Wenzlik, Aleje Marcinkowskiego 19. Ng 12 968

Restauracje
sprzedam Poznaniu gotówką 2.500,— Oferty Kurjer Poznański zdg 87 156

Kawiarnia
dobrze prosperująca, bilardy — sprzedaż pieczywa. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 105

Ogrzewanie
4 pokojowe sianik 2 KM, prąd zmienny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 105

Masielnice
600 i 2.400 litrów do mleka, wazgarowe 150 i 500 kg, pompa 4 tys. litrów, nalewarki automaty 8 i 16 butelek, pasteryzator 3.000 litrów, chłodnia Atlas 55.000 kalorii Sylkeborga okazynie. — Oferty Kurjer Poznański zdg 87 104

Sprzedaj — Naprawa
wszelkich systemów piór wiecznych i ołówków automatycznych. Naprawa natychmiast w firmie Józef Ozosnowski spec. skład papieru i montowania piór Poznań, Fr. Ratajczaka 2. dg 772

Sprzedaje
kupuje meble, maszyny, inne rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2 Pg 3570/1058

Tapety
wybór
Ceraty
niskie ceny

Linoleum Orwat
Wrocławska 13 — telefon 24-06. Asygnaty „Kredyt“. dg 1905

Torby
Teiki
parasole, walizki
Baumgart,
Wrocławska 31. dg 2701

Mebli
oraz wszelkich urządzeń domowych wstap w własnym interesie na
Jezuicka 10,
(obecnie Światosławska) „Dom Okazyjnego Kupna“
Pg 5892-31.20

Fortepian
tano sprzedam. Klasztorna 1. zdg 87 903

Młocarnia Lanz
lokomobila i prasa Markowski. Poznań, Jasna 16. Pg 6 689-36.198

Maszyna licząca
nowoczesna, sumuje, odejmuje, mnoży, zapisuje, okazja Strzelecki, Ratajczaka 40. zdg 86 254

Płaszcz
męski, ubranie. Oferty Kurjer Poznański zdg 86 924

Szafa ogniotrwała
dwudrzwiowa, prawie jak nowa sprzedam tano. Oferty Kurjer Poznański zdg 86 744

1.000 samochodów
rozehanych używanych części, podwozia mleczarskie, opony najtaniej w firmie Autosklad Poznań, Dąbrowskiego 89 telefon 46-74. dg 2336/7

Skrzydło
orzech, Grimm Reichenbach — trochę uszkodzone za 150,— zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 86 606

Mebles kuchenne
jako specjalność poleca Skład Fabryczny, Wrocławska 19. dg 2727

Cukier
kryształowy kostkowy w głowach do zapraw oraz rż i syrop karmelkowy poleca po przystępnych cenach hurtowych, Michałowicz i S-ka, Poznań, Szyperska 14/15 telefon 28-82. Pg 5938-34.61

Kryształ
wyprzedaje Lamus, Strzelecka 1. Pg 5942-56.349

Antyki
salon piękny inkrustowany gabinetem, jadalnia tano sprzedam. — Pocztowa 22. Pg 6675-56.457

Najlepsze pianina
już za 1.000 złotych dostarcza 50 lat istniejąca fabryka fortepianów
T. Betting i S-ka
Leszno
Wilkp. Ng 16 663

Resztówka
folwark, 20—60 ha, dobra komunikacja, wplata 30.000 reszta korzystne warunki, ewentualnie dług amortyzacyjny. Wyczerpujące oferty do „Ruch“ Kraków, Rynek Główny pod „Resztówka“, ng 17 164

Drukarnia
większa na prowincji, powiatowe miasto przytulne współnika lub sprzedam gotówką. Zgłoszenia Kurjer Pozn. ng 17 168.

Marmury
najkorzystniej
Carrara
Przemysłowa 27, telefon 60-49. zdg 87 103

Skład
cukierków, pokojem, bilard amerykański, egzystencja zapewniła na ruchliwej ulicy korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. zdg 86 692

Okazyjnie
dywan ręcznie wiazany sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 86 677

Materiałów
bielskich kilkanaście kuponów, sezon biejący sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 87 126

Sprzedam
spowodu starości gościniec pełnym wyszynkiem, gospodarstwo 60 mórg w tem 20 mórg lak nadpotekich. Cena według umowy. Kurjer Poznański zdg 85 678

Koń
biegunach, 10-letnie żelazne tano. Łakowa 16 — 5. zdg 87 124

Maszyny
do szycia „Singer“, „Pfaff“, nowoczesne okretki, dziurkarki, mierzarki, plisówki, rymarskie, kuźnierskie.

trykotarskie
okazyjnie poleca: Sesondhandmaschine, Katowice, Gliwicka 24 a. Tg 1511

Wózki
dziecięce sprzedaje, kupuje, reparuje Razer, Szewska 11. zdg 85 706

Z powodu wyjazdu sprzedam
interes restauracyjny
pierwszorzędnym z kompletnym urządzeniem z towarem, najchętniej wielkopoleńskiemu energicznemu — któryby mógł uruchomić hotel katolicki, jakiego tu brak w Brzeżanach wschodniej Malopolsce. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdg 86 278

Cegielnia
w powiecie kępińskim, piec pierścieniowy, zabudowania, 20 mórg ziemi, obecnie nieczynna, dobry pokład gliny okolicy, gdzie duże zapotrzebowanie na cegły z powodu rozwijającego się przemysłu informatywnego, udzieli Feliks Długoszewski, Ostrów Wlkp., — Rynek 25. zdg 78 904

Meble
najtaniej poleca K. Bakoś, Stary Rynek 51. zdg 79,543

Wózki
tano wybór. Trabczyńska, Pie-rackiego 11, podwórze „Kredyt“ zdg 83 313

Pianina
światowej sławy
Heinrichsdorff,
na dogodnych warunkach, pianina okazynie
Drygas,
3-go Maja 4. zdg 87 539

Futra
lis, kożuski dziecięce, dogodne spłaty. Waskowski, Działatyńskich 7, parter. zdg 86 374

Pianino
Schrödera, koncertowe. Male Garbary 11 — 12. zdg 86 396

Skład
owoców, delikatessowy, ruchliwa ulica dobrze prosperujący przyzłygłym pokojem z powodu wyjazdu sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 85 176

Płachty
nieprzemakalne sprzedaje najtaniej Wejman, Poznań, Kościelna 17. zdg 80 583

Obrusy
nowe piękne, porcelana Rosenthala 12 osób okazynie. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 252

Szafy
dębowe jasne orzechowe, wózek tano. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 253

Fryzzeria
spowodu wyjazdu korzystnie do nabycia Oferty Kurjer Poznański zdg 87 163

Radjo
nowoczesne baterijne, 10-letnie, sprzed. Kwaśniewska, Hetmańska 26. zdg 87 214

Rzeźnictwo
z kompletnym urządzeniem warszlatem od zaraz. Poznań, Grunwaldzka 25. zdg 87 050

Okazja!
skład galanterji i instrumentów muzycznych z przyległym mieszkaniem w centrum większego miasta powiatowego Wielkopolski korzystnie do sprzedania. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 045

Młode
rasowe foksterjiery po 10 zł. — Dąbrowskiego 1, Kobusińska, zdg 87 042

Gabinet
męski orzechowy polewany ładnym fasonem solidne wykonanie tylko 450,—. Jezuicka 10 (Światosławska). Pg 6 717-36.284

Wózek
dziecięcy. Maleckiego 5, m. 14. zdg 87 356

Dywan 4 × 5
nowocześnie, kilim, bordo-biały tano. Tel. 59-09, ponadto radjo (prąd zmienny), różne meble, kasa panc, Zgłoszenia ewentl. do Kurjera Pozn. zdg 87 076

Urządzenie
składowe sprzedam tano 75,— Słowackiego 7. zdg 87 391

Skład
towarów krótkich. Grunwaldzka 15. zdg 87 373

Wóz
2 1/2 cal. platforma na 50 ctn. i ręczny kryty wózek. Ulica Pamiatkowa 8. zdg 87 276

Maszynę
damską. Ratajczaka 18, m. 9. zdg 87 279

Domek
2 lokatorów, plac budowlany — ogród 7.000,— Debiec. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 291

Debowa jadalnia
starsze wykonanie dobrze utrzymane zezarem „Beckera“ okazynie Jezuicka 10 (Światosławska). Pg 6 716-36.283

Cholewkarskie
maszyny. Golebia 6 3. zdg 87 315

Jadalnia
dębowa 200,— złotych „Okazja“ Szewska 20. zdg 87 321

Obrazy - Antyki
praktycznie podarki — okazynie „Muza“, Rzeczypospolitej 4. zdg 87 322

Maszyny
krawieckie — kusnierska — sypialnia, kuchnia, tano. Wrocławska 19, m. 2. zdg 87 331

Skład
spożywczy, ruchliwej ulicy, — mieszkaniem, tano sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 87 333

Serwis
herbaty sześciocobowy, czeska porcelana. Jackowskiego 36 — 7. zdg 86 660

Rzeźnictwo
z mieszkaniem, korzystnie, dobrem miejscu zgoda gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 86 934

Pianino
dobrym stanie sprzedam. Em. Szczanieckiej 9a, Gustowska. zdg 86 925

Dryling
bardzo korzystnie sprzedam Dzi-
łyńskich 8 m. 22. zdg 87 505

Ogierek
biłgorajski wzrost 115 bulany
dwulatek sprzedam Złotych Strze-
zynek Poznań 15.
Pg 6 710-56.498

Zegar
regulator dobrym stanie. Focha
103 m. 4. zdg 87 403

Hotel - restauracja
2 sale, 4 pokoje restauracyjne,
5-6 osobnych w dobrym stanie
korzystnie sprzedam. Oferty Kur-
jera Poznański zdg 2 831.

Fortepian
półskrzydło jak nowe tanio sprze-
dam lub zamienię na pianino -
"Hala Mebli"
Woźna 12. Pg 6733-57.8

Najtaniej
kupisz meble
Hala Mebli, Woźna 12
Pg 6734-57.5

Tapczany
fotele, leżanki, gwarantowanej
jakości najkorzystniej. Wrocław-
ska 14. zdg 87 944

**Salon, dywan, pianino,
jadalnia**
Dominikańska 1. (Antykwariat).
zdg 87 916

Kuchnia
bardzo elegancka szpachlowana
obita linoleum pierwszorzędne wy-
konanie Jezuicka 10 (Świętosław-
ska). Pg 6 715-36.287

Kufer
szafkowy tanio sprzedam. -
Szwajcarska 21, m. 17.
zdg 87 442

Radjodbiorniki
okazyjnie. Śniadeckich 1, Radjo-
ekspert.

Garnitur
klubowy, skóra, korzystnie sprze-
dam. Sew. Mielżyńskiego 28.
m. 5. zdg 88 032

**Kapelusze
Koszule
Krawaty**
najtaniej
Pietrzykowski
Wielka 8.
zdg 87 630

Sztuciec
12 osobowy tanio. Kwiatowa 7,
m. 11, Kajzerowa. zdg 87 903

Gabinet orzechowy
solidna praca tanio
Sypialnia brzoza
nowoczesna okazjnie
Jadalnia orzechowa
elegancka polerowana okazjnie.

**Poznański
Dom Komisowy**
Dominikańska 3. Pg 6735-36.294

Plaszcz
eleganckie
damskie
najtaniej
wprost
z
fabryki
Wildowa - Syn
Wodna 1,
Asygnaty kredytowe!
ng 16 958/9

Futro
czarne Peccola, kołnierz skunksy.
Oferty Kurjer Poznań. zdg 87 708.

**Sypialnie, jadalnie,
kuchnie, gabinety,**
nowe, używane, biurka, szafy,
krzesła, stoły, tapczany, leżanki
tanio kupisz
Woźna 16
Centralny Dom Komisowy.
zdg 81 638

Bilard
automatyczny mało używany ta-
nio. Oferty Kurjer Poznański
zdg 87 588

Jadalnia
orzechowa - stylowa korzystnie
do nabycia. Kwiatowa 10 sto-
larnia. zdg 87 586

Bernardyn
pies 1/2 roku ładny okaz sprzedam
zaraz Adamiński ul. Główna 32.
zdg 87 440

7 krów
rasowych młodych wysokociel-
nych sprzedam. Adamiński ul.
Główna 32. zdg 87 459

Radjoaparat
3-lampowy na prąd zmienny korz-
ystnie sprzedam. Marszałka Fo-
cha 139 m. 7 od 16-20.
zdg 2 931

Marynarka
zakiet, średnia figura 11-1. Pocztowa
16-8. zdg 86 494

**Fortepiany
fisharmonje**
okazyjnie. Marcina 22, podwó-
rze. zdg 87 604

Rower
3 kol. reklamowy sprzedam. -
Dominikańska 2 w podwórzu.
zdg 87 603

Półskorki-
nowe mocne komplet tanio. -
Górna Wilda 63, m. 1.
zdg 87 570

Fotoaparat
Voigtlander 6/9, okazjnie Pia-
skowa 3 - 22. zdg 87 906

Sypialnia
polerowana brzoza, nowoczesne
wykonanie, cena reklamowa 550,-
Jezuicka 10 (Świętosławska).
Pg 6726-36.278

Kolonjalke
mieszkaniem, magłem powodu
wyjazdu sprzedam. Adres Kur-
jer Poznański zdg 87 930

Lustro
salonowe tanio. Stary Rynek 89
m. 1. zdg 87 467

Skład
rzeźniczy, najruchliwsza ulica -
Poznań, warsztatem, mieszka-
niem, elektr. maszyną 4 000,-
sprzedam. Oferty Kurjer Poznań.
zdg 87 490

Serwis
obiadowy dwunastoosobowy, po-
ścielę, leżanka, łóżeczko dziecię-
ce. Matejki 40 - 16. zdg 87 835

Wanna
piec kąpielowy, magiel domowy,
łożka 10 złotych sprzedam Hotel
National. Poznań, Marcina 30.
zdg 85 708-85 709

Torby szkolne
od 1,40; teczki od 0,75
Tomsza, Woźna 18 -
Hurt - Detal.
ng 16 955-6

**Nowoczesna polerowana
sypialnia**
jesion oliwny bardzo elegancka,
solidne wykonanie, szafa szeroka
mtr. 2,20 okazjnie. Jezuicka 10
(Świętosławska). Pg 6725-36.277

Szafę
łóżko metalowe sprzedam. Aleja
Marcinkiewskiego 5, m. 13.
zdg 87 839

Skład
kolonialny, dobra egzystencja,
z mieszkaniem zaraz sprzedam.
Adres wskaże Kurjer Poznański
zdg 87 894

Serwis
Rosenthal, obrazy, kilimy, lampy
biurowe tanio. Marcelińska 3,
mieszkanie 5. zdg 87 724

Rzeźnictwo
przy ruchliwej ulicy, warsztatem,
mieszkaniem sprzedam. Oferty
Kurjer Poznański zdg 87 721

Kolonjalke
śródmieściu, mieszkanie sprzedam
1 200. Adres wskaże Kurjer Po-
znański zdg 87 759

Sprzedam
skład cygar, papieru, śródmieściu
narożnik. Adres Kurjer Poznań-
ski zdg 87 754

Podwozia
motocykl „Sarolea”, Singera ma-
szyna krawiecka, dynamo 110
volt i akumulatory spręda Kor-
tus, Smigiel, Rynek. ng 17 285

Skład
powerów i warsztat w rynku przy
kościelcu, dobra egzystencja. In-
formacje Kortus, Smigiel, Rynek.
ng 17 284

Serwis chiński
do herbaty 6 osobowy na sprzedaż
Dąbrowskiego 41 - 4.
zdg 87 810

Skład
cukierków korzystnie sprzedam.
Wodna 15. zdg 87 947

Skład
spożywczo delikatesowy na Mar-
cinie dobrze zaprowadzony sprze-
dam korzystnie. Oferty Kurjer
Poznań. zdg 87 981.

Romera
Atlas ścienny Polski sprzedam
tanio. Oferty Kurjer Poznań.
zdg 87 958

Maszynę
krawiecka Aleja Wielkopolska
45 m. 3. zdg 87 939

Krawiecką kredę
znakiem
"R"
najprzedniejszej jakości - cena
konkurencyjna, poleca Wielkop.
Fabryka Kredy Krawieckiej -
Stanisław Rataj, Poznań, Pół-
wiejska 1. dg 2 860-1

Rower
turystyczny 85.
balonowy 95.-
5 lat gwarancji
tylko firmie -
Bracia Nowa-
czyk, Poznań, Górna Wilda 30
ng 12 151/2

Probiernia
główniej ulicy Poznania, dobra
egzystencja, zaraz sprzedam. -
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdg 87 979

Restaurację
mieszkaniem Poznaniu, śródmie-
ście z powodu wyjazdu sprzedam.
Oferty Kurjer Poznań. dg 2 948/9

Okazyjnie
bufet kredens, stół, 6 krzesel
sprężynowych 300,- zł oraz tanie
kuchnie. Dąbrowskiego 54, pod-
wórca. zdg 87 807

Dom
Ławica kilka parcel sprzedam.
Bittner, Dąbrowskiego 79.
zdg 87 805

**Gabinet stylowy
okazyjnie**
Adres Kurjer Poznański
zdg 87 802

**Jednosobowa biała
sypialnia**
panieńska, solidne wykonanie,
szpachlowana tylko 145.-. Jezu-
icka 10 (Świętosławska)
Pg 6722-36.280

Antyki niepodrabiane
Dominikańska 1 Antykwariat.
zdg 87 915

Maszyny
narzędzia blacharskie, instalacj-
ne, różne materiały rurowe. Da-
browskiego 1, m. 4. zdg 87 690

Jastarnia
wille-pensjonat, 15 pokoi, z ogro-
dem, blisko kościoła za 15 500 go-
tówką. Zwierzynska, Kraszew-
skiego 3. zdg 87 747

Motory
10 KM, prąd zmienny, dynamo
110-220 volt, korzystnie. Elek-
trowarsztat, Garncarska 3.
zdg 87 735

Meble kuchenne
nowoczesne wprost wytwórni naj-
korzystniej. Koniciecki, Piaskowa
nr. 3. zdg 87 734

Skład kolonialny
magłem, mieszkaniem trzydoko-
jowym od zaraz. Cena 2 000 zł.
Adres Kurjer Poznań. zdg 87 874.

Salonik
obudowanie - kanapa - fotele
stół - stojaki. Słowackiego 44/46
m. 9. zdg 87 813

Fortepian
płyta, metalowa, tanio. Ruge, ul.
Długa 3, parter. zdg 87 565

Komisowa
sprzedaż wszelkich mebli używa-
nych, nowych, kompletne pokoje
**gabinety, jadalnie,
sypialnie**
oraz różne inne sprzęty użytku
domowego.

Jezuicka 10
obecnie Świętosławska
Dom Okazyjnego Kupna
Telefon 17-29. Pg 6723-36.281

Kolonjalke
połączona sprzedażą owoców cu-
krowych, tytoniu z przyległym, pię-
knym obszernym mieszkaniem -
z powodu wyjazdu sprzedam. -
Adres wskaże Kurjer Poznań.
zdg 87 553

Meble
najtaniej poleca
Baranowski
Poznań Podgórna 13. Pg 5428/9

Torby szkolne
od 1,35 teczki od
0,80 śniadanki od
0,90. piórniki od
0,70 poleca
Wiktor Czysty,
Szkołna 11, Poznań.
Pg 5936-34.23

"Diesel"
75/95 nowy stojący okazjnie do
sprzedania. Oferty prosimy do
Kurjera Poznań. zdg 87 433

Centrum
dobrze zaprowadzony skład deli-
katesów z powodu wyjazdu ta-
nio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 87 705

Samochód
Citroen, mały i ekonomiczny na
chodzie bardzo dobrym stanie -
okazyjnie sprzedam. Auto-Trak-
tor, Poznań, Dąbrowskiego 87.
zdg 87 608

Trzykołowce
inwalidzkie, towarowe. Czerniak,
Dąbrowskiego 7. zdg 87 677

Kolonjalke
ładna, mieszkaniem, magłem, to-
warem 2 200. egzystencja sprze-
dam. Adres Kurjer Poznański
zdg 87 550/51

Teki
torby szkolne -
własnego wyro-
bu. Torebki
damskie, walizki,
ceny najniższe
**Sobaszkie-
wicz,**
Poznań Stary Rynek 54.
zdg 87 643/4

Magazyn
galanterii i obuwiu świetnie pro-
sperujący, sprzedam spowodu
braku zdrowia, Marjan Kodle-
wicz, Puławy, Lubelska 23.
zdg 83 304

Zakład fryzjerski
z powodu wyjazdu sprzedam
względnie przyjmie współnika do-
brego fachowca damsko-męskiego
z mieszkaniem, dobre miejsce. Do
objęcia 700 do 800 złotych wzgl.
gwarancja. Wiadomość Inowro-
claw P. Marji 4 gospodarz domu.
ng 17 288

Motocykl
F. N. za 170 zł, Jarmurczyk, Da-
browskiego 40. zdg 87 518

Skład
cukierków sprzedam. Adres Kur-
jer Poznań. zdg 87 517.

Kantówka
na drut do kartonów korzystnie
sprzedam. Pierzyk Podgórna 5
m. 10. zdg 87 654

Plaszcz
kostjum, suknie jak nowe. Nowo-
miejski 5 a. m. 9. zdg 88 024

Jadalnie
sypialnie, tapczany, bufety, fotele,
umywalnie
okazyjnie
Dom Komisowy, Wroniecka 6/8.
zdg 87 980

Drogerja
przedmieście Poznania z towa-
rem lub bez zaraz sprzedam. -
Oferty Kurjer Poznański
Ng 16 684

Worki
używane w dobrym stanie sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznań.
zdg 88 064

Sportka
biała tanio Wojciecha 2 - 7.
zdg 88 039

**Sypialnie, jadalnie,
gabinety męskie**
bardzo ładne solidne poleca bar-
dzo tanio

**Poznański
Dom Komisowy**
Dominikańska 3. Pg 6732-36.292

**Masywna dębowa
sypialnia**
lustra kryształowe, białe mar-
mury jak nowa okazjnie Je-
zuicka 10 (Świętosławska).
Pg 6721-36.279

Skład
cukierków korzystnie. Poznań.
Wodna 17/18. zdg 86 939/40

Pierze
puch najtaniej
poleca Stanisław
Dzycowski,
Poznań, Wierz-
bicie 13. Naj-
nowsza czyszczal-
nia łościeli.
zdg 87 135/6

Materace
garnitury klubowe -
najtańsze wprost pracownia.
Wielkie Garbary 18, narożnik
Woźnej, suterena. zdg 87 595-6

Motocykl
B. S. A. sportówka 500 cm³ rok
używany zł 1 100,-. Tront, Ale-
ja Hetmańska 2. zdg 87 719/20

Maszyny
do szycia krajowe i
zagraniczne najta-
niej poleca Flieger-
ski, Poznań, św.
Marcina 23. Pokaz
bez obowiązku kup-
na. zdg 86 884/5

Uwaga
Wszelkie torebki pakowe: szare
- manilla - natronowe - pie-
karskie - kawy - cukierków -
korzeni. - Papier pakowy, ga-
zety, satynowany Jawa, per-
gamina, manilla, natron, szyro-
w w arkuszach - rolkach naj-
taniej tylko Fabryczny Skład
Koska, Dominikańska 5, telefon
28-00. dg 2947

Rower
męski jak nowy tanio. Marsz.
Piłsudskiego 25 (stróż).
zdg 88 007

Rower
za Bramka 13 m. 9. -
zdg 87 976

**Po okazyjne
kupno**
kryształów
tylko na Jezuicka 10 (Święto-
sławska). „Dom Okazyjnego Kup-
na”. Pg 6 720-36.286

10. MAJATKI
Gospodarstwo
większe, dobra ziemia, budynki,
kupie. Oferty Kurjer Poznański
zdg 87 861-2

Majatki
folwarki, gospodarstwa od 50 do
20 000 morgów, kupna - sprze-
daje obrymym wyborze na bar-
dzo korzystnych warunkach pole-
ca „Agrarja”, Bydgoszcz, Pomor-
ska 22. zdg 87 968

Dzierżawy
2 000, 1 000, bez inwentarza 600,
350, 225, 225, 115 morgów oraz
wiele innych poleca „Agrarja”,
Bydgoszcz, Pomorska 22.
zdg 87 969

Majatek
1 600 buraczanej nadkompletny,
szosa, stacja pow. Pleszew 480
tys., wpłaty 300 000,- Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdg 87 269

Majatek
600 buraczanej kompletnej, pow.
Jaroen 210 000,- wpłaty 150 000
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 87 270

200-300
morgów względnie większy ma-
jatek zamienię na dom Poznań-
niu dopłata kupie. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 87 159

Kamieniec
centrum, dochód 25 000,-, zamie-
nię na majatek ziemski. Oferty
Kurjer Poznański dg 2 878

Majatek
400 morg zabudowaniem kompletnym
inwentarzem cena 70 000 oraz
wielki wybór mniejszych więk-
szych bardzo korzystnych poleca
„Rekomendacja”. Poznań, Pod-
górna 6 telefon 49-76.
zdg 87 988

Majatek
rezydencja 1 000 morg pszenno-
buraczanej ziemi, zabudowania
1-szej klasy, żywy, martwy in-
wentarz nadkompletny, cena
280 000 złotych, spręda Fajta-
nowski, Bydgoszcz, Zduny 10.
ng 17 282

Majatek
800 pszenno-buraczana sprzedam
180 000. Łatne ugody, Poznań-
skie. Oferty Kurjer Poznański
zdg 87 946

11. KUPNA
Szyny
kolejki polnej, luźne lub zmonto-
wane 65 wys. i wywrotki każda
ilość za gotówkę kupie. Zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego
zdg 88 041

Obraziarki
drzewne używane kupie, gryzarki,
wyrównarki, tarczówki, taś-
mówki, heblarki, Sekowski,
Ostrów, Fabryczna 11
ng 17 286

Samochody
używane, opony detki kupuje -
placi najwyższe ceny Autoskład,
Poznań, Dąbrowskiego 89, telef.
46-74. zdg 2 353

Kupuje
maszyn do szycia, kuchnie west-
falskie, Komis Podgórna 2.
Pg 5 940-34.71

Gazownię
ssaco-gazowa, używana, kupie go-
tówką. Agencja Kurjera Poznań.
Gniezno 579. ng 15 667

Maszynę
do szycia worków w dobrym st-
nie kupi. „Rolnik” w Rawiczu.
ng 17 083

Dywan
3x4 lub mniejszy kupie. Oferty
Kurjer Poznański zdg 86 800

Perski dywan
duży kupie. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 86 786

Maszynę
do szycia kupie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 87 299

Książki szkolne
sprzedasz, kupisz i zamienisz
najkorzystniej
tylko w największym na cała
Wielkopolskę Księgarni - Anty-
kwariacie, Poznań

Pierackiego 20
Wypoczywalnia ostatnich nowości
abonament miesięczny 1,50
Największy wybór!
Najniższe ceny!
zdg 87 302

Orzechowe
krzeselko wypłatanie przed biur-
ko kupie. Oferty Kurjer Poznań.
zdg 87 158

Motory
na prąd zmienny 30 KM 2 1/2
do 3 KM kupie. Oferty wraz
ceną Kurjer Poznański
zdg 86 824

Elektryzacji
aparat kupie. Oferty ceną Kur-
jer Poznański zdg 86 690

Dywan perski
duży okazjnie kupie. Oferty
Poznański zdg 86 676

Jadalnię
nowoczesną dobrym stanie kupie
okazyjnie. Oferty ceną Kurjer
Poznański zdg 87 127

Kupię
skład żelaza lub porcelany, szkła
i sprzętów kuchennych. Oferty
Kurjer Poznański zdg 85 470

Znaczki
pocztowe polskie, zagraniczne
zakupie. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 86 946

Meble
wszelkiego rodzaju - kupuje -
placę gotówką - „Okazja” ul.
Szevska 20. zdg 87 320

1 000 kwm
pod Poznaniem kupie. Szczegó-
lowe oferty „Par” pod 56,473
Pg 6693-56.473

Lombardowe
kwity, srebro, złoto, brylanty, -
działa sztuki kupuje „Lamus”
Strzelecka 1. zdg 87 090

Meble
używane dywany, antyki kupie.
ul. Podgórna 6, Magazyn Mebli.
zdg 87 033

Kufer
pod Poznaniem kupie. Cena.
Oferty Kurjer Poznań. zdg 87 201

Wolant
używany dobrym stanie kupie. -
Kłuzowa Plac Działowy 11.
zdg 87 407

**Drogerję, perfumeryję
lub skład farb**
kupie albo wydzierżawie przy
wpłacie do zł 30 000.-. Oferty
z podaniem obrotów, zapasu to-
waru, ceny za urządzenie itd. do
„Par” Poznań, Al. Marcinkow-
skiego 11 pod nr. 36.257.
Pg 6 704-36.257

Trzypokojowe
słoneczne, Grunwaldzka 60 —
(Ostroroga) 1. 10. zdg 87 099

Pięciopokojowe
remontowane, słoneczne, piece,
Chelmońskiego 8, właściciel,
zdg 86 866

Pięciopokojowe
II piętro 100, — Gospodarz, Ka-
nałowa 16. zdg 86 841

Pokój
kuchnia, zgóry, Fabryczna 13 a,
gospodarz. zdg 86 167

Pięciopokojowe
parter wysoki Staszica — leka-
rzowi. Zgłoszenia Mielżyńskiego
23 — 12. zdg 86 908

Dwupokojowe
parter wspólna łazienka bez-
dzietnym. Zgłoszenia Mielżyń-
skiego 23 — 12. zdg 86 909

3
pokoje z komfortem w śródmie-
ściu z całkowitem urządzeniem
jak meble, porcelana, obrazy
olejne, kryształ itp. za zgodą
gospodarza zaraz z powodu wy-
jazdu tanio do oddania. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 87 349

Słowackiego 30
3-4 pokoje, obszerne, słonec-
ne, pełnokomfortowe, bezpodatko-
we. zdg 87 355

Dwupokojowe
przynależnościami, słoneczne. —
Zródlana 33 (Solacz), zdg 87 262

Dwupokojowe
dla samotnej urzędniczki, Ostró-
wek 10, dozorca. zdg 87 263

Trzypokojowe
komfortowe słoneczne zaraz. —
Emilii Szamieckiej 5. zdg 87 280

Trzypokojowe
komfort Debiecka 6, przystanek
tramwajowy. zdg 87 284

Sześciopokojowe
komfortowe II. centralne. Chel-
mońskiego 4. zdg 87 286

Pięciopokojowe
I piętro 110 zł zaraz. Szama-
rzewskiego 10, stróż. zdg 82 368

3
pokoje komfort od 1. 10. 36.
od gospodarza. Al. Hetmańska
81, I ptr. zdg 86 653

Puszczykówko
46, trzy, cztery lub pięciopokojowe,
weranda, komfort. zdg 86 647

2 próżne
łącznie komfortowe przy Skarbo-
wej. Oferty Kurjer Poznański
zdg 86 607

Dwupokojowe
z łazienką, Ulica Słoneczna 14.
zdg 87 079

Pięciopokojowe
komfortowe, trzypokojowe, wygo-
dami, słoneczne, czyste zaraz
pomiędzy ustawy, niedaleko Parku
Wilsona. Gospodarz, Maleckiego
11. zdg 87 056

Pięciopokojowe
komfortowe piece, Marsz. Focha
78 od 1. 10. Gospodarz. zdg 87 053

Mieszkania
2-3 pokoje komfortowe. Asny-
ka 3 przy Słowackiego wydzier-
zawie. zdg 86 974

3-pokojowe
(jeden mniejszy) komfortowe, sło-
neczne, bezpodatkowe, Łazarz,
Kopczyńskiego 27, stróż. zdg 86 992

Wydzierżawię
dwa pokoje kuchnia, wysoki par-
ter, willa, Staroleka, Romana
Maya 23a. zdg 87 013

2
pokoje i kuchnia. Wioślarska 71
blisko Warty. zdg 87 039

Jednopakojowe
słoneczne I piętro wynajęcia. —
Gostyńska 43, Górzyń. zdg 87 172

Pokój
kuchnia do wynajęcia. Jodłowa
10, Debiec. zdg 87 183

Pokój
kuchnia od 15 września. Gro-
madzka 4 przy Winogradach.
zdg 87 197

6 pokoi
Ratajczaka 27 piętro I informacja
stróżka. zdg 87 521

2
— 5 pokoi komfort śródmieście.
Oferty „Par” pod nr 56.500.
Prz 6 711-56.500

Próżne
lub meblowane pełnokomfortowe
używalność kuchni łazienki. Go-
spodarz Przechyła 7. zdg 87 140

Mieszkanie
3 pokojowe, komfortowe wydzier-
żawie. Zgłoszenia poniedziałek
3-7 Chelmońskiego 5 m. 21.
zdg 87 628

Trzypokojowe
wynajmie zaraz. Chłodna 5 — 3.
(Rynku Łazarskim). zdg 87 711

Mieszkanie
7-pokojowe, nadające się także
na biura — od 1. X. r. b. do wy-
najęcia. Informacje: ul. Rzeczy-
pospolitej 1 I ptr. lewo. zdg 87 599

Pięciopokojowe
mieszkanie z ogrodem. Staszica
19 — 1. zdg 87 597

Cztero- i pięcio-
pokojowe na mieszkanie lub biura
osobno lub razem do wynajęcia.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 873

Dwupokojowe
kuchnia, Łazarz Adama Biedrzy-
ckiego 6. zdg 87 584

Okazja
w centrum Gdyni 4 pokoje w
pensjonacie komfortowy z urzą-
dzeniem. Gwarantuję utrzymanie
małżeństwu. spowoduje wyjazd
950 zł. Informacje Staszica 26
m. 6. zdg 87 545

Sześciopokojowe
wielkopokojowe — słoneczne Patro-
na Jackowskiego. Zgłoszenia Sło-
wackiego 44/46 m. 9 telef. 69-84.
zdg 87 812

Trzy
komfortowe i pokój kuchnia Rze-
peckiego 62. zdg 87 419

Urządnik
śródmieście 3-4 pokojowego. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 472

Komfortowe
cztery, trzy, dwa. Hetmańska 11,
gospodarz. zdg 87 885

3 pokojowe
mieszkał. balkon, komfort, ul. O-
stroroga 37 wlad. telefon 63-20.
zdg 87 955

Dwupokojowe
kuchnia, łazienka Rataje Wio-
ślarska 12 zdg 87 956

2 pokoje
kuchnia, częściowo umeblowane
odstąpię rok zgóry dzierżawa ul.
Ratajczaka 13 m. 13. zdg 87 965

3 pokoje
kuchnia z 55.— dom nowy przy
Solaczu ul. Sztydlowska 14.
zdg 87 963

Pokój
kuchnia Wielka Staroleka. Wła-
dność Piekary 25 m. 1. zdg 87 933

Dwa mieszkania
pokój i kuchnia oraz pokój
i przedpokój, 4 duże, jasne ubika-
cje na całej handlowej, I piętro,
śródmieście. Administracja, ul.
Wielka 14. Pr 6 737-36.295

Pięciopokojowe
śródmieście wolne. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 87 986.

Trzypokojowe
komfortowe, Jeżyce, miesięcznie
70, rok zgóry od gospodarza. —
Adres wskazać Kurjer Poznański
zdg 87 657

Trzypokojowe
centrum
„Jur” zdg 87 632

Samotnej
osobie pani lub panu 2 próżne
pokoje kuchnia, blisko tramwaju.
Solacz, Wolińska 20, wysoki par-
ter. zdg 87 635

Dwupokojowe
czyste, przynależnościami, śród-
mieściu, zaraz do wynajęcia. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 87 729

Piękny
pokój, niekrepujący wprost od go-
spodarza czynsz rok zgóry. Szy-
mański. Pałacza 39. zdg 87 984

Czteropakojowe
komfortowe zaraz I piętro cen-
tralne Rozalińskiego 15 rór Win-
klera. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdg 87 897 lub telefon 41-93
godzinach biurowych.

Czteropakojowe
II piętro 85.— rok zgóry 1. X.
Wierzbicice gospodarza. Adres
Kurjer Pozn. zdg 87 871.

Trzypokojowe
kuchnia, łazienka i balkon. —
Grunwaldzka 62, I piętro.
zdg 87 567

Czteropakojowe
(2 duże i dwa małe) kuchnia i
łazienka wylot Dabrowskiego —
Zgłoszenia Poznańska 55.
zdg 87 549

Mieszkanie
1, 2 i 3 pokojowe z kuchnią, wy-
najmie właściciel. Aleja Wielko-
polska 67. zdg 87 669

6
pokojowe, komfort, ogródek. Ma-
rynarska 17 wysoki parter, gos-
podarz. zdg 87 787

Czteropakojowe
Kasztelańska 23 nowa ogrodowa
dzielnica za Ostrorogiem.
zdg 87 788

5 pokojowe
mieszkanie przy Alejach Marcini-
kowskiego wydzierżawi gos-
podarz. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdg 87 791.

Dwupokojowe
kuchnia, łazienka, ogródek 51.—
Matejki 53 — 16. zdg 87 794

3 pokoje
z kuchnią łazienką od zaraz Je-
życe Staszica 5 m. 7.
zdg 87 516

2
pokoje kuchnia wprost od wła-
ściciela. Zgoda 11, Górzyń.
zdg 88 021

Komfort
3-pokojowe wydzierżawi gos-
podarz. Focha 142 — 4. zdg 87 978

Mickiewicza
15. mieszkanie 4-pokojowe wynaj-
mie. Wiadomość u portjera.
zdg 87 940

3
i pół, łazienka, holl. Hetmańska
116, stróż. zdg 88 058

Dwupokojowe
kuchnia I piętro 1. X. Trzypoko-
jowe kuchnia, składem kolonial-
nym, parter 1. XI. Jednopakojowe
suterena 15. X. Słoneczna 10
wprost od gospodarza portier.
zdg 88 037

Pokój
kuchnia, Marcello Mottego 3
wynajmie urzędnikowi. Stróż.
zdg 87 447

Trzypokojowe
komfortowe ogrodem 70.— Sze-
lagowska. Informacje: Kocha-
nowskiego 5 — 1. zdg 88 015

2 pokoje
kuchnia do wynajęcia. Oferty
Kurjer Poznański zdg 88 012

Dwupokojowe
Trzypokojowe
Chociszewskiego 47. zdg 88 050

Słoneczne
3 pokojowe, II piętro, wolne po-
datku, Focha, Parku Wilsona.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 88 065

5 pokojowe
z przynależnościami centralne
ogrzewanie od 1. 10. Kraszew-
skiego 12, apteka. zdg 88 064

13. SZUKA MIESZK.

Słonecznego
pokoju kuchni nie wyżej II. sa-
motna. Czynsz pewny. Oferty
Kurjer Poznański zdg 87 513/4

Czteropakojowe
komfortowe poszukuje od 1-go
października. Oferty „Par” —
Marcinkowskiego 11. pod 56.398
Pr 6616-56.398

Stróżostwa
w Poznaniu poszukują małże-
ństwo bezdzietni. Oferty Kurjer
Poznański zdg 86 416

Emerytka
jednopakojowego wprost gos-
podarza. Oferty Kurjer Poznański
zdg 87 239

Poszukuje
3-4 pokojowe śródmieściu. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 87 240

2
pokoje kuchnia, łazienka, Jeżyce
od gospodarza, małżeństwo z
dzieckiem, czynsz zgóry. Oferty
Kurjer Poznański zdg 87 132

3-4
słoneczne pobliżu Rynku Wilde-
ckiego Ziegenhagen, Powstańcza
1. telefon 76-52. zdg 87 115

Oficer
w st. sp. 3 — 4 pok. z przyn.
wprost od gospodarza, małże-
ństwo bezdzietne. Oferty Kurjer
Poznański zdg 87 110

Urządnik
kolejowy poszukuje dwupokojowe-
go Łazarz — Jeżyce. Oferty
Kurjer Poznański zdg 87 161

Ślusarz
monter, na ogrzewania i instalacje
poszukuje portjerstwa. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 87 353

Bezdzietni
poszukują pokoju kuchnia miesię-
cznie rok zgóry, ewtl. dłużej. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 395

4 pokojowe
mieszkania poszukuje wyższy
urzędnik od 1 października. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 385

Mieszkanie
jedno lub dwupokojowe w śród-
mieściu poszukuje od gospodarza
zaraz lub od 1. 10. 36. Oferty
Kurjer Poznański zdg 87 271

3-4
pokojowe od 1 października
profesor gimnazjalny. — pewny
płatnik. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 86 643

Mieszkania
4-5 pokojowe komfortowego,
podaniem czynszu, adresu. Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdg 86 616

Pewni
wypłacalni poszukują w okolicy
śródmieścia 2-3 pokoi z łazien-
ką od zaraz nie wyżej drugiego
piętra. Zgłoszenia wraz ceną
Kurjer Poznańskiego zdg 87 073

Trzy
czteropakojowe, czynsz półroczny
pierwsze drugie dla właściciela
kamienicy centrum Łazarz, Je-
życe. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 87 060

2 pokoi
kuchnia parter, Łazarz, Górzyń,
pewny płatnik. Oferty Kurjer
Poznański zdg 87 059. Pośredni-
cy wykluczeni.

10 lub 9
pokoi ewentualnie

5 pokoi
możliwie w tym samym domu
od 1. 10. 36. poszukiwane. Zgło-
szenia Poznań, 27 Grudnia 11,
— m. 5. zdg 87 085

Mieszkanie
potrzebne lub lokal tylko śród-
mieście na szkołę Gimnastyki
Rytmicznej. Zgłoszenia pisemnie:
prof. Wiechowiczowa, Focha 50.
zdg 87 044

3-4
pokojowe komfortowe mieszka-
nie słoneczne I. II piętro szuka
inżynier. Oferty cena Kurjer
Poznański zdg 87 170

Dwu
trzypokojowego mieszkania, rok
zgóry poszukuje urzędniczka —
etatowa. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 87 174

50,—
wynagrodzenia za dwupokojowe,
centrum pobliżu. Oferty Kurjer
Poznański zdg 87 491

3 — 4
pokoje komfort, dzielnica spoko-
jna nie peryferja. Oferty Kurjer
Poznański zdg 87 900

4 do 5
pokoi od zaraz lub 1. 10. Oferty
Kurjer Poznański zdg 87 999

Emeryt
państwowy bezdzietny punktual-
ny płatnik 2-3 pokoi, śródmie-
ściu, Park Wilsona. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 87 876.

Trzypokojowe
wygodami poszu-
kuje

wyższy urzędnik
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 87 801

Mieszkania
dwupokojowe, łazienka, blisko
przystanku tramwajowego niewy-
żej piętro, poszukuje bezdzietny
emeryt. Oferty Kurjer Poznański
zdg 87 991

Samotna
2 pokoje kuchnia, Śniadeckich,
Bukowska, czynsz zgóry. Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdg 87 658

Czynsz obojętny
pokój kuchnia, tylko wprost od
gospodarza. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 87 696

Dyrektor banku
poszukuje 3-pokojowego mieszka-
nia komfortowego, centrum, Je-
życe, Włda. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 87 871

Stemple!
przepisowe do kart meldunko-
wych po 75 groszy. Chrzanowski,
św. Marcina 4. zdg 87 941

Etatowy
2-3 od gospodarza, czynsz mie-
sieczny. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 87 919

2 — 3
pokoje kuchnia, dzierżawa zgóry,
pewny płatnik. Oferty Kurjer
Poznański zdg 88 046

4 — 5
pokojowego mieszkania przy Da-
browskiego poszukuje młode mał-
żeństwo, ewentl. zamienie z mo-
jem trzypokojowym na Wildzie.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 88 070

2 — 3
pokoi łazienka. Oferty właścici-
cieli Kurjer Pozn. zdg 88 056

3 pokoje
komfortowe, do drugiego piętra,
górna część miasta, poszukuje od
października pewny płatnik. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 88 055

2 — 3
pokoje kuchnia, śródmieściu na
2 pokoje lub jeden z kuchnią. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 446

14. ZAMIANA MIESZKANIA

Trzypokojowe
komfortowe słoneczne drugie
piętro 45.— Włda zamienie na
dwupokojowe. Oferty Kurjer
Poznański zdg 87 219

Tania dzierżawa
pokój kuchnia zamienie na 2 po-
koje kuchnia śródmieściu. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 87 530.

Zamienie
3 pokoje kuchnia komfort na 2
pokoje kuchnia okolica Parku
Wilsona. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 87 613

3
pokoje kuchnia, śródmieściu na
2 pokoje lub jeden z kuchnią. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 446

15. POKOJE UMEBL.

Skryta
1 — 1. zdg 86 782

Dwuosobowy
fortepian, obiadam, kuchenka
gazowa. Ratajczaka 9 — 10.
zdg 85 246

Bardzo
ładny z balkonem w dobrym
punkcie, częściowo umeblowany
lub bez tylko solidnemu (ej), tel.
63-42. zdg 85 648

Panom
Jackowskiego 30-9. zdg 86 507

Pokój
Gasińskich 10. m. 10.
zdg 86 699

Frontowy
niekrepujący. Działyńskich 11,
parter, Matuszek. zdg 86 584

Przyjmę
na stancję uczenie szkolne, tro-
skliwa opieka, dom kulturalny.
Aleje Marcinkowskiego 1. m. 8.
(dom narożnikowy). zdg 86 891

Ładny
tani. Szwajcarska 19 — 1.
zdg 87 308

Matejki
67 — 2. zdg 87 167

Jedno-
lub dwuosobowy ładny spoko-
jny. Cieszkowskiego 9, m. 8.
zdg 87 129

Ratajczaka
14. m. 25. I. zdg 87 134

Panu
frontowy, elektryczność. Wielkie
Garbary 48, II, m. 10.
zdg 87 155

Focha
63, m. 6, jedno — dwuosobowy.
zdg 87 109

Pocztowa
21 — 4, dwuosobowy, utrzyma-
niem, telefonem. zdg 86 834

Jedno
dwuosobowy panom, elektrycz-
ność, łazienka, Plac Nowomiejski
5, m. 15. zdg 87 257

Kraszewskiego
6, frontowy, Dembińska.
zdg 86 704

Dwuosobowy
utrzymaniem. Mickiewicza 11 —
m. 3. zdg 87 120

Pokój
zaraz. Strusia 9, m. 9.
zdg 87 117

Pokój
Czesława 11a — 4.
zdg 87 393

Śniadeckich
22, parter. zdg 87 378

Pierackiego
15 — 8. zdg 87 379

Za
posługę. Wolnica 6, m. 5.
zdg 87 382

Umeblowany
Składowa 12, m. 15. zdg 87 390

Mały
kulturalnemu stanowisku. Nowo-
miejski 6 a — 23. zdg 87 285

Łąkowa
4 a, m. 9. zdg 87 294

Komfortowy
1 i 2 osobowy, utrzymaniem —
bez, zaraz. Młyńska 2, m. 12.
zdg 87 314

Klatki
czysty, lepszym, Jeżycka 46a —
8, przy Mickiewicza zdg 87 3

Pokoik
panu, elektryczność, telefon. Długa 4 m. 8. zdg 87 879

Jasna
1 — 5. zdg 87 809

Spokojna
25 — 5. zdg 87 908

Klatki
dwoosobowy, słoneczny. Kwiatowa 4 — 11. zdg 87 989

Dwa
Focha 49 — 7. zdg 87 629

Pokój
Rynek Łazarski 12, m. 9. zdg 87 634

Próżny
biuro — cichy przemyśl, samotny. Wrocławska 19 — 3. zdg 87 636

Frontowy
centralne Kramarska 27 — 17. zdg 87 817

Panu
stanowisku 3 Maja 3 m 17. zdg 87 870

Jedno-
dwoosobowy utrzymaniem, bez. Aleje Marcinkowskiego 17, m. 6. zdg 88 016

Pokój
do wynajęcia. Pierackiego 11 — m. 5. zdg 88 011

Przecznica 6
m. 7 frontowy telefon. zdg 87 767

Piękne
bardzo dobre utrzymanie telefon zaraz. Stary Rynek 78 — 4. zdg 87 736

Trzeciego
Maja 3a — 17. utrzymaniem. zdg 87 575

Pokój
wynajme. Szamarzewskiego 19a m. 18. zdg 87 574

Komfortowy
wynajmie pan zaraz Focha, Hetmańska, Pałacowa. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 592

20,—
Górna Wilda 51 — 15. zdg 87 535

Dwoosobowy
utrzymaniem. Działynskich 8 m. 16. zdg 87 533

Dwoosobowy
utrzymaniem. Matejki 39 — 7. zdg 87 744

Niekrepujący
jedno-dwoosobowy. Plac Bernardyński 1 — 5. zdg 87 676

Śniadeckich
22 — 4. zdg 87 674

Tani
Matejki 61 — 11. zdg 87 667

Dwoosobowy
ciepły, wygodami korzystnie. — Matejki 51 — 9. zdg 87 784

Jeden
dwoosobowy — utrzymaniem zaraz. Al. Marcinkowskiego 1 — 9 zdg 87 511

Paniom
Józefa 6 — 6. zdg 87 715

Dwoosobowy
ładny utrzymaniem Pierackiego 9 m. 6. zdg 87 641

Urzednikowi (ce)
15 września Ratajczaka 10 — 5 zdg 87 649

Frontowy
czysty Długa 3 — 6. zdg 87 650

Utrzymaniem
bez — Waly Jana 11 — 2. zdg 87 636

Przyjezdny
najtaniej. Kolegiacki 5-3 (Nowy Rynek) nocny dzwonek. dg 2 574

Klatka
Kamalewa 18 mieszkanie 9. dg 2 935

1
—2-osobowe. Półwiejska 33. — 6. I piętro. zdg 88 001

1 — 2
pokoje umeblowane samodzielna kuchnia łazienka, u bezdzietnych Poznańska 27 a m. 3. zdg 88 063

Pani
Nowa 1 m. 12. zdg 88 040

Jasna
9 — 8. zdg 88 002

Telefonem
jednemu — dwóm. Jackowskiego 11 — 3. zdg 88 003

Niekrepujący
Łokowa 13 — 15. zdg 88 010

Ogrodowa
10 — 4 jednoosobowy małżeństwu zdg 87 975

Pokój
niekrepujący dla małżeństwa. — Szewska 14, m. 8. zdg 87 893

Centrum
pokój. Piłsudskiego 27 — 6. zdg 87 750

Dwoosobowy
Ogrodowa 4 — 8. zdg 87 749

Słoneczny
utrzymaniem — bez. Strzelecka 3b — 7. zdg 87 746

Pokój
duży Dąbrowskiego 5, m. 6. — przy moście teatralnym. zdg 87 942

Przecznica
3. balkon. Topińska. zdg 87 920

Poplińskich
0 — parter, prawo. zdg 88 031

Ladny
frontowy. Jackowskiego 36, m. 4. zdg 87 452

Pokój
Sew. Mielżyńskiego 28, m. 5. zdg 88 033

Nowomiejski
6 a — 25, duży frontowy. zdg 88 034

Pokój
czysty, wysoki parter, używanie łażenki, utrzymaniem lub bez — zaraz. — Kręta 5 — 1. zdg 87 926

Śródmieściu
inteligentnemu. Maształarska 5a mieszkanie 8. zdg 87 925

Strzelecka
33 — 3. zdg 88 020

Paniom
lub bezdzietnemu małżeństwu zaraz. Rybaki 31 — 12. zdg 88 068

Pokój
zaraz frontowy, elektr. Szewska 15, m. 4. zdg 88 035

Ciepły
frontowy. — Szamarzewskiego 13/15 — 13. zdg 88 053

16. SZUKA POKOJU

Próżnego
śródmieście, parter, pracownia krawiecka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 404-5

Pokoju
niekrepującego. Jeżyce. śródmieście do 36 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 86 752

Wspólny
pokój dla trzech panienek potrzebny od zaraz lub 15. bm. Zgłoszenia. Wytwórnia cukiernicza, Plac Wolności 17. zdg 87 258

Solidny
pokoiku stałe. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 326

Umieblowanego
blisko prosektorium student. — Oferty ceną Kurjer Poznański zdg 87 431

Dwoosobowego
pokoju śródmieściu lub blisko poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 418

Urzednik
państwowy — bezdzietni — poszukuje próżnego pokoju. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 931

Pokoju
niekrepującego, śródmieściu. 20.— poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 87 851

Krawcowa
próżnego w śródmieściu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 872.

Eleganckiego
dla pana centrum. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 712.

Małżeństwo
poszukuje próżnego pokoju. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 974.

Pokoju
miloego, niekrepującego około — 22 zł poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 748

Małżeństwo
poszukuje skromnego pokoju. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 88 071

17. LOKALE

Lokal handlowy
obszernymi piwnicami, nadający się na skład kolonialny i delikatesów, ul. Półwiejska 1. Strzelecka 33 (narożnik) od 1 lipca do wynajęcia. Zgłoszenia J. Loga. Słowackiego 18. telefon 66-89. Pg 5188-25.92

Biura
jasne, nowoczesne, najlepsze położenie do wynajęcia. B. Schultz. Magazyn futer, Poznań, ul. Pierackiego 16. ng 17 081

Skład
okolica św. Marcina, Al. Marcinkowskiego. Podgórną potrzebną na cele konfekcyjne zaraz wgl. stycznia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 323

Lokale
handlowo-biurove, frontowe parterowe przy Wielkich Garbarach od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjer Pozn. zdg 86 430

Duży
skład z piwnica. Poznań, Pocztowa 16. zdg 86 309

Lokal handlowy
Stary Rynek 44. II piętro ca 200 m² zaraz do wynajęcia. Informacja stróż. zdg 79 934

Ubikację
na warsztat szewski gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 133

Lokal
na pralnie lub inne przedsiębiorstwo odstąpi. Szewska 14. zdg 87 392

Lokal
na warsztat oraz piwnice przy Żupańskiego do wydzierżawienia. Wskaże Kurjer Pozn. zdg 87 179

Marszantka
chcąc się usamodzielnic może objąć interes z pokojem i jedynym w miejscowości. Zgłoszenia Główna, Gnieźnieńska 74, m. 3. zdg 87 062

Lokal
śródmieściu I piętro centralne ogrzewanie, na handel hurtowny, pracownice, biura, do wynajęcia. Jaroszewski, Maształarska 6. zdg 87 924

Lokalu
śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 325

Wynajmę
skład Marszałka Focha przystanek tramwajowy odpowiedni na skład nabiału, Gospodarz. Oferty do Kurjera Pozn. pod „57.1“. Pg 6 708-57.1

Poszukuje
ubikacji na warsztat lub sklep. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 547.

Składy
wynajmę kawiarnie, kolonialke, Grunwaldzka 119, nowa dzielnica. zdg 87 998

Lokal
przemysłowy 46 m², przy Woźnej. Bornakowski, Stary Rynek 26. zdg 87 993

Wynajmę
Kraśnińskiego 14 m. 9. zdg 87 898

Poszukuje
lokalu lub mieszkania, nadającego się na jadalnię. Czesława 11a — 6. zdg 87 918

Lokal handlowy
dwoma pokojami Kurzanoga 9 do wynajęcia. zdg 87 739

Lokal handlowy
Stary Rynek 10 (Kurzanoga) do wynajęcia. zdg 87 737

Ubikacje
przemysłowe mniejsze, wieksze. Administracja, Strzelecka 14. zdg 87 741

Ubikacja
na śladnie lub warsztat. Wielka 9, suteryna

Dwie ubikacje
suteryna, Staszycy. Zgl. Mielżyńskiego 23 — 12. zdg 87 875

Składy
na czas zimowy, oddzierżawie. Sw. Marcina 78 a Skład lodów. zdg 87 714

3
lub 4-pokojowe, parter, na cele handlowe od zaraz. Pocztowa 15. Gospodarz. zdg 88 028

Składnicy
na meble i pracownie stolarska w okolicy Starego Rynku poszukuje. Janiak, Jezuitka 10. Telefon 17-29. Pg 6 729-36.276

Skład
wynajęcia, śliczny, cukierki lub inne. Parku Wilsona, Focha 60, mieszkanie 3. zdg 88 075

Szukam
składu pustego, dobre położenie, mieszkanie dwa pokoje. Oferty Kurjer Poznański zdg 88 073

18. DZIERŻAWY

Owocowe
sady w dzierżawę przyjmie. Oferty Kurjer Poznański zdg 86 462

Młyn
motorowy, gazowy, 10 tonn. do wydzierżawienia. Jabs. Walentow. poczta Czernikowo. pow. Lipno. ng 17 260

Restauracje
pierwszorzędna, świeżo odnowiona z kompletnym urządzeniem wydzierżawie. Kaucja pożądana. Zgłoszenia Hotel Polonia. Nakło n/N. ng 17 263

Dzierżawy mlyna
poszukuje przemiatu do 7 tonn w dobrej okolicy. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 427

Ogród
ogrodniczy owocowy warzywny, budynki gospodarcze do wydzierżawienia. St. Stefański, Rantów, 1. Ostrow. ng 17 265

Mlyna
gospodarczego do 300 ctr. dobie poszukuje dzierżawy. Zgłoszenia Gruszyński, Olszewska, poczta Nakło n/Notecia. zdg 87 895

Dom
rzeźnictwem, powiatowym miescie, ruchliwej ulicy natychmiast sprzedam lub 1. 10. wydzierżawie. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 902

21. LICYTACJE

Licytacja
W poniedziałek 7 września godz. 11, przy ul. Maształarskiej 5a, I piętro strzedawac bede w drodze licytacji kompletna jadalnia orzechowa, salonik mahonowy, 50 obrazów olejnych różnych malarzy artystów. Ekspresowo aparat prasę piekarską, blachy, stoly, szafy, kanary, biurko, gablotki etc.

Piotr Gniatczyk
koncesjonowany ankcjonator

22. ZGUBY

PZ 41 721
tabliczka z numerem samochodu zgubiono. Znalazcę uprasza się oddać w Administracji Kurjera Poznańskiego zdg 87 345/6

Foksterier
mały, biały, brązowy lepek zagonal. Oddać za wynagrodzeniem. Waly Królowej Jadwigi 7a — 18. zdg 88 057

23. ROZMAITE

Przyjmuję
psy w tresure wszelkiej rasy na dogodnych warunkach, tresura trwa 2-3 miesieczny. Prywatna Szkoła, Poznań, Al. Za Cytadela (były pol. tresur). zdg 86 890

Sepcjalny
warsztat mech. naprawy wirówek maszyn do szycia różnego typu. Ogrodowa 15. zdg 87 709/10

„Potens“
opatentowany przyrząd wzmacnia siłę płowia męczyzny. Zamówienia, bliźsze szczegóły „Potens“ Toruń Krasieńskiego 100. Cena 10 zł Pg 5 932-64.97

Karty
do gry — hurtownie po cenach fabrycznych — Fajki oraz wszelkie przybory do palenia — Dybickei, hurtownia, Poznań, Wrocławska 1. dg 2844

Najsłynniejszy
Jasnowidz Womouth
daje jasne odpowiedzi we wszelkich zwikłanych kwestiach życiowych. Daje możliwość zdobycia miłości, pchadanie osoby. — Przepowiada przeszłość i przyszłość, opracowuje horoskopy i analizy grafologiczne na podstawie daty urodzenia i próby pisma. Zestawia szczęśliwe numera losów. Nie zwlekaj, pisz jeszcze dziś, podając dokładny swój adres, datę urodzenia, stan imię i nazwisko. Na koszty portali i kancelaryjne załączaj 1 zł, znaczki pocztowe. Adres: Kraków, Lubiec 22, m. 2a — Osobiste przyjęcia codziennie. ng 15 344

Akuszerka
Słomowa mieszka teraz Osiedle Warszawskie, Witkowska 21. zdg 85 255

Łaźnia świętojańska
Poznań, ul. Połzna 18 przy Starym Ryнку, poleca kąpiele parowe z masażem. Oprócz tego kąpiele wszelkiego rodzaju. zdg 85 820

Księgowość
dorywczo, sprawy podatkowe, administracji domu, załatwiam fachowo, tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 86 444

Gorsety
Biustonosze
poleca

Pracownia Gorsetów „Wanda“
Leontyna Sychowska. Ratajczaka 27 zdg 87 606

Akuszerka
Kowalewska, Łakowa 14, paniom zainteresowanym — udzielam wszelkich porad, pomocy. zdg 87 245

„Ninon“
zabiegi kosmetyczne pierwszorzędne kosmetyki specjaliste cery tłuste, porady darmo. Poznań 3 Maja 7 — 11. zdg 87 139

Przyjdź!
Znam Twoją przyszłość. Piłsudskiego 5 — 8. Wrocłzka. zdg 85 358

Krawcowa
pierwszorzędna dłuższa i praktyka wolna od zaraz w domu. Adres wskaze Kurjer Poznański zdg 85 756

Kucharki
gostrodni restauracyjnej poszukuje. Oferty z odpisem swiadcstw i podaniem pensji. Restauracja „Do Gracjana“. Toruń. Pg 6673-64.105

Chłopczyka
dwuletniego, młodego inteligentnych rodziców oddam na własne bez wynagrodzenia. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 368

Akuszerka
Strzelecka 2

przy świętokrzyskim
trzymuje, udziela porady pomocy położniczej. dg 2395 6/7

Fotografie
wykazowe, pocztówkowe, portrety pod fachowym kierunkiem wykonuje Poto — Syk, Myszowski, Stary Rynek, wejście Świętosławska, dawniej Jezuitka. zdg 87 381

Chiromantka
grafolog - fizjognomistka
Jakubowska
zdumiewajaco przepowiada przeszłość, terażniejszość, przyszłość, loterie. Ratajczaka 15 — 10. Pasaż Apollo. zdg 87 348

Teatrom Amatorskim
wytaniam na prowincje sztuki teatralne, repokis. Warszawa, Nowy swiat 26, Morozowicz. — Zalażać znaczek na odpowiedz. ng 17 178

Tapicer
poleca tania reparacje. Welman, Jackowskiego 17. zdg 87 069

Adarelli przepowiada
z kart Braminów — reki. Przyjmę również w niedziele. Podgórną 13, mieszkanie 10, front. zdg 87 507

Kuśnierka
szuje nowe futra, przerabia reteruje bardzo tanio. Stary Rynek 89 — 1. zdg 87 408

Artystyczne
cerowanie dywanów oraz cerowanie garderoby. Dąbrowskiego 7, L, przenosze do Rogoźna, ul. Czarnkowska 140, m. 3. Z. Nowak, dow. Adamska. zdg 87 602

Jasnowidz
Dżami obdarzony darem Boga — wprowadzi Cie na wiadomości tor życia we wszelkich kierunkach: miłości, loterii, kradzieży — doszukania zaginionych osób. Nadesłaj datę urodzenia — jeden złoty znaczkiem na porto. Przyjmuję osobieje Dżami, Kraków, Wielopole 3/2. ng 15 677

Wylepiam
szozury, szwabry i pluskowy kilka lat praktyki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 87 173

Nuty
Szkoły na wszelkie instrumenty, ćwiczenia i klasyczny repertuar, na fortepian i skrzypce oraz nowości w przebojach poleca — A. Cybulski, Marcina 9/10. ng 17 290

Poszycia
na futra, płaszcze, kostjumy, suknie wykonuje pierwszorzędnie Susicka, Mostowa 26, telefon 2352 zdg 87 927

Okrećki, mereżki
plisowanie, monogramy, hafty, szycie bielizny wykonuje. Mostowa 31 — 4. zdg 87 465

Słynna
chiromantka, przepowiada przyszłość, terażniejszość, poradzi z fotografii. Szewska 21 — 5. zdg 87 376

Psychochiromantka
dokładnie przepowiada, radzi — przesturza za złotego. Ratajczaka 9 — 7. zdg 87 858

Obiady, kolacje
wydaje kuchnia warszawska Skarbową 4 3-ch dań 80 gr, na czystem masle. zdg 87 890

Nadrabiam
stopy podnosze oczka tania. Wrocławska 19 — 4. zdg 87 961

Na reklamę ściana
domu ruchliwy punkt śródmieścia do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 878.

Przeprowadzki
uskuteczna krytym samochodem ciężarowym do 4 pokoi. Kasperczak, Poznań, Kościelna 26. tel. 74-67. zdg 87 990

Marszantka dzielna
Matuszewska, dawniej Aleje Marcinkowskiego 13, teraz Ratajczaka 8, parter. zdg 87 659

Krawiectwo
damskie kuśnierstwo Słowackiego 39 — 9. zdg 87 815

Chłopca
rocznego bardzo ładnego oddam na własne dobre reze. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 645.

Jeżeli chodzi
fotografje
wykazowe, kolejoowe, szkolne, pocztówki, portrety, amatorskie zdjęcia techniczne, to Fotorexpress Marcina 6. zdg 87 651

Przepisuję
maszyną natłonię Polna Pocztowa 15-Szkolna 12. zdg 87 922

Wróży
chiromantka trafnie. Piekary 6, m. 2. zdg 87 454

Wywiady
winnykacie, obserwacje, dyskretne fachowo. Biuro detektywów. „Okno“, Stary Rynek 71/22, tel. 20-76. zdg 87 889

Krawcowa
szyje elegancko dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 88 051

Meble
dobre, do kulturalnego mieszkania, kto wstawi. Oferty warunki do Kurjera Poznańskiego zdg 88 087

24. NAUKA

serje PALTA UBRANIA FUTRA

ceny materjały z metra

Działy miarowe u szczytu doskonałości

Edmund Rychter POZNAŃ

ul. Fr. Ratajczaka 2
ul. Wrocławska 15
ul. Wrocławska 14
OSTRÓW wkp.

<p>Kto wypożyczy w dobre ręce fortepian do ćwiczeń. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 87 118/2</p> <p>Kursy gry fortepianowej Halina Malinowska, pianistka, b. prof. Państwowego Konserwatorium w Poznaniu i Konserwatorium Wrocławskiego, Poznań, ul. Emilji Szczyńskiej 5. zdg 82 476</p> <p>Gry fortepianowej udziela nauczycielka dypl. konserwatorium Lipsku. Gniatczyńska.</p> <p>Łazarz Klonowicza 5, od 5-7. zdg 85 086</p> <p>Wanda Broekere-Jerzykowska Lekcje gry fortepianowej. Ogrodowa 12 — 28. zdg 85 687</p> <p>Gruntownych lekcyj udziela pianista. — Ratajczaka 11 a — 115. wejście 8. zdg 86 112</p> <p>Muzyki (fortepian) metoda zachęcająca, ogólnie kształcąca, udziela b. prof. Szkoły Muz. dzieciom, dorosłym. Przygotowuje do konserwatorium w pełnym zakresie. — Fredry 3-8, od 11-1-3. zdg 86 231</p> <p>Poznański</p> <p>Instytut Muzyczny Ogrodowa 4, Matejki 52, Podolska 14. zdg 84 231</p> <p>Wielkopolska Szkoła Muzyczna Ratajczaka 36, filja Focha 47. Prospekty bezpłatnie. zdg 82 219</p> <p>Tanio sumiennie gry fortepianowej, dyplom państwowy. Łakowa 4b — 8. zdg 86 695</p> <p>Kursy gry fortepianowej, dyplomowana nauczycielka muzyki</p> <p>Aleje Marcinkowskiego 1 m. 8 (dom narożny). zdg 86 892</p> <p>Dyplomowana nauczycielka muzyki. Strzelecka 6. — 15. zdg 87 310</p> <p>Piano ćwiczeń lekcyj. Sienkiewicza 14 m. 6. zdg 87 081</p> <p>Śpiewu solowego prof. Potemski mieszka obecnie Marsz. Focha 43, m. 4 przyjmuje codziennie od 14 do 16. Warunki dogodne. zdg 87 061</p> <p>Lekyj fortepianu. Poniecka, Piekary 13b zdg 87 771</p> <p>Marja Szczerbińska pianistka dyplomowana. Lekcje gry fortepianowej — Popisy. — Al. Marcinkowskiego 21, Wodna 8 zdg 87 489</p> <p>Lekcje gry fortepianowej. Przychodzę w dom. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 87 803.</p> <p>Klarnety sprzedam. Slezak Szewska 11 — 11 zdg 87 647</p> <p>Gry fortepianowej udzielam niedrogo. Renzowa, Dąbrowskiego 5. zdg 87 943</p> <p>Lekcje fortepianu udziela. Kantaka 5. m. 4. zdg 88 069</p>	<p>Młoda dziewczyna poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 978</p> <p>Posługi poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 450</p> <p>Poleca służąca uczciwa, skromnym gotowaniem. Łazarz, Stableskiego 1 a — 8. zdg 87 971</p> <p>Kucharka - służąca początkująca lat 20, szuka posady bez prania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 233</p> <p>Pokojowa kilkuletnia praktyka, dobra prezencja szuka posady w hotelu lub prywatnie. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 82 211</p> <p>Prasowaczka samodzielną poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 213</p> <p>Posługaczka szuka posługi do 10 rano. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 399</p> <p>Poszukuje posady gospodyni, kucharki — świadectwa długoletnie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 295</p> <p>Dziewczyna uczciwa, czysta, samodzielną gotowaniem, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 336</p> <p>Kucharka restauracyjna poszukuje posady zaraz lub 15. Kuchnia warszawska i tutejsza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 071</p> <p>Posady do restauracji, poszukuje do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 053</p> <p>Osoba inteligentna z długoletnią praktyką poszukuje posady gospodyni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 021</p> <p>Gospodyni służąca szuka posady do samotnej osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdg 86 996</p> <p>Młode reemigrantki urodzone we Francji poszukują posad wychowawczyń do dzieci za małym wynagrodzeniem. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 87 190</p> <p>Zarządzająca-gospodyni starsza panna, dłuższa praktyka gospodarstwa, znajomość kuchni, zapraw wędlin szuka posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 207</p> <p>Dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 402</p> <p>Inteligentna gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 401</p> <p>Poszukuje posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 625</p> <p>Starsza posługaczka szuka posługi od 15 lub 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 546</p> <p>Poszukuje posady pokojowej prasowaczki — miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 600.</p> <p>Posługi poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 601</p> <p>Starsza dziewczyna ze skromnym gotowaniem poszukuje od zaraz posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 475</p> <p>Inteligentna dobrze polecona gospodyni, znajomość dobrej kuchni, gospodarstwa domowego, podwózkowego, przymie samodzielnie posadę na probostwie. Na probostwach już pracowała. Wyrwińska, Strzelno Ogrodowa 3. zdg 87 436</p> <p>Poszukuje posady samodzielnie gotowaniem u księdza, lub w religijny dom, okolica obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 928</p> <p>Krawcowa dobra tania szyje wszystko, specjalność garderoba dziecięca poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 488</p> <p>Panna samodzielną, solidną, poszukuje posady u samotnej osoby. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 87 486</p>	<p>Panna do szycia krawatów, szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 884</p> <p>Małopolanka poszukuje posady do wszystkiego Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 902</p> <p>Dziewczyna samodzielną gotowaniem, dobrymi świadectwami poszukuje posługi lub stałej zaraz lub 15. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 849</p> <p>Dziewczyna która pracowała u mnie 8 lat mogę polecić jako samodzielną — gotowaniem — bardzo uczciwa, pilna i sumienna, obecnie poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 88 047</p> <p>Dziewczyna uczciwa, szuka posady 1. 10. 36 z gotowaniem i dziećmi — szyciem, lubiaca malutkie dzieci, mam dobre polecenia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 909.</p> <p>Dziewczyna uczciwa, pracowita do wszelkich prac domowych z gotowaniem szuka posady zaraz lub 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 675</p> <p>Dziewczyna mawskroś uczciwa z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 985.</p> <p>Chłopak lat 20, prowincji poszukuje pracy z rowerem lub bez. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 552</p> <p>Przychodnia! poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem samodzielną. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 785.</p> <p>Gospośia samodzielną szuka posady do jednej lub dwóch osób. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 844.</p> <p>Gospośia czysta uczciwa szuka posady do dobrego domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 646.</p> <p>b) Inni</p> <p>Fryzjer dobra siła, dobre polecenia szuka posady, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 86 641/2</p> <p>Inżynier doświadczony administrator. — materialnie niezależny, z zamiłowaniem do wsi poszukuje pracy w majątku lub gospodarstwie leśnym. Posiada dłuższą praktykę. Oferty „WP”, Biuro Pietraszek, Warszawa, Marszałkowska 115, ng 15 561</p> <p>Rolnik dwa lat studiów Uniw. Pozn. trzy lata praktyki poszukuje posady najchętniej pod dyspozycję właściciela lub dzierżawy, zamiłowania hodowca, zna książkowość, świadectwa bardzo dobre. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 82 035</p> <p>Wychowawczyni młoda z ukończoną szkołą freblowską i dłuższą praktyką szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 86 287</p> <p>Biuralistka z długoletnią praktyką, pisząca na maszynie znająca język niemiecki i książkowość notarialną szuka posady najchętniej w notariacie lub adwokaturze. Oferty Kurjer Pozn. zdg 86 514</p> <p>W banku (poważnym przedsiębiorstwie) — poszukuje posady rutynowana buchalterka znająca dokładnie sprawy sądowe i podatkowe. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 676</p> <p>Zastępstwa generalnego, tylko poważnej firmy szuka kupiec. Szczepański — Gdynia, Świętojańska 100. ng 17 106</p> <p>Absolwentka szkoły wydziałowej handlowej szuka posady do biura — składu za skromnym wynagrodzeniem. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 86 632</p> <p>Magistra fil. specjalność francuski (zagranica), łacina, matematyka, poszukuje posady, lekcyj, pomocy lekcyj, wychowawstwa. Praktyka, referencje pierwszorzędne. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 86 978</p> <p>Cukiernik dziewczyna i pewny w swym zawodzie w krytycznym położeniu — szuka posady. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. zdg 87 68</p>	<p>Panienska lat 16 poszukuje pracy do pomocy w biurze za małym wynagrodzeniem ewentualnie na bezpłatną praktykę. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 87 300</p> <p>Magister praw dwa lata bez pracy przykrem położeniu poszukuje zajęcia biurze adwokackim, instytucji trywonej lub innej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 301</p> <p>Kelner samotny lat 34, szuka posady na prowincji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 237</p> <p>Młodzieniec z 2 letnią szkołą handlową poszukuje pracy w handlu lub biurze bez wynagrodzenia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 87 162</p> <p>Panienska inteligentna z ukończoną szkołą handlową z praktyką w biurze hurtowni wódek szuka jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 218</p> <p>Piecownik samodzielną poszukuje pracy. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 190</p> <p>Blacharz (instalator elektrotechnik) któremu braknie 75 dni pracy celem otrzymania karty rzemieślniczej prosi Szanownych mistrzów o przyjęcie do pracy za utrzymanie Oferty pod Skrzynka pocztowa 32, Leszno. zdg 87 116</p> <p>Panienska uczciwa, skromna szuka posady do cukierni z obsługą gości lub do składu pieczywa, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 107</p> <p>Panienska inteligentna z dobrej rodziny, szyciem, język niemiecki, poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdg 86 854</p> <p>Panienska inteligentna, ładna, sympatyczna, wesola poszukuje posady bufetowej do restauracji, cukierni. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 86 855</p> <p>Ekspedjentka z blawatów i towarów krótkich uczciwa, sumienna z długoletnią praktyką z obremi świadectwami szuka posady 1. 10. miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 86 742</p> <p>Najniezszczęśliwsza lat 22, z lepszemu domu prosi o jakiegokolwiek uczciwe zajęcie. — Haftuje rzeczy kościelne, udzieli kursu robót w Stow., nawet za utrzymanie. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 85 613</p> <p>Rządca administrator zawodowy rolnik, lat 41, szuka posady. Zgłoszenia „Agronom”. Inowrocław, skrzynka pocztowa 52. ng 17 173</p> <p>Ekspedjentka branży tytoniowej uczciwa, biegła w liczeniu, zna prace biurowe szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 364</p> <p>Chłopiec sierota lat 14, szuka pracy do posyłek. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 256</p> <p>Ekspedjentka poszukuje posady, kaucja 100.— kolonialce lub cukierni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 259</p> <p>Ekspedjentka poszukuje posady, skromne utrzymanie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 260</p> <p>Panienska lat 17, 5 klas gimn. roczną praktyką biurową szuka jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 87 261</p> <p>Mistrz piekarski kawaler, wiek średni, znajomość cukiernictwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 275</p> <p>Samodzielną energiczna siła branży cukierniczej poszukuje posady kasjerki lub ekspedjentki, złoży kaucję. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 282</p> <p>Urządnic gosp. inwalida wojenny lat 35, szkoła rolnicza, 13 lat praktyki z poważnymi poleceniami poszukuje posady od 1 października rb. za skromnym wynagrodzeniem. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 87 290</p> <p>Trykotarka szuka jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 292</p>	<p>Masażystka wykonuje ręczne masaże i zabiegi kosmetyczne poszukuje zajęcia. Śniadeckich 6 — 15. zdg 87 323</p> <p>Dla byłego</p> <p>notariusza mającego najlepsze opinie urzędowe (fachowa) Poznańczyka poszukuje odpowiedniego zajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 329</p> <p>Française cherche demi - place. Oferty Kurjer Pozn. zdg 86 651</p> <p>Krawcowa mistrzyni krojczyni, kierowniczka pierwszorzędnych pracowniach poszukuje posady, może wyjechać. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 080</p> <p>Szycia poszukuje dla składu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 065</p> <p>Bezpłatnie na majątek lub większego przedsiębiorstwa poszukuje inteligentną panią, matura handlowa, praktyka. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 87 037</p> <p>Wychowawczyni pielegniarka długoletnia praktyka szuka posady do dzieci od 1. 10. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 036</p> <p>Panienska poszukuje posady do towarzystwa starszej pani, najchętniej prowincja. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 87 187</p> <p>Krawcowa szuka posady po domach, 2 zł dziennie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 200</p> <p>Szofer-mechanik poszukuje posady zaraz lub później, na życzenie kaucja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 527.</p> <p>Krawcowa-kuśnierka szuka posady po domach dziennie 2 zł. Chwałiszewo 38/39 m. 23 zdg 87 457</p> <p>Emerytowany oficer samotny da 2 000 i wesoł-prace w handlu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 544.</p> <p>Gorzelnik bez prawa pedzenia, szuka posady pomocnika lub zastępstwa, kierownika gorzelnii. Zgłoszenia upraszam Rynowicki, Wielki Buczek, pow. Kepno. zdg 87 430</p> <p>Urządnic 27-letni kawaler, zdolny, reprezentacyjny, dobry organizator z kilkuletnią praktyką biurową, b. przedstawiciel handlowy na stanowisku kierowniczem w Zakopanem, język polski i niemiecki wymagania skromne, prosi o posadę od 1 października. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 87 424</p> <p>Pomocnik aptekarski Górnoślazak, z pięcioletnią, — wszechstronna praktyka, samodzielny, energiczny, język niemiecki, poszukuje posady od 1-go listopada. Zgl. pod zdg 87 417</p> <p>Rządca gospodarczy lat 40, wszechstronnie doświadczony, rolnik z 18-letnią praktyką w majątkach nasienne-hodowlanych w Poznaniu i okolicy oraz z szkołą ukończoną w Niemczech rzutki, energiczny i obowiązkowy, długoletnie świadectwa i poważne refer. przymie stałą posadę zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 87 422</p> <p>Stolarz były kierownik - ekspedjent — przedsiębiorstwo meblowem. — obojętny w księgowości, rysunkach, wszelkich prac biurowych poszukuje odpowiedniej posady, złoży kaucję. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 578</p> <p>Zdolny bilansista 20 lat praktyki, znaława praw handlowych, podatkowych — korespondencja, pisanie maszynowe języki — ma wolne godziny popołudniowe. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 87 498</p> <p>Szofer mechanik, lat 25, wojenny sierota z Syberji poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 886</p> <p>Czeladnik piekarski z kartą rzemieślniczą szuka posady. Jamachowski, Ozekano, powiat Wągrowiec. poczta Wągrowiec. ng 17 266</p>	<p>Szofer szuka jakiegokolwiek posady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 88 043</p> <p>Absolwentka kursów handlowych z pierwszorzędnym świadectwem, VI klas gimn., sierota, inteligentna, wyborna, poszukuje posady biuralistki, kasjerki (kaucja), lub w składzie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 87 877.</p> <p>Podoficer rezerwy, kawaler, lat 25, sierota, inteligentny, zdolny, narodowiec, prosi o jakiegokolwiek zajęcie. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 666</p> <p>Krawcowa samodzielną poszukuje stałej posady, również w składzie, Mięsość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 540</p> <p>Krawcowa dobrym krojem szuka pracy poza domem i wsi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 786.</p> <p>Krawcowa dobrym krojem, szyciem, dziennie 1.50 szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 781.</p> <p>Pielegniarka zamiłowana w swoim zawodzie poszukuje posady w szpitalu lub do osób prywatnych. Zgłoszenia Agencja Kurjera Pozn. zdg 17 190</p> <p>Kelner młodszy trzeci z kaucją poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 86 681</p> <p>Poszukuje posady włodarza lub polowego zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 85 671-2</p> <p>Portjera lub woźnego szuka lub pomocnika szofera, z gotówką poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 85 843</p> <p>Panna do obsługi gości poszukuje posady z kaucją, do cukierni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 85 468</p> <p>Fryzjerka kursistka poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 85 230</p> <p>Syn uczciwych rodziców lat 17 poszukuje nauki za mechaniką lub elektrotechniką. Oferty Kurjer Pozn. zdg 85 218.</p> <p>Ekspedjentka do ekspedycji lub kasy poszukuje posady, branża obojetna. Zgłoszenia tel 51-32. zdg 86 018</p> <p>Absolwentka L. H. poszukuje jakiegokolwiek posady biurowej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 86 276</p> <p>Absolwent 2-letniej Szkoły Handlowej szuka odpowiedniej posady w handlu lub biurze. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 85 102</p> <p>Warszawianka przyjezdna szyje pierwszorzędne wszelką garderobę damską, szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 85 241</p> <p>Posadę woźnicy, stróża, lub inną poszukuje, złoży kaucję bankową. Zgl. Kurjer Pozn. zdg 82 757</p> <p>Młodszy uczciwy człowiek poszukuje jakiegokolwiek pracy, lub do posyłek z własnym rowerem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 86 714</p> <p>Fryzjerka kursistka, sierota poszukuje posady utrzymaniem od zaraz. — Oferty podaniem warunków do Kurjera Pozn. zdg 80 513</p> <p>Poszukuje stałej posady, woźnego, kaucja 1000 zł. tylko w poważnej firmie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 790</p> <p>Młoda inteligentna panienska szuka posady bufetowej lub kelnerki. — Znajomość języka niemieckiego. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 86 736</p> <p>Nauczycielka-wychowawczyni czterdziestopięcioletnia, pozwolenie, francuski, szycie, przygotowuje do 1-ej gimnazjalnej. — Oferty Komorowo, poczta Kaźmierz koło Poznania. zdg 86 613</p>
---	--	--	---	--	---

26. SZUKA POSADY

a) Służba domowa

Gospodyni
znająca dobra kuchnię, pieczywo, zaprawy, wyroby mięsne, chów drobiu szuka samodzielnej posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 86 865

Posługi
poszukuje okolica Wildy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 807

Szukam
posługi Łazarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 255

Poszukuje
posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 655

Dziewczyna
czysta, zaufana, dobrem gotowaniem, dobrymi świadectwami — szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 88 019

PRZODUJĄCE JAK ZAWSZE
SĄ MASZYNY PISANIA
CONTINENTAL
KUFERKOWE I BIUROWE
GEN. ZAŚPIĘTWO
PRZYGODZKI, HAMPEL i SKA
POZNAŃ, ŚW. MIEŁZYŃSKIEGO 21 (T. 11-21-21)
ng 17 261

Poszukuje
stałej posady woźnego, inkasenta, biurowego lub innej, złożę kaucje tylko poważnej firmie. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 577

Krawcowa
poszukuje pracy w dom. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 541

Krawcowa
po domach szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 88 026

Szofer-mechanik
poszukuje posadę z dłuższą praktyką warsztatową. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 950

Krawcowa
poszukuje posady po domach — szyje przerabia wszystko 1.50 — dziennie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 441

Kierownik
hotelowo - restauracyjno - kawiarniany, długoletnie doświadczenie, prima referencje, władający również niemieckim poszukuje posady. Łask, zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 87 854

Urzędnik
gospodarczy kaw. lat 40, wszechstronne wiadomości, szkoła rolnicza 10 lat praktyki w intensywnych — inwentaryzacyjnych majątkach, bardzo dobrimi świadectwami poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 912

Fryzjerka
kursistka poszukuje dalszej praktyki za małym wynagrodzeniem. Łaskawe zgłoszenia Agencja Oredownika, Oborniki, ul. Czarnkowska. ng 17 299

Sierota
lat 17, uczciwy, chętny, pragnie wyżyć się za piekarnia - cukiernika, najchętniej w Poznaniu. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 967

Wypożyczyć
większą gotówkę za posadę wykształconego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 88 072

27. WOLNE POSADY

Posługaczka
potrzebna. Od 4—5. Plac Asnyka 4, m. 12. zdg 88 060

TEATRY

TEATR POLSKI: Sobota, 5. 9. „Lekkomyślna siostra”.

Niedziela, 6. 9. „Lekkomyślna siostra”.

TEATR NOWY: Sobota, 5. 9. Teatr Rewji i Operetki Lwowskiej.

Niedziela, 6. 9. o godz. 4: Teatr Rewji i Operetki Lwowskiej.

Niedziela, 6. 9. o godz. 8: Teatr Rewji i Operetki Lwowskiej.

KINA

Poznań, sobota, 5. 9.

APOLLO: „Fredek uszczęśliwia świat”.

CORSO: „Dziecię z Gór”.

GLORIA: „Caliente miasto miłości”.

GWIAZDA: „Mazur”.

OŚWIATOWE T. C. L.: — „Annapolis”.

METROPOLIS: „Roobni Hood z Eldorado”.

Seanse od 11. bm. o 4.45, 6.45, 8.45

RENAISSANCE: „Zew Dziurich” i „Pogromcy Indian”.

SŁOŃCE: „Mały król”.

SFINKS: „Kochaj tylko mnie”.

ŚWIT: „Baron cygański”.

TECZA-LAZARZ: „Złotowłosy brzdąc”.

TECZA-WILDA: „Dodek na froncie”.

WILSONA: „Regina”.

Czeladnik
rzeźnicki uczciwy, z prowincji, z własną pościelą potrzebny od zaraz. Zgłoszenia Tomczyk, Poznań, Palacza 26. d 2 932

Uczenica
fryzjerska potrzebna. Wierzbicice 27. zdg 86 774/5

Magistry
od 1. 9. wzgl. 1. 10. z jednoroczną praktyką przyjmie Apteka pod Lwem, Czernk, Pomorze. — Proszę podać wysokość wynagrodzenia przy wolnym utrzymaniu i mieszkaniu. d 2 656

Oferty
o posadę należy piąć nowa piśniewa. Zasady i słownik 80 groszy poleca Księgarnia Dippa. Plac Wolności 11. Pg 6674-56.455

Gorzelnik - kawaler
z prawem odpędu, ukończonym kursem, który może wykazać się dobrymi wynikami pienia, dobrem poleceniem potrzebny od zaraz. Zgłoszenia Majatek Skape, poczta Strzałkowo, pow. Wrzesnia. zdg 85 652

Nauczycielkę
na wieś z językami, warunki kopie świadectw. Oferty Kurjer Pozn. zdg 86 181

Szofer - książkowy
młody, inteligentny potrzebny na prowincji. Oferty z podaniem referencji i warunków do Kurjera Pozn. zdg 87 927

Pomocnik
młody, dobry ekspedjent do składu kolonialnego przy wolnym utrzymaniu może się zaraz zgłosić. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 184

Poszukuje
odsprzedawców w Poznaniu i prowincji na nowy częściowo zaprowadzony dobry artykuł dziennej potrzeby domowej. Łatwa akwizycja, pewny zarobek, cośkolwiek znajomości elektryki — zabezpieczenie 5 — 8 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 86 902

MEBLE solidne - piękne - tanie
W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE
Wystawa: Kantaka 1. Fabr. i Magaz. Górna Wilda 134
n 13 571

Bukieciarka
rutynowana, sympatyczna. Lotrzebna do kwiaciarni. Oferty — Łódź, Piotrkowska 182. Kwaciarnia. ng 17 253

Książkowa
ze znajomością języka niemieckiego potrzebna. Zgłoszenia z podaniem żądanych poborów do Kurjera Pozn. zdg 86 998

Poszukuje
się chłopaka kredensowego dobrze znającego się na służbie, z pensją 25 zł. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 87 234

Poszukuje
się kwalifikowanej dobrej kucharki od 15 września. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 87 295

Poszukuje
się służącej dobrze znającej się na służbie z pensją 20 zł. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 87 296

Służąca
uczciwa do wszystkiego, dobrem gotowaniem, praniem od 15. 9. Bukowska 43, m. 5. zdg 87 243

Fotograf
laboratorium, retusz, powiększenia, język niemiecki, stanowisko stałe samodzielne, tylko siła pierwszorzędna — do poważnej firmy, potrzebny zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 86 822

Księgowa
znająca handlową i rolną księgowość potrzebna Poznaniu. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 86 715

Gospodini
kuchmistrzini albo kucharz
służący na wieś. Koszwały, p. Dobrze k. Nieszawy. zdg 87 123

Służąca
potrzebna. Świętosławska 8. zdg 87 122

Uczenica
do hurt. i detal. skład towarów kolonialnych przy wolnym stole i stancji przyjmie zaraz. Zgłoszenia własnoręcznie pisane W. Hiski, Srem. zdg 85 905

Młodszy podróżujący
z wykształceniem ogólnym i kulinarnym oraz ukończoną służbą wojskową poszukiwany. Nie odwołuje się na wnioski nieuwzględnione. Szczegółowe oferty uprasza się skierować do Kurjera Pozn. zdg 87 251

Panienska
inteligentna do dzieci z syciem — poleceniem potrzebna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 86 615

Kucharki
samodzielnej, młodszej, praniem poszukuje samotny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 377

Marszantka
dobrze prezentująca się, zdolna z praktyką do pierwszorzędnego magazynu potrzebna. — Oferty wraz z odpisami świadectw do Kurjera Pozn. zdg 87 268

maistra stolarskiego,
wszechstronnie rutynowanego w stolarskich robotach, budowlanych, do samodzielnego kierownictwa robotami w dużej stolarni, nadzoru na budowlach i obznanego z kalkulacją. — Reflektuje się tylko na poważną, energiczną i pierwszorzędną siłę. Warunki korzystne — wedle umowy. Pożądana znajomość języka niemieckiego. Oferty z dokładnymi życiorysem, świadectwami oraz tylko poważnymi referencjami nadsyłać należy do Kurjera Pozn. zdg 2923

Zecer
samotny potrzebny od 1. 10. — Zgłoszenia z podaniem warunków. Agencja Kurjera Pozn. zdg 87 176

Potrzebny
od zaraz robotnik do maszyn stolarskich. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 066

Służąca
do wszystkiego z dobrimi świadectwami potrzebna od zaraz. Ul. Lubrańskiego 5, przy katedrze. zdg 87 063

Osoba
umiejąca naprawiać dywany potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 088

Potrzebna
od 1 października starsza służąca, obznajona z wszelkimi pracami na mniejsze miasto. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 040

Uczeń
może się zgłosić. Górna Wilda 44. Piekarnia. zdg 87 860

Dziewczyne
uczciwa dobrem poleceniem Mickiewicza 17 — 5. zdg 87 959

Uczeń
piekarski potrzebny. Prusa 19. Piekarnia. zdg 87 808

Dziewczyna
gotowaniem. Wroniecka 4 m. 8. zdg 87 917

Uczenica
elektrotechnicz. z własnym rowrem przyjmie. Zgłoszenia piśmienne Kurjer Pozn. zdg 87 914.

Służąca
zdrowsza, z dobrem gotowaniem, dobrze połączona potrzebna. Libelta 3, mieszkamie 3. zdg 87 694

młynarz
kawaler, do młyna wodnego na Pomorzu potrzebny zaraz, kaucja 1.500. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 87 415

Dziewczyna
zdolna do wszystkiego, która pomagala w składzie spożywczym potrzebna. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 87 501

Maszynistka
biegła w liczeniu i pisaniu na maszynie systemu „Stoever” potrzebna zaraz. Zgłoszenia z życiorysem i odpisami świadectw do „Par”. Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 36.289. Pg 6727-36.289

Dziewczyna
uczciwa, czysta, z dobrem gotowaniem, świadectwami potrzebna Dabrowskiego 88, m. 8. zdg 87 769

Kucharka
wykwalifikowana, prasowanie — od zaraz. Kreta 15, m. 3. zdg 87 934

Panienska
starsza do dzieci bez spania. — Ogrodowa 9, m. 6. zdg 87 929

Majstra
specjalista na świecę ciągnione poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 87 797

Wychowawczyni-
nauczycielki poszukuje się dla 2 chłopców II gimn. z dobrem francuskim i muzyką, stała posada w Poznaniu Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 822

Aptekarz
starszy, któremu zależy na stałej posadzie w mniejszej miejscowości Pomorza, może się zgłosić przy podaniu referencji oraz pensji przy wolnym utrzymaniu i mieszkaniu pod dg 2 941 do Kurjera Pozn. zdg 87 822

Potrzebna inteli- energiczna nauczycielka
wychowawczyni z niemieckim do 10-letniego chłopca. Warunki: utrzymanie i 50 złotych miesięcznie. Zgłoszenia Halina Knothe. Złoty Potok poczta Julianka. dz 2 930

Panienska
do dzieci z dobrem syciem i pomocą w nauce potrzebna od zaraz. Zgłoszenia z podaniem pensji i fotografią przyjmie Cukiernia „Pomorzancka”, Brodnica n. Drw. zdg 87 414

Za
pożyczanie 1000. — dam stałe posade inteligentnej paniencie w składzie (filija). Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 614

Potrzebny
zdolny czeladnik szewski szaram. Józef Dybek, Mikołów, Rynek 14. (Górny Ślask). zdg 87 664

Panienskę
młoda do obsługi gości zaraz Restauracja Wielka 2/5. zdg 87 843

Uczenica
rzeźnicka potrzebna zaraz Poznańska 50. zdg 87 869

Panny
z praniem, sprzątaniami, syciem (Matejki 51 m. 3. najchętniej dawną panną służącą. zdg 87 840

Zdunów
do budowy pieców Szraibera potrzebny zaraz. St. Kowalski, pl. Wolności 17 m. 31. ng 17 294

Służąca
przychodnia potrzebna. Haftoplis, Romana Szymańskiego 1. zdg 87 531

Panna
starsza z najlepszymi poleceniami, syciem, robotki, gotowanie, potrzebna na odpowiedzialne stanowisko wyreczytelki przeważnie w interesie. Oferty z odpisem świadectw wraz z fotografią, podaniem pensji proszę pod 2 940 do Kurjera Pozn. zdg 2 942

Ekspedjentka
do składu kolonialnego w Gdyni potrzebna od zaraz. Posada stała, wymagane: wiek około 25 lat, fotografia, życiorys, kaucja minimum 300 zł. Zgłoszenia kierować Kurjer Pozn. zdg 2 942

Uczeń
może się zgłosić. Górna Wilda 44. Piekarnia. zdg 87 860

Dziewczyna
uczciwa dobrem poleceniem Mickiewicza 17 — 5. zdg 87 959

Uczeń
piekarski potrzebny. Prusa 19. Piekarnia. zdg 87 808

Dziewczyna
gotowaniem. Wroniecka 4 m. 8. zdg 87 917

Uczenica
elektrotechnicz. z własnym rowrem przyjmie. Zgłoszenia piśmienne Kurjer Pozn. zdg 87 914.

Służąca
zdrowsza, z dobrem gotowaniem, dobrze połączona potrzebna. Libelta 3, mieszkamie 3. zdg 87 694

młynarz
kawaler, do młyna wodnego na Pomorzu potrzebny zaraz, kaucja 1.500. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 87 415

Dziewczyna
zdolna do wszystkiego, która pomagala w składzie spożywczym potrzebna. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 87 501

Maszynistka
biegła w liczeniu i pisaniu na maszynie systemu „Stoever” potrzebna zaraz. Zgłoszenia z życiorysem i odpisami świadectw do „Par”. Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 36.289. Pg 6727-36.289

Dziewczyna
uczciwa, czysta, z dobrem gotowaniem, świadectwami potrzebna Dabrowskiego 88, m. 8. zdg 87 769

Kucharka
wykwalifikowana, prasowanie — od zaraz. Kreta 15, m. 3. zdg 87 934

Panienska
starsza do dzieci bez spania. — Ogrodowa 9, m. 6. zdg 87 929

Majstra
specjalista na świecę ciągnione poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 87 797

Wychowawczyni-
nauczycielki poszukuje się dla 2 chłopców II gimn. z dobrem francuskim i muzyką, stała posada w Poznaniu Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 822

Aptekarz
starszy, któremu zależy na stałej posadzie w mniejszej miejscowości Pomorza, może się zgłosić przy podaniu referencji oraz pensji przy wolnym utrzymaniu i mieszkaniu pod dg 2 941 do Kurjera Pozn. zdg 87 822

Potrzebna inteli- energiczna nauczycielka
wychowawczyni z niemieckim do 10-letniego chłopca. Warunki: utrzymanie i 50 złotych miesięcznie. Zgłoszenia Halina Knothe. Złoty Potok poczta Julianka. dz 2 930

Panienska
do dzieci z dobrem syciem i pomocą w nauce potrzebna od zaraz. Zgłoszenia z podaniem pensji i fotografią przyjmie Cukiernia „Pomorzancka”, Brodnica n. Drw. zdg 87 414

Sea-Krem
utrzymuje świeżość ceru w każdej porze roku

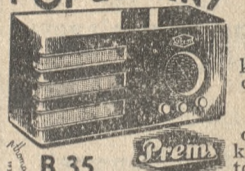
R. Barcikowski S. A. Poznań
ng 15 931/8

W związku z dzisiejszą rocznicą otwarcia mego zegarmistrzowskiego interesu chrześcijańskiego, dziękuję jaknajprzejmiejlicznej klienteli za dotychczasowe łaskawe poparcie. Zapewniam, że w dalszym ciągu zadowolę Szanowną Klientelę rzetelną, fachową i tanią obsługą.
Licząc się z dalszym łaskawym poparciem kreślę
z wysokim poważaniem
Edmund Szymczak
skład zegarmistrzowski
Poznań, św. Marcin 79, blisko Placu Świętokrzyskiego
d 2933/4 własna pracownia zegarmistrzowska.

29. ROZRYWKA

Piękny ton

POPULARNY

B 35
odbiornika

bateryjnego

Prem Popularny

który jest w cenie zł

125,—

Odbiornikiem naszym zdobywamy zadowolenie najwybredniejszych słuchaczy, a zastosowanie najnowszych — dwuoltowych lamp oszczędnościowych serii K. dajemy możliwość oszczędzenia połowy kosztów utrzymania aparatu. Prospekt wysyłamy na każde żądanie bezpłatnie. Raty długoterminowe, wpłata Pożyczki Państwowej.

Dom Radjowy

Strzelecka 12, tel. 16-97.
Ng 16 631/2/3

Wświetlany nadal
„Kochaj tylko mnie”
Piękna polska komedia
„Wesołość”
Kinoteatr „Sfinks”
zdg 87 438

Najnowsze aparaty

1936-1937

już się ukazały. Do nabycia na 15 rat od 12 złotych

miesięcznie

za
Pożyczki Państwowe
w firmie
Radjomechanika
Poznań, św. Marcin 27 tel. 12-38
Naprawy i modernizacje aparatów naitajniej.

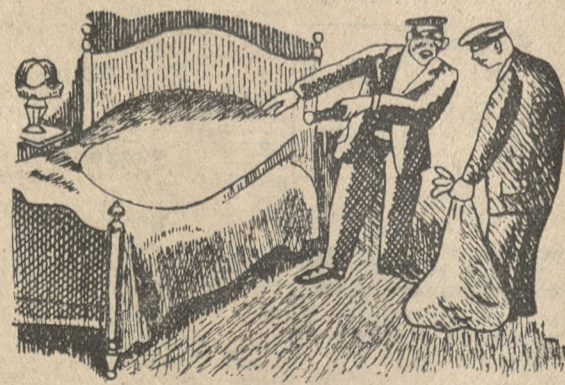
Usowanie

przeszkół
zakłóceńowych
w motorach i aparatach elektrycznych. zdg 87 272

„Kapelusz”

modnie przefasonowany odświeżony, zastąpi nowy. Tanie kapelusze na składzie. Wytwórnia kapeluszy męskich. dmtskich 27-go Grudnia 2. podwórze. zdg 85 745

Humor zagraniczny

— To beczelność! my się staramy nie uczynić najmniejszego hałasu przy włamaniu, a te nocne ptaki jeszcze nie wróciły do domu!

Co futro — to **Edmund Rychter** — co palto — to **Edmund Rychter** — co ubranie — to **Edmund Rychter**, Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata

na miesiąc wrzesień 1936 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.10, kwartalnie zł 12.30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5.00, w innych krajach zł 7.00—9.50. W razie wypadków, spowodowanych przez kradzież, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr, na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr, przed wiadomościami potoczными 200 gr wyżej. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 20% nadgodz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45, większe dłuższe według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówki): słowo nagłówek. (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałą wskutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświętecznych i uroczystościowych poprzedza normalna, codzienna część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72. P. K. O. Poznań nr. 200.149.